

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΕΚΘΕΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΕ
ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ**

**ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 16 ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ 153(Ι)/2003 ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΖΩΗΣ ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 2003 ΜΕΧΡΙ
ΤΟ 2015 (ΑΡΘΡΟ 6(3) ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 92/43/ΕΟΚ)**

ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Αρ. Φακ. 06.19.006.002

Νοέμβριος 2023

1 Εισαγωγή

Ο σκοπός του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ) είναι να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη των ενεργειακών τομέων στη θάλασσα, των θαλάσσιων μεταφορών και των τομέων της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, καθώς και στη διατήρηση, προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της ανθεκτικότητας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Επιπρόσθετα, δύναται να επιδιωχθούν και άλλοι στόχοι, όπως είναι η προώθηση του βιώσιμου τουρισμού, η βιώσιμη εξόρυξη πρώτων υλών και η προστασία των ενάλιων αρχαιοτήτων.

Κατά την εκπόνηση και εφαρμογή του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού, λήφθηκαν υπόψη (α) οικονομικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και πολιτισμικές πτυχές για τη στήριξη και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης στη θάλασσα εφαρμόζοντας μια οικοσυστημική προσέγγιση, διασφαλίζοντας την καλή περιβαλλοντική κατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος και (β) προώθηση της συνύπαρξης σχετικών δραστηριοτήτων και χρήσεων.

Οι παράμετροι οι οποίοι λήφθηκαν υπόψη για τον προσδιορισμό της βέλτιστης πρότασης σχεδιασμού αφορούν:

- Τις χωρικές και θαλάσσιες δυνατότητες ανάπτυξης, με γνώμονα την επίλυση των συγκρούσεων μεταξύ δραστηριοτήτων και χρήσεων,
- Τις προοπτικές και τον επιθυμητό βαθμό ανάπτυξης των επιμέρους παραγωγικών και άλλων δραστηριοτήτων,
- Τη δέσμευση της τήρησης των οδηγιών και πολιτικών της ΕΕ όσον αφορά στην Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Περιοχών και γενικότερα του περιβάλλοντος προς μια ολοκληρωμένη, βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη και,
- Τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την επίτευξη του οράματος για τα θαλάσσια ύδατα της Κύπρου, τους στρατηγικούς στόχους για την γαλάζια οικονομία, την κοινωνική συνοχή, την προστασία του περιβάλλοντος και τη διακυβέρνηση, καθώς και τους ειδικούς στόχους ανά αναπτυξιακό τομέα, καθώς και πρόσθετους ειδικούς στόχους για την περιβαλλοντική και κοινωνική-πολιτισμική διάσταση, όπως αυτοί ορίζονται από τη Δήλωση Πολιτικής ΘΧΣ της Κύπρου.

Ο ΘΧΣ εφαρμόζεται στα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας και περιλαμβάνει χρήσεις και δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στη (α) χωρική θάλασσα, (β) συνορεύουσα ζώνη και (γ) Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ). Έχουν καθοριστεί επτά χωρικές ενότητες για τα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας, βάση τα κοινά αναπτυξιακά χαρακτηριστικά, το είδος των χρήσεων και δραστηριοτήτων και τις συγκρούσεις που παρατηρούνται σε κάθε χωρική ενότητα/ περιοχή. Οι χωρικές ενότητες I μέχρι VI εκτείνονται μέχρι τα 12 ν.μ. ενώ η χωρική ενότητα VII καλύπτει τα υπόλοιπα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ της. Συγκεκριμένα:

- Η πρώτη χωρική ενότητα (I) εκτείνεται από το όριο της γραμμής κατάπαυσης του πυρός παρά τον Κάτω Πύργο Τυλληρίας μέχρι τα παράκτια όρια του Δάσους Μελέτη (βόρεια της περιοχής Αγ. Γεωργίου του Δήμου Πέγειας),
- Η δεύτερη χωρική ενότητα (II) εκτείνεται από τα όρια του Δάσους Μελέτη μέχρι και το δυτικό όριο της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Ακρωτήριο Άσπρο -Πέτρα του Ρωμιού»,

- Η τρίτη χωρική ενότητα (III) εκτείνεται από το δυτικό όριο της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 «Ακρωτήριο Άσπρο -Πέτρα του Ρωμιού» μέχρι τον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στη Μονή (επαρχία Λεμεσού),
- Η τέταρτη χωρική ενότητα (IV) εκτείνεται από τον ηλεκτροπαραγωγό σταθμό στη Μονή (επαρχία Λεμεσού) μέχρι και το δυτικό όριο του χωριού Μαζωτός,
- Η πέμπτη χωρική ενότητα (V) εκτείνεται από το δυτικό όριο του χωριού Μαζωτός μέχρι το όριο της γραμμής κατάπαυσης του πυρός παρά τη Δερύνεια της επαρχίας Αμμοχώστου,
- Η έκτη χωρική ενότητα (VI) εκτείνεται από το όριο της γραμμής κατάπαυσης του πυρός παρά τη Δερύνεια της επαρχίας Αμμοχώστου μέχρι το όριο της γραμμής κατάπαυσης του πυρός παρά τον Κάτω Πύργο Τυλληρίας και,
- Η έβδομη χωρική ενότητα (VII) καλύπτει τα υπόλοιπα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας μέχρι το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ της.

2 Διαδικασία Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης

Ο περί Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμος του 2017 (144(I)/2017) και 2021 (34(I)/2021), ο οποίος είναι εναρμονισμένος με την πράξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Οδηγία 2014/89/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Ιουλίου 2014 περί θεσπίσεως πλαισίου για τον θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό», προνοεί εκπόνηση Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου (ΘΧΣχ) για τα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και/ή προγράμματα Νόμος του 2005 (Ν.102(I)/2005) καθορίζει μια διαδικασία για την εκπόνηση Στρατηγικών Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) που πρέπει να εκπονούνται για Σχέδια/Προγράμματα. Οι εν λόγω ΣΜΠΕ αξιολογούνται στη συνέχεια από την Περιβαλλοντική Αρχή, η οποία εκδίδει τη σχετική Γνωμάτευση για την περιβαλλοντική έγκριση ή απόρριψη υλοποίησης των συγκεκριμένων Σχεδίων / Προγραμμάτων. Η ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (ΘΧΣ) της Κυπριακής Δημοκρατίας, ετοιμάστηκε από το Ωκεανογραφικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου, στα πλαίσια υλοποίησης του στρατηγικού συγχρηματοδοτούμενου έργου «Διασυνοριακή συνεργασία για εφαρμογή Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού» με ακρώνυμο «ΘΑΛ-ΧΩΡ 2». Στη ΣΜΠΕ συμπεριλαμβάνεται και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ).

Η ΜΕΟΑ απαιτείται με βάση το Άρθρο 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, και της άγριας πανίδας και χλωρίδας, καθώς και το Άρθρο 16 των περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμων του 2003 έως 2015, για προτεινόμενα έργα/σχέδια τα οποία δύναται να επηρεάσουν περιοχή του Δικτύου Natura 2000 και δεν είναι άμεσα συνδεδεμένα με τους στόχους διατήρησης και διαχείρισης της περιοχής του Δικτύου.

Η ΣΜΠΕ υποβλήθηκε στην Περιβαλλοντική Αρχή από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας στις 16/12/2022 και τέθηκε σε δημόσια διαβούλευση από τις 16/12/2022 μέχρι 27/01/2023 οπότεν και δεν είχαν υποβληθεί οποιαδήποτε σχόλια. Στις 21/02/2023, το Τμήμα Περιβάλλοντος κοινοποίησε επιστολή του στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας με σχόλια για τη ΣΜΠΕ όσο και για

τη ΜΕΟΑ. Ακολούθως στις 7/04/2023 κοινοποιήθηκαν στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας, επιστολές του Τμήματος Περιβάλλοντος και Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών με σχόλια επί της ΣΜΠΕ και ΜΕΟΑ.

Το Υφυπουργείο Ναυτιλίας διασφάλισε την ετοιμασία αναθεωρημένης ΣΜΠΕ, εκπόνηση της οποίας έγινε με βάση οδηγίες του Τμήματος Περιβάλλοντος και τις σχετικές επιστολές που απέστειλε με ημερ. 21/02/2023 και 7/4/2023. Η ανάθεση της Σύμβασης για την παροχή υπηρεσιών για την ετοιμασία ΣΜΠΕ για το «Πρόγραμμα του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού» ανατέθηκε από το Υφυπουργείο Ναυτιλίας στο Συμβουλευτικό Οίκο «La Solas Services Ltd». Η σύμβαση υπεγράφη στις 4/05/2023 και η αναθεωρημένη ΣΜΠΕ κατατέθηκε από την La Solas Services Ltd στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας στις 4/7/2023 οπότε και κοινοποιήθηκε στο Τμήμα Περιβάλλοντος για αξιολόγηση.

Στις 4/09/2023 και 8/09/2023, το Τμήμα Περιβάλλοντος κοινοποίησε επιστολές του στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας με σχόλια επί της ΣΜΠΕ και ΜΕΟΑ. Στις 28/08/2023, η αναθεωρημένη ΣΜΠΕ κοινοποιήθηκε σε όλα τα μέλη της Ad-Hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ και της Επιτροπής Αξιολόγησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον για Σχέδια/Προγράμματα. Η Ad-Hoc επιτροπή εξέτασε το θέμα σε συνεδρίες της στις 15/09/2023, 27/09/2023 και 27/10/2023. Η ΣΜΠΕ παρουσιάστηκε στην Επιτροπή Αξιολόγησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον για Σχέδια/Προγράμματα, στη συνεδρία της στις 06/10/2023.

Η Ad-Hoc Επιτροπή απαρτιζόταν από εκπρόσωπους του Τμήματος Περιβάλλοντος, του Τμήματος Δασών, του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ), του Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου BirdLife Cyprus και του Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος (Terra Cyprus). Τα μέλη της Ad-hoc Επιτροπής είχαν στην διάθεση τους και χρησιμοποίησαν τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στη ΣΜΠΕ και σε συνδυασμό με τις δικές τους εξειδικευμένες γνώσεις και εμπειρίες εξέτασαν το ΘΧΣ όσον αφορά τις επιπτώσεις του στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Απόψεις τόσο για τη ΣΜΠΕ, όσο και για τη ΜΕΟΑ κατέθεσαν γραπτώς η Αρχή Λιμένων Κύπρου, το Τμήμα Αρχαιοτήτων, η Υπηρεσία Ενέργειας και η Υπηρεσία Υδρογονανθράκων του Υπουργείου Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως και το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών.

Οι επιπτώσεις του Σχεδίου στην κάθε περιοχή που εμπίπτει στο Δίκτυο Natura 2000, μαζί με τις αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις με άλλα έργα ή και σχέδια ήδη υφιστάμενα στην περιοχή, σε σχέση με τις προτεινόμενες ζώνες του ΘΧΣ ήταν το κύριο αντικείμενο αξιολόγησης. Στην μελέτη (ΜΕΟΑ) γίνεται περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος και των χαρακτηριστικών των περιοχών που πιθανόν να υποστούν επιπτώσεις από την εφαρμογή του σχεδιασμού. Η εκτίμηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, για την κάθε περιοχή του Δικτύου Natura 2000 έγινε βάσει αξιολόγησης των σημαντικών φυσικών χαρακτηριστικών του περιβάλλοντος, καθώς και των υφιστάμενων πιέσεων και προβλημάτων που υπάρχουν με τα κυρίως κριτήρια να είναι:

- Βιοποικιλότητα και τοπίο
- Υδάτινοι πόροι και εδάφη
- Ακουστικό περιβάλλον
- Κοινωνικές παροχές και υποδομές

- Τεχνικές υποδομές
- Πληθυσμός, ποιότητα ζωής και υγεία

Για τη διαμόρφωση των συμπερασμάτων, έχουν ληφθεί υπόψη τα ακόλουθα:

- Τα στοιχεία της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης που αφορούν τα είδη χαρακτηρισμού της κάθε περιοχής που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα Ι και ΙΙ των Οδηγιών 92/43/ΕΟΚ και 2009/147/ΕΚ καθώς και σε άλλα είδη χλωρίδας και πανίδας της περιοχής που αφορά Δίκτυο Natura 2000.
- Οι εξειδικευμένες γνώσεις των μελών της Ad-Hoc Επιτροπής.
- Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις του σχεδίου στην κάθε περιοχή του Δικτύου Natura 2000.
- Οι αθροιστικές και συσσωρευτικές επιπτώσεις από το σχέδιο με άλλα έργα ή και σχέδια στην περιοχή.
- Οι τελικές τοποθετήσεις των μελών της Ad-hoc Επιτροπής όπως αυτές έχουν γίνει μετά τη συνεδρία της εν λόγω Επιτροπής στις 15/09/2023, 27/09/2023 και 27/10/2023.
- Τα τοπικά σχέδια και σχετικές Δηλώσεις Πολιτικής των επαρχιών Αμμοχώστου, Λεμεσού, Λάρνακας και Πάφου.
- Τα έργα «Έργο Αγωγός Φυσικού Αερίου EASTMED», «Έργο Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Κύπρου-Ισραήλ EUROASIA», «Ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου – Αιγύπτου».
- Τα Διαχειριστικά Σχέδια «CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα», «CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα», «CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά», «CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο», «CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο», «CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού», «CY3000009» ΖΕΠ Περιοχή Αγίας Θέκλας - Λιοπέτρι.
- Τα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων «CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς», «CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα», «CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα», «CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά», «CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο», «CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά», «CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού», «CY4000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά», ο πΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου, «CY3000009» ΖΕΠ Περιοχή Αγίας Θέκλας - Λιοπέτρι.
- ΜΕΕΠ για την προστασία και βελτίωση των ΝΔ ακτών των Δήμων Πάφου και Γεροσκήπου (Έργο 48/2021), ΣΜΠΕ για τη βελτίωση και προστασία του παραλιακού μετώπου από το ακρωτήριο Κίτι μέχρι την περιοχή του αεροδρομίου Λάρνακας (Σχέδιο 7/2020), ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου από Νέο Χωριό (Πάφου) μέχρι Παχύαμμο (Σχέδιο 6/2021), ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση της παραλιακής περιοχής 'Πανταχού-Γλυκί Νερό' στην Αγία Νάπα (Σχέδιο 9/2021), ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου στην περιοχή Ασκός, η οποία εμπίπτει εντός των ορίων του Δήμου Πέγειας (Σχέδιο 11/2021), ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοινοτικού Συμβουλίου Κουκλιών (Σχέδιο 4/2022), ΣΜΠΕ για χωροθέτηση περιοχών/ζωνών υδατοκαλλιέργειας εντός των θαλάσσιων

περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας (παρότι δεν υιοθετήθηκε κατά την εκπόνηση του ΘΧΣχ.) (Σχέδιο 2/2018) και Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα.

- Στρατηγική και Σχέδιο Δράσης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών 2018-2028, Στρατηγική για την Προσαρμογή στις Επιπτώσεις της Κλιματικής αλλαγής, Στρατηγική για το Σχέδιο Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας, Στρατηγική για την Πράσινη Οικονομία, Ρυθμιστικό Σχέδιο των Κυπριακών Λιμένων, Εθνική Στρατηγική Τουρισμού 2020-2030, Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Περιοχών.

3 Οικότοποι και είδη χαρακτηρισμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000

Ο προτεινόμενος σχεδιασμός και διάκριση χωρικών ενοτήτων του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού περιλαμβάνει τις περιοχές του δικτύου Natura 2000:

- «CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς»
- «CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα» και «CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα»
- «CY4000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά»
- «CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού»
- «CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά»
- «CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο» και «CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο»
- «CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά»
- Προτεινόμενος ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου»
- «CY3000009» ΖΕΠ Περιοχή Αγίας Θέκλας - Λιοπέτρι

Στην περιοχή του Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου έχει ήδη θεσπιστεί ΘΠΠ σύμφωνα με τον περί Αλιείας Νόμο (Κ.Δ.Π. 47/2023) και έχει επίσης ξεκινήσει και διαδικασία για ένταξη της ευρύτερης περιοχής, στην οποία εμπίπτει και η ΘΠΠ, ως Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) στο Δίκτυο Natura 2000.

Επίσης, επίκειται επέκταση της θαλάσσιας περιοχής της ΕΖΔ «Κάβο Γκρέκο» - CY3000005 προς τα δυτικά για συμπερίληψη του οικοτόπου της Μεσογειακής Φώκιας «Θαλασσινές Σπηλιές Αγίας Νάπας», καθώς και την επέκταση προς τα βαθύτερα ύδατα, περίπου στα 200 μέτρα βάθος. Ο σκοπός επέκτασης στα βαθύτερα ύδατα είναι η προστασία των ειδών *Monachus monachus* και *Tursiops truncatus*, τα οποία απαντώνται στην περιοχή και την χρησιμοποιούν για τροφοληψία τους.

Για τις ΕΖΔ έχουν εκδοθεί Διατάγματα τα οποία καθορίζουν μέτρα προτεραιότητας για την προστασία των ειδών και οικοτόπων της κάθε περιοχής. Για τις ΖΕΠ έχουν εκπονηθεί διαχειριστικά σχέδια τα οποία καθορίζουν στόχους διατήρησης για την κάθε περιοχή ανάλογα με τους οικοτόπους και τα είδη καθορισμού.

3.1 «CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς»

Σύμφωνα με τα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (Standard Data Forms) τα είδη και οικότοποι χαρακτηρισμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς, είναι τα ακόλουθα (Πίνακας 1, 2).

Πίνακας 1: Είδη πανίδας που ανήκουν στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ή στο Παράρτημα I της Οδηγίας 147/2009/ΕΚ των περιοχών CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς

A/A	Περιγραφή
1.	<i>Calonectris diomedea</i>
2.	<i>Caretta caretta</i>
3.	<i>Chelonia mydas</i>
4.	<i>Chlidonias hybridus</i>
5.	<i>Chlidonias leucopterus</i>
6.	<i>Falco eleanorae</i>
7.	<i>Larus audouinii</i>
8.	<i>Larus melanocephalus</i>
9.	<i>Monachus monachus</i>
10.	<i>Puffinus yelkuan</i>
11.	<i>Sterna albifrons</i>
12.	<i>Tursiops truncatus</i>

Πίνακας 2: Άλλα σημαντικά είδη πανίδας των περιοχών CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς

A/A	Περιγραφή
1.	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>
2.	<i>Larus michahellis</i>
3.	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>
4.	<i>Phalacrocorax carbo</i>
5.	<i>Physeter macrocephalus</i>
6.	<i>Stenella coeruleoalba</i>
7.	<i>Ziphius cavirostris</i>

Σύμφωνα με το περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) Διάταγμα του 2021, τα μέτρα προτεραιότητας για την ΕΖΔ «Ωκεανίς – CY4000024» είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση των ειδών **Monachus monachus*, **Chelonia mydas*, **Caretta caretta*, **Tursiops truncatus* σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης·

2. Περιορισμός ή / και απαγόρευση ενεργειών ή / και οχλήσεων ή / και δραστηριοτήτων εντός της ΕΖΔ, που δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ΕΖΔ, για την αποφυγή της υποβάθμισης των οικοτόπων των ειδών·
3. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευσης του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

3.2 «Χερσόνησος Ακάμα» (ΕΖΔ - CY4000010) και «Ζώνη Ειδικής Προστασίας Χερσόνησος Ακάμα» (ΖΕΠ - CY4000023)

Σύμφωνα με τα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (Standard Data Forms) τα είδη και οικοτόποι χαρακτηρισμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ) «Χερσόνησος Ακάμα» (CY4000010) και (ΖΕΠ) «Ζώνη Ειδικής Προστασίας Χερσόνησος Ακάμα» (CY4000023) είναι τα ακόλουθα (Πίνακας 3, Πίνακας 4 και Πίνακας 5).

Πίνακας 3: Τύποι οικοτόπων που ανήκουν στο Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ των περιοχών CY4000010 (ΕΖΔ) και CY4000023 (ΖΕΠ)

A/A	Κωδικός	Περιγραφή
1.	1110	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
2.	1120*	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Ποσειδωνία (<i>Posidonia oceanica</i>)
3.	1170	Ύφαλοι
4.	1210	Μονοετής βλάστηση της παλιρροιακής ζώνης
5.	1240	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση Αγγειόσπερμων
6.	2110	Πρωτογενείς κινούμενες θίνες
7.	2190	Υγρές κοιλότητες μεταξύ των θινών
8.	2230	Μονοετείς κοινότητες των θινών με <i>Malcolmieta</i>
9.	2240	Μονοετείς κοινότητες των θινών με <i>Brachypodietalia</i>
10.	2250*	Λόχμες με αοράτους (<i>Juniperus</i>) σε αμμοθίνες
11.	2260	Θίνες με βλάστηση σκληρόφυλλων θάμνων (<i>Pistacio-Rhamnetalia</i> , <i>Cisto-Micromerietea</i>)
12.	3140	Σκληρά oligo-μεσοτροφικά ύδατα με βενθική βλάστηση χαροειδών σχηματισμών με <i>Chara</i> spp.
13.	3170*	Μεσογειακά εποχιακά λιμνία
14.	5210	Δενδρώδεις θαμνώνες με <i>Juniperus</i> spp.
15.	5330	Θερμο-Μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες
16.	5420	Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (<i>Cisto- Micromerietea</i>)
17.	6220*	Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (<i>Thero-Brachypodietea</i>)

18.	62B0*	Σερπεντινόφιλα λιβάδια της Κύπρου
19.	8210	Χασμοφυτική βλάστηση ασβεστολιθικών βράχων
20.	8220	Χασμοφυτική βλάστηση πυριγενών βράχων
21.	8310	Σπήλαια των οποίων δεν γίνεται τουριστική εκμετάλλευση
22.	8330	Θαλάσσια σπήλαια εξ' ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας
23.	9290	Δάση κυπαρίσσου
24.	92C0	Παρόχθια δάση ανατολικής πλατάνου (<i>Platanion orientalis</i>)
25.	92D0	Παραποτάμιοι θαμνώνες (Nerio-Tamaricetea)
26.	9320	Δάση με <i>Olea</i> και <i>Ceratonia</i>
27.	93A0	Δασικές συστάδες της <i>Quercus infectoria</i>
28.	9540	Δάση τραχείας πεύκης (<i>Pinus brutia</i>)
29.	9560*	Δάση <i>Juniperus phoenicea</i>

Πίνακας 4: Είδη χλωρίδας που ανήκουν στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ των περιοχών CY4000010 (ΕΖΔ) και CY4000023 (ΖΕΠ)

A/A	Περιγραφή
1.	<i>Centaurea akamantis</i>
2.	<i>Crepis pusilla</i>
3.	<i>Ophrys kotschy</i>
4.	<i>Phlomis cypria</i> ssp. <i>occidentalis</i>
5.	<i>Tulipa cypria</i>

Πίνακας 5: Είδη πανίδας που ανήκουν στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ή στο Παράρτημα I της Οδηγίας 147/2009/ΕΚ των περιοχών CY4000010 (ΕΖΔ) και CY4000023 (ΖΕΠ)

A/A	Περιγραφή
Θηλαστικά	
1.	<i>Rhinolophus hipposideros</i>
2.	<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>
3.	<i>Rhinolophus Euryale</i>
4.	<i>Rhinolophus blasii</i>
5.	<i>Myotis blythii</i>
6.	<i>Miniopterus schreibersii</i>
7.	<i>Rousettus aegyptiacus</i>
8.	<i>Tursiops truncates</i>

9.	<i>Monachus monachus</i>
Ερπετά	
1.	<i>Chelonia mydas</i>
2.	<i>Caretta caretta</i>
Ασπόνδυλα	
1.	<i>Callimorpha quadripunctaria</i>
2.	<i>Propomacrus cypriacus</i>
Πτηνά	
1.	<i>Aquila fasciatus</i>
2.	<i>Ardeola ralloides</i>
3.	<i>Coracias garrulous</i>
4.	<i>Egretta garzetta</i>
5.	<i>Falco peregrinus</i>
6.	<i>Grus virgo</i>
7.	<i>Merops apiaster</i>
8.	<i>Oenanthe cypriaca</i>
9.	<i>Plegadis falcinellus</i>
10.	<i>Sylvia melanothorax</i>
11.	Μεταναστευτικά Αρπακτικά - Migratory raptors

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της ΕΖΔ «Χερσόνησος Ακάμα» (CY4000010) οι στόχοι διατήρησης του είναι:

1. Η εξασφάλιση του καθεστώτος διατήρησης των σημαντικών τύπων οικοτόπων σε ευνοϊκό (ικανοποιητικό) επίπεδο ή/και αποκατάστασης τους·
2. Η εξασφάλιση του καθεστώτος διατήρησης των σημαντικών ειδών χλωρίδας σε ευνοϊκό (ικανοποιητικό) επίπεδο και η διατήρηση ή και αποκατάσταση των οικοτόπων τους, και ιδιαίτερα όσα περιλαμβάνονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, καθώς και αυτά που έχουν συμπεριληφθεί στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου (Τσιντίδης *et al*, 2007)·
3. Η εξασφάλιση της κατάστασης διατήρησης των σημαντικών ειδών πανίδας σε ευνοϊκό (ικανοποιητικό) επίπεδο καθώς και η διατήρηση ή και αποκατάσταση των οικοτόπων τους, και ειδικότερα της θαλάσσιας χελώνας (*Caretta caretta*) και της πράσινης χελώνας (*Chelonia mydas*), των χειρόπτερων (*Miniopterus schreibersii*, *Rhinolophus blasii*, *Rhinolophus ferrumequinum*, *Rhinolophus hipposideros*, *Rousettus aegyptiacus*), των κητωδών (*Tursiops truncatus*) και θαλάσσιων θηλαστικών (*Monachus monachus*), των Λεπιδόπτερων (*Callimorpha quadripunctaria*) και των πτηνών (*Acrocephalus melanopogon*, *Alcedo atthis*, *Ardea purpurea*, *Ardeola ralloides*, *Buteo rufinus*, *Calandrella brachydactyla*, *Calonectris diomedea*, *Caprimulgus europaeus*, *Charadrius alexandrinus*, *Ciconia ciconia*, *Circaetus*

gallicus, Circus aeruginosus, Circus cyaneus, Circus macrourus, Circus pygargus, Coracias garrulous, Egretta alba, Egretta garzetta, Emberiza caesia, Emberiza hortulana, Falco eleonora, Falco naumanni, Falco peregrinus, Falco vespertinus, Ficedula albicollis, Ficedula parva, Ficedula semitorquata, Grus grus, Gyps fulvus, Hieraaetus pennatus, Himantopus himantopus, Lanius collurio, Lanius minor, Lanius nubicus, Larus audouinii, Larus genei, Larus minutes, Lullula arborea, Milvus migrans, Nycticorax nycticorax, Oenanthe cypriaca, Pernis apivorus, Phalacrocorax aristotelis desmarestii, Philomachus pugnax, Platalea leucorodia, Plegadis falcinellus, Pluvialis apricaria, Recurvirostra avosetta, Sterna sandvicensis, Sylvia melanothorax, Sylvia nisoria και Sylvia rueppelli).

Το Διαχειριστικό Σχέδιο της ΖΕΠ «Χερσόνησος Ακάμα» (CY4000023) αναφέρει τους εξής στόχους διατήρησης:

1. Διατήρηση σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, μέσω της κατάλληλης προστασίας και διαχείρισης των ενδιατημάτων, των ειδών χαρακτηρισμού: *Aquila fasciata, Falco peregrinus, Coracias garrulus, Sylvia melanothorax και Oenanthe cypriaca*.
2. Διατήρηση της παρουσίας των μεταναστευτικών αρπακτικών και άλλων πουλιών, τα οποία περνούν από τη ΖΕΠ σε σημαντικούς αριθμούς, κυρίως κατά το Φθινόπωρο: *Ardeola ralloides, Egretta garzetta, Plegadis falcinellus, Merops apiaster, Grus virgo, Falco vespertinus, Pernis apivorus, Milvus migrans, Circus aeruginosus, Circus macrourus, Circus pygargus, Circus cyaneus, Buteo buteo, Falco naumanni*.
3. Διατήρηση της παρουσίας άλλων φωλεάζοντων ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα I, και ιδιαίτερα τα *Phalacrocorax aristotelis desmarestii, Otus scops cyprius, Buteo rufinus, Caprimulgus europaeus, Lanius nubicus, Emberiza caesia και Gyps fulvus*.
4. Δημιουργία και ενίσχυση της υποστήριξης για τη διατήρηση της ΖΕΠ «Χερσόνησος Ακάμα», από την τοπική κοινότητα και το κοινό γενικότερα, μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών στην περιοχή αλλά και με την ενθάρρυνση και στήριξη της έρευνας.

Ιδιαίτερα για τα είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ «Χερσόνησος Ακάμα» έχουν τεθεί στόχοι διατήρησης σε σχέση με τις ευνοϊκές τιμές αναφοράς τους (ETA) ως εξής:

- Περδικοσιάχινο (*Aquila fasciata*), ETA = 3 αναπαραγωγικά ζευγάρια
- Πετρίτης (*Falco peregrinus*), ETA = 8 αναπαραγωγικά ζευγάρια
- Κράγκα (*Coracias garrulus*), ETA = 80 αναπαραγωγικά ζευγάρια
- Σκαλιφούρτα (*Oenanthe cypriaca*), ETA = 2.500 αναπαραγωγικά ζευγάρια
- Τρυπομάζης (*Sylvia melanothorax*), ETA = 750 αναπαραγωγικά ζευγάρια

3.3 «CY4000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά»

Σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (Standard Data Form) τα είδη και οικότοποι χαρακτηρισμού της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ) Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά είναι τα ακόλουθα (Πίνακας 6).

Πίνακας 6: Τύποι οικοτόπων που ανήκουν στο Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ της περιοχής CY4000006 (ΕΖΔ) Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά

Α/Α	Κωδικός	Περιγραφή
1.	1120*	εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia
2.	1170	Ύφαλοι

Σύμφωνα με το περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) Διάταγμα του 2016, τα μέτρα προτεραιότητας για την CY4000006 ΕΖΔ είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης των θαλάσσιων οικοτόπων
 - (i) 1120* «εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με Posidonia (*Posidonia oceanicae*)» και
 - (ii) 1170 «ύφαλοι (Reefs)»
2. Περιορισμός και/ή απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων εντός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, οι οποίες δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις εν λόγω Ζώνες, με σκοπό την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών και,
3. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευσης του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

3.4 «CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού»

Σύμφωνα με τα Τυποποιημένα Έντυπα Δεδομένων (Standard Data Forms) τα είδη και οι οικοτόποι χαρακτηρισμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού είναι τα ακόλουθα (Πίνακας 7, 8).

Πίνακας 7: Τύποι οικοτόπων που ανήκουν στο Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ των περιοχών CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού

Α/Α	Κωδικός	Περιγραφή
1.	1170	Ύφαλοι
2.	1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμπώτιδας
3.	5210	Δενδρώδεις θαμνώνες με Juniperus spp.
4.	5330	Θερμο-Μεσογειακοί και προ-στεππικοί θαμνώνες
5.	5420	Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (Cisto- Micromerietea)
6.	6220*	Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero- Brachypodietea)
7.	92D0	Παραποτάμιοι θαμνώνες (Nerio-Tamaricetea)
8.	9320	Δάση με Olea και Ceratonia
9.	9540	Δάση τραχείας πεύκης (<i>Pinus brutia</i>)

Πίνακας 8: Είδη πουλιών που ανήκουν στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ ή στο Παράρτημα I της Οδηγίας 147/2009/ΕΚ των περιοχών CY5000005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού

A/A	Περιγραφή	A/A	Περιγραφή
1.	<i>Alauda arvensis</i>	29.	<i>Erithacus rubecula</i>
2.	<i>Alcedo atthis</i>	30.	<i>Falco cherrug</i>
3.	<i>Anthus campestris</i>	31.	<i>Falco eleonora</i>
4.	<i>Anthus pratensis</i>	32.	<i>Falco peregrinus</i>
5.	<i>Anthus trivialis</i>	33.	<i>Falco vespertinus</i>
6.	<i>Apus apus</i>	34.	<i>Fringilla coelebs</i>
7.	<i>Apus melba</i>	35.	<i>Gyps fulvus</i>
8.	<i>Ardea cinerea</i>	36.	<i>Hippolais pallida</i>
9.	<i>Ardea purpurea</i>	37.	<i>Hirundo daurica</i>
10.	<i>Ardeola ralloides</i>	38.	<i>Hirundo rustica</i>
11.	<i>Arenaria interpres</i>	39.	<i>Lanius collurio</i>
12.	<i>Buteo buteo</i>	40.	<i>Lanius minor</i>
13.	<i>Buteo rufinus</i>	41.	<i>Lanius nubicus</i>
14.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	42.	<i>Larus cachinnans</i>
15.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	43.	<i>Lullula arborea</i>
16.	<i>Charadrius alexandrinus</i>	44.	<i>Merops apiaster</i>
17.	<i>Charadrius dubius</i>	45.	<i>Monticola saxatilis</i>
18.	<i>Circus aeruginosus</i>	46.	<i>Monticola solitarius</i>
19.	<i>Circus cyaneus</i>	47.	<i>Motacilla alba</i>
20.	<i>Circus macrourus</i>	48.	<i>Muscicapa striata</i>
21.	<i>Clamator glandarius</i>	49.	<i>Oenanthe cypriaca</i>
22.	<i>Coracias garrulus</i>	50.	<i>Oenanthe hispanica</i>
23.	<i>Cuculus canorus</i>	51.	<i>Oenanthe isabellina</i>
24.	<i>Delichon urbica</i>	52.	<i>Oenanthe oenanthe</i>
25.	<i>Egretta alba</i>	53.	<i>Oriolus oriolus</i>
26.	<i>Egretta garzetta</i>	54.	<i>Phalacrocorax aristotelis</i>
27.	<i>Emberiza caesia</i>	55.	<i>Phalacrocorax carbo</i>

28.	<i>Emberiza melanocephala</i>	56.	<i>Phoenicurus ochruros</i>
57.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	69.	<i>Sylvia melanocephala</i>
58.	<i>Phylloscopus collybita</i>	70.	<i>Sylvia melanothorax</i>
59.	<i>Phylloscopus trochilus</i>	71.	<i>Sylvia nisoria</i>
60.	<i>Rousettus aegyptiacus</i>	72.	<i>Sylvia rueppelli</i>
61.	<i>Saxicola rubetra</i>	73.	<i>Tichodroma muraria</i>
62.	<i>Saxicola torquata</i>	74.	<i>Turdus iliacus</i>
63.	<i>Scolopax rusticola</i>	75.	<i>Turdus merula</i>
64.	<i>Streptopelia turtur</i>	76.	<i>Turdus philomelos</i>
65.	<i>Sylvia atricapilla</i>	80.	<i>Turdus pilaris</i>
66.	<i>Sylvia borin</i>	81.	<i>Turdus viscivorus</i>
67.	<i>Sylvia curruca</i>	82.	<i>Tyto alba</i>
68.	<i>Sylvia hortensis</i>	83.	<i>Upupa epops</i>

Σύμφωνα με το περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) Διάταγμα του 2015, τα μέτρα προτεραιότητας για την CY5000005 ΕΖΔ είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 1120* «εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonia oceanica*)»
 - (ii) 1210 «μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης»
 - (iii) 5210 «Δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus* spp.»
 - (iv) 5420 «Φρύγανα της Ανατολικής Μεσογείου (*Cisto- Micromerietea*)»
 - (v) 92D0 «Παραποτάμιοι θαμνώνες (*Nerio-Tamaricetea*)»
 - (vi) 9320 «Δάση με *Olea* και *Ceratonia*»
 - (vii) 9540 «Μεσογειακά δάση πεύκης με ενδημικά μεσογειακά είδη πεύκης»
2. Διατήρηση του οικοτόπου 1170 «ύφαλοι» σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης·
3. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Rousettus aegyptiacus* και διατήρηση ή/και αποκατάσταση του βιοτόπου του και ιδιαίτερα των καταφυγίων ή/και των χώρων αναπαραγωγής του, περιλαμβανομένων και των συστημάτων προσδιορισμού των ορίων των αγρών (φυτοφράκτες, ξερολιθιές) και των παραδοσιακών αγροσυστημάτων εντός της ΕΖΔ, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου LIFE ICOSTACY (LIFE09 NAT/CY/000247)·
4. Διατήρηση της ετερογένειας του τοπίου·

5. Διατήρηση των ενδιαιτημάτων των ειδών ορνιθοπανίδας που παρατηρούνται στην ΕΖΔ σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης , ώστε να διασφαλίζεται η παρουσία και η διαβίωση τους, ειδικότερα όσον αφορά τα είδη του Παραρτήματος Ι των περί Προστασίας και Διαχείρισης Άγριων Πτηνών και Θηραμάτων Νόμων του 2003 έως 2015.
6. Περιορισμός και/ή απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων εντός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, οι οποίες δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις εν λόγω Ζώνες, με σκοπό την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών και,
7. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευση του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

3.5 «CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά»

Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο Τυπικό Δελτίο Δεδομένων (Standard Data Form) της περιοχής Natura 2000, και με βάση της καταγραφής που έγινε στα πλαίσια της Σύμβασης «Επικαιροποίηση Χαρτογράφησης Οικοτόπων και Ειδών στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 Πόλις-Γιαλιά με κωδικό CY4000001» το 2015 για το χερσαίο μέρος, στη περιοχή περιλαμβάνονται οι εξής πληροφορίες (Πίνακας 9, 10, 11):

Πίνακας 9: Οικοτόποι που καταγράφηκαν στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) “Πόλις – Γιαλιά” με Κωδικό “CY4000001”

Κωδικός	Περιγραφή
1110	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
1120*	Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με <i>Posidonia</i> (<i>Posidonium oceanicae</i>)
1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης
1310	Πρωτογενής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμωδών ζωνών
2110	Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
2230	Θίνες με λειμώνες με <i>Malcolmietalia</i>
2240	Μονοετείς κοινότητες των θινών με <i>Brachypodietalia</i>
2260	Γκριζες θίνες με κοινότητες χαμαιφύτων
92D0	Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόχμες (<i>Nerio-Tamaricetea</i> και <i>Securinegion tinctoriae</i>)

Είδη χλωρίδας

Τα είδη χλωρίδας, που έχουν καταγραφεί είναι τα τέσσερα αμμόφιλα είδη του Κόκκινου Βιβλίου της Κυπριακής Χλωρίδας, τα *Achillea maritima* (εύρωστο, VU), *Ipomoea imperati* (κινδυνεύον, EN), *Malcolmia nana* var. *glabra* (syn. *Maresia nana*) (κρυσίμως κινδυνεύον, CR) και *Pancratium maritimum* (εγγύς απειλούμενο, NT). Επίσης, έχουν καταγραφεί αρκετά προστατευόμενα είδη ορχιδέων και ένα ακόμα εγγύς απειλούμενο είδος, το *Trifolium argutum*.

Είδη πανίδας

Τα είδη πανίδας τα οποία απαντούν στην περιοχή σύμφωνα με το Τυποποιημένο Έντυπο Δεδομένων (Standard Data Form) της περιοχής, είναι τα ακόλουθα:

Θηλαστικά

Πίνακας 10: Θηλαστικά που καταγράφηκαν στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) “Πόλις – Γιαλιά” με Κωδικό “CY4000001”

A/A	Επιστημονική ονομασία
1.	<i>Crocidura russula cypria</i>
2.	<i>Eptesicus serotinus</i>
3.	<i>Hemiechinus auritus</i>
4.	<i>Miniopterus schreibersii</i>
5.	<i>Tursiops truncatus</i>

Πουλιά

Πίνακας 11: Πουλιά που καταγράφηκαν στην Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) “Πόλις – Γιαλιά” με Κωδικό “CY4000001”

A/A	Επιστημονική Ονομασία	A/A	Επιστημονική Ονομασία	A/A	Επιστημονική Ονομασία
1.	<i>Accipiter nisus</i>	28.	<i>Egretta garzetta</i>	55.	<i>Sylvia borin</i>
2.	<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	29.	<i>Falco peregrinus</i>	56.	<i>Sylvia communis</i>
3.	<i>Alauda arvensis</i>	30.	<i>Hirundo daurica</i>	57.	<i>Sylvia curruca</i>
4.	<i>Alcedo atthis</i>	31.	<i>Hirundo rustica</i>	58.	<i>Sylvia hortensis</i>
5.	<i>Anas clypeata</i>	32.	<i>Ixobrychus minutus</i>	59.	<i>Sylvia melanocephala</i>
6.	<i>Anas platyrhynchos</i>	33.	<i>Lanius collurio</i>	60.	<i>Sylvia melanothorax</i>
7.	<i>Anas querquedula</i>	34.	<i>Lanius minor</i>	61.	<i>Sylvia rueppelli</i>
8.	<i>Anthus cervinus</i>	35.	<i>Larus fuscus</i>	62.	<i>Turdus merula</i>
9.	<i>Anthus pratensis</i>	36.	<i>Larus minutus</i>	63.	<i>Turdus philomelos</i>
10.	<i>Anthus trivialis</i>	37.	<i>Larus ridibundus</i>	64.	<i>Turdus pilaris</i>
11.	<i>Apus apus</i>	38.	<i>Luscinia megarhynchos</i>	65.	<i>Tyto alba</i>
12.	<i>Ardea cinerea</i>	39.	<i>Merops apiaster</i>	66.	<i>Upupa epops</i>
13.	<i>Ardea purpurea</i>	40.	<i>Muscicapa striata</i>	67.	<i>Vanellus vanellus</i>
14.	<i>Ardeola ralloides</i>	41.	<i>Nycticorax nycticorax</i>		
15.	<i>Buteo rufinus</i>	42.	<i>Oenanthe hispanica</i>		

16.	<i>Caprimulgus europaeus</i>	43.	<i>Oenanthe isabellina</i>		
17.	<i>Cercotrichas galactotes</i>	44.	<i>Oenanthe oenanthe</i>		
18.	<i>Charadrius alexandrinus</i>	45.	<i>Passer hispaniolensis</i>		
19.	<i>Circus aeruginosus</i>	46.	<i>Pernis apivorus</i>		
20.	<i>Circus cyaneus</i>	47.	<i>Phoenicurus ochruros</i>		
21.	<i>Circus macrourus</i>	48.	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>		
22.	<i>Circus pygargus</i>	49.	<i>Phylloscopus trochilus</i>		
23.	<i>Clamator glandarius</i>	50.	<i>Riparia riparia</i>		
24.	<i>Coturnix coturnix</i>	51.	<i>Saxicola rubetra</i>		
25.	<i>Cuculus canorus</i>	52.	<i>Saxicola torquata</i>		
26.	<i>Delichon urbica</i>	53.	<i>Sturnus vulgaris</i>		
27.	<i>Egretta alba</i>	54.	<i>Sylvia atricapilla</i>		

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 Πόλις – Γιαλιά, το χερσαίο τμήμα της περιοχής συνίσταται σε μικρού πλάτους, περίπου 50 ως 150 μ., παράκτια ζώνη που περιλαμβάνει εκτεταμένο αμμοθινικό οικοσύστημα και μικρά υγροτοπικά συστήματα σε εκβολές ποταμών καθώς και τεχνητά (ανθρωπογενή) οικοσυστήματα. Το αμμοθινικό οικοσύστημα έχει σήμερα περιοριστεί στο οριακό πλάτος των 20-30 μ., σε ελάχιστα σημεία φτάνει τα 50-70 μ. ενώ σε άλλα σημεία είναι μόλις 5-6 μ. και σε κάποιες θέσεις διακόπτεται από περιοχές με κροκάλες. Αποτελείται κυρίως από σχεδόν επίπεδες πρωτογενείς θίνες και επίπεδες οπισθοθινικές εκτάσεις και σε μία μόνο μεγάλου πλάτους θέση σχηματίζονται χαμηλοί αμμόλοφοι. Μεγάλο τμήμα καλύπτεται από φυτείες, κυρίως ακακίας, και από μικρές συστάδες ή μεμονωμένα δένδρα *Tamarix*. Επίσης σε αρκετές θέσεις υπάρχουν παράλληλα με τη θάλασσα μονοπάτια που χρησιμοποιούνται κυρίως από πεζούς και ζώα. Τα πέντε μικρά υγροτοπικά συστήματα σχηματίζονται σε ποταμούς περιοδικής ροής και έχουν επίσης μικρό πλάτος, 20-30 μ., αφού η κοίτη περιβάλλεται από καλλιέργειες ή φυτείες. Οι καλλιέργειες εκτείνονται σε μεγάλο τμήμα της περιοχής φτάνοντας στα όρια των αμμοθινών από τις οποίες χωρίζονται από στενή μεταβατική ζώνη. Σε αρκετά σημεία υπάρχουν οικήματα με καλλιεργημένους κήπους. Τέλος, στο βόρειο τμήμα της η περιοχή και το αμμοθινικό σύστημα καθορίζονται από ασφαλτοστρωμένο δρόμο που απέχει μόλις 50-70 μ. από τη θάλασσα.

Οι τύποι οικοτόπων που αναγνωρίστηκαν και οροθετήθηκαν στην περιοχή Natura 2000 «Πόλις – Γιαλιά» είναι οι εξής:

- 1110 : Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους,
- 1120* : Θαλάσσια βενθική βλάστηση με Ποσειδώνιες (*Posidonium oceanicae*)
- 2110 : Πρωτογενείς κινούμενες θίνες
- 6220* : Ψευδοστεπή με γλόη και μονοετή φυτά (*Thero – Brachypodietea*)

- CY02 : Καλαμώνες και κοινότητες υψηλών βούρλων (*Phragmition australis*, *Scirpion maritimi*)
- CY05 : Γυμνές αμμώδεις εκτάσεις – θέσεις φωλεοποίησης χελωνών

Σύμφωνα με το περί προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Πόλις-Γιαλιά CY4000001») Διάταγμα του 2017, τα μέτρα προτεραιότητας είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 1120* - Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonium oceanicae*)
 - (ii) 1210 - Μονοετής βλάστηση μεταξύ ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης
2. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 1110 - Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
 - (ii) 2260 - Γκρίζες θίνες με κοινότητες χαμαιφύτων
 - (iii) 92D0 - Νότια παρόχθια δάση – στοές και λόχμες (*Nerio-Tamaricetea* και *Securinegion tinctoriae*)
3. Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 1310 – Πρωτογενής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα μονοετή είδη των λασπωδών και αμμοδών ζωνών
 - (ii) 2110 – Υποτυπώδεις κινούμενες θίνες
 - (iii) 2230 – Θίνες με λειμώνες με *Malcolmietalia*
4. Προσδιορισμός της κατάστασης διατήρησης του οικοτόπου 2240 «Μονοετείς κοινότητες των θινών με *Brachypodietalia*» και καθορισμός και εφαρμογή μέτρων διαχείρισης και διατήρησης του,
5. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Caretta caretta*,
6. Βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Chelonia mydas*,
7. Προσδιορισμός κατάστασης διατήρησης των ειδών χειρόπτερων *Pipistrellus kuhlii*, *Miniopterus schreibersii*, *Hypsugo savii* και *Eptesicus* spp. και καθορισμός και εφαρμογή μέτρων διαχείρισης και διατήρησης τους,
8. Περιορισμός και/ή απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων εντός των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, οι οποίες δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις εν λόγω Ζώνες, με σκοπό την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών και,
9. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευσης του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

3.6

«CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο» και «CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο»

Η περιοχή αυτή αποτελεί σημαντική περιοχή για πολλά είδη πτηνοπανίδας μεταξύ των οποίων και μεταναστευτικά είδη και σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Διαχειριστικού Σχεδίου, στη ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο έχουν καταγραφεί συνολικά 200 είδη πτηνών. Η ΖΕΠ "Κάβο Γκρέκο" καθορίστηκε λόγω της παρουσίας στην περιοχή του Μαυροφάλκονου *Falco vespertinus*, του Ασπροσιάχινου *Circus macrourus* του Μελισσοφάγου *Merops apiaster*, της Σκαλιφούρτας *Oenanthe cypriaca* του Τρυπομάζη *Sylvia melanothorax* και των μεταναστευτικών αρπακτικών *Pernis apivorus*, *Falco vespertinus*, *Circus aeruginosus*, *Milvus migrans*, *Neophron percnopterus*, *Circaetus gallicus*, *Circus macrourus*, *Circus pygargus*, *Accipiter nisus*, *Buteo buteo*, *Buteo rufinus*, *Aquila pomarina*, *Aquila pennatus*, *Pandion heliaetus*, *Falco naumanni*, *Falco tinnunculus*, *Falco columbarius*, *Falco subbuteo*, *Falco cherrug*, *Falco peregrinus*.

Επιπρόσθετα, η περιοχή φιλοξενεί 10 είδη χερσαίων και θαλάσσιων θηλαστικών, 15 είδη ερπετών, 3 είδη αμφιβίων και 59 σημαντικά είδη και υποείδη χερσαίων και θαλάσσιων ασπόνδυλων. Αρκετά από αυτά τα ζώα είναι ενδημικά της Κύπρου ή σπάνια. Δύο είδη προστατευόμενων θηλαστικών που έχουν καταγραφεί στην περιοχή είναι η φρουτονυχτερίδα *Rousettus egyptiacus* και το δελφίνι *Tursiops truncatus*.

Η περιοχή ΖΕΠ «Κάβο Γκρέκο» καλύπτεται κυρίως από εκτεταμένους θαμνώνες αοράτου *Juniperus phoenicea* που από φυτοκοινωνιολογικής άποψης εντάσσεται στη διάπλαση σκληρόφυλλης αείφυλλης βλάστησης, γνωστής και ως μακκίας. Οι θαμνώνες αοράτου αποτελούν το κύριο χαρακτηριστικό του τοπίου στην περιοχή. Η περιοχή καλύπτεται επίσης από εκτάσεις χαμηλής φρυγανικής βλάστησης καθώς και τμήματα χασμοφυτικής βλάστησης.

Σύμφωνα με το διαχειριστικό σχέδιο της ΕΖΔ και ΖΕΠ η περιοχή περιλαμβάνει τους εξής οικοτόπους:

- 1210 - Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμπώτιδας: Σε δύο αμμοθινικές ακτές της περιοχής σχηματίζονται αμμονιτρόφιλες κοινότητες, κυρίως στη ζώνη μεταξύ πλημμυρίδος και αμπώτιδος, με τα είδη *Cakile maritima*, *Salsola kali*, *Matthiola tricuspidata*, *Euphorbia peplis*
- 1240 - Απόκρημνες βραχώδεις ακτές της Μεσογείου με βλάστηση (με ενδημικά *Limonium* spp.): Στις παράκτιες βραχώδεις θέσεις που επηρεάζονται από τον ψεκασμό με θαλασσινό νερό, σχηματίζονται χασμο-αλοφυτικές κοινότητες με χαρακτηριστικά είδη τα *Crithmum maritimum*, *Frankenia hirsuta*, *Limonium* spp., *Silene sedoides*.
- 1310 - Μονοετής βλάστηση με *Salicornia* και άλλα είδη των λασπωδών και αμμοδών ζωνών: Εφήμερες κοινότητες σχηματίζονται σε μικρές, εποχιακές συλλογές υφάλμυρου νερού σε παράκτιους καρστικούς σχηματισμούς («καυκάλες») με έδαφος σε άλλες θέσεις βαθύτερο (terra rosa) και σε άλλες λεπτότερο με μεγάλο ποσοστό λεπτών χαλικιών.
- 5420 - Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* (Cisto-Micromerietea): Η τυπική θερμομεσογειακή βλάστηση των χαμηλών, μαξιλαρόμορφων, συχνά αγκαθωτών θάμνων (Cisto-Micromerietea,) αναπτύσσεται σε αρκετές θέσεις στην περιοχή, συχνά σε ανοίγματα των θαμνώνων της *Juniperus phoenicea* (όπου μπορεί να αποτελεί υποβάθμιση των θαμνώνων) αλλά πιο αντιπροσωπευτική είναι στις νότιες, παράκτιες, ξηρότερες θέσεις. Χαρακτηριστικά είδη θάμνων είναι τα *Sarcopoterium spinosum*

(συχνά κυρίαρχο), *Phagnalon rupestre*, *Noaea mucronata*, *Helichrysum conglobatum*, *Teucrium micropodioides*, *Echium angustifolium*.

- 5210 - Δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus* spp.: Αποτελεί την κυρίαρχη βλάστηση της περιοχής και από άποψη βιοκλίματος και βιογεωγραφίας, αποτελεί την δυνητική βλάστηση, τουλάχιστον προς το εσωτερικό και σε υψόμετρα μεγαλύτερα των 50 μ. Παλαιότερα εκτεταμένοι υψηλοί θαμνώνες σε όλη την περιοχή του Κάβο Γκρέκο οι οποίοι καταστράφηκαν λόγω ξύλευσης, φωτιάς και βόσκησης, με αποτέλεσμα την απώλεια του εδάφους και την αποκάλυψη του ασβεστολιθικού υποστρώματος σε ολόκληρη την περιοχή.
- 5220 - Θαμνώνες της *Zizyphus lotus*: Οι θαμνώνες του οικοτόπου είναι τελείως υπολειμματικοί στην περιοχή. Οι εναπομείνουσες συστάδες *Zizyphus* παρόλο που δεν συγκροτούν αντιπροσωπευτική κοινότητα, είναι ενδεικτικές της πιθανής παλαιότερης παρουσίας πιο εκτεταμένων θαμνώνων στις θέσεις αυτές ή τουλάχιστον της δυνατότητας να αναπτυχθούν θαμνώνες στις παράκτιες, ημίξηρες από άποψη βιοκλίματος θέσεις της περιοχής.
- 6220* Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero-Brachypodietea): Ξηρά λιβάδια με εφήμερα, πρωτοπόρα είδη μονοετών και αγρωστωδών σε φτωχά εδάφη αναπτύσσονται στα μεγάλα ή μικρά ανοίγματα της βλάστησης των θαμνώνων.
- 8210 - Ασβεστολιθικά βραχώδη πρανή της ενδοχώρας με χασμοφυτική βλάστηση: Σε λίγες θέσεις με απότομους ασβεστολιθικούς βράχους, αναπτύσσονται αραιές κοινότητες με χασμοφυτικά είδη όπως τα *Umbilicus horizontalis*, *Alopecurus utriculatus*.
- 3170* - Μεσογειακά εποχιακά τέλματα: Κοινότητες των μονοετών και νανωδών πολυετών ειδών που αναπτύσσονται σε κοιλάματα με γλυκό νερό που ξηραίνονται την άνοιξη έχουν εντοπιστεί σε τρεις περιοχές της χερσονήσου.

Στο θαλάσσιο τμήμα της περιοχής καταγράφηκαν μεταξύ άλλων οι τύποι οικοτόπων 1110, 1120* και 1170 (Πίνακας 12).

Πίνακας 12: Τύποι οικοτόπων που απαντούν στην περιοχή Natura 2000 ΕΖΔ και ΖΕΠ "Κάβο Γκρέκο"

Κωδικός	Περιγραφή
1110	Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
1120*	Θαλάσσια βενθική βλάστηση με Ποσειδώνιες (<i>Posidonium oceanicae</i>)
1170	Υφαλοι
1210	Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμψότιδας
1240	Απόκρημνες βραχώδεις ακτές της Μεσογείου με βλάστηση (με ενδημικά <i>Limonium</i> spp.)
1310	Μονοετής βλάστηση με <i>Salicornia</i> και άλλα είδη των λασπωδών και αμμοδών ζωνών
1430	Ιβηρικές αλο-νιτρόφιλες λόχμες
3170*	Μεσογειακά εποχιακά τέλματα
5210	Δενδρώδεις θαμνώνες με <i>Juniperus</i> spp.
5220*	Θαμνώνες με <i>Zyziphus</i>

5420	Φρύγανα με <i>Sarcopoterium spinosum</i> (Cisto-Micromerietea)
6220*	Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero-Brachypodietea)
8210	Ασβεστολιθικά βραχώδη πρηνή της ενδοχώρας με χασμοφυτική βλάστηση
8330	Κατακλυζόμενα ή εν μέρει κατακλυζόμενα θαλάσσια σπήλαια
	Τεχνητοί οικότοποι – Γυμνές από βλάστηση εκτάσεις
	Φυτείες ακακίας
	Φυτείες ευκαλύπτου
	Φυτείες <i>Pinus halepensis</i>
	Καλλιέργειες
	Θαλάσσιες εκτάσεις χωρίς βλάστηση

Σύμφωνα με το περί προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για την Ειδική Ζώνη Διατήρησης «Κάβο Γκρέκο CY3000005») Διάταγμα του 2019, τα μέτρα προτεραιότητας είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων
 - (i) 1120* - Θαλάσσια βενθική βλάστηση με Ποσειδώνιες (*Posidonium oceanicae*)
 - (ii) 3170* – Μεσογειακά εποχιακά τέλματα
 - (iii) 1110 – Αμμοσύρσεις που καλύπτονται συνεχώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους
 - (iv) 1170 – Ύφαλοι
 - (v) 8330 - Κατακλυζόμενα ή εν μέρει κατακλυζόμενα θαλάσσια σπήλαια
2. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων:
 - (i) 5220* - Θαμνώνες με *Zyziphus*
 - (ii) 6220* - Ξηροφυτικοί λειμώνες της Μεσογείου με αγρωστώδη και μονοετή (Thero-Brachypodietea)
 - (iii) 1210 – Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και αμψότιδας
 - (iv) 1240 – Απόκρημνες βραχώδεις ακτές της Μεσογείου με βλάστηση (με ενδημικά *Limonium* spp.)
 - (v) 5420 – Φρύγανα με *Sarcopoterium spinosum* (Cisto-Micromerietea)
 - (vi) 5210 – Δενδρώδεις θαμνώνες με *Juniperus* spp.
3. Διατήρηση ή/και βελτίωση της κατάστασης διατήρησης του είδους *Monachus monachus* καθώς και διατήρηση ή/και βελτίωση ή/και αποκατάσταση του βιότοπου εντός της ΕΖΔ
4. Διατήρηση των ενδιαιτημάτων ειδών ορνιθοπανίδας που παρατηρούνται στην ΕΖΔ σε ικανοποιητική κατάσταση διατήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η παρουσία και η διαβίωση της, ειδικότερα όσο αφορά τα είδη

5. Περιορισμός ή/και απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων όπως προκύπτουν από τον περί Δασών Νόμο του 2012 μέχρι 2018, εντός της ΕΖΔ που δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στην ΕΖΔ για την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών χερσαίων και θαλάσσιων οικοτόπων και των οικοτόπων και των ειδών
6. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευσης του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ

Οι στόχοι διατήρησης για τη ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο μπορούν να συνοψιστούν ως εξής:

- A. Διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, προστατεύοντας τα κατάλληλα ενδιαίτηματα των ειδών χαρακτηρισμού και του *Oenanthe cypriaca* (Σκαλιφούρτα) και *Sylvia melanothorax* (Τρυπομάζης).
- B. Διατήρηση των 'τιμών στόχου' (τουλάχιστον τις πλείστες χρονιές) για τρία είδη στην αποδημία – *Falco vespertinus* (Μαυροφάλκονο), *Circus macrourus* (Ασπροσιάχινο), *Merops apiaster* (Μελισσοφάγος) - και για την ομάδα αρπακτικών στην αποδημία.
- Γ. Διατήρηση της παρουσίας των μεταναστευτικών και διαχειμαζόντων πληθυσμών των ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα I με επίκεντρο το Βραχοπλουμίδι *Charadrius leschenaultii*.
- Δ. Διατήρηση και ενίσχυση των φυσικών οικοτόπων με ταυτόχρονη απομάκρυνση ξενικών ειδών.
- Ε. Δημιουργία και ενίσχυση της υποστήριξης για τη διατήρηση της ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο, από την τοπική κοινωνία και το κοινό γενικότερα, μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών στην περιοχή αλλά και με την ενθάρρυνση και στήριξη της έρευνας.

3.7 «CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά»

Η τοποθεσία περιλαμβάνει τον σημαντικό οικοτόπο τύπου 1120* *Posidonia oceanica* και τους 1170 υφάλους που καλύπτονται από πυκνή βλάστηση *Cystoseira* spp. Αυτοί οι βιότοποι υποστηρίζουν υψηλή βιοποικιλότητα, ιδιαίτερα ασπόνδυλων όπως σφουγγάρια (*Cacospongia communis*, *Clathrina coriacea*, *Geospongia communis*, *Halichodria panicea*, *Spongia officinalis* και *Spongia officinalis* ssp. *mollissima*) και δίθυρα *Spondylus geotropus*. Επίσης πυκνοί πληθυσμοί αρκετών ειδών ψαριών όπως το *Coris julis*, *Diplodus sargus*, *Diplodus vulgaris*, *Serranus cabrilla* κ.λπ. εμφανίζονται στην περιοχή.

Σύμφωνα με το περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής (Μέτρα Προτεραιότητας για Ειδικές Ζώνες Διατήρησης) Διάταγμα του 2016, τα μέτρα προτεραιότητας για την CY3000006 ΕΖΔ είναι τα ακόλουθα:

1. Διατήρηση σε εξαιρετική κατάσταση διατήρησης των θαλάσσιων οικοτόπων
 - (i) 1120* «εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia* (*Posidonia oceanicae*)» και
 - (ii) 1170 «ύφαλοι (Reefs)»

2. Περιορισμός και/ή απαγόρευση ενεργειών ή/και οχλήσεων ή/και δραστηριοτήτων εντός των Ειδικών Ζώνων Διατήρησης, οι οποίες δυνατό να έχουν σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στις εν λόγω Ζώνες, με σκοπό την αποφυγή της υποβάθμισης των φυσικών θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών και,

3. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης / συνείδησης, εκπαίδευσης του κοινού και ανάδειξη της ΕΖΔ.

3.8 Προτεινόμενος ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου»

Η θαλάσσια περιοχή «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» προστατεύεται με βάση το περί Απαγόρευσης της Αλιείας και της Διέλευσης Σκαφών στη Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» (Δεύτερο) Διάταγμα του 2023. Σημειώνεται ότι η περιοχή έχει έκταση επιφάνειας 0.11 km².

- Για λόγους προστασίας των αλιευτικών πόρων και των υδρόβιων οργανισμών απαγορεύεται η αλιεία με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένου και με καλάμι από την ακτή, στη Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου», όπως αυτή ορίζεται στον Πίνακα και φαίνεται στο Χάρτη του Παραρτήματος του εν λόγω Διατάγματος.
- Απαγορεύεται η διέλευση σκαφών ή άλλων πλωτών μέσων (συμπεριλαμβανομένων των μη μηχανοκίνητων) και η αγκυροβόληση τους, στη Θαλάσσια Προστατευόμενη Περιοχή «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου», όπως αυτή ορίζεται στον Πίνακα και φαίνεται στο Χάρτη του Παραρτήματος του εν λόγω Διατάγματος.
- Η θαλάσσια περιοχή «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» οριοθετείται από την ακτή μέχρι και την ισοβαθή των πέντε (5) μέτρων.

Η περιοχή Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου είναι μια θαλάσσια τοποθεσία που ξεκινά από την ακτογραμμή και φτάνει την ισοβαθή 35 μέτρων. Έχει τα ακόλουθα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά (από ρηχότερα έως βαθύτερα): i) μερικώς βυθισμένες θαλάσσιες σπηλιές (8330) κατά μήκος της ακτογραμμής όπου βρίσκεται καταφύγιο η Μεσογειακή Φώκια. ii) παραθαλάσσιοι βράχοι - ύφαλοι (1170) που καλύπτονται κυρίως από βλάστηση *Cystoseira* spp. iii) αμμώδες ίζημα, συμπεριλαμβανομένων ογκόλιθων και κροκάλων που δημιουργούν αμμώδεις όχθες που καλύπτονται ελαφρώς από θαλασσινό νερό όλη την ώρα με ορισμένες κλειστές περιοχές με *Cymodocea* spp (1110). iv) Λιβιάδια *Posidonia* (1120*).

Η τοποθεσία περιλαμβάνει τον σημαντικό οικοτόπο τύπου 1120* της *Posidonia oceanica* και τους υφάλους (τύπος οικοτόπου 1170) που καλύπτονται από βλάστηση *Cystoseira* spp., καθώς και τον θαλάσσιο βιότοπο 1110 και μερικώς βυθισμένες θαλάσσιες σπηλιές κατά μήκος της ακτογραμμής. Αυτοί οι θαλάσσιοι βιότοποι έχουν καλή υγεία και υποστηρίζουν υψηλή βιοποικιλότητα. Η Μεσογειακή Φώκια χρησιμοποιεί την περιοχή για τροφή και επίσης τις θαλάσσιες σπηλιές για ξεκούραση.

Ο προτεινόμενος ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» αποτελείται από μια θαλάσσια περιοχή που εκτείνεται 2.6 χιλιόμετρα μέτρα κατά μήκος της ακτογραμμής και σε απόσταση 730 – 950 μέτρα εντός της θάλασσας (νότια) και φτάνει σε βάθος περίπου 35 μέτρων.

3.9 «CY3000009» ΖΕΠ Περιοχή Αγίας Θέκλας - Λιοπέτρι

Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο Τυπικό Δελτίο Δεδομένων (Standard Data Form) της περιοχής Natura 2000, η ΖΕΠ είναι μια γραμμική τοποθεσία που εκτείνεται κατά μήκος της παραλιακής ζώνης δυτικά της πόλης της Αγίας Νάπας. Αποτελείται από μια βραχώδη ακτογραμμή με χαμηλό υψόμετρο, κυρίως απαλλαγμένη από βλάστηση, με απομονωμένες αμμώδεις παραλίες στα ανατολικά της τοποθεσίας και εκτάσεις ανοιχτού εδάφους με τμήματα από φρύγανα (κυριαρχείται από το *Sarcopoterium spinosum*) πίσω από τη βραχώδη παραλιακή ζώνη. Το *Crithmum maritimum* και το *Inula crithmoides* αναπτύσσονται κατά μήκος των βράχων και αμμώδης ακτής, ενώ το *S. spinosum* κυριαρχεί στη βλάστηση από φρύγανα πίσω από την παράκτια λωρίδα και περιλαμβάνει *Juniperus phoenicea*, *Pistacia lentiscus*, *Rhamnus oleoides*, *Atriplex halimus*, *Asparagus stipularis* και *Echium angustifolium*. Το οικόπεδο αμέσως βόρεια της τοποθεσίας έχει αναπτυχθεί με εξοχικές κατοικίες και υπάρχει χρησιμοποιημένη διαδρομή που εκτείνεται κατά μήκος του μεγαλύτερου μήκους της τοποθεσίας, ακριβώς πίσω από την παράκτια ζώνη. Στα ανατολικά βρίσκεται το εκκλησάκι της Αγίας Θέκλας. Η εν λόγω ΖΕΠ είναι μεταξύ των τριών καλύτερων σημείων μετανάστευσης και διαχείμασης για το *Charadrius leschenaultii* στην Κύπρο, γεγονός που την καθιστά σημαντικό τόπο της μετανάστευσης για το είδος στην ΕΕ συνολικά.

Η ΖΕΠ ταξινομήθηκε και ως IBA από την Birdlife International το 2004, λόγω του ότι κατέχει το 1% της ευρωπαϊκής πτητικής διαδρομής του είδους. Η παράκτια τοποθεσία είναι επίσης ένα καλό σημείο στάσης της μετανάστευσης ή περιοχή διαχείμασης για 25 άλλα αποδημητικά είδη (16 από αυτά αποτελούν είδη του Παραρτήματος I). Είναι από τις καλύτερες μεταναστευτικές τοποθεσίες στην Κύπρο για το *Charadrius hiaticula* και το *Alcedo atthis* (το τελευταίο είναι επίσης κοινό στην τοποθεσία κατά τους χειμερινούς μήνες). Η περιοχή της Αγίας Θέκλας-Λιοπέτρι είναι μια από τις λίγες τοποθεσίες στην Κύπρο όπου παρατηρείται τακτικά το *Larus auduinnii*. Η τοποθεσία είναι επίσης από τις λίγες περιοχές στην Κύπρο όπου εμφανίζεται τακτικά και το είδος *Cursorius cursor*. Είναι επίσης τόπος αναπαραγωγής του *Charadrius alexandrinus*.

Σύμφωνα με το Διαχειριστικό Σχέδιο της περιοχής ΖΕΠ "Αγία Θέκλα-Λιοπέτρι", είναι πολύ σημαντική για τα αποδημητικά πουλιά γενικά και πιο συγκεκριμένα για ένα είδος, το Βραχοπλουμίδι *Charadrius leschenaultii*. Η Κύπρος φιλοξενεί σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού του είδους στην αποδημία και το χειμώνα και ειδικά η υπό μελέτη περιοχή είναι από τις ελάχιστες περιοχές στην Κύπρο που αποτελεί σημαντικό σταθμό στην αποδημία και στο χώρο διαχείμασης, για το είδος αυτό. Οι 'Τιμές Στόχου' για το Βραχοπλουμίδι *Charadrius leschenaultii* στην περιοχή Αγίας Θέκλας- Λιοπέτρι καθορίστηκε στα 20-50 άτομα το Χειμώνα και 10-40 άτομα το Φθινόπωρο (Πίνακας 13).

Πίνακας 13: Τιμές Αναφοράς Ευνοϊκού Καθεστώτος Διατήρησης για είδη χαρακτηρισμού της ΖΕΠ "Αγία Θέκλα - Λιοπέτρι"

Βραχοπλουμίδι <i>Charadrius leschenaultii</i>	ΤΙΜΕΣ ΣΤΟΧΟΥ (άτομα)	
	Χειμώνα	Φθινόπωρο
Κύπρος	30-100	25-80
Αγία Θέκλα -Λιοπέτρι	20-50	10-40

Οικότοποι

- Το μεγαλύτερο μέρος της περιοχής κατά μήκος της ακτογραμμής καλύπτεται από βραχώδες υπόστρωμα και Πρωτογενείς κινούμενες θίνες (Τύπος Οικοτόπου 2110).
- Στο δυτικό άκρο της περιοχής κυριαρχεί ο οικότοπος 5420 σε αρκετά υποβαθμισμένη κατάσταση (μίξη με ακακίες), εντός του οποίου εντοπίζονται μεσογειακά εποχιακά λιμνία (Τύπος Οικοτόπου 3170*).
- Οικότοπος 1240 (Απόκρημνες βραχώδεις ακτές με βλάστηση αγγειόσπερμων)
- Ένα μέρος της περιοχής καλύπτεται από καλλιεργούμενες εκτάσεις ή εγκαταλελειμμένες καλλιέργειες.

Η περιοχή φιλοξενεί 9 ενδημικά είδη χλωρίδας της Κύπρου, ενώ 4 είδη περιλαμβάνονται στο Κόκκινο Βιβλίο της Χλωρίδας της Κύπρου. Τα τελευταία αφορούν τα είδη *Astragalus suberosus* var. *hartmanii* (Ενδημικό), *Paraver cyprium* (Ενδημικό), *Enarthrocarpus arcuatus* και *Triplanche nitens*. Αν και η πανίδα της περιοχής δεν έχει μελετηθεί εξαντλητικά, με εξαίρεση την πτηνοπανίδα, στην περιοχή απαντούν τέσσερα (4) είδη θηλαστικών, πέντε (5) είδη σαυρών, και ένα (1) είδος φιδιού (Πίνακας 14).

Πίνακας 14: Είδη πανίδας που απαντούν στην περιοχή ΖΕΠ "Αγία Θέκλα-Λιοπέτρι "

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
Θηλαστικά	
<i>Hemiechinus auritus dorotheae</i>	Ασιατικός σκαντζόχοιρος
<i>Lepus europaeus cyprius</i>	Λαγός
<i>Mus musculus</i>	Ποντικός
<i>Rattus rattus</i>	Αρουραίος
Ερπετά	
Σύρες	
<i>Laudakia stellio cypriaca</i>	Κουρκουτάς
<i>Cyrtopodion kotschy</i>	Μισιαρός
<i>Chalcides ocellatus ocellatus</i>	Βυζάστρα
<i>Acanthodactylus schreiberi</i>	Αμμόσαυρα
<i>Ophisops elegans schlueteri</i>	Αλιζαύρα
Φίδια	
<i>Dolichophis jugularis</i>	Μαύρο Φίδι

Στόχοι Διατήρησης

A. Διατήρηση της ΖΕΠ σε ευνοϊκό καθεστώς διατήρησης, προστατεύοντας τα κατάλληλα ενδιαιτήματα για διαχείμαση και για χρήση ως αποδημητικό σταθμό (κυρίως το φθινόπωρο αλλά και την άνοιξη) από το είδος χαρακτηρισμού *Charadrius leschenaultii*.

Β. Διατήρηση της παρουσίας των μεταναστευτικών και διαχειμαζόντων πληθυσμών των ειδών που ανήκουν ή όχι στο Παράρτημα Ι

Γ. Δημιουργία και ενίσχυση της υποστήριξης για διατήρηση της ΖΕΠ "Αγίας Θέκλας-Λιοπέτρι" από την τοπική κοινότητα και το κοινό γενικότερα, μέσω ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών της περιοχής, και υποστήριξης της έρευνας.

4 Δυνητικές Επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000

4.1 Εισαγωγή/Γενικά

Ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός όπως προτείνεται περιέχει αρκετές πρόνοιες και ζώνες που διασφαλίζουν τη διατήρηση οικοτόπων και ειδών καθορισμού εντός των περιοχών Δικτύου Natura 2000. Από την αξιολόγηση των μέτρων του Προγράμματος ΘΧΣ λαμβάνοντας υπόψη όλα τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια που περιλαμβάνονται στη στρατηγική της Ένωσης, τη Δήλωση Πολιτικής του ΘΧΣ καθώς και το ΘΧΣχ προκύπτει ότι ο ΘΧΣ δεν αναμένεται να έχει αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στο θαλάσσιο περιβάλλον της Κύπρου.

Επισημαίνεται πως ο ΘΧΣ, αναπτύσσεται μέσω οικοσυστημικής προσέγγισης, αξιολογώντας τις υφιστάμενες δραστηριότητες/έργα, τις ζώνες και, συγκρούσεις ή συνέργειες ζωνών και, είναι απαραίτητος για να εξασφαλιστεί μακροπρόθεσμα μια βιώσιμη ισορροπία μεταξύ της φύσης και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων όπως η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, οι θαλάσσιες μεταφορές καθώς και η εκμετάλλευση υδρογονανθράκων και πιθανή διερεύνηση ανάπτυξης έργων ΑΠΕ.

Λαμβάνοντας υπόψη το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική (ΟΠΘ), (2008/56/ΕΚ) οι αντίστοιχοι περιβαλλοντικοί στόχοι της θεωρήθηκαν ως η κύρια αναφορά για τον καθορισμό των στόχων περιβαλλοντικής βιωσιμότητας του ΘΧΣ. Συγκεκριμένα, οι παρακάτω στόχοι σχετίζονται με τη διατήρηση, την προστασία και αποκατάσταση των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και αποτελούν μερικούς από τους θεμελιώδεις στόχους του ΘΧΣ:

- Αειφόρος διαχείριση και προστασία των θαλάσσιων και παράκτιων οικοσυστημάτων για την αποφυγή σημαντικών αρνητικών, μη αναστρέψιμων επιπτώσεων, μεταξύ άλλων την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και τη δράση για την αποκατάστασή τους, προκειμένου να επιτευχθούν υγιείς και παραγωγικές θάλασσες.
- Ανάλυση αποτελεσματικής άμεσης δράσης για τη μείωση της υποβάθμισης του φυσικού περιβάλλοντος, την αναχαίτηση της πιθανής καταστροφής της βιοποικιλότητας και την προστασία (απειλούμενων) ειδών.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, ο ΘΧΣ και ο σκοπός της ΜΕΟΑ είναι να αξιολογήσει τις πιο κάτω υφιστάμενες ζώνες στις διάφορες χωρικές ενότητες (Πίνακας 15) εντός περιοχών NATURA 2000 με βάση τις επιπτώσεις τους στους οικοτόπους και τα είδη καθορισμού των περιοχών του Δικτύου:

- Ζώνες κολύμβησης και αναψυχής (Ζώνες λουομένων)
- Ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων
- Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας
- Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής
- Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων
- Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων
- Ζώνη προσαιγιάλωσης καλωδίων και αγωγών

- Ζώνη απαγόρευσης αλιείας (μέσω ΘΠΠ)
- Ζώνες Υδατοκαλλιέργειας

Με βάση το ΘΧΣ, η Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων και η Ζώνη απαγόρευσης αλιείας, δεν αναμένεται να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

Με βάση το ΘΧΣ, οι Ζώνες Υδατοκαλλιέργειας αφορούν αλιευτικά καταφύγια, λιμενικές εγκαταστάσεις εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών, ερευνητικούς σταθμούς υδατοκαλλιέργειας και εκκολαπτήρια και χωροθετούνται εκτός των ορίων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

Πίνακας 15: Διάκριση χωρικών ενότητων σε σχέση με περιοχές του Δικτύου Natura 2000

Χωρική Ενότητα	Περιοχή Natura 2000	Κύριες οικονομικές δραστηριότητες / Σύγκρουση δραστηριοτήτων	Υφιστάμενες δραστηριότητες και ζώνες με βάση τους θεματικούς χάρτες (ΘΧ) 'Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού'	Υφιστάμενες δραστηριότητες και ζώνες με βάση τους θεματικούς χάρτες (ΘΧ) 'Ναυτιλίας - Λιμένων'	Υφιστάμενες δραστηριότητες και ζώνες με βάση τους θεματικούς χάρτες (ΘΧ) 'Αλιείας - Υδατοκαλλιέργειας'	Υφιστάμενες δραστηριότητες και ζώνες με βάση τους θεματικούς χάρτες (ΘΧ) 'Ενέργειας'	Υφιστάμενες δραστηριότητες και ζώνες με βάση τους θεματικούς χάρτες (ΘΧ) 'Περιβάλλοντος και Πολιτισμού'
I	<p>CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα</p> <p>CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα</p> <p>CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις - Γιαλιά</p> <p>Μέρος της CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς</p>	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός	<p><u>ΘΧ - T01</u></p> <p>Λιμανάκι, Ναυάγιο, Περιοχή λουομένων, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (Τεχνητός ύφαλος), Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής</p>	<p><u>ΘΧ - N02</u></p> <p>Λιμανάκι, Αγκυροβόλιο, Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων, Λιμενική περιοχή (περιορισμένη χρήση)</p>	<p><u>ΘΧ - A02</u></p> <p>Αλιευτικό καταφύγιο/Λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (NATURA, SPAMI, FRA, Τεχνητοί ύφαλοι)</p>	-	<p><u>ΘΧ - Π01</u></p> <p>Περιοχές Δικτύου Natura 2000, Ζώνη έργων προστασίας ακτής από διάβρωση, Τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους/ Γεώτοπος</p>
II	<p>Μέρος της CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς</p> <p>CY4000006</p>	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός.	<p><u>ΘΧ - T02</u></p> <p>Λιμανάκι, Προτεινόμενη μαρίνα, Κηρυγμένος χώρος ελλιμενισμού</p>	<p><u>ΘΧ - N03</u></p> <p>Λιμανάκι, Αγκυροβόλιο, Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων,</p>	<p><u>ΘΧ - A03</u></p> <p>Αλιευτικό καταφύγιο/ Λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης</p>	<p><u>ΘΧ - E01</u></p> <p>Ζώνη προσαυγιάλωσης καλωδίων, Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης</p>	<p><u>ΘΧ - Π03</u></p> <p>Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων, Ζώνη προστασίας</p>

	ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά		σκαφών αναψυχής, Ναυάγιο, Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής, Περιοχή λουομένων, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (Τεχνητός ύφαλος), Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής	Λιμενική περιοχή, Διάδρομος θαλάσσιας κυκλοφορίας (με μέτρια και υψηλή κυκλοφορία)	υδατοκαλλιεργητών, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (NATURA, SPAMI, FRA, Τεχνητοί ύφαλοι), Εκκολαπτήρια	υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01), Ερευνητικό τεμάχιο υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01)	υδάτων αφαλάτωσης, Μονάδα αφαλάτωσης, Περιοχή Δικτύου Natura 2000, Ζώνη έργων προστασίας ακτής από διάβρωση
III	CY500005 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο - Πέτρα Ρωμιού Μέρος της CY400024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός συμπεριλαμβανομένου καταδυτικού τουρισμού. Ναυτιλία – λιμένες.	<u>ΘΧ – T02-T03</u> Κύριο λιμάνι, λιμανάκι, Μαρίνα, Ναυάγιο, Περιοχή λουομένων, Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (Τεχνητός ύφαλος)	<u>ΘΧ – N03-N04</u> Διάδρομος θαλάσσιας κυκλοφορίας (με μέτρια και υψηλή κυκλοφορία), Λιμανάκι, Αγκυροβόλιο, Κύριο λιμάνι, Μαρίνα, Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων, Λιμενική περιοχή, Λιμενική περιοχή (περιορισμένη χρήση)	<u>ΘΧ – A03-A04</u> Εκκολαπτήρια, Αλιευτικό καταφύγιο/ Λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (NATURA, SPAMI, FRA, Τεχνητοί ύφαλοι), Περιοχή εναπόθεσης υλικού βυθοκόρησης, Ζώνη υδατοκαλλιέργειας, Υδατοκαλλιέργεια	<u>ΘΧ – E01-E02</u> Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01), Ερευνητικό τεμάχιο υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01)	<u>ΘΧ – Π03-Π04</u> Τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους/ Γεώτοπος, Περιοχή Δικτύου Natura 2000, Μονάδα αφαλάτωσης, Αγωγοί νερού, Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων, Ζώνη έργων προστασίας ακτής από διάβρωση, Περιοχή εναπόθεσης υλικού βυθοκόρησης
IV	Προτεινόμενος ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος	Ενέργεια. Υδατοκαλλιέργεια.	<u>ΘΧ – T03</u> Κύριο λιμάνι, Ζώνη υποδομών σκαφών	<u>ΘΧ – N04</u> Κύριο λιμάνι, Αγκυροβόλιο,	<u>ΘΧ – A04</u> Ζώνη υδατοκαλλιέργειας,	<u>ΘΧ – E02</u> Ηλεκτροπαραγωγικός σταθμός, Αγκυροβόλιο,	<u>ΘΧ – Π04-Π05</u> Ζώνη προστασίας υδάτων

	Αλαμάνου»	Θαλάσσιες μεταφορές.	αναψυχής, Αδειοδοτημένος χώρος ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, Περιοχή λουόμενων, Ζώνες κολύμβησης και αναψυχής	Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων, Διάδρομος θαλάσσιας κυκλοφορίας (με μέτρια και υψηλή κυκλοφορία), Λιμενική περιοχή	Υδατοκαλλιέργεια, Αλιευτικό καταφύγιο/ Λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών	Προτεινόμενο λιμενικό έργο, Ζώνη διέλευσης αγωγών ενέργειας, Ζώνη ενεργειακού κέντρου, Ζώνη προσαιγιάλωσης καλωδίων, Προτεινόμενο υποθαλάσσιο καλώδιο ηλεκτρισμού, Προτεινόμενος αγωγός φυσικού αερίου, Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01), Ερευνητικό τεμάχιο υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 01)	αφαλάτωσης, Μονάδα αφαλάτωσης, Ζώνη έργων προστασίας ακτής από διάβρωση
V	CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο (συμπερ. Και επέκτασης) CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο CY3000009 ΖΕΠ Περιοχή Αγίας Θέκλας - Λιοπέτρι	Θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός. Θαλάσσιες μεταφορές.	<u>ΘΧ – T03-T04</u> Περιοχή λουομένων, Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής, Κηρυγμένος χώρος ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, Αδειοδοτημένος χώρος ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής, Μαρίνα, Κύριο λιμάνι, Ναυάγιο, Θαλάσσια	<u>ΘΧ – N05</u> Κύριο λιμάνι, Μαρίνα, Αγκυροβόλιο, Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων, Λιμενική περιοχή (περιορισμένη χρήση), Διάδρομος θαλάσσιας κυκλοφορίας (με μέτρια κυκλοφορία)	<u>ΘΧ – A05</u> Ερευνητικός σταθμός υδατοκαλλιέργειας, Εκκολαπτήρια, Αλιευτικό καταφύγιο/ Λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών, Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (NATURA, SPAMI, FRA, Τεχνητοί ύφαλοι), Περιοχή εναπόθεσης	<u>ΘΧ – E01-E02</u> Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 02), Ερευνητικό τεμάχιο υδρογονανθράκων (μέρος Τεμαχίου 02), Ηλεκτροπαραγωγικός σταθμός, Προτεινόμενο υποθαλάσσιο καλώδιο ηλεκτρισμού	<u>ΘΧ – Π05</u> Αγωγοί νερού, Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων, Περιοχή Δικτύου Natura 2000, Περιοχή εναπόθεσης υλικού βυθοκόρησης, Ζώνη προστασίας υδάτων αφαλάτωσης, Μονάδα

			προστατευόμενη περιοχή (Τεχνητός ύφαλος), Προτεινόμενη μαρίνα		υλικού βυθοκόρησης		αφαλάτωσης, Ζώνη έργων προστασίας ακτής από διάβρωση
VI	-	-	-	-	-	-	-
VII	Μέρος της CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς	Θαλάσσιες μεταφορές. Ενέργεια.	-	-	Θαλάσσια προστατευόμενη περιοχή (NATURA, SPAMI, FRA, Τεχνητοί ύφαλοι)	<u>ΘΧ – Ε01</u> Προτεινόμενος αγωγός φυσικού αερίου, Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, Ερευνητικό τεμάχιο υδρογονανθράκων, Προτεινόμενη περιοχή διερεύνησης ΑΠΕ	<u>ΘΧ – Π01</u> Περιοχή Δικτύου Natura 2000

4.1.2 Αποτύπωση ζωνών με βάση το ΘΧΣ

4.1.2.1 Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής / Ζώνες λουομένων

Στο ΘΧΣ αποτυπώνονται οι ζώνες κολύμβησης και αναψυχής, υφιστάμενες και μελλοντικές μαρίνες και χώροι ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής, καθώς και περιοχές καταδυτικού ενδιαφέροντος. Εντός των περιοχών κολύμβησης και αναψυχής, με Διάταγμα της αρμόδιας Αρχής (Διάταγμα Περί Προστασίας των Λουομένων στην θάλασσα, το οποίο εκδίδεται από το Υπουργείο Συγκοινωνιών), καθορίζονται σε ετήσια βάση οι περιοχές λουόμενων. Επίσης, εντός των περιοχών κολύμβησης και αναψυχής και ενδιάμεσα των περιοχών λουόμενων δημιουργούνται διάυλοι διακίνησης σκαφών για θαλάσσια αθλήματα (water sports). Εντός των περιοχών κολύμβησης και αναψυχής και λαμβανομένων υπόψη των προνοιών των Διαταγμάτων για τις περιοχές λουόμενων, λαμβάνουν χώρα συναφείς δραστηριότητες αναψυχής, όπως θαλάσσια αθλήματα (water sports), κολύμβηση με αναπνευστήρα (snorkeling), ελεύθερες καταδύσεις κ.α. Επίσης, στις περιοχές αυτές υπάρχουν ή θα μπορούν να αναπτυχθούν στο μέλλον άλλες συναφείς υποδομές αναψυχής, όπως για παράδειγμα αποβάθρες, σύμφωνα με τις πρόνοιες της οικείας νομοθεσίας. Ο παράκτιος τουρισμός αναπτύσσεται κυρίως σε περιοχές με χερσαίες τουριστικές αναπτύξεις, σύμφωνα και με το υφιστάμενο πολεοδομικό καθεστώς.

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού' T01-T04), οι ζώνες λουομένων/ζώνες κολύμβησης και αναψυχής, χωροθετούνται στις χωρικές ενότητες Ι μέχρι και V.

4.1.2.2 Ζώνες Λιμενικών δραστηριοτήτων

Η δραστηριότητα της ναυτιλίας λαμβάνει χώρα και επιτρέπεται σε όλες τις χωρικές ενότητες που περιγράφονται πιο κάτω, σύμφωνα και με τις σχετικές πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Η δραστηριότητα αυτή είναι συμβατή με αρκετές άλλες θαλάσσιες χρήσεις και στο ΘΧΣ αποτυπώνονται οι κύριες διαδρομές πλοίων και η πυκνότητα της θαλάσσιας κυκλοφορίας, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας.

Στο ΘΧΣ αποτυπώνονται οι περιοχές λιμενικών δραστηριοτήτων οι οποίες περιλαμβάνουν τα λιμάνια και τις λιμενικές εγκαταστάσεις, τα αγκυροβόλια και άλλες δραστηριότητες και έργα συναφή με τις θαλάσσιες μεταφορές.

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Ναυτιλίας – Λιμένων' N01-N05), οι ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων, χωροθετούνται στις χωρικές ενότητες Ι μέχρι και V.

4.1.2.3 Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων

Οι ενάλιες αρχαιότητες βρίσκονται διάσπαρτες στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο της Κύπρου. Μέσω του ΘΧΣ επιδιώκεται η προστασία και η ασφαλής διαχείριση των ενάλιων αρχαιοτήτων, με τη δημιουργία ζωνών προστασίας όπου απαγορεύονται οι συγκεκριμένες δραστηριότητες και χρήσεις, όπως η αγκυροβόληση σκαφών και η αλιεία. Νοείται ότι ο ΘΧΣ δεν περιλαμβάνει όλες τις θέσεις ενάλιων αρχαιοτήτων, εφόσον η καταγραφή και τεκμηρίωση αυτών είναι συνεχής. Θαλάσσιες δραστηριότητες σε περιοχές εκτός των ζωνών προστασίας,

θα πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους όρους που τίθενται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία αναφορικά με αρχαιότητες σε συνεννόηση με την Αρμόδια Αρχή.

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Περιβάλλοντος και Πολιτισμού' Π01-Π05), οι ζώνες προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων, χωροθετούνται στις χωρικές ενότητες II, III και V.

4.1.2.4 Ζώνη προστασίας καλωδίων

Γίνεται πρόβλεψη για μελλοντικές υποδομές που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας για την ενέργεια (π.χ. Έργο Φυσικού Αερίου γνωστού ως «EastMed Pipeline», «EuroAsia Interconnector» και «Ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου – Αιγύπτου») και προτείνεται η δημιουργία ζωνών προστασίας των αγωγών και των καλωδίων προς αποφυγή πιθανών συγκρούσεων με άλλες δραστηριότητες στο μέλλον. Η προστασία μελλοντικών αγωγών και καλωδίων θα πρέπει να γίνεται εντός των συγκεκριμένων περιοχών.

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Ενέργειας' E01-E02), οι ζώνες προστασίας καλωδίων, χωροθετούνται στις χωρικές ενότητες II και IV.

4.1.2.5 Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Η Κυπριακή Δημοκρατία προωθεί την αξιοποίηση των δυνητικών κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που βρίσκονται στην Κυπριακή ΑΟΖ (13 ερευνητικά τεμάχια). Στο πλαίσιο αυτό έχει υπογράψει 'Συμβόλαια Έρευνας και Αναλογικού Καταμερισμού Παραγωγής' για μεγάλο αριθμό ερευνητικών τεμαχίων και επιπλέον, έχει ήδη υπογράψει Συμφωνία Πλαίσιο για ανάπτυξη κοιτασμάτων υδρογονανθράκων που εκτείνονται εκατέρωθεν της μέσης γραμμής με την Αίγυπτο, ενώ γίνονται προσπάθειες για υπογραφή παρόμοιων συμφωνιών και με άλλα γειτονικά κράτη (Ισραήλ και Λίβανο).

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Ενέργειας' E01-E02), οι ζώνες έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, εκτείνονται στις χωρικές ενότητες II, III, IV, V και VII.

4.1.2.6 Ζώνη απαγόρευσης της αλιείας και Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές

Με βάση τα σχετικά διατάγματα για τις εκάστοτε περιοχές/ζώνες, απαγορεύεται η αλιεία με οποιονδήποτε τρόπο στις θαλάσσιες περιοχές που ορίζονται ως «Πυρήνας» και «Ουδέτερη Ζώνη» στις περιοχές που εμπίπτουν στο Δίκτυο Natura 2000 με την επισήμανση ότι οι κάτοχοι επαγγελματικής άδειας παράκτιας αλιείας εξαιρούνται της απαγόρευσης αλιείας στην «Ουδέτερη Ζώνη».

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Αλιείας – Υδατοκαλλιέργειας' A01-A05), οι ζώνες απαγόρευσης αλιείας, εντοπίζονται στις χωρικές ενότητες I, II, III και V και με βάση τους ίδιους Θεματικούς Χάρτες, οι Ζώνες Υδατοκαλλιέργειας εντοπίζονται κυρίως στη χωρική ενότητα IV. Επισημαίνεται ότι οι τελικοί χάρτες θαλάσσιων χωροταξικών σχεδίων λαμβάνουν σοβαρά υπόψη την υφιστάμενη κατάσταση και τους χάρτες συγκρούσεων.

4.1.2.7 Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας

Οι διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας αφορούν τις θαλάσσιες διαδρομές πλοίων υψηλής ή/και μέτριας κυκλοφορίας. Η δραστηριότητα της ναυτιλίας λαμβάνει χώρα και επιτρέπεται

σε όλες τις γεωγραφικές ενότητες που περιγράφονται στο ΘΧΣ, σύμφωνα και με τις σχετικές πρόνοιες της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (UNCLOS). Η δραστηριότητα αυτή είναι συμβατή με αρκετές άλλες θαλάσσιες χρήσεις και στο ΘΧΣ αποτυπώνονται οι κύριες διαδρομές πλοίων και η πυκνότητα της θαλάσσιας κυκλοφορίας, με στόχο την ενίσχυση της ασφάλειας της ναυσιπλοΐας.

4.1.2.8 Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής

Η Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής περιλαμβάνει τις μαρίνες της Κύπρου αφού ο κύριος σκοπός τους είναι ο ελλιμενισμός σκαφών αναψυχής. Οι Μαρίνες στην Κύπρο έχουν στόχο την προώθηση του ναυτικού τουρισμού στην Κύπρο. Ο ΘΧΣ έχει εμφανώς μεγάλη συσχέτιση με την Δήλωση Πολιτικής, καθότι έχει ορίσει σχετικές ζώνες υποδομών σκαφών αναψυχής και ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων στην προτεινόμενη περιοχή ανάπτυξης της μαρίνας.

4.1.2.9 Ζώνη υδατοκαλλιέργειας

Στην Κύπρο υπάρχουν αδειοδοτημένα τρία ιδιωτικά εκκολαπτήρια θαλασσιών ειδών, ένα εκκολαπτήριο-εκτροφείο θαλασσιών γαρίδων στην ξηρά και εννιά μονάδες πάχυνσης μεσογειακών ειδών, σε κλουβιά ανοικτής θάλασσας. Οι μονάδες πάχυνσης θαλάσσιων ψαριών λειτουργούν με τη μέθοδο εκτροφής σε κλουβιά ανοικτής θάλασσας, σε απόσταση 1-4 χιλιόμετρα από την ξηρά και σε βάθος νερού που κυμαίνεται από 20 έως 70 μέτρα. Αυτή η μέθοδος εκτροφής επιλέγηκε για περιβαλλοντικούς λόγους, αφού θεωρείται ότι προκαλεί τις λιγότερες επιπτώσεις στο περιβάλλον αλλά και λόγω της πολλαπλής χρήσης της παραθαλάσσιας ζώνης και της μη διαθεσιμότητας των παράκτιων περιοχών. Τα τέσσερα εκκολαπτήρια θαλάσσιων ψαριών / γαρίδων λειτουργούν επί εντατικής βάσης σε παραλιακές περιοχές γεωργικής ζώνης. Η μονάδα εκτροφής γαρίδων είναι μοναδική στο είδος της στη Μεσόγειο λόγω της βιοτεχνολογίας που έχει αναπτύξει και η εκτροφή γίνεται σε χερσαίες δεξαμενές / λίμνες. Οι τρεις ιχθυογεννητικοί σταθμοί θαλάσσιων ψαριών καθώς και η μονάδα παραγωγής γαρίδων λειτουργούν επί εντατικής βάσης χρησιμοποιώντας χερσαίες εγκαταστάσεις σε παράκτιες περιοχές.

4.2 Επιπτώσεις ΘΧΣ στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000

4.2.1 Ζώνες εντός περιοχών Natura 2000

4.2.1.1 Ζώνες λουομένων/ Ζώνες κολύμβησης και αναψυχής

Οι Θαλάσσιες περιοχές που επηρεάζονται είναι οι εξής:

1. CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια περιοχή Νησιά
2. CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο και CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο
3. CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά
4. CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα και CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα

Η ζώνη κολύμβησης και αναψυχής στις παραπάνω θαλάσσιες περιοχές, καλύπτει συνολικά περίπου το 25,6%.

Οι δραστηριότητες της συγκεκριμένης ζώνης περιλαμβάνουν ζώνες λουομένων, διαδρόμους για κρουαζιέρες και θαλάσσια αθλήματα.

▪ CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά

Σημαντική κάλυψη της ζώνης λουομένων παρατηρείται στη θαλάσσια περιοχή «Νησιά», όπου το 20,4% της περιοχής εμπίπτει εντός της ζώνης κολύμβησης και αναψυχής.

Πιθανές, συσσωρευτικές και δυνητικές επιπτώσεις από ζώνες λουομένων/περιοχές κολύμβησης και αναψυχής **στα προστατευτέα είδη/οικότοπους** των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Καταστροφή εκτάσεων θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia oceanica* από τα αγκυροβόλια των σκαφών ή/και των υποψήφιων νέων πλωτών χώρων αναψυχής. Σημαντικές επιπτώσεις στα θαλάσσια λιβάδια (*Posidonia oceanica*) φαίνεται να προκαλούνται από το σύρσιμο των αγκυρών και την απόξεση των αλυσίδων των αγκυρών κατά μήκος του πυθμένα, καθώς τα σκάφη ταλαντεύονται μπρος-πίσω. Γενικά αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μετατόπιση των ριζωμάτων ή των φύλλων των φυτών.
- Επίσης, οι δραστηριότητες συλλογής ψαριών και οστρακοειδών (ερασιτεχνική αλιεία) μπορεί να προκαλέσουν φυσική απώλεια και διατάραξη των ενδιαιτημάτων του βυθού όπως των ύφαλων (οικότοπος 1170).
- Άμεσες επιπτώσεις της χημικής ρύπανσης σε ένα ευρύ φάσμα taxa (π.χ. γαστερόποδων που εκτίθενται συστηματικά σε αντιρρυπαντικές βαφές – (antifouling paint). Ανάλογα με τον βαθμό τοξικότητας και της ποσότητας των χημικών ουσιών που συσσωρεύονται στους θαλάσσιους οργανισμούς, αυτές μπορούν να προκαλέσουν θανατηφόρες και μη-θανατηφόρες επιπτώσεις. Επιπρόσθετα, η πρόκληση οποιασδήποτε περιβαλλοντικής ρύπανσης, διαταράσσει το θαλάσσιο περιβάλλον, την χημική σύσταση του νερού και επιφέρει μεταβολές στη βιοποικιλότητα του οικοσυστήματος.

- Θόρυβος/ ηχορύπανση από τις μηχανές των πλοίων ο οποίος επηρεάζει τους υποθαλάσσιους οργανισμούς (όπως ψάρια, φώκιες, θαλάσσιες χελώνες κλπ.).
- Πιθανές συγκρούσεις μεταξύ πλοίων και θαλάσσιων ειδών.

▪ **CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο και CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο**

Οι ζώνες κολύμβησης και αναψυχής έχουν χωροθετηθεί σε 2 περιοχές εντός της περιοχής «Κάβο Γκρέκο». Η μια περιοχή αφορά υφιστάμενη παραλία και δομές θαλασσιών αθλημάτων και η δεύτερη περιοχή αφορά κυρίως περιοχή ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής για σκοπούς κρουαζιέρων μικρής διάρκειας. Στην περιοχή υπάρχουν λιβάδια Ποσειδωνίας, φώκιες και θαλάσσιες χελώνες.

Η ΕΖΔ, ΖΕΠ και η προτεινόμενη επέκταση της ΕΖΔ καλύπτονται από τις ζώνες: Περιοχές λουόμενων, Ζώνη Κολύμβησης και αναψυχής και Ζώνη απαγόρευσης αλιείας.

Με εξαίρεση την λιμενική περιοχή – Λιμάνι Λάρνακας το μεγαλύτερο ποσοστό κάλυψης και για τις τρεις περιοχές εμπίπτει εντός της Ζώνης απαγόρευσης αλιείας με την ΕΖΔ να εμπίπτει κατά ~15.5%, την ΖΕΠ κατά ~15.38% και λαμβάνοντας υπόψη την προτεινόμενη επέκταση της ΕΖΔ κατά ~12.15%. Ακολουθεί η ζώνη κολύμβησης και αναψυχής με την προτεινόμενη επέκταση να εμπίπτει κατά ~4.18%, την ΕΖΔ κατά ~1.04% και την ΖΕΠ κατά ~1.03%. Τέλος, η περιοχές λουόμενων εμπίπτουν σε πολύ μικρό ποσοστό με την προτεινόμενη επέκταση να έχει ποσοστό κάλυψης ~0.66% και τη ΖΕΠ και ΕΖΔ ~0.48%.

Πιθανές, συσσωρευτικές και δυνητικές επιπτώσεις από ζώνες λουομένων/περιοχές κολύμβησης και αναψυχής στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Έντονες επιπτώσεις στα λιβάδια Ποσειδωνίας εξαιτίας της αγκυροβόλησης των σκαφών ή/και των υποψήφιων νέων πλωτών χώρων αναψυχής,
- Ηχορύπανση στη θαλάσσια ζωή από το θόρυβο των μηχανών των πλοίων αναψυχής. Ο θόρυβος από τις μηχανές των πλοίων και θαλάσσιων σπορ, ο οποίος μπορεί να επηρεάσει τους υποθαλάσσιους οργανισμούς, μπορεί να προκαλέσει αλλαγή στη συμπεριφορά των ειδών, μειωμένη αφθονία σε θορυβώδεις βιότοπους,
- Την πιθανή συσσώρευση χημικών ουσιών λόγω των αντιρρυπαντικών χρωμάτων (antifouling paints) που χρησιμοποιούνται στα πλοία,
- Τις συγκρούσεις θαλάσσιας πανίδας (όπως τα κοινά ρινοδέλφια (*Tursiops truncatus*)) με πλοία και σκάφη αναψυχής,
- Διαταράξεις στην επιβίωση της μεσογειακής φώκιας (*Monachus monachus*) από την αυξημένη ανθρώπινη πίεση που εκτοπίζει τις φώκιες από το βιότοπό τους, προκαλεί καταστροφή/αλλοίωση των κατάλληλων ενδιαιτημάτων, πιθανή θνησιμότητα ως παρεμπόδιση αλίευμα,
- Στην ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο, εντοπίζονται τρεις παράκτιοι οικοτόποι «Μονοετής βλάστηση μεταξύ των ορίων πλημμυρίδας και άμπωτης - 1210», «Απόκρημνες βραχώδεις ακτές της Μεσογείου με βλάστηση με ενδημικά *Limonium* spp. – 1240»

και «Μεσογειακά εποχιακά τέλματα» -3170 οι οποίοι μπορεί να απειλούνται έμμεσα από την Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής μέσω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή. Φυσικές επιπτώσεις από τουριστικές δραστηριότητες που επηρεάζουν το παράκτιο περιβάλλον είναι η καταπάτηση και υπερχρήση των παράκτιων οικοτόπων. Η καταπάτηση της βλάστησης και του εδάφους, προκαλούν ζημιές που μπορεί να οδηγήσουν απώλεια της βιοποικιλότητας όπως είναι η μείωση της κάλυψης και αναγέννησης της βλάστησης και αλλαγή της σύνθεσης των ειδών.

- Στην ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο εντοπίζονται επίσης τα θαλασσοπούλια *Egretta garzetta*, *Larus genei* και *Larus audouinii* τα οποία πιθανόν απειλούνται από πλαστικά απόβλητα, την απώλεια ενδιαιτημάτων λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή (π.χ. υποδομές θαλάσσιων αθλημάτων), από ναυτιλιακά ατυχήματα και την τυχαία ή σκόπιμη απόρριψη πετρελαίου στην θάλασσα κατά την διέλευση των σκαφών και πλοίων αναψυχής.

▪ **CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά**

Η χερσαία περιοχή Πόλις- Γιαλιά αποτελεί Ζώνη Προστασίας. Στην περιοχή υπάρχουν 2 υφιστάμενες οργανωμένες παραλίες με σχετικές υποδομές στο παράκτιο μέρος.

Στην περιοχή υπάρχουν 2 υφιστάμενες οργανωμένες παραλίες με σχετικές υποδομές στο παράκτιο μέρος ενώ δεν εντοπίζονται δραστηριότητες θαλάσσιων αθλημάτων. Η ΕΖΔ «Περιοχή Πόλις – Γιαλιά» αποτελεί κύρια περιοχή φωτοκίας των χελωνών *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*.

Πιθανές, συσσωρευτικές και δυνητικές επιπτώσεις από ζώνες λουομένων/περιοχές κολύμβησης και αναψυχής στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους της περιοχής CY4000001 του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Όχληση από τη φωτορύπανση στις περιοχές φωλεοποίησης των θαλάσσιων χελωνών. Τα τεχνητά φώτα μπορούν να αποθαρρύνουν τα θηλυκά να βγουν στην ακτή για να φωλιάσουν,
- Έμμεσες επιπτώσεις από την Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής στο παράκτιο περιβάλλον από την καταπάτηση και υπερχρήση των παράκτιων οικοτόπων. Η καταπάτηση της βλάστησης και του εδάφους, προκαλούν ζημιές που μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια της βιοποικιλότητας όπως είναι η μείωση της κάλυψης και αναγέννησης της βλάστησης και αλλαγή της σύνθεσης των ειδών. Αναμένεται ότι επηρεάζονται τα είδη γλωρίδας *Ipomoea imperati* και *Pancratium maritimum*, το είδος πανίδας *Acanthodactylus schreiberi* και οι παράκτιοι οικοτόποι 1210, 1310, 2110, 2210, 2230 και 2260.

▪ **CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα και CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα**

Στην περιοχή «Χερσόνησος Ακάμα», υπάρχουν 3 ζώνες κολύμβησης και αναψυχής. Οι 2 περιοχές βρίσκονται στη βόρεια πλευρά της χερσονήσου όπου υπάρχει έντονη τουριστική δραστηριότητα και μια περιοχή στη νοτιο-δυτική πλευρά της χερσονήσου κοντά στην περιοχή

Άγιος Γεώργιος Πέγεια. Ο ορισμός της ζώνης στην περιοχή Άγιος Γεώργιος Πέγεια, εντός περιοχής Natura 2000, δεν αναμένεται να έχει οποιαδήποτε αρνητική επιρροή στην περιοχή. Στη περιοχή υπάρχει μια υφιστάμενη ζώνη λουόμενων χωρίς σημαντική παρουσία σκαφών αναψυχής.

Πιθανές, συσσωρευτικές και δυνητικές επιπτώσεις από ζώνες λουομένων/περιοχές κολύμβησης και αναψυχής στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Καταστροφή εκτάσεων θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia oceanica* από τα αγκυροβόλια των σκαφών ή/και των υποψήφιων νέων πλωτών χώρων αναψυχής. Σημαντικές επιπτώσεις στα θαλάσσια λιβάδια (*Posidonia oceanica*) φαίνεται να προκαλούνται από το σύρσιμο των αγκυρών και την απόξεση των αλυσίδων των αγκυρών κατά μήκος του πυθμένα, καθώς τα σκάφη ταλαντεύονται μπρος-πίσω. Γενικά αυτό μπορεί να οδηγήσει σε μετατόπιση των ριζωμάτων ή των φύλλων των φυτών.
- Άμεσες επιπτώσεις της χημικής ρύπανσης στην αναπαραγωγική ανατομία και μορφολογία έχουν αναφερθεί σε ένα ευρύ φάσμα taxa. Ανάλογα με τον βαθμό τοξικότητας και της ποσότητας των χημικών ουσιών που συσσωρεύονται στους θαλάσσιους οργανισμούς, αυτές μπορούν να προκαλέσουν θανατηφόρες και μη-θανατηφόρες συνέπειες. Επιπρόσθετα, η οποιαδήποτε περιβαλλοντική ρύπανση, διαταράσσει το θαλάσσιο περιβάλλον, την χημική σύσταση του νερού και επιφέρει μεταβολές στην βιοποικιλότητα του συστήματος.
- Σε ότι αφορά τα είδη καθορισμού της πτηνοπανίδας της ΖΕΠ «Ακάμα» πιθανόν απειλούνται από απώλεια ενδιαίτημάτων λόγω της έντονης τουριστικής δραστηριότητας στην περιοχή (π.χ. υποδομές θαλάσσιων αθλημάτων), από ναυτιλιακά ατυχήματα και την τυχαία ή σκόπιμη απόρριψη πετρελαίου στην θάλασσα κατά την διέλευση των σκαφών και πλοίων αναψυχής.
- Έμμεσες επιπτώσεις από την Ζώνη κολύμβησης και αναψυχής στο παράκτιο περιβάλλον από την καταπάτηση και υπερχρήση των παράκτιων οικοτόπων. Η καταπάτηση της βλάστησης και του εδάφους, προκαλούν ζημιές που μπορεί να οδηγήσουν σε απώλεια της βιοποικιλότητας όπως είναι η μείωση της κάλυψης και αναγέννησης της βλάστησης και αλλαγή της σύνθεσης των ειδών.

4.2.1.2 Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Με βάση το ΘΧΣ και τους σχετικούς Θεματικούς χάρτες (ΘΧ 'Ενέργειας' E01-E02), οι ζώνες έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων, εκτείνονται εντός της ΕΖΔ και ΖΕΠ «Ωκεανίς». Μέρος του οικοπέδου 1 μόνο εμπίπτει στη ζώνη αυτή. Η περιοχή σύγκρουσης της περιοχής «Ωκεανίς» και της Ζώνης έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων υπολογίζεται περίπου στα 183.351ha.

Στο παρόν στάδιο στο εν λόγω οικόπεδο δεν υπάρχει ενεργή άδεια.

Η ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) αποσκοπεί στη διασφάλιση των μεταναστευτικών διαδρομών των θαλάσσιων χελωνών, κητωδών, ερπετών και πτηνοπανίδας και στη δημιουργία μιας θαλάσσιας προστατευόμενης περιοχής για αυτά στην ανοιχτή θάλασσα.

Πιθανές δυνητικές επιπτώσεις από τη ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Την πιθανή σύγκρουση μεταξύ πλοίων και θαλάσσιων ειδών κυρίως εντός των διαδρόμων θαλάσσιας κυκλοφορίας που δύναται να οδηγήσουν σε τραυματισμό ή ενδεχόμενη θανάτωση θαλασσίων ειδών,
- Υποθαλάσσιος θόρυβος, τόσο από τη διακίνηση πλοίων όσο και από τις διεργασίες εξόρυξης και εκμετάλλευσης κοιτασμάτων,
- Ρύπανση από πετρελαιοκηλίδες και λυμάτων που μπορεί να δημιουργηθούν σε θαλάσσιους διαδρόμους κυκλοφορίας.

4.2.1.3 Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων

Οι ενάλιες αρχαιότητες βρίσκονται διάσπαρτες στον παράκτιο και θαλάσσιο χώρο της Κύπρου. Μέσω του ΘΧΣ επιδιώκεται η προστασία και η ασφαλής διαχείριση των ενάλιων αρχαιοτήτων, με τη δημιουργία ζωνών προστασίας όπου απαγορεύονται συγκεκριμένες δραστηριότητες και χρήσεις, όπως η αγκυροβόληση σκαφών και η αλιεία. Νοείται ότι ο ΘΧΣ δεν περιλαμβάνει όλες τις θέσεις ενάλιων αρχαιοτήτων, εφόσον η καταγραφή και τεκμηρίωση αυτών είναι συνεχής. Θαλάσσιες δραστηριότητες σε περιοχές εκτός των ζωνών προστασίας, θα πρέπει να πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους όρους που τίθενται από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία αναφορικά με αρχαιότητες σε συνεννόηση με την Αρμόδια Αρχή.

4.2.1.4 Ζώνη απαγόρευσης της αλιείας

Με βάση τα σχετικά διατάγματα για τις εκάστοτε περιοχές/ζώνες, απαγορεύεται η αλιεία με οποιονδήποτε τρόπο στις θαλάσσιες περιοχές που ορίζονται ως «Πυρήνας» και «Ουδέτερη Ζώνη» στις περιοχές που εμπίπτουν στο Δίκτυο Natura 2000 με την επισήμανση ότι οι κάτοχοι επαγγελματικής άδειας παράκτιας αλιείας εξαιρούνται της απαγόρευσης αλιείας στην «Ουδέτερη Ζώνη».

Οι ζώνες απαγόρευσης αλιείας δρουν ευεργετικά στις περιοχές αφού με βάση τα σχετικά διατάγματα περιορίζουν την αλιεία στα όρια των εκάστοτε χωροθετημένων ζωνών, επιτρέποντας παράλληλα τη μη διατάραξη της θαλάσσιας ζωής στις εν λόγω περιοχές.

4.2.1.5 Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας

Οι Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας εμπίπτουν μόνο εντός της ΕΖΔ και ΖΕΠ «Ωκεανίς». Πιθανές δυνητικές επιπτώσεις από τη ζώνη 'διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας' στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους στην περιοχή του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Πιθανή σύγκρουση μεταξύ πλοίων και θαλάσσιων χελωνών ή/και θαλάσσιων θηλαστικών, η οποία ενδεχομένως να προκαλέσει τραυματισμό ή και θάνατο των ζώων.
- Υποθαλάσσιος θόρυβος, ο οποίος θα έχει αρνητική επίπτωση κυρίως στα θαλάσσια θηλαστικά.
- Πετρελαιοκηλίδες από ναυτιλιακά ατυχήματα. Οι πετρελαιοκηλίδες αποτελούν επίσης σημαντική απειλή ιδίως για τα θαλασσοπούλια, άλλα και μεταναστευτικά πουλιά

4.2.1.6 Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής

Η μόνη προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 που επηρεάζεται από την Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής είναι η ΖΕΠ «Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρυ», λόγω της ύπαρξης της μαρίνας Αγίας Νάπας στην περιοχή.

Το είδος καθορισμού της ΖΕΠ, *Charadrius leschenaultii* απειλείται κυρίως από Ναυτιλιακά ατυχήματα και τυχαία ή σκόπιμη απόρριψη πετρελαίου κατά τη διέλευση των πλοίων και σκαφών αναψυχής και την καταστροφή ενδιαιτημάτων και χώρων τροφοληψίας από την τουριστική ανάπτυξη (Μαρίνα Αγίας Νάπας).

4.2.1.7 Ζώνη υδατοκαλλιέργειας

Η μόνη προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 που επηρεάζεται από την Ζώνη υδατοκαλλιέργειας είναι ο προτεινόμενος ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» ο οποίος περιλαμβάνει τους οικοτόπους καθορισμού (1110, 1120*, 8330) καθώς και το είδος προτεραιότητας *Monachus monachus*. Οι οικοτόποι και είδος καθορισμού επηρεάζονται από την τροποποίηση των παράκτιων συνθηκών για τη θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια, από τα θαλάσσια απορρίμματα που προκύπτουν από τις υδατοκαλλιέργειες και από την εγκατάλειψη των θαλάσσιων υδατοκαλλιεργειών (π.χ. εγκαταλελειμμένοι κλωβοί που εμποδίζουν θαλάσσιες σπηλιές – οικοτόπος 8330).

Πιο συγκεκριμένα, οι υδατοκαλλιέργειες προκαλούν αύξηση της οργανικής ύλης και της ιζηματογένεσης, η οποία επιφέρει αλλαγές στις δομικές ιδιότητες των λιβαδιών Ποσειδωνίας (Οικότοπος 1120*) κατά συνέπεια, αλλαγές στις συναφείς συγκεντρώσεις μακροπανίδας.

4.2.2 Ζώνες πλησίον περιοχών Natura 2000

4.2.2.1 Ζώνη προσαιγιάλωσης καλωδίων

Η Ζώνη προσαιγιάλωσης καλωδίων έχει χωροθετηθεί πλησίον της Θαλάσσιας περιοχής Μουλιά. Το κύριο χαρακτηριστικό της περιοχής είναι τα λιβάδια Ποσειδωνίας. Κύριες προτεραιότητες της περιοχής είναι η διατήρηση των λιβαδιών σε εξαιρετική κατάσταση. Οι ποντίσεις καλωδίων δεν αναμένεται να έχουν σημαντική αρνητική επίπτωση. Κατά τη φάση πόντισης καλωδίων η περιοχή που θα επηρεαστεί είναι η περιοχή από την οποία θα περάσει το καλώδιο η οποία δεν εμπίπτει εντός της περιοχής Natura 2000.

4.2.2.2 Ζώνες Λιμενικών δραστηριοτήτων

Η ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων είναι χωροθετημένη πλησίον 3 περιοχών. Όσον αφορά την περιοχή που είναι πλησίον της περιοχής Μουλιά δεν αναμένεται να έχει σημαντική αρνητική επίπτωση. Οι δραστηριότητες που επηρεάζουν είναι η αγκυροβόληση.

Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων έχει χωροθετηθεί και πλησίον των περιοχών Ακάμας και Πόλις – Γιαλιά. Αυτή η περιοχή δε φαίνεται να μπορεί να επηρεάσει την προστατευόμενη περιοχή και τα λιβάδια Ποσειδωνίας. Ο υποθαλάσσιος θόρυβος λόγω των δραστηριοτήτων δύναται να επηρεάσει τις θαλάσσιες χελώνες και να αυξήσει τον κίνδυνο για πιθανή σύγκρουση των χελωνών με σκάφη.

4.3 Προτεινόμενα μέτρα μετριασμού ανά περιοχή/δραστηριότητα εντός των περιοχών Δικτύου Natura 2000

4.3.1 Ζώνες εντός περιοχών Natura 2000

4.3.1.1 Ζώνες λουομένων/ Ζώνες κολύμβησης και αναψυχής

- Η συστηματική δειγματοληψία νερού, γλωρίδας και άλλων βενθικών προσκολλημένων οργανισμών και νερού από την περιοχή για παρακολούθηση της βιο-συσσώρευσης χημικών ουσιών και της ποιότητας των υδάτων.
- Ελαχιστοποίηση της όχλησης των βενθικών ενδιαιτημάτων μέσω της απαγόρευσης της αγκυροβόλησης στην περιοχή για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης.
- Η θέσπιση ορίου ταχύτητας των σκαφών αναψυχής για την αποφυγή συγκρούσεων με θαλάσσια είδη.
- Ελαχιστοποίηση του κινδύνου όχλησης με μείωση του τεχνητού φωτισμού/χρήση κατευθυνόμενου φωτισμού – τα θαλάσσια είδη (π.χ. ψάρια, χελώνες, θαλάσσια θηλαστικά) μπορεί να επηρεαστούν από την οπτική όχληση στο περιβάλλον και, ως εκ τούτου, σε ευρύτερες θαλάσσιες και παράκτιες δραστηριότητες προτείνεται ο μετριασμός και μείωση της διάχυσης τεχνητού φωτός στο ευρύτερο περιβάλλον.

Προτεινόμενα μέτρα μετριασμού της ζώνης λουομένων στα **προστατευτέα είδη/οικοτόπους στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000** αφορούν:

- CY4000010 ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα και CY4000023 ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα
 - Απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης.
 - Αποφυγή παραχώρησης νέων αδειών για εγκαταστάσεις θαλάσσιων αθλημάτων πέραν των υφιστάμενων.
 - Εφαρμογή περιορισμών στην ταχύτητα των πλοίων.
 - Τακτική συντήρηση, απομόνωση των μηχανημάτων από δονήσεις.
- CY4000001 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά
 - Απαγόρευση αγκυροβόλησης στην περιοχή για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης.
 - Αποφυγή παραχώρησής νέων αδειών για εγκαταστάσεις θαλάσσιων αθλημάτων πέραν των υφιστάμενων.

- CY3000005 ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο και CY3000002 ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο, CY3000006 ΕΖΔ Θαλάσσια περιοχή Νησιά, συμπεριλαμβανομένης και ΘΠΠ «Θαλασσινές Σπηλιές Αγίας Νάπας»
- Απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή για να ελαχιστοποιηθούν όσον το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης.
- Αποφυγή παραχώρησης νέων αδειών για εγκαταστάσεις θαλάσσιων αθλημάτων πέραν των υφιστάμενων.
- Εφαρμογή περιορισμών στην ταχύτητα των σκαφών αναψυχής και παροχή κινήτρων για τη μείωση της θαλάσσιας κυκλοφορίας.
- Τακτική συντήρηση, απομόνωση των μηχανημάτων από δονήσεις.

4.3.1.2 Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Προτείνονται τα ακόλουθα:

Προτεινόμενα μέτρα μετριασμού της ζώνης έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- CY4000024 ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς
- Εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών στην εξόρυξη υδρογονανθράκων περιλαμβανομένου του καθορισμού διαδρομών ή/και διαδικασιών για τα σκάφη εφοδιασμού και τα ελικόπτερα, οι οποίες ελαχιστοποιούν τις επιπτώσεις στην άγρια ζωή.
- Τήρηση του «Πρωτόκολλου όσον αφορά τις ειδικά προστατευόμενες περιοχές και τη βιοποικιλότητα στη Μεσόγειο (Πρωτόκολλο για τις ειδικά προστατευόμενες περιοχές και τη βιοποικιλότητα)» σύμφωνα με την Σύμβαση της Βαρκελώνης για την προστασία της Μεσογείου για την ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων μέρος της οποίας εμπίπτει εντός της προστατευόμενης περιοχής Ωκεανίς (ΕΖΔ & ΖΕΠ).
- Σε περίπτωση που ξεκινήσουν έρευνες στο οικόπεδο, θα πρέπει να εκπονηθεί Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης μαζί με μέτρα μετριασμού και εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης.
- Εφαρμογή καλών πρακτικών στη ναυσιπλοΐα και αναθεώρηση (αν απαιτείται) σχεδίου αντιμετώπισης πετρελαιοκηλίδων από πλοία.
- Την εκπόνηση μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων συμπεριλαμβανομένων των μέτρων μετριασμού και εκπόνηση σχεδίου δράσης πριν την έναρξη εργασιών έρευνας και εξόρυξης στο Οικόπεδο 1.

4.3.1.3 Ζώνη προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων

Δεν προτείνονται μέτρα μετριασμού καθώς δραστηριότητες εντός των ζωνών αυτών αποφεύγονται και ως εκ τούτου οι ζώνες αυτές μπορούν να δράσουν και ως καταφύγια για τους θαλάσσιους οργανισμούς.

4.3.1.4 Ζώνη απαγόρευσης της αλιείας

Μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον που σχετίζονται με την αλιεία και συγκεκριμένα, μέτρα μετριασμού που αποσκοπούν στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της αλιείας στους θαλάσσιους οικοτόπους περιλαμβάνουν:

- Διαχείριση, ρύθμιση και έλεγχο των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, δραστηριοτήτων που πρέπει να διεξάγονται με βιώσιμο τρόπο, ώστε να αποφεύγονται οι περιβαλλοντικές απώλειες και ζημιές στα θαλάσσια οικοσυστήματα.

- Εκστρατείες περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης για να ενθαρρυνθεί η συμμετοχή των αλιέων και να καταρτιστούν καταστατικά ή κώδικες ορθής πρακτικής με συμμετοχικό τρόπο.

Οι ζώνες απαγόρευσης αλιείας μπορούν να δρουν ευεργετικά στις περιοχές, αφού περιορίζουν την αλιεία και δύναται να οδηγήσουν στην αύξηση βιοποικιλότητας.

4.3.1.5 Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής

Μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων στην ΖΕΠ «Αγία Θέκλα-Λιοπέτρι» και στο είδος καθορισμού *Charadrius leschenaultii* και λοιπή πτηνοπανίδα αφορούν:

- Περιορισμός του ορίου του τμήματος που εφάπτεται της ακτής της ‘ζώνης υποδομών σκαφών αναψυχής’ στην ΖΕΠ Αγίας Θέκλας, έτσι ώστε να μειωθεί στον ελάχιστο δυνατό βαθμό.

4.3.1.6 Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας

- Εφαρμογή καλών πρακτικών στην ναυσιπλοΐα

4.3.1.7 Ζώνη υδατοκαλλιέργειας

Προτεινόμενα μέτρα μετριασμού της ζώνης υδατοκαλλιέργειας στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Αλλαγή βόρειου ορίου Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας μέχρι τον διάυλο που οδηγεί στη λιμενική εγκατάσταση, έτσι ώστε να είναι εκτός του προτεινόμενου ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» (50 μέτρα) για διατήρηση και προστασία του οικοτόπου 1120* (Λιβάδια Ποσειδωνίας).

- Ελαχιστοποίηση της όχλησης των οικοτόπων και χρήση βέλτιστων πρακτικών και συγκεκριμένα (Α) εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών κατά τη διαδικασία παροπλισμού μονάδων υδατοκαλλιέργειας, η οποία έχει τη δυνατότητα να μετριάσει τις πιθανές επιπτώσεις

και (B) σε περίπτωση παροπλισμού μονάδων υδατοκαλλιέργειας, θα πρέπει να εκπονηθεί Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων μαζί με μέτρα μετριασμού και εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης.

4.3.2 Ζώνες πλησίον περιοχών Natura 2000

4.3.2.1 Ζώνες Λιμενικών δραστηριοτήτων

Μέτρα μετριασμού για το θαλάσσιο περιβάλλον σε σχέση με λιμενικές δραστηριότητες αφορούν:

- Θέσπιση ορίου ταχύτητας των σκαφών αναψυχής για αποφυγή συγκρούσεων και τη μείωση ηχητικής όχλησης θαλάσσιων ειδών, καθώς και εκπαίδευση καπετάνιων σκαφών αναψυχής για την αποφυγή συγκρούσεων με θαλάσσια είδη

Ειδικότερα μέτρα περιλαμβάνουν:

- Εφαρμογή των όρων των περιβαλλοντικών γνωματεύσεων και παρακολούθηση της εφαρμογής τους τόσο κατά το στάδιο της κατασκευής όσο και λειτουργίας προτεινόμενων έργων τα οποία ενδέχεται να χωροθετηθούν/πραγματοποιηθούν εντός των χωρικών ενοτήτων Ι μέχρι VII και ενδέχεται να επηρεάσουν περιοχές του Δικτύου Natura 2000

- Εκπόνηση Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) για τα έργα που χωροθετούνται εντός ή πλησίον προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura 2000 για την αξιολόγηση επιπτώσεων στα προστατευτέα είδη και οικοτόπους των περιοχών του Δικτύου και αξιολόγηση προτεινόμενων μέτρων μετριασμού για αντιμετώπιση τους.

Προτεινόμενα μέτρα μετριασμού της ζώνης έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στα προστατευτέα είδη/οικοτόπους στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 αφορούν:

- Βελτίωση στο σχεδιασμό των κατασκευών. Για έργα όπου ο χώρος ανάπτυξης περιέχει υπάρχουσες κατασκευές, όπως θαλάσσια τοιχώματα ή τοίχους προκυμαιών, μπορούν να εισαχθούν χαρακτηριστικά για την ενίσχυση της τραχύτητας της επιφάνειας και τη δημιουργία κοιλοτήτων και στοιχείων συγκράτησης νερού. Τέτοια χαρακτηριστικά εφαρμόζονται για τη διευκόλυνση της μεγαλύτερης ποικιλομορφίας των οργανισμών που καταλαμβάνουν τα κατασκευασμένα ενδιαιτήματα.
- Ενσωμάτωση οικολογικών βελτιώσεων στο σχεδιασμό ενός έργου, για την ενθάρρυνση του αποικισμού από ενδημικά είδη, μπορεί επίσης να προωθήσει τη χρήση του από ορισμένα είδη ψαριών.

4.3.2.2 Ζώνη προσαγιάλωσης καλωδίων

Δεν προτείνονται μέτρα μετριασμού.

5 Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των μελών της Ad hoc Επιτροπής, τις μελέτες που εκπονήθηκαν για το θέμα και όλα τα σχετικά στοιχεία, παρατίθενται τα ακόλουθα:

Σύμφωνα με τους Στρατηγικούς του Στόχους, η εφαρμογή του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού θα συμβάλει:

- Στην επίτευξη των στόχων διατήρησης των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (ΕΖΔ, ΤΚΣ, ΖΕΠ) και των ΘΠΠ.
- Στη διατήρηση και ενίσχυση των φυσικών αξιών του τοπίου.
- Στη βελτίωση της εμπειρίας των επισκεπτών και προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης.
- Στη δημιουργία άμεσων και έμμεσων οικονομικών ωφελειών για τις τοπικές κοινωνίες.

Στόχος των προϋποθέσεων/όρων είναι να διασφαλιστεί η έγκαιρη εκτίμηση των πιθανών επιπτώσεων στα αντικείμενα προστασίας των περιοχών του Δικτύου Natura 2000, έτσι ώστε να αποτραπεί κάθε πιθανότητα υποβάθμισης των οικοτόπων και ειδών στην περιοχή και ειδικότερα στις περιοχές υψηλής επισκεψιμότητας. Οι προϋποθέσεις αυτές αφορούν τόσο το πλαίσιο εφαρμογής του ΘΧΣ, όσο και του ελέγχου και παρακολούθησης και της δημιουργίας των απαραίτητων υποδομών.

Η ακεραιότητα και η συνοχή των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 περιλαμβάνει σημαντικά είδη και οικοτόπους τα οποία διαβιούν και σε περιοχές εκτός του Δικτύου. Η δυνατότητα της διαβίωσης των ειδών και εκτός των ορίων των προστατευόμενων περιοχών διασφαλίζει τη συνεκτικότητα του δικτύου αλλά αυξάνει και την ανθεκτικότητά του ως προς αλλαγές ανθρωπογενείς ή φυσικές.

Εξαιρουμένων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 «Ακρωτήριο Άσπρο-Πέτρα του Ρωμιού» και «Θαλάσσια περιοχή Μουλιά», οι οποίες δεν συγκρούονται με ζώνες που ορίζονται από τον ΘΧΣ, αξιολογήθηκαν οι επιπτώσεις του ΘΧΣ στις υπόλοιπες 7 περιοχές του Δικτύου που επηρεάζονται.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για την εκτίμηση επιπτώσεων στα είδη και οικοτόπους καθορισμού των προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura 2000 που εξετάζονται, ο ΘΧΣ δεν θα επιφέρει σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε αυτά.

Παρά τη αρνητική φύση των πιθανών επιπτώσεων σε ορισμένα από τα είδη/οικοτόπους καθορισμού, η σημαντικότητα των επιπτώσεων αξιολογήθηκε ως «πολύ χαμηλή» (δεν απαιτείται καμιά ενέργεια), «χαμηλή» (οι επιπτώσεις είναι εντός του αποδεκτού εύρους), έως «μέτρια – χαμηλή» (οι επιπτώσεις είναι εντός του αποδεκτού εύρους, αλλά θα πρέπει να μετριαζονται σε χαμηλότερα επίπεδα σημαντικότητας όπου είναι δυνατόν). Όπου η σημαντικότητα των επιπτώσεων είναι χαμηλή έως μέτρια χαμηλή, θα πρέπει να εφαρμοστούν μέτρα μετριασμού για μείωση των επιπτώσεων στα είδη και οικοτόπους.

6 Όροι Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης

Με βάση τις κατευθυντήριες, στρατηγικές γραμμές της Δήλωσης Πολιτικής ΘΧΣ, και λαμβάνοντας υπόψη όλα τα πιο πάνω, προτείνονται όπως υιοθετηθούν οι ακόλουθοι όροι ως προς τη διασφάλιση της αποτελεσματικής και βιώσιμης διαχείρισης του θαλάσσιου και παράκτιου περιβάλλοντος. Οι όροι θεωρούνται ουσιώδεις και έχουν σκοπό να διασφαλίσουν ότι δε θα υπάρξουν αρνητικές επιπτώσεις:

6.1.1. Όλες οι περιοχές που ανήκουν ή προτείνονται ή θα καθορίζονται στο μέλλον ως πΤΚΣ, ΤΚΣ, ΕΖΔ, ΖΕΠ ακόμα και μετά την υιοθέτηση του ΘΧΣ από το Υπουργικό Συμβούλιο, θα λαμβάνονται υπόψη από την Επιτροπή Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού ωσάν να περιλαμβάνονται στο ΘΧΣ, μέχρι την επόμενη αναθεώρηση του, κατά την οποία θα ενταχθούν επίσημα σε αυτό.

6.1.2. Όλες οι μορφές ΑΠΕ (αιολικά, κυματικά, και ρευματικά πάρκα) να χωροθετούνται εκτός των ορίων των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 (υφιστάμενες και δυνητικές). Διευκρινίζεται επίσης ότι, σε ό,τι αφορά την προτεινόμενη περιοχή διερεύνησης ΑΠΕ (Θεματικός Χάρτης Ε01), τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν την πτηνοπανίδα (θαλασσοπούλια), σε σχέση με την συγκεκριμένη περιοχή δεν φαίνεται να είναι απαγορευτική για σκοπούς διερεύνησης ανάπτυξης τέτοιων έργων. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που μελλοντικά προκύψουν νέα στοιχεία και δεδομένα αυτά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διενέργεια των απαραίτητων μελετών/αξιολογήσεων.

6.1.3. Σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία, σε περίπτωση που προτεινόμενο έργο δύναται να επηρεάσει υφιστάμενες ή δυνητικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000 πρέπει να αξιολογείται για την περίπτωση δυνητικού επηρεασμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και των προστατευταίων στοιχείων της, και να εκπονείται Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.

6.1.4. Ο ΘΧΣ επιτρέπει την κατασκευή θαλάσσιων έργων σε μια προσπάθεια μετρίασης της διάβρωσης των ακτών (όπου αυτή δικαιολογείται). Για κάθε έργο που πιθανό να σχεδιαστεί ή δύναται να κατασκευαστεί, θα εκδίδεται προηγουμένως σχετική Βεβαίωση Συμμόρφωσης ή Συμβατότητας με το ΘΧΣ από την Επιτροπή ΘΧΣ, η οποία θα λαμβάνει υπόψη όλες τις παραμέτρους του ζητήματος, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών και πολιτισμικών δεδομένων στην εκάστοτε περιοχή και τις όποιες συγκρούσεις που πιθανόν να προκύψουν μεταξύ των δραστηριοτήτων και των χρήσεων.

6.1.5. Σε συνέχεια του 6.1.4. θα πρέπει να εξασφαλίζεται άδεια για το θαλάσσιο έργο σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία καθώς και κατάθεση και αξιολόγηση Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης στην περίπτωση δυνητικού επηρεασμού των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

6.1.6. Σε περίπτωση που έργο δεν ρυθμίζεται με υφιστάμενη νομοθεσία (άρθρο 24 του Νόμου 144(Ι)/2017 όπως τροποποιήθηκε) και θα αδειοδοτηθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Επιτροπής, η αίτηση προς την Επιτροπή θα πρέπει να συνοδεύεται ανάμεσα σε άλλα και από Μελέτη Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον ή έκθεση πληροφοριών ή/και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για διαβίβαση στην Περιβαλλοντική Αρχή για έκδοση περιβαλλοντικής έγκρισης, όπου εφαρμόζεται (Κανονισμοί 6(2) και 7(1) της Κ.Δ.Π. 132/2021). Νοείται ότι καμία άδεια αναφορικά με δραστηριότητα

που εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 24 δεν μπορεί να εκδοθεί σε περίπτωση απόρριψης της εκ των ανωτέρω επιβαλλόμενης περιβαλλοντικής έγκρισης ή των όρων της εν λόγω περιβαλλοντικής έγκρισης (άρθρο 7(5)(δ) του Νόμου 144(Ι)/2017 όπως τροποποιήθηκε).

6.1.7. Οι ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν τα λιμάνια και τις λιμενικές εγκαταστάσεις, τα αγκυροβόλια και τις δραστηριότητες και έργα συναφή με τις θαλάσσιες μεταφορές. Οποιοσδήποτε μελλοντικές αδειοδοτήσεις εντός των περιοχών αυτών θα γίνονται σύμφωνα με της πρόνοιες της οικείας νομοθεσίας και προϋποθέτει μεταξύ άλλων και συμμόρφωση με τις πρόνοιες της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

6.1.8. Σε συνέχεια του 6.1.7. για την ΖΕΠ Αγίας Θέκλας – Λιοπέτρι, προτείνεται ο περιορισμός του ορίου του τμήματος που εφάπτεται της ακτής της ‘ζώνης υποδομών σκαφών αναψυχής’ στην ΖΕΠ Αγίας Θέκλας, έτσι ώστε να μειωθεί στον ελάχιστο δυνατό βαθμό.

6.1.9. Ο ΘΧΣ δεν απαγορεύει την κήρυξη νέων περιοχών λουομένων όπου αυτές είναι συμβατές με το ΘΧΣ το οποίο προωθεί τη συνύπαρξη δραστηριοτήτων και χρήσεων στον θαλάσσιο χώρο. Σημειώνεται ότι στις περιπτώσεις τυχόν μελλοντικών αιτήσεων που αφορούν κήρυξη περιοχών λουομένων οι οποίες δύναται να επηρεάσουν περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (υφιστάμενες ή δυνητικές) θα υπόκεινται σε αξιολόγηση μέσω εκπόνησης Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης όπως ορίζει η οικεία νομοθεσία.

6.1.10. Υφιστάμενα αγκυροβόλια εντός περιοχών του Δικτύου Natura 2000, να τύχουν κατάργησης ή μετακίνησής τους εντός της ζώνης λιμενικών δραστηριοτήτων όπως αυτή θα αξιολογηθεί από την αρμόδια αρχή (Αρχή Λιμένων Κύπρου), μετά την έγκριση του ΘΧΣ.

6.1.11. Αλλαγή βόρειου ορίου Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας μέχρι τον διάυλο που οδηγεί στη λιμενική εγκατάσταση, έτσι ώστε να είναι εκτός του προτεινόμενου ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου» (50 μέτρα) για διατήρηση και προστασία του οικοτόπου 1120* (Λιβάδια Ποσειδωνίας).

6.2 Απόψεις/Διαβούλευση (Ad-Hoc Επιτροπή)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.006.002

Αρ. Τηλ.: 22408920

E-mail: jconstantinidou@environment.moa.gov.cy

21 Φεβρουαρίου 2023

ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy
(υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη, kaliouris@dms.gov.cy και κ. Νικόλα Ιωάννου, nioannou@dms.gov.cy)

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στην επιστολή σας με Αρ. Φακ. 16.16.004.003 και ημερ. 16/12/2022 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και πληροφορείστε ότι τα σχόλια μας σε σχέση με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας είναι τα ακόλουθα, εκ των οποίων μερικά είχαν τεθεί σε ηλ. ταχ. μας στις 26/9/2022 και 7/10/2022:

ΣΜΠΕ

1.1 Κεφάλαιο 5 – Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα: να ληφθεί υπόψη το Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα και η «Μελέτη χωροθέτησης περιοχών/ζωνών υδατοκαλλιέργειας εντός των θαλάσσιων περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας».

1.2 Κεφάλαιο 6 – Εναλλακτικά Σενάρια: Γίνεται περιγραφή των τριών (3) εναλλακτικών σεναρίων αλλά δεν είναι ξεκάθαρο ποιο από αυτά επιλέγεται για εφαρμογή. Να γίνει αξιολόγηση των εναλλακτικών επιλογών και να διασαφηνηστεί ποια επιλογή προκρίνεται και γιατί.

1.3 Κεφάλαιο 7 – Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης: δεν υπάρχει αναφορά και ανάλογη χωροθέτηση σε χάρτη των υφιστάμενων δραστηριοτήτων / αιτήματα όπως αναφέρεται στην επιστολή μας ημερομηνίας 25/2/2022 (επισυνάπτεται), ως πιο κάτω:

- 1.3.1 υδρογονανθράκες,
- 1.3.2 υποθαλάσσια έργα, αγωγοί, καλώδια
- 1.3.3 έργα ακτοπροστασίας,
- 1.3.4 χώροι ελλιμενισμού σκαφών, μαρίνες / λιμάνια,
- 1.3.5 μονάδες αφαλάτωσης,

06.19.006.002-20230221.ltr01 (Σελ. 1)

1.3.6 ποταμοί που εκβάλουν στη θάλασσα, γεωμορφολογία θάλασσας, κ.α

1.4 Κεφάλαιο 10: Δεν γίνεται ανάλυση των συσσωρευτικών επιπτώσεων σε σχέση με άλλα σχέδια/έργα που μπορεί να επηρεάζουν. Επίσης, δεν γίνεται ανάλυση συσσωρευτικών επιπτώσεων από τις διάφορες ζώνες που προτείνονται μέσα στο σχέδιο.

1.5 Κεφάλαιο 10: Η μελέτη αδυνατεί να αποτυπώσει μέτρα μετριασμού στις περιπτώσεις όπου αναγνωρίζονται δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στις επιμέρους χωρικές ενότητες αλλά και τομεακές χρήσεις του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος. Επομένως, να γίνει ξεκάθαρη διαμόρφωση τόσο στις επιμέρους ενότητες όσο και στα συμπεράσματα, ποιες είναι οι συγκεκριμένες επιπτώσεις και ποια τα συγκεκριμένα μέτρα μετριασμού, με την ανάλογη αναφορά στις αρμόδιες αρχές. Τονίζεται ότι τα μέτρα μετριασμού που προτείνονται, να διασφαλίζουν την προστασία και ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000.

1.6 Κεφάλαιο 10: Δεν έγινε αποτύπωση της παράκτιας ζώνης στον χερσαίο χώρο (3 ζώνες) με βάση τη Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών 2018-2028 και υπόδειξη της παράκτιας ζώνης στον χερσαίο χώρο (100μ.), η οποία λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια του ΘΧΣ.

Μελέτη ΕΟΑ – Κεφάλαιο 9

2.1 Η ΕΟΑ αν και περιλαμβάνει την περιγραφή των επτά (7) παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών της Κύπρου που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000 ως ΕΖΔ ή και ΖΕΠ, για την προστασία, διαχείριση και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, εντούτοις οι επιπτώσεις στα είδη και στους οικοτόπους χαρακτηρισμού που απαντούνται σε κάθε μία από τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 είναι ελλιπείς. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχουν αναφορές ούτε σε βιβλιογραφία ή στη χρήση μοντέλων όπου είναι δυνατό, αλλά ούτε φαίνεται να έχουν διεξαχθεί επιτόπιες στις περιοχές αυτές, όπως ζητήθηκε με την επιστολή μας ημερομηνίας 16/5/2022 (επισυνάπτεται).

2.2 Σελ. 184 – Τα στάδια της ΕΟΑ να περιγραφούν σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (άρθρο 6) και να αφαιρεθεί ο όρος «κατά παρέκκλιση».

2.3 Σελ.189 – Να γίνει επανέλεγχος κωδικοποίησης περιοχής και ανάλογη εφαρμογή μέτρων προτεραιότητας (εάν θα γίνεται αναφορά στη ΘΠΠ Κάβο Γκρέκο, η κωδικοποίηση είναι CY3000003).

2.4 Σελ. 200 – Να γίνει ανάλογος πίνακας και για τις υπόλοιπες προτεινόμενες ζώνες και το ποσοστό που επηρεάζεται.

2.5 Σελ. 201 – Αναφέρεται ότι μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά αλλά αναφέρει διαδρόμους κρουαζιέρας και ανάπτυξη νέων υποδομών τα οποία είναι αντικρουόμενα σημεία. Να διευκρινιστεί.

2.6 Σελ.202, παρ.3 - Σε πολλές περιπτώσεις προτείνεται παρακολούθηση, χωρίς να είναι ξεκάθαρο ποια θα είναι η υπεύθυνη αρμόδια αρχή ή τί διορθωτικά μέτρα θα μπορούν να επιβληθούν μετά την αδειοδότηση συγκεκριμένων χρήσεων όπως π.χ. εξόρυξη.

2.7 Σελ. 203 – Το χερσαίο κομμάτι της Πόλις-Γυαλιά δεν είναι Τουριστική Ζώνη αλλά Ζώνη Προστασίας.

2.8 Σελ. 205 – Αναφέρεται ότι δεν μπορεί να μετακινηθεί ο διάδρομος κυκλοφορίας χωρίς μελέτη εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον για έργα που εμπίπτουν στην εν λόγω νομοθεσία. Αυτό αντικρούει τις αρνητικές επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν στον προτεινόμενο διάδρομο.

2.9 Σελ. 205, παρ.2 – αναγράφεται η ύπαρξη αρνητικών επιπτώσεων χωρίς να παρατίθενται μέτρα μετριασμού. Πρέπει να γίνει λεπτομερής και ξεκάθαρη καταγραφή των επιπτώσεων και τα ανάλογα μέτρα μετριασμού. Εφόσον αναγνωρίστηκαν αρνητικές επιπτώσεις γιατί χωροθετείται στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.10 Σελ. 205, παρ.3 – Να προταθούν μέτρα μετριασμού για τη ζώνη θαλάσσιας κυκλοφορίας εντός της περιοχής Ωκεανός του Δικτύου Natura 2000 και τις ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων κοντά στις περιοχές Ακάμας και Πόλις – Γυαλιά, αντί να προτείνεται να επιλυθεί στον επόμενο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό για την επίλυση τρεχόντων ή επικείμενων επιπτώσεων.

2.11 Σελ.208 – Πίνακας 9-3: Τα μέτρα μετριασμού δεν φαίνεται να προσβλέπουν σε ουσιαστική επίλυση αρνητικών επιπτώσεων. Η σημασία της ΣΜΠΕ για τον ΘΧΣχ θα έπρεπε να παραθέτει λεπτομερή ανάλυση επιπτώσεων καθώς και των μέτρων μετριασμού. Δεν αναλύονται επαρκώς οι επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

2.12 Να γίνει καλύτερη ανάλυση στους χάρτες, ειδικά Σ01-Σ06 στην παρούσα φάση, δεν είναι εύκολη η κατανόηση χωροθέτησης υφιστάμενων ή επικείμενων χρήσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον αλλά ούτε και διαφαίνεται η επικάλυψη έργων με περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

2.13 Να δοθούν οι χάρτες σε kmz ή shp αρχείο.

Με βάση τα πιο πάνω παρακαλείστε όπως υποβάλετε τα πιο πάνω στοιχεία στην Περιβαλλοντική Αρχή για αξιολόγηση, σε τρία (3) αντίγραφα σε ηλεκτρονική μορφή και τρία (3) αντίγραφα σε έντυπη μορφή για αξιολόγηση.

Ιωάννα Κωνσταντινίδου
για Διευθυντή

Κοινοποίηση:

- Διευθύντρια Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, director@dfmr.moa.gov.cy
(υπόψη κου Βασίλη Παπαδόπουλου, ypapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy)
- Διευθυντή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης, director@gsd.moa.gov.cy
(υπόψη κας Ζωμενίας Ζωμενή, zzomeni@gsd.moa.gov.cy)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.006.002

Αρ. Τηλ.: 22408920, 22408957

E-mail: jconstantinidou@environment.moa.gov.cy,
vlazarou@environment.moa.gov.cy

7 Απριλίου 2023

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy
(υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη, kaliouris@dms.gov.cy και κ. Νικόλα Ιωάννου,
nioannou@dms.gov.cy)

Θέμα: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της επιστολής του Τμήματος Περιβάλλοντος ημερομηνίας 21/02/2023 να σας προωθήσω σχετική επιστολή του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών ημερομηνίας 29/3/2023 όπου καταδεικνύονται οι κατ' αρχήν απόψεις και σχόλια επί της υποβληθείσας Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας.

Είναι σημαντικό όπως το περιεχόμενο των δύο επιστολών ληφθεί δεόντως υπόψη κατά την επικαιροποίηση της υποβληθείσας ΣΜΠΕ. Επίσης, θα πρέπει να γίνει αντίστοιχα συσχετισμός με το πιο κάτω Έργο και τα πιο κάτω Σχέδια:

1. Έργο 48/2021 - ΜΕΕΠ για την προστασία και βελτίωση των Νοτιοδυτικών ακτών των Δήμων Πάφου και Γεροσκήπου
2. Σχέδιο 7/2020 - ΣΜΠΕ για την βελτίωση και προστασία του παραλιακού μετώπου από το ακρωτήριο Κίτι μέχρι την περιοχή του αεροδρομίου Λάρνακας
3. Σχέδιο 6/2021 - ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου από Νέο Χωριό (Πάφου) μέχρι Παχύαμμο.
4. Σχέδιο 9/2021 - ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση της παραλιακής περιοχής "Πανταχού-Γλυκί Νερό" στην Αγία Νάπα
5. Σχέδιο 11/2021 - ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου στην περιοχή Ασκός, η οποία εμπίπτει εντός των ορίων του Δήμου Πέγειας
6. Σχέδιο 4/2022 - ΣΜΠΕ για την προστασία και βελτίωση του παραλιακού μετώπου που εμπίπτει εντός των ορίων του Κοινοτικού Συμβουλίου Κουκλιών

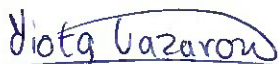
06.19.006.002 - Διευκρινίσεις - Συμπληρωματικά στοιχεία που απαιτούνται (Σελ. 1)

Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία | Τ.Θ. 27658, 2432 Λευκωσία
Αρ. Φαξ: 22774945 Ιστοσελίδα: <http://www.moa.gov.cy/environment>

7. Σχέδιο 2/2018 - ΣΜΠΕ για χωροθέτηση περιοχών / ζωνών υδατοκαλλιέργειας εντός των θαλάσσιων περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας (παρότι δεν υιοθετήθηκε κατά τη εκπόνηση του ΘΧΣχ.).

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για τυχόν επιπρόσθετες διευκρινήσεις απαιτηθούν.

Γιώτα Λαζάρου
για Διευθυντή

Κοινοποίηση:

- Διευθύντρια Τμήματος Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών, director@dfmr.moa.gov.cy
(υπόψη κου Βασίλη Παπαδόπουλου, vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy)
- Διευθυντή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης, director@gsd.moa.gov.cy
(υπόψη κας Ζωμενίας Ζωμενή, zzomeni@gsd.moa.gov.cy)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.006.002

Αρ. Τηλ.: 22408920

E-mail: iconstantinidou@environment.moa.gov.cy

21 Φεβρουαρίου 2023

ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy
(υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη, kaliouris@dms.gov.cy και κ. Νικόλα Ιωάννου, nioannou@dms.gov.cy)

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στην επιστολή σας με Αρ. Φακ. 16.16.004.003 και ημερ. 16/12/2022 σχετικά με το πιο πάνω θέμα και πληροφορείστε ότι τα σχόλια μας σε σχέση με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) και τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ) για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας είναι τα ακόλουθα, εκ των οποίων μερικά είχαν τεθεί σε ηλ. ταχ. μας στις 26/9/2022 και 7/10/2022:

ΣΜΠΕ

1.1 Κεφάλαιο 5 – Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα: να ληφθεί υπόψη το Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα και η «Μελέτη χωροθέτησης περιοχών/ζωνών υδατοκαλλιέργειας εντός των θαλάσσιων περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας».

1.2 Κεφάλαιο 6 – Εναλλακτικά Σενάρια: Γίνεται περιγραφή των τριών (3) εναλλακτικών σεναρίων αλλά δεν είναι ξεκάθαρο ποιο από αυτά επιλέγεται για εφαρμογή. Να γίνει αξιολόγηση των εναλλακτικών επιλογών και να διασαφηνηστεί ποια επιλογή προκρίνεται και γιατί.

1.3 Κεφάλαιο 7 – Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης: δεν υπάρχει αναφορά και ανάλογη χωροθέτηση σε χάρτη των υφιστάμενων δραστηριοτήτων / αιτήματα όπως αναφέρεται στην επιστολή μας ημερομηνίας 25/2/2022 (επισυνάπτεται), ως πιο κάτω:

- 1.3.1 υδρογονανθράκες,
- 1.3.2 υποθαλάσσια έργα, αγωγοί, καλώδια
- 1.3.3 έργα ακτοπροστασίας,
- 1.3.4 χώροι ελλιμενισμού σκαφών, μαρίνες / λιμάνια,
- 1.3.5 μονάδες αφαλάτωσης,

06.19.006.002-20230221.ltr01 (Σελ. 1)

1.3.6 ποταμοί που εκβάλλουν στη θάλασσα, γεωμορφολογία θάλασσας, κ.α

1.4 Κεφάλαιο 10: Δεν γίνεται ανάλυση των συσσωρευτικών επιπτώσεων σε σχέση με άλλα σχέδια/έργα που μπορεί να επηρεάζουν. Επίσης, δεν γίνεται ανάλυση συσσωρευτικών επιπτώσεων από τις διάφορες ζώνες που προτείνονται μέσα στο σχέδιο.

1.5 Κεφάλαιο 10: Η μελέτη αδυνατεί να αποτυπώσει μέτρα μετριασμού στις περιπτώσεις όπου αναγνωρίζονται δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στις επιμέρους χωρικές ενότητες αλλά και τομιακές χρήσεις του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος. Επομένως, να γίνει ξεκάθαρη διαμόρφωση τόσο στις επιμέρους ενότητες όσο και στα συμπεράσματα, ποιες είναι οι συγκεκριμένες επιπτώσεις και ποια τα συγκεκριμένα μέτρα μετριασμού, με την ανάλογη αναφορά στις αρμόδιες αρχές. Τονίζεται ότι τα μέτρα μετριασμού που προτείνονται, να διασφαλίζουν την προστασία και ακεραιότητα των περιοχών Natura 2000.

1.6 Κεφάλαιο 10: Δεν έγινε αποτύπωση της παράκτιας ζώνης στον χερσαίο χώρο (3 ζώνες) με βάση τη Στρατηγική για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παράκτιων Ζωνών 2018-2028 και υπόδειξη της παράκτιας ζώνης στον χερσαίο χώρο (100μ.), η οποία λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια του ΘΧΣ.

Μελέτη ΕΟΑ – Κεφάλαιο 9

2.1 Η ΕΟΑ αν και περιλαμβάνει την περιγραφή των επτά (7) παράκτιων και θαλάσσιων περιοχών της Κύπρου που έχουν ενταχθεί στο Δίκτυο Natura 2000 ως ΕΖΔ ή και ΖΕΠ, για την προστασία, διαχείριση και διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, εντούτοις οι επιπτώσεις στα είδη και στους οικοτόπους χαρακτηρισμού που απαντούνται σε κάθε μία από τις περιοχές του δικτύου Natura 2000 είναι ελλιπείς. Συγκεκριμένα, δεν υπάρχουν αναφορές ούτε σε βιβλιογραφία ή στη χρήση μοντέλων όπου είναι δυνατό, αλλά ούτε φαίνεται να έχουν διεξαχθεί επιτόπιες στις περιοχές αυτές, όπως ζητήθηκε με την επιστολή μας ημερομηνίας 16/5/2022 (επισυνάπτεται).

2.2 Σελ. 184 – Τα στάδια της ΕΟΑ να περιγραφούν σύμφωνα με τις πρόνοιες της Οδηγίας 92/43/ΕΚ (άρθρο 6) και να αφαιρεθεί ο όρος «κατά παρέκκλιση».

2.3 Σελ.189 – Να γίνει επανέλεγχος κωδικοποίησης περιοχής και ανάλογη εφαρμογή μέτρων προτεραιότητας (εάν θα γίνεται αναφορά στη ΘΠΠ Κάβο Γκρέκο, η κωδικοποίηση είναι CY3000003).

2.4 Σελ. 200 – Να γίνει ανάλογος πίνακας και για τις υπόλοιπες προτεινόμενες ζώνες και το ποσοστό που επηρεάζεται.

2.5 Σελ. 201 – Αναφέρεται ότι μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά αλλά αναφέρει διαδρόμους κρουαζιέρας και ανάπτυξη νέων υποδομών τα οποία είναι αντικρουόμενα σημεία. Να διευκρινιστεί.

2.6 Σελ.202, παρ.3 - Σε πολλές περιπτώσεις προτείνεται παρακολούθηση, χωρίς να είναι ξεκάθαρο ποια θα είναι η υπεύθυνη αρμόδια αρχή ή τί διορθωτικά μέτρα θα μπορούν να επιβληθούν μετά την αδειοδότηση συγκεκριμένων χρήσεων όπως π.χ. εξόρυξη.

2.7 Σελ. 203 – Το χερσαίο κομμάτι της Πόλις-Γυαλιά δεν είναι Τουριστική Ζώνη αλλά Ζώνη Προστασίας.

2.8 Σελ. 205 – Αναφέρεται ότι δεν μπορεί να μετακινηθεί ο διάδρομος κυκλοφορίας χωρίς μελέτη εκτίμηση επιπτώσεων στο περιβάλλον για έργα που εμπίπτουν στην εν λόγω νομοθεσία. Αυτό αντικρούει τις αρνητικές επιπτώσεις που αναγνωρίστηκαν στον προτεινόμενο διάδρομο.

2.9 Σελ. 205, παρ.2 – αναγράφεται η ύπαρξη αρνητικών επιπτώσεων χωρίς να παρατίθενται μέτρα μετριασμού. Πρέπει να γίνει λεπτομερής και ξεκάθαρη καταγραφή των επιπτώσεων και τα ανάλογα μέτρα μετριασμού. Εφόσον αναγνωρίστηκαν αρνητικές επιπτώσεις γιατί χωροθετείται στην συγκεκριμένη περιοχή.

2.10 Σελ. 205, παρ.3 – Να προταθούν μέτρα μετριασμού για τη ζώνη θαλάσσιας κυκλοφορίας εντός της περιοχής Ωκεανίς του Δικτύου Natura 2000 και τις ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων κοντά στις περιοχές Ακάμας και Πόλις – Γυαλιά, αντί να προτείνεται να επιλυθεί στον επόμενο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό για την επίλυση τρεχόντων ή επικείμενων επιπτώσεων.

2.11 Σελ.208 – Πίνακας 9-3: Τα μέτρα μετριασμού δεν φαίνεται να προσβλέπουν σε ουσιαστική επίλυση αρνητικών επιπτώσεων. Η σημασία της ΣΜΠΕ για τον ΘΧΣχ θα έπρεπε να παραθέτει λεπτομερή ανάλυση επιπτώσεων καθώς και των μέτρων μετριασμού. Δεν αναλύονται επαρκώς οι επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης των περιοχών του Δικτύου Natura 2000.

2.12 Να γίνει καλύτερη ανάλυση στους χάρτες, ειδικά Σ01-Σ06 στην παρούσα φάση, δεν είναι εύκολη η κατανόηση χωροθέτησης υφιστάμενων ή επικείμενων χρήσεων στο θαλάσσιο περιβάλλον αλλά ούτε και διαφαίνεται η επικάλυψη έργων με περιοχές του Δικτύου Natura 2000.

2.13 Να δοθούν οι χάρτες σε kmz ή shp αρχείο.

Με βάση τα πιο πάνω παρακαλείστε όπως υποβάλετε τα πιο πάνω στοιχεία στην Περιβαλλοντική Αρχή για αξιολόγηση, σε τρία (3) αντίγραφα σε ηλεκτρονική μορφή και τρία (3) αντίγραφα σε έντυπη μορφή για αξιολόγηση.

Ιωάννα Κωνσταντινίδου
για Διευθυντή

Κοινοποίηση:

- Διευθύντρια Τμήματος Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, director@dfmr.moa.gov.cy
(υπόψη κου Βασίλη Παπαδόπουλου, vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy)
- Διευθυντή Τμήματος Γεωλογικής Επισκόπησης, director@gsd.moa.gov.cy
(υπόψη κας Ζωμενίας Ζωμενή, zzomeni@gsd.moa.gov.cy)

02.10.013.020

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
1416 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.003 και 02.10.003
Αρ. Τηλ.: 22807809
Email: vrapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy

29 Μαρτίου, 2023

✓ Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος,

**Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια
και / ή Προγράμματα Νόμος του 2005
Σχέδιο «ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας»**

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και την επιστολή σας με Αρ. Φακ. 02.10.013.020 και ημερ. 30/12/2022, σας παραθέτουμε τις πιο κάτω απόψεις και σχόλια για τη συγκεκριμένη ΣΜΠΕ.

Διευκρινίζεται ότι το Τμήμα μας επιφυλάσσεται για την υποβολή περαιτέρω σχολίων κατά την διαδικασία εξέτασης της εν λόγω Μελέτης.

1. **Κεφάλαιο 1.4 Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα (σελ. 14):** Δεν υπάρχουν τα ΟΠΘΣ, ΟΠΥ, Σύμβαση Βαρκελώνης (Πρωτόκολλα και ΙΜΑΡ), ενώ σε άλλο σημείο της ΣΜΠΕ αναφέρονται. Επίσης, πρέπει να γίνει αναφορά και στο Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Υδατοκαλλιέργειας 2021- 2030.

Επίσης, να γίνει αναφορά στη σελ. 21 ότι έχει ολοκληρωθεί σε Παγκύπρια κλίμακά (πλην κατεχομένων περιοχών) περί τα τέλη του 2022 η χαρτογράφηση των διαφόρων θαλάσσιων οικοτόπων και τα δεδομένα βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης από το ΤΑΘΕ.

Στη σελ.22 να γίνει αναφορά και στις ΘΠΠ (εκτός από ΤΚΣ) οι οποίες έχουν θεσπιστεί με Διατάγματα βάσει της περί αλιείας νομοθεσίας. Τα σχετικά Διατάγματα είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΤΑΘΕ.

Σελ.24. Για την υδατοκαλλιέργεια κατά την άποψη μας θα πρέπει να γίνει αναφορά / αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και της απόδοσης του κλάδου και όχι να γίνει ιστορική αναδρομή.

2. **Κεφάλαιο 1.6 Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης (σελ. 16):** Υπάρχει αναφορά η οποία δεν έχει επιβεβαιωθεί ποτέ. Θα πρέπει να αφαιρεθεί η αναφορά σε κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*).). Επίσης, η αναφορά ότι «έχουν σημειωθεί εκβρασμοί ζιφιών (*Ziphius cavirostris*) βόρεια και δυτικά της Κύπρου αλλά ποτέ ζωντανών», πρέπει να διορθωθεί μιας και αυτό άλλαξε πρόσφατα (Φεβρουάριο 2023 εκβράστηκαν κάποια ζωντανά άτομα και απεβίωσαν μετά).
3. **Κεφάλαιο 1.11 Πρόγραμμα Παρακολούθησης (σελ. 32) – Πίνακας 1-4 Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:** Στην κατηγορία «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα», να προστεθεί το ΤΑΥ που είναι αρμόδια αρχή για εφαρμογή της ΟΠΥ.

Επίσης, η ΟΠΘΣ δεν είναι η μόνη κοινοτική Οδηγία για την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

4. **Κεφάλαιο 3.2.1 Γενικό θεσμικό πλαίσιο (σελ. 38):** Η τελευταία παράγραφος πρέπει να αναφέρεται συγκεκριμένα στο Πρωτόκολλο που δεν έχει επικυρώσει (Integrated Coastal Zone Management Protocol).
5. **Κεφάλαιο 5 Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα (σελ. 74):** Πρέπει να υπάρχει κεφάλαιο «Συσχέτιση με την ΟΠΘΣ»
6. **Κεφάλαιο 5.2 Συσχέτιση με τις δραστηριότητες υδρογονανθράκων εντός της ΑΟΖ της ΚΔ (σελ. 75):** Να γίνει αναφορά και για το Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) «Eastmed» που αφορά την κατασκευή και λειτουργία υποθαλάσσιων αγωγών που θα διέρχονται της ΑΟΖ της ΚΔ.
7. **Κεφάλαιο 7.1.1 Κλιματικές συνθήκες (σελ. 105):** Η περιγραφή των κλιματικών συνθηκών είναι ανεπαρκής. Θα πρέπει να γίνει περισσότερη ανάλυση με τα συστήματα συνοπτικής κλίμακας που επηρεάζουν το κλίμα και τον καιρό της Κύπρου (π.χ. Cyprus Low, Siberian Low, Asian Monsoons κλπ).
8. **Κεφάλαιο 7.1.7 Βαθυμετρία (σελ. 118-119):** Η τελευταία παράγραφος της σελ. 118 να αντικατασταθεί με την εξής: «Εκτός από την υφαλοκρηπίδα, στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας βρίσκονται ιδιαίτεροι σχηματισμοί, συμπεριλαμβανομένων των Hecataeus knoll, Hecataeus rise, Florence Rise, Eratosthenes seamount κα. (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2015-043-chp.5_plates.pdf). Το υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη, είναι ένα ελλειπτικό, υποθαλάσσιο όρος που βρίσκεται περίπου 100 χιλιόμετρα νότια της ακτογραμμής Λεμεσού-Πάφου κα έχει μήκος 120 χιλιόμετρα με ΒΔ-ΝΔ προσανατολισμό. Το όρος πηγάζει από βάθος 2700 μέτρα με την μέγιστη κορυφή περίπου στα 773 μέτρα βάθος από την επιφάνεια της θάλασσας (Krascheninnikov et al., 1994; DFMR, 2023). Πέρα από το όρος του Ερατοσθένη, άλλες σημαντικές ρηχότερες πλατφόρμες που ανυψώνονται πάνω από τις αβυssiικές πεδιάδες είναι η ανύψωση του Εκαταία και η ράχη της Λάρνακα.»
9. **Κεφάλαιο 7.1.8 Φυσική Ωκεανογραφία της ανατολικής Μεσογείου και της Κύπρου (σελ. 119):** Γίνεται αναφορά μόνο στο Mid- Mediterranean Jet (MMJ) για τη θαλάσσια κυκλοφορία ενώ δεν γίνεται αναφορά και περιγραφή του Asian Minor Current (AMC) με το οποίο αλληλεπιδρά. Θα πρέπει να γίνει και περιγραφή του Cyprus Coastal Current που επηρεάζει σημαντικές διεργασίες στην παράκτια και υπεράκτια ζώνη της Κύπρου όπως τη δημιουργία της Κυπριακή Κυκλωνικής δίνης (περιδίνησης) (Cyprus Basin Cyclonic Eddy). Καλό θα ήταν σε ξεχωριστή παράγραφο ή ακόμα και εδώ να γίνει περιγραφή του ανεμολογικού καθεστώτος που επηρεάζει σημαντικά τη θαλάσσια κυκλοφορία αλλά και τη δημιουργία παράκτιων αναβλύσεων (upwellings) κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.
10. **Κεφάλαιο 7.1.11 Βιοποικιλότητα (σελ. 136-137):** Δεν είναι σωστό να γίνεται ονομαστική αναφορά προσωπικής επικοινωνίας για το θέμα του δικτύου Natura 2000, τα δεδομένα του οποίου υπάρχουν δημοσιευμένα σε διάφορες εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές. Επιπρόσθετα, η υπεράκτια περιοχή ΩΚΕΑΝΙΣ (CY4000024) έχει επίσημα ανακηρυχθεί ως περιοχή του Δικτύου Natura 2000 το 2021.

11. **Κεφάλαιο 7.1.11 Βιοποικιλότητα (σελ. 144-145):** Στην παράγραφο για τα Ευπαθή θαλάσσια οικοσυστήματα (ΕΘΟ) υπάρχουν αναληθή δεδομένα για την καταγραφή βιοποικιλότητας στον Ερατοσθένη. Η παράγραφος στο τέλος της σελ. 144 να αντικατασταθεί με την εξής:

«Η FRA «Θαλάσσια Όρη του Ερατοσθένη» (10306 km²) βρίσκεται στην ανατολική Μεσόγειο, περίπου 100 χιλιόμετρα νότια της Κύπρου (ΓΥΓ 25) μεταξύ του Πλατύβαθρου του Λεβάντε στα νότια και των ορίων της Κύπρου στα βόρεια, κοντά στη ζώνη καταβύθισης της αφρικανικής πλάκας (Πίνακας 7-9). Αυτά τα θαλάσσια τραπεζοειδή όρη έχουν διάμετρο 120 χιλιομέτρων περίπου στη βάση τους και ύψος 1500 μέτρων πάνω από την παρακείμενη βαθύαλη πεδιάδα, με κορυφή 773 μέτρα κάτω από τη στάθμη της θάλασσας (DFMR, 2023). Προηγούμενες έρευνες που είχαν εκπονηθεί στην περιοχή ανέδειξαν την παρουσία μεταξύ άλλων κοραλλιών του είδους *Caryophyllia calveri* και *Desmophyllum cristagalli*, καθώς και μη ταυτοποιημένα ζωανθή και μαύρα κοράλλια *Antipatharia*, θαλάσσιων ανεμώνων βαθών υδάτων (*Kadorhelia bathyalis*), ένα σπάνιο σπόγγο βαθών υδάτων (*Hamacantha impicans*) (Varnavas et al., 1988, Galil and Zibrowius, 1998 όπως αναφέρεται στους Thomson et al., 2016) καθώς και ενός ευαίσθητου οικοτόπου «Cold seeps associated with chemosynthetic fauna» το οποίο βρισκόταν μεταξύ 900 και 1000 μέτρων βάθους και ανακαλύφθηκε κατά την εκστρατεία του Ναυτίλου (Rubin Blum et al., 2014). Πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη το 2021 στο υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη από το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, χαρτογραφήθηκε η κορυφή του Ερατοσθένη μέχρι το βάθος των 1200 μέτρων, καλύπτοντας συνολική έκταση ~1,450 km² και αναγνωρίστηκαν 11 περιοχές οι οποίες ενδεχομένως να αποτελούσαν ευαίσθητα οικοσυστήματα βάση της Οδηγίας για τους Οικοτόπους. Οι περιοχές αυτές διερευνήθηκαν με την χρήση ROV και καταγράφηκε σε όλους τους σταθμούς λασπώδες υπόστρωμα (ενδιαίτημα "A6.51 - Mediterranean communities of bathyal muds" βάσει του συστήματος EUNIS) και σε μεμονωμένους σταθμούς υπήρχαν διάσπαρτοι βράχοι ("A6.14 - Boulders on the deep-sea bed" βάσει του συστήματος EUNIS) οι οποίοι δεν βρέθηκαν να αποτελούν ευαίσθητα οικοσυστήματα «1170 Reefs». Διερευνήθηκε επίσης ο σταθμός που είχε ανακαλυφθεί στην εκστρατεία του Ναυτίλου και επιβεβαιώθηκε η παρουσία του ευαίσθητου αυτού οικοτόπου, ενώ έγινε και χαρτογράφηση για την αναγνώριση της ακριβούς του έκτασης η οποία ήταν ~692.6 m² (0.7ha) δηλαδή αποτελούσε το 3.34% του σταθμού και ~0.0005% ολόκληρης της περιοχής του Ερατοσθένη που διερευνήθηκε. Όσον αφορά την βιοποικιλότητα που διερευνήθηκε στους 11 σταθμούς, η βιοποικιλότητα μπορεί να θεωρηθεί ιδιαίτερα φτωχή, καθώς καταγράφηκαν μεμονωμένα κοράλλια άτομα του είδους *Caryophyllia calveri* / *Desmophyllum cristagalli* σε κάποιους βράχους, ένας σπόγγος, δύο κοράλλια *Antipatharia*, μεμονωμένες θαλάσσιες ανεμώνες *Cerianthus* sp., ένας αστερίας, ολοθούρια, γαρίδες, ένα καλαμάρι και κάποια βαθύβια ψάρια.

Σύμφωνα με την Υποεπιτροπή για το Θαλάσσιο Περιβάλλον και Οικοσύστημα (SCMEE) (GEAM, 2005), αυτή η περιοχή αποτελεί ίσως ένα από τα πιο αναλλοίωτα περιβάλλοντα στη Μεσόγειο και επομένως, η προστασία του από αλιευτικές δραστηριότητες θεωρήθηκε προτεραιότητα. Κατά την διάρκεια της έρευνα του ΤΑΘΕ στο υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη, δεν καταγράφηκαν / παρατηρήθηκαν στο βυθό αποτυπώματα αλιευτικών δραστηριοτήτων, ως αναμενόμενο καθότι στην περιοχή απαγορεύεται η αλιεία με συρόμενα εργαλεία (τράτες).»

Νέα πηγή πληροφοριών για την παράγραφο: DFMR, 2023. *The Eratosthenes Project: Survey of the benthic biodiversity of the Eratosthenes seamount in the Exclusive*

Economic Zone (EEZ) of the Republic of Cyprus. Internal report prepared by the Department of Fisheries and Marine Research.

12. **Κεφάλαιο 8.2 Μελέτη συγκρούσεων (σελ. 165):** Δεν αναφέρονται οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (ΘΠΠ) με Τεχνητούς Υφάλους, οι ΘΠΠ βάσει τον περί Αλιείας Νόμο και Κανονισμούς, η Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή Μεσογειακής Σημασίας – SPAMI, η περιοχή του Ερατοσθένη και οι περιοχές απορρίψεων βυθοκορημάτων.
13. **Κεφάλαιο 8.2.1 Μονάδες αφαλάτωσης / Περιοχές απόρριψης άλμης (σελ. 165):** Δεν είναι ξεκάθαρη και κατανοητή η ανάλυση. Επιπρόσθετα, δεν αναφέρεται καθόλου το θέμα απόρριψης παραγώγων από την αποθείωση.
14. **Κεφάλαιο 8.2.3 Ιχθυοκαλλιέργειες (σελ. 167):** Δεν υπάρχει αναφορά για τους ιχθυογεννητικούς σταθμούς στην ακτή. Στην παράγραφο αναφέρετε ότι «εντός του θαλάσσιου πεδίου βολής, το οποίο επιδρά αρνητικά για τα εκτρεφόμενα ψάρια λόγω των ασκήσεων που πραγματοποιούνται τόσο κοντά τους». Από που πηγάζει τέτοια πληροφόρηση και συμπέρασμα;
15. **Κεφάλαιο 8.2.8 Επιτρεπόμενη περιοχή κολύμβησης (σελ. 169):** Ο όρος Επιτρεπόμενη περιοχή κολύμβησης δεν είναι σωστός. Μήπως εννοείτε καθορισμένη περιοχή κολυμβητών με την επακόλουθη σήμανση κτλ.;
16. **Κεφάλαιο 8.2.13 Καλώδια (σελ. 171):** Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κατευθυντήριες γραμμές (Guidelines):
 - a. Assessment of the environmental impacts of cables, OSPAR Commission. 2009.
 - b. Guidelines on Best Environmental Practice (BEP) in Cable Laying and Operation, OSPAR Commission, Agreement 2012-02.
 - c. Submarine cables and the oceans: connecting the world, ©ICPC Ltd/UNEP/UNEP-WCMC, 2009

καθώς και οι σχετικοί περί των Υποθαλάσσιων Καλωδίων Κανονισμοί – ΚΔΠ 578/2014

17. **Κεφάλαιο 9.2 Περιγραφή περιοχών δικτύου Natura 2000 (σελ. 194):** Υπάρχει αναφορά σε είδη που δεν έχουν σχέση με τη: *Prorotacrus cypricus*
18. **Κεφάλαιο 10.3.2 Χωρική Ενότητα 2 (σελ. 220):** Δεν γίνεται αναφορά στον ιχθυογεννητικό σταθμό στην ακτή (Sagro Aquaculture, Κούκλια) που απορρίπτει συνεχώς στη θάλασσα. Θα πρέπει να προταθούν μέτρα.
19. **Κεφάλαιο 10.3.3 Χωρική Ενότητα 3 (σελ. 234):** Πρέπει να προστεθεί ότι υπάρχουν ιχθυογεννητικοί σταθμοί στην ακτή (Blue Fisheries Aquaculture, APZ) και μονάδα αφαλάτωσης στην Επισκοπή, που απορρίπτουν συνεχώς στη θάλασσα και να προταθούν μέτρα. Επίσης, η Αρχή Λιμένων έχει αδειοδοτήσει συγκεκριμένη εταιρία κρουαζιέρας για μακροχρόνια αγκυροβόληση πλοίων στη Μονή για εργασίες στα πλοία. Δεν αναφέρεται καθόλου το θέμα απόρριψης παραγώγων από την αποθείωση.

20. Κεφάλαιο 10.3.4 Χωρική Ενότητα 4 και πίνακες (σελ. 243-255): Τον Φεβρουάριο 2023, έχει υπογραφεί διάταγμα για θέσπιση νέας ΘΠΠ στον Άγιο Γεώργιο Αλαμάνου (Κ.Δ.Π. 47/2023).
21. Κεφάλαιο 10.3.5 Χωρική Ενότητα 5 και πίνακες (σελ. 255-270): Υπάρχουν δύο απαλατώσεις (Λάρνακα, Δεκέλεια) και όχι μία όπως αναφέρεται. Επίσης, υπάρχουν τρεις περιοχές εναπόθεσης υλικού βυθοκόρησης (Λάρνακα, Μαρίνα Αγίας Νάπας, Μαρίνα Παραλιμνίου) και όχι μία. Στον πίνακα 10-10 θα πρέπει να φαίνεται ξεκάθαρα για ποιαν απαλάτωση γίνεται η αναφορά.
22. Κεφάλαιο 10.3.6 Χωρική Ενότητα 7 (σελ. 271): Απουσιάζει η Χωρική Ενότητα 6.
23. Κεφάλαιο 11.2 Σύνοψη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 279) – Πίνακας 11-3 Συνοπτικός πίνακας περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 280-282): Δύσκολα μπορεί να ερμηνευθεί ο πίνακας και οι βαθμολογήσεις που δίνονται για τις επιπτώσεις. Πως γίνεται η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια να έχουν θετική επίπτωση στην πανίδα-χλωρίδα-βιοποικιλότητα σε κάποιες χωρικές ενότητες ενώ σε άλλες ουδέτερη;
24. Κεφάλαιο 11.2 Σύνοψη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 279) – Πίνακας 11-5 Μέτρα μετριασμού στις περιοχές Natura2000 (σελ. 288-289): Αναφέρεται ότι «Προτείνεται η παρακολούθηση της πυκνότητας των σκαφών και του αριθμού λουόμενων στη περιοχή». Γιατί να γίνεται καταγραφή λουομένων και ποιος φορές θα αναλάβει την καταγραφή αυτή;
25. Κεφάλαιο 12 Πρόγραμμα Παρακολούθησης (σελ. 290) – Πίνακας 12-1 Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης: Στην κατηγορία «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα», ως αρμόδιοι φορείς πρέπει να αναφέρονται και άλλα Τμήματα όπως το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, η Αρχή Λιμένων, το ΤΑΥ, κτλ. Επίσης, πρέπει να γίνει ξεκάθαρη επεξήγηση της περιβαλλοντικής ενότητας «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα» και του τι περιλαμβάνει. Στην κατηγορία «Ανθρώπινος πληθυσμός, Ανθρώπινη υγεία», πως συνδέεται το «προσδόκιμο ζωής» που προτείνετε ως δείκτης και πρόγραμμα παρακολούθησης με τον ΘΧΣ; Στην κατηγορία «Κλιματική Αλλαγή», προτείνετε ως μέτρο παρακολούθησης το «ποσοστό διείσδυσης παράκτιων ΑΠΕ». Δεν είναι ξεκάθαρο ποια παράκτια ΑΠΕ θα παρακολουθούνται και πως αυτά διεισδύουν.
26. 5.A.1. Παράρτημα Κεφαλαίου 5 (σελ. 294-298): Στους χάρτες δεν φαίνονται οι λιμενικές περιοχές δικαιοδοσίας Αρχής Λιμένων.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιοσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες ή / και διευκρινήσεις χρειάζεστε.

Βασίλης Παπαδόπουλος
για Διευθύντρια

ΒΠ1408ΒΠ

02.10.013.020

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
1416 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.003 και 02.10.003
Αρ. Τηλ.: 22807809
Email: vrpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy

29 Μαρτίου, 2023

✓ Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος,

**Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια
και / ή Προγράμματα Νόμος του 2005
Σχέδιο «ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας»**

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και την επιστολή σας με Αρ. Φακ. 02.10.013.020 και ημερ. 30/12/2022, σας παραθέτουμε τις πιο κάτω απόψεις και σχόλια για τη συγκεκριμένη ΣΜΠΕ.

Διευκρινίζεται ότι το Τμήμα μας επιφυλάσσεται για την υποβολή περαιτέρω σχολίων κατά την διαδικασία εξέτασης της εν λόγω Μελέτης.

1. **Κεφάλαιο 1.4 Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα (σελ. 14):** Δεν υπάρχουν τα ΟΠΘΣ, ΟΠΥ, Σύμβαση Βαρκελώνης (Πρωτόκολλα και ΙΜΑΡ), ενώ σε άλλο σημείο της ΣΜΠΕ αναφέρονται. Επίσης, πρέπει να γίνει αναφορά και στο Πολυετές Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Υδατοκαλλιέργειας 2021- 2030.

Επίσης, να γίνει αναφορά στη σελ. 21 ότι έχει ολοκληρωθεί σε Παγκύπρια κλίμακά (πλην κατεχομένων περιοχών) περί τα τέλη του 2022 η χαρτογράφηση των διαφόρων θαλάσσιων οικοτόπων και τα δεδομένα βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης από το ΤΑΘΕ.

Στη σελ.22 να γίνει αναφορά και στις ΘΠΠ (εκτός από ΤΚΣ) οι οποίες έχουν θεσπιστεί με Διατάγματα βάσει της περί αλιείας νομοθεσίας. Τα σχετικά Διατάγματα είναι αναρτημένα στην ιστοσελίδα του ΤΑΘΕ.

Σελ.24. Για την υδατοκαλλιέργεια κατά την άποψη μας θα πρέπει να γίνει αναφορά / αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης και της απόδοσης του κλάδου και όχι να γίνει ιστορική αναδρομή.

2. **Κεφάλαιο 1.6 Περιγραφή υφιστάμενης κατάστασης (σελ. 16):** Υπάρχει αναφορά η οποία δεν έχει επιβεβαιωθεί ποτέ. Θα πρέπει να αφαιρεθεί η αναφορά σε κοινό δελφίνι (*Delphinus delphis*).). Επίσης, η αναφορά ότι «έχουν σημειωθεί εκβρασμοί ζιφιών (*Ziphius cavirostris*) βόρεια και δυτικά της Κύπρου αλλά ποτέ ζωντανών», πρέπει να διορθωθεί μιας και αυτό άλλαξε πρόσφατα (Φεβρουάριο 2023 εκβράστηκαν κάποια ζωντανά άτομα και απεβίωσαν μετά).
3. **Κεφάλαιο 1.11 Πρόγραμμα Παρακολούθησης (σελ. 32) – Πίνακας 1-4 Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:** Στην κατηγορία «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα», να προστεθεί το ΤΑΥ που είναι αρμόδια αρχή για εφαρμογή της ΟΠΥ.

Επίσης, η ΟΠΘΣ δεν είναι η μόνη κοινοτική Οδηγία για την παρακολούθηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

4. **Κεφάλαιο 3.2.1 Γενικό θεσμικό πλαίσιο (σελ. 38):** Η τελευταία παράγραφος πρέπει να αναφέρεται συγκεκριμένα στο Πρωτόκολλο που δεν έχει επικυρώσει (Integrated Coastal Zone Management Protocol).
5. **Κεφάλαιο 5 Συσχέτιση με άλλα Σχέδια και Προγράμματα (σελ. 74):** Πρέπει να υπάρχει κεφάλαιο «Συσχέτιση με την ΟΠΘΣ»
6. **Κεφάλαιο 5.2 Συσχέτιση με τις δραστηριότητες υδρογονανθράκων εντός της ΑΟΖ της ΚΔ (σελ. 75):** Να γίνει αναφορά και για το Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) «Eastmed» που αφορά την κατασκευή και λειτουργία υποθαλάσσιων αγωγών που θα διέρχονται της ΑΟΖ της ΚΔ.
7. **Κεφάλαιο 7.1.1 Κλιματικές συνθήκες (σελ. 105):** Η περιγραφή των κλιματικών συνθηκών είναι ανεπαρκής. Θα πρέπει να γίνει περισσότερη ανάλυση με τα συστήματα συνοπτικής κλίμακας που επηρεάζουν το κλίμα και τον καιρό της Κύπρου (π.χ. Cyprus Low, Siberian Low, Asian Monsoons κλπ).
8. **Κεφάλαιο 7.1.7 Βαθυμετρία (σελ. 118-119):** Η τελευταία παράγραφος της σελ. 118 να αντικατασταθεί με την εξής: «Εκτός από την υφαλοκρηπίδα, στην ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας βρίσκονται ιδιαίτεροι σχηματισμοί, συμπεριλαμβανομένων των Hecataeus knoll, Hecataeus rise, Florence Rise, Eratosthenes seamount κα. (https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2015-043-chp.5_plates.pdf). Το υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη, είναι ένα ελλειπτικό, υποθαλάσσιο όρος που βρίσκεται περίπου 100 χιλιόμετρα νότια της ακτογραμμής Λεμεσού-Πάφου κα έχει μήκος 120 χιλιόμετρα με ΒΔ-ΝΔ προσανατολισμό. Το όρος πηγάζει από βάθος 2700 μέτρα με την μέγιστη κορυφή περίπου στα 773 μέτρα βάθος από την επιφάνεια της θάλασσας (Krasheninnikov et al., 1994; DFMR, 2023). Πέρα από το όρος του Ερατοσθένη, άλλες σημαντικές ρηχότερες πλατφόρμες που ανυψώνονται πάνω από τις αβυσσικές πεδιάδες είναι η ανύψωση του Εκαταία και η ράχη της Λάρνακα.»
9. **Κεφάλαιο 7.1.8 Φυσική Ωκεανογραφία της ανατολικής Μεσογείου και της Κύπρου (σελ. 119):** Γίνεται αναφορά μόνο στο Mid- Mediterranean Jet (MMJ) για τη θαλάσσια κυκλοφορία ενώ δεν γίνεται αναφορά και περιγραφή του Asian Minor Current (AMC) με το οποίο αλληλεπιδρά. Θα πρέπει να γίνει και περιγραφή του Cyprus Coastal Current που επηρεάζει σημαντικές διεργασίες στην παράκτια και υπεράκτια ζώνη της Κύπρου όπως τη δημιουργία της Κυπριακή Κυκλωνικής δίνης (περιδίνησης) (Cyprus Basin Cyclonic Eddy). Καλό θα ήταν σε ξεχωριστή παράγραφο ή ακόμα και εδώ να γίνει περιγραφή του ανεμολογικού καθεστώτος που επηρεάζει σημαντικά τη θαλάσσια κυκλοφορία αλλά και τη δημιουργία παράκτιων αναβλύσεων (upwellings) κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.
10. **Κεφάλαιο 7.1.11 Βιοποικιλότητα (σελ. 136-137):** Δεν είναι σωστό να γίνεται ονομαστική αναφορά προσωπικής επικοινωνίας για το θέμα του δικτύου Natura 2000, τα δεδομένα του οποίου υπάρχουν δημοσιευμένα σε διάφορες εθνικές και ευρωπαϊκές πηγές. Επιπρόσθετα, η υπεράκτια περιοχή ΩΚΕΑΝΙΣ (CY4000024) έχει επίσημα ανακηρυχθεί ως περιοχή του Δικτύου Natura 2000 το 2021.

11. Κεφάλαιο 7.1.11 Βιοποικιλότητα (σελ. 144-145): Στην παράγραφο για τα Ευπαθή θαλάσσια οικοσυστήματα (ΕΘΟ) υπάρχουν αναληθή δεδομένα για την καταγραφή βιοποικιλότητας στον Ερατοσθένη. Η παράγραφος στο τέλος της σελ. 144 να αντικατασταθεί με την εξής:

«Η FRA «Θαλάσσια Όρη του Ερατοσθένη» (10306 km²) βρίσκεται στην ανατολική Μεσόγειο, περίπου 100 χιλιόμετρα νότια της Κύπρου (ΓΥΓ 25) μεταξύ του Πλατύβαθρου του Λεβάντε στα νότια και των ορίων της Κύπρου στα βόρεια, κοντά στη ζώνη καταβύθισης της αφρικανικής πλάκας (Πίνακας 7-9). Αυτά τα θαλάσσια τραπεζοειδή όρη έχουν διάμετρο 120 χιλιομέτρων περίπου στη βάση τους και ύψος 1500 μέτρων πάνω από την παρακείμενη βαθύαλη πεδιάδα, με κορυφή 773 μέτρα κάτω από τη στάθμη της θάλασσας (DFMR, 2023). Προηγούμενες έρευνες που είχαν εκπονηθεί στην περιοχή ανέδειξαν την παρουσία μεταξύ άλλων κοραλλιών του είδους *Caryophyllia calveri* και *Desmophyllum cristagalli*, καθώς και μη ταυτοποιημένα ζωνθή και μαύρα κοράλλια *Antipatharia*, θαλάσσιων ανεμώνων βαθέων υδάτων (*Kadophellia bathyalis*), ένα σπάνιο σπόγγο βαθέων υδάτων (*Hamacantha implicans*) (Varnavas et al., 1988, Galil and Zibrowius, 1998 όπως αναφέρεται στους Thomson et al., 2016) καθώς και ενός ευαίσθητου οικοτόπου «Cold seeps associated with chemosynthetic fauna» το οποίο βρισκόταν μεταξύ 900 και 1000 μέτρων βάθους και ανακαλύφθηκε κατά την εκστρατεία του Ναυτίλου (Rubin Blum et al., 2014). Πρόσφατη έρευνα που διεξήχθη το 2021 στο υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη από το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, χαρτογραφήθηκε η κορυφή του Ερατοσθένη μέχρι το βάθος των 1200 μέτρων, καλύπτοντας συνολική έκταση ~1,450 km² και αναγνωρίστηκαν 11 περιοχές οι οποίες ενδεχομένως να αποτελούσαν ευαίσθητα οικοσυστήματα βάση της Οδηγίας για τους Οικοτόπους. Οι περιοχές αυτές διερευνήθηκαν με την χρήση ROV και καταγράφηκε σε όλους τους σταθμούς λασπώδες υπόστρωμα (ενδιαίτημα "A6.51 - Mediterranean communities of bathyal muds" βάσει του συστήματος EUNIS) και σε μεμονωμένους σταθμούς υπήρχαν διάσπαρτοι βράχοι ("A6.14 - Boulders on the deep-sea bed" βάσει του συστήματος EUNIS) οι οποίοι δεν βρέθηκαν να αποτελούν ευαίσθητα οικοσυστήματα «1170 Reefs». Διερευνήθηκε επίσης ο σταθμός που είχε ανακαλυφθεί στην εκστρατεία του Ναυτίλου και επιβεβαιώθηκε η παρουσία του ευαίσθητου αυτού οικοτόπου, ενώ έγινε και χαρτογράφηση για την αναγνώριση της ακριβούς του έκτασης η οποία ήταν ~692.6 m² (0.7ha) δηλαδή αποτελούσε το 3.34% του σταθμού και ~0.0005% ολόκληρης της περιοχής του Ερατοσθένη που διερευνήθηκε. Όσον αφορά την βιοποικιλότητα που διερευνήθηκε στους 11 σταθμούς, η βιοποικιλότητα μπορεί να θεωρηθεί ιδιαίτερα φτωχή, καθώς καταγράφηκαν μεμονωμένα κοράλλια άτομα του είδους *Caryophyllia calveri* / *Desmophyllum cristagalli* σε κάποιους βράχους, ένας σπόγγος, δύο κοράλλια *Antipatharia*, μεμονωμένες θαλάσσιες ανεμώνες *Cerianthus* sp., ένας αστερίας, ολοθούρια, γαρίδες, ένα καλαμάρι και κάποια βαθύβια ψάρια.

Σύμφωνα με την Υποεπιτροπή για το Θαλάσσιο Περιβάλλον και Οικοσύστημα (SCMEE) (ΓΕΑΜ, 2005), αυτή η περιοχή αποτελεί ίσως ένα από τα πιο αναλλοίωτα περιβάλλοντα στη Μεσόγειο και επομένως, η προστασία του από αλιευτικές δραστηριότητες θεωρήθηκε προτεραιότητα. Κατά την διάρκεια της έρευνα του ΤΑΘΕ στο υποθαλάσσιο όρος του Ερατοσθένη, δεν καταγράφηκαν / παρατηρήθηκαν στο βυθό αποτυπώματα αλιευτικών δραστηριοτήτων, ως αναμενόμενο καθότι στην περιοχή απαγορεύεται η αλιεία με συρόμενα εργαλεία (τράτες).»

Νέα πηγή πληροφοριών για την παράγραφο: DFMR, 2023. *The Eratosthenes Project: Survey of the benthic biodiversity of the Eratosthenes seamount in the Exclusive*

Economic Zone (EEZ) of the Republic of Cyprus. Internal report prepared by the Department of Fisheries and Marine Research.

- 12. Κεφάλαιο 8.2 Μελέτη συγκρούσεων (σελ. 165):** Δεν αναφέρονται οι θαλάσσιες προστατευόμενες περιοχές (ΘΠΠ) με Τεχνητούς Υφάλους, οι ΘΠΠ βάσει τον περί Αλιείας Νόμο και Κανονισμούς, η Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή Μεσογειακής Σημασίας – SPAMI, η περιοχή του Ερατοσθένη και οι περιοχές απορρίψεων βυθοκορημάτων.
- 13. Κεφάλαιο 8.2.1 Μονάδες αφαλάτωσης / Περιοχές απόρριψης άλμης (σελ. 165):** Δεν είναι ξεκάθαρη και κατανοητή η ανάλυση. Επιπρόσθετα, δεν αναφέρεται καθόλου το θέμα απόρριψης παραγώγων από την αποθείωση.
- 14. Κεφάλαιο 8.2.3 Ιχθυοκαλλιέργειες (σελ. 167):** Δεν υπάρχει αναφορά για τους ιχθυογεννητικούς σταθμούς στην ακτή. Στην παράγραφο αναφέρετε ότι «εντός του θαλάσσιου πεδίου βολής, το οποίο επιδρά αρνητικά για τα εκτρεφόμενα ψάρια λόγω των ασκήσεων που πραγματοποιούνται τόσο κοντά τους». Από που πηγάζει τέτοια πληροφόρηση και συμπέρασμα;
- 15. Κεφάλαιο 8.2.8 Επιτρεπόμενη περιοχή κολύμβησης (σελ. 169):** Ο όρος Επιτρεπόμενη περιοχή κολύμβησης δεν είναι σωστός. Μήπως εννοείτε καθορισμένη περιοχή κολυμβητών με την επακόλουθη σήμανση κτλ.;
- 16. Κεφάλαιο 8.2.13 Καλώδια (σελ. 171):** Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι κατευθυντήριες γραμμές (Guidelines):
- a. Assessment of the environmental impacts of cables, OSPAR Commission. 2009.
 - b. Guidelines on Best Environmental Practice (BEP) in Cable Laying and Operation, OSPAR Commission, Agreement 2012-02.
 - c. Submarine cables and the oceans: connecting the world, ©ICPC Ltd/UNEP/UNEP-WCMC, 2009
- καθώς και οι σχετικοί περί των Υποθαλάσσιων Καλωδίων Κανονισμοί – ΚΔΠ 578/2014
- 17. Κεφάλαιο 9.2 Περιγραφή περιοχών δικτύου Natura 2000 (σελ. 194):** Υπάρχει αναφορά σε είδη που δεν έχουν σχέση με τη: *Propomacrus cypriacus*
- 18. Κεφάλαιο 10.3.2 Χωρική Ενότητα 2 (σελ. 220):** Δεν γίνεται αναφορά στον ιχθυογεννητικό σταθμό στην ακτή (Sagro Aquaculture, Κούκλια) που απορρίπτει συνεχώς στη θάλασσα. Θα πρέπει να προταθούν μέτρα.
- 19. Κεφάλαιο 10.3.3 Χωρική Ενότητα 3 (σελ. 234):** Πρέπει να προστεθεί ότι υπάρχουν ιχθυογεννητικοί σταθμοί στην ακτή (Blue Fisheries Aquaculture, APZ) και μονάδα αφαλάτωσης στην Επισκοπή, που απορρίπτουν συνεχώς στη θάλασσα και να προταθούν μέτρα. Επίσης, η Αρχή Λιμένων έχει αδειοδοτήσει συγκεκριμένη εταιρία κρουαζιέρας για μακροχρόνια αγκυροβόληση πλοίων στη Μονή για εργασίες στα πλοία. Δεν αναφέρεται καθόλου το θέμα απόρριψης παραγώγων από την αποθείωση.

20. **Κεφάλαιο 10.3.4 Χωρική Ενότητα 4 και πίνακες (σελ. 243-255):** Τον Φεβρουάριο 2023, έχει υπογραφεί διάταγμα για θέσπιση νέας ΘΠΠ στον Άγιο Γεώργιο Αλαμάνου (Κ.Δ.Π. 47/2023).
21. **Κεφάλαιο 10.3.5 Χωρική Ενότητα 5 και πίνακες (σελ. 255-270):** Υπάρχουν δύο αφαλατώσεις (Λάρνακα, Δεκέλεια) και όχι μία όπως αναφέρεται. Επίσης, υπάρχουν τρεις περιοχές εναπόθεσης υλικού βυθοκόρησης (Λάρνακα, Μαρίνα Αγίας Νάπας, Μαρίνα Παραλιμνίου) και όχι μία. Στον πίνακα 10-10 θα πρέπει να φαίνεται ξεκάθαρα για ποια αφαλάτωση γίνεται η αναφορά.
22. **Κεφάλαιο 10.3.6 Χωρική Ενότητα 7 (σελ. 271):** Απουσιάζει η Χωρική Ενότητα 6.
23. **Κεφάλαιο 11.2 Σύνοψη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 279) – Πίνακας 11-3 Συνοπτικός πίνακας περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 280-282):** Δύσκολα μπορεί να ερμηνευθεί ο πίνακας και οι βαθμολογήσεις που δίνονται για τις επιπτώσεις. Πως γίνεται η αλιεία και η υδατοκαλλιέργεια να έχουν θετική επίπτωση στην πανίδα-χλωρίδα-βιοποικιλότητα σε κάποιες χωρικές ενότητες ενώ σε άλλες ουδέτερη;
24. **Κεφάλαιο 11.2 Σύνοψη περιβαλλοντικών επιπτώσεων (σελ. 279) – Πίνακας 11-5 Μέτρα μετριασμού στις περιοχές Natura2000 (σελ. 288-289):** Αναφέρεται ότι «Προτείνεται η παρακολούθηση της πυκνότητας των σκαφών και του αριθμού λουόμενων στη περιοχή». Γιατί να γίνεται καταγραφή λουομένων και ποιος φορέας θα αναλάβει την καταγραφή αυτή;
25. **Κεφάλαιο 12 Πρόγραμμα Παρακολούθησης (σελ. 290) – Πίνακας 12-1 Προτεινόμενοι δείκτες παρακολούθησης:** Στην κατηγορία «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα», ως αρμόδιοι φορείς πρέπει να αναφέρονται και άλλα Τμήματα όπως το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, η Αρχή Λιμένων, το ΤΑΥ, κτλ. Επίσης, πρέπει να γίνει ξεκάθαρη επεξήγηση της περιβαλλοντικής ενότητας «Έδαφος-νερά-ατμόσφαιρα» και του τι περιλαμβάνει. Στην κατηγορία «Ανθρώπινος πληθυσμός, Ανθρώπινη υγεία», πως συνδέεται το «προσδόκιμο ζωής» που προτείνετε ως δείκτης και πρόγραμμα παρακολούθησης με τον ΘΧΣ; Στην κατηγορία «Κλιματική Αλλαγή», προτείνετε ως μέτρο παρακολούθησης το «ποσοστό διείδυσης παράκτιων ΑΠΕ». Δεν είναι ξεκάθαρο ποια παράκτια ΑΠΕ θα παρακολουθούνται και πως αυτά διεισδύουν.
26. **5.Α.1. Παράρτημα Κεφαλαίου 5 (σελ. 294-298):** Στους χάρτες δεν φαίνονται οι λιμενικές περιοχές δικαιοδοσίας Αρχής Λιμένων.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για οποιοσδήποτε περαιτέρω πληροφορίες ή / και διευκρινήσεις χρειάζεστε.

Βασίλης Παπαδόπουλος
για Διευθύντρια

ΒΠ1408ΒΠ

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.006.002

Αρ. Τηλ.: 22408957, 22408917

E-mail: ylazarou@environment.moa.gov.cy,
apapadopoulou@environment.moa.gov.cy,

4 Σεπτεμβρίου 2023

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Συντονιστή και Επιστημονικό Υπεύθυνο ΣΜΠΕ, Εταιρεία La Solas Services Ltd
Δρ. Ιωάννη Π. Γκλέκα, info@lasolas-services.com

Θέμα: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της παραλαβής της επικαιροποιημένης Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων από το Τμήμα Περιβάλλοντος στις 4/7/2023 να σας ενημερώσω για την ανάγκη υποβολής των πιο κάτω διευκρινίσεων / συμπληρωματικών στοιχείων, όσον αφορά το κείμενο της Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:

1. Να διευκρινιστούν οι παράμετροι οι οποίες λήφθηκαν υπόψη για τη ξεχωριστή χωροθέτηση της μονάδας ιχθυοκαλλιέργειας πλησίον της κοινότητας της Μονής και όχι εντός της προτεινόμενης ζώνης ιχθυοκαλλιέργειας (χωρική ενότητα IV). Να διευκρινιστεί κατά πόσον και η συγκεκριμένη μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας θα εξυπηρετείται από το λιμανάκι εξυπηρέτησης ιχθυοκαλλιεργειών στο Πεντάκωμο ή κατά πόσον θα εξυπηρετείται από κάποιο άλλο λιμενικό χώρο (π.χ. λιμανάκι Αρχιρόδον).
2. Να γίνει αναφορά στη βέλτιστη επιλογή που εισηγήθηκε η «μελέτη χωροθέτησης περιοχών / ζωνών υδατοκαλλιέργειας εντός των θαλάσσιων περιοχών που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας» και να γίνει αναφορά στους λόγους που αυτή δεν υιοθετήθηκε στο υπό αξιολόγηση Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο.
3. Οι θεματικοί χάρτες που περιλαμβάνονται στη ΣΜΠΕ δεν περιλαμβάνουν το όριο της παράκτιας ζώνης, ως καθορίστηκε στο πλαίσιο της Στρατηγικής και του Σχεδίου Δράσης για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των Παράκτιων Ζωνών 2018-2028. Ο μόνος χάρτης που περιλαμβάνεται στη ΣΜΠΕ και δείχνει το εν λόγω όριο είναι ο «χάρτης διοικητικών ορίων και πεδίου εφαρμογής σχεδιασμού».
4. Στη ΣΜΠΕ γίνεται αναφορά στο ότι η τιμή-στόχος της αύξησης παραγωγής ιχθυοκαλλιέργειας είναι οι 1500 τόνοι τα επόμενα 10 χρόνια. Να γίνει αναφορά στο κατά πόσον οι προτεινόμενες ζώνες ιχθυοκαλλιέργειας που περιλαμβάνονται στο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο έλαβαν

06.19.006.002 - Διευκρινίσεις - Συμπληρωματικά στοιχεία που απαιτούνται.docx (Σελ. 1)

υπόψη τη μελλοντική ανάγκη επιπρόσθετου χώρου για τοποθέτηση περισσότερων ιχθυοκλωβών ανοιχτής θάλασσας. Να δοθεί μία εκτίμηση της μέγιστης ετήσιας παραγωγής που θα μπορούσε να «φιλοξενεί» η κάθε ζώνη ιχθυοκαλλιέργειας, λαμβάνοντας υπόψη το διαθέσιμο χώρο της κάθε ζώνης, τις αποστάσεις που θα πρέπει να έχει μεταξύ των ιχθυομονάδων και τις αποστάσεις μεταξύ των ιχθυοκλωβών.

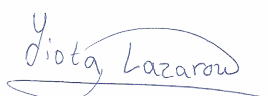
5. Η ακόλουθη πρόταση στη σελίδα 2.32 είναι ελλιπής και παρακαλείστε όπως την επαναδιατυπώσετε «οι υφιστάμενες μονάδες υδατοκαλλιέργειας που βρίσκονται κοντά στο ενεργειακό κέντρο εντός της προτεινόμενης δυτικής περιοχής υδατοκαλλιέργειας, προς αποφυγή των συγκρούσεων με τη δραστηριότητα της ενέργειας».
6. Να προστεθεί ο πίνακας σχετικού σχεδίου ή προγράμματος, για τα Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος.
7. Στο κεφάλαιο της Μη Τεχνικής Περίληψης να περιλαμβάνεται μια απλή, στοχευμένη και περιληπτική περιγραφή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκύψουν από τον προτεινόμενο σχεδιασμό, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις συγκρούσεων χρήσεων / δραστηριοτήτων, που έχουν ως ενδεχόμενο αποτέλεσμα αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Για αυτές τις περιπτώσεις να δοθεί αντίστοιχη περιγραφή συγκεκριμένων μέτρων μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και δεικτών παρακολούθησης που είναι σημαντικό να περιληφθούν. Η πληροφορία αυτή είναι σημαντικό να είναι εύκολο να εντοπιστεί και να είναι κατανοητή από το κοινό.
8. Αντίστοιχα, να γίνει αναφορά στις συσσωρευτικές επιπτώσεις από τη συνύπαρξη / σύγκρουση χρήσεων και δραστηριοτήτων, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, από τη χωροθέτηση αυτών ως προτείνονται στο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο.
9. Να γίνει αναφορά στα πρόσφατα δεδομένα Στρατηγικής Χαρτογράφησης Θορύβου που ολοκληρώθηκαν εντός Σεπτεμβρίου 2022 και να γίνει χρήση των πρόσφατων στρατηγικών χαρτών θορύβου, ιδιαίτερα για τις παράκτιες περιοχές.
10. Γίνεται αντιληπτό ότι λήφθηκαν υπόψη τα δεδομένα χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοτόπων του 2013 και όχι αυτά που ολοκληρώθηκαν πρόσφατα. Να γίνει μια συνοπτική αναφορά στα κύρια αποτελέσματα της εν λόγω χαρτογράφησης και να διευκρινιστεί κατά πόσον υπάρχουν σημαντικά νέα δεδομένα χαρτογράφησης που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στον προτεινόμενο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, λόγω σημαντικών συγκρούσεων με χρήσεις/δραστηριότητες στην περιοχή που απαντάται κάποιος θαλάσσιος οικότοπος, ή εάν κάτι τέτοιο δεν ισχύει.
11. Οι αναφορές στις επιτόπιες εποπτεύσεις που πραγματοποιήθηκαν περιλαμβάνονται μόνο στο κεφάλαιο 3.8.5 και δεν αποτελούν μέρος της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης. Να γίνει αντίστοιχη αναφορά στην εργασία που πραγματοποιήθηκε και στη ΜΕΟΑ. Να γίνει επιπρόσθετα αναφορά στη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε.
12. Οι αναφορές στα αποτελέσματα της μελέτης συγκρούσεων στο υποκεφάλαιο 4.6 είναι πολύ γενικές και δεν είναι εύκολα αντιληπτό ποια συγκεκριμένα χρήση / δραστηριότητα συγκρούεται με μία άλλη, δηλαδή το που λαμβάνει χώρα η εν λόγω σύγκρουση δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, στο υποκεφάλαιο 4.6.4 περιοχές Natura 2000 γίνεται αναφορά ότι «παρατηρήθηκε σύγκρουση με το πεδίο βολής και τα υποβρύχια καλώδια, κυρίως κατά τη φάση της τοποθέτησης. Ειδικά το πεδίο βολής αποτελεί έναν πολύ αρνητικό παράγοντα για την περιοχή, αφού κατά τη διάρκεια των ασκήσεων στην περιοχή, πιθανόν να διαταραχθούν τόσο η πτηνοπανίδα, όσο και οι θαλάσσιοι οργανισμοί. Εντός περιοχών Natura 2000 υπάρχουν περιοχές λουομένων, λατομεία, αφαλατώσεις και μονάδες επεξεργασίας

αποβλήτων». Διαβάζοντας αυτή την παράγραφο, δεν είναι εύκολα αντιληπτό σε ποιο πεδίο βολής γίνεται αναφορά και σε ποια Natura.

13. Στον Πίνακα 4.4 των Συγκρούσεων και συμβατοτήτων μεταξύ δραστηριοτήτων (σελ. 21), τα λιμάνια «φαίνεται» ότι επιφέρουν ουδέτερη σύγκρουση στην ακτογραμμή. Να διευκρινιστεί πως προέκυψε αυτό το αποτέλεσμα.
14. Τα μέτρα μετριασμού που αναφέρονται είναι πολύ γενικά και ως επί το πλείστον κάνουν αναφορά στην εφαρμογή των σχετικών νομοθεσιών. Πέραν των όσων θα έπρεπε να εφαρμόζονται και έχοντας ως άξονα την προτεινόμενη χωροθέτηση χρήσεων/δραστηριοτήτων, ποια συγκεκριμένα και ειδικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμοστούν, ούτως ώστε να μετριαστούν οι επιπτώσεις λόγω ατυχημάτων και όχι μόνο.
15. Τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων στις περιοχές Natura 2000 που αναφέρονται στο υποκεφάλαιο 7.3.2.10 (σελ. 7.41 και 7.42) πρέπει να εμπλουτιστούν. Στόχος των μέτρων μετριασμού είναι η συγκεκριμένη αναφορά στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν λόγω χωροθέτησης συγκρουόμενων χρήσεων / δραστηριοτήτων σε περιβαλλοντικά σημαντικές περιοχές, όπως οι περιοχές Natura 2000, περιοχές με σημαντικές εκτάσεις θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων προτεραιότητας, ενάλιες αρχαιότητες και όχι μόνο. Επίσης, η εν λόγω πληροφορία που περιλαμβάνεται στον πίνακα 7.3.2.10 να περιλαμβάνεται αντίστοιχα στο κεφάλαιο της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.
16. Να ετοιμαστεί αντίστοιχος πίνακας, όπως τον πίνακα 7.2 Γενικά Μέτρα αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ο οποίος να περιλαμβάνει τα Ειδικά Μέτρα μετριασμού.
17. Οι δείχτες παρακολούθησης που περιλαμβάνονται στο υποκεφάλαιο 7.4 πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης να είναι πιο συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι (είτε ποιοτικά, είτε ποσοτικά). Να περιληφθεί αντίστοιχα πληροφορία κατά πόσον θα πρέπει να εκπονείται κάποια έκθεση περιβαλλοντικής αξιολόγησης, έκθεση προόδου, ή/και ανάλυση και η συχνότητα με την οποία θα πρέπει να πραγματοποιείται αυτή.

Παρακαλείστε όπως οι εν λόγω διευκρινήσεις / συμπληρωματικά στοιχεία υποβληθούν το **αργότερο μέχρι τις 11/9/2023**.

Γιώτα Λαζάρου
για Αν. Διευθύντρια

Κοινοποίηση:

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy
(υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη, kaliouris@dms.gov.cy και κ. Νικόλα Ιωάννου, nioannou@dms.gov.cy)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1498 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 06.19.006.002
Αρ. Τηλ.: 22408917, 22408957
E-mail: arapadopoulou@environment.moa.gov.cy,
ylazarou@environment.moa.gov.cy

8 Σεπτεμβρίου 2023

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Συντονιστή και Επιστημονικό Υπεύθυνο ΣΜΠΕ, Εταιρεία La Solas Services Ltd
Δρ. Ιωάννη Π. Γκλέκα, info@lasolas-services.com

Θέμα: Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια ταυτόριθμης επιστολής του Τμήμα Περιβάλλοντος στις 4/9/2023 σας ενημερώνω για την ανάγκη υποβολής των πιο κάτω διευκρινήσεων / συμπληρωματικών στοιχείων:

Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων:

1. Στη ΣΜΠΕ γίνεται αναφορά στις Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές της Κύπρου και ο ορισμός ο οποίος δίδεται θεωρούμε ότι δεν ανταποκρίνεται στις νομοθεσίες, αλλά ούτε και στα χαρακτηριστικά και ανάγκες προστασίας των εν λόγω περιοχών. Παρακαλείστε όπως προβείτε στις ανάλογες τροποποιήσεις με βάση τα ακόλουθα:
 - Οι Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ) είναι γεωγραφικά οριοθετημένες περιοχές στη θάλασσα, οι οποίες έχουν καθοριστεί με στόχο τη διατήρηση της φύσης και της βιοποικιλότητας, αλλά και του αλιευτικού αποθέματος. Συγκεκριμένα οι ΘΠΠ σκοπεύουν στην προστασία αλιευτικών πόρων και υδρόβιων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των προστατευόμενων θαλάσσιων χελωνών (Καρέτα και Πράσινη χελώνα), της Μεσογειακής Φώκιας *Monachus monachus*, και των θαλάσσιων κητωδών που υπάρχουν στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου. Ο καθορισμός μίας περιοχής ως ΘΠΠ γίνεται μετά από τη συλλογή και ανάλυση επιστημονικών δεδομένων, και λαμβάνοντας υπόψη: (α) τη γεωγραφική θέση της περιοχής σε σχέση με τις μεταναστευτικές οδούς των ειδών προτεραιότητας (π.χ. θαλάσσιες χελώνες κλπ.), (β) τον αριθμό των τύπων φυσικών ενδιαιτημάτων και ειδών και (γ) την συνολική έκταση και αξία της προτεινόμενης περιοχής σε εθνικό επίπεδο.
 - Σε συνέχεια του παραπάνω, να γίνει ανάλογη διόρθωση για τον αριθμό των ΘΠΠ σε 7 και όχι 6 όπως αναφέρεται στη ΣΜΠΕ και να ενσωματωθεί αναλόγως: «Στην Κύπρο υπάρχουν 7 θαλάσσιες περιοχές εντός του Δικτύου Natura 2000 (6 παράκτιες και 1

υπεράκτια): η Περιοχή Πόλις-Γιαλιά, ο Ακάμας, τα Μουλιά, το Ακρωτήριο Ασπρο-Πέτρα του Ρωμιού, το Κάβο Γκρέκο, και τα Νησιά, καθώς και η υπεράκτια περιοχή Ωκεανίς. Το Δίκτυο Natura 2000 προστατεύει γύρω στα 130 τ.χλμ. παράκτιων περιοχών και πέρα των 8,000 τ.χλμ. υπεράκτιας περιοχής. Επίσης υπάρχουν 7 ΘΠΠ οι οποίες ρυθμίζονται με βάση τον περί Αλιείας Νόμο και Κανονισμών, οι 5 εκ των οποίων εμπίπτουν και στις θαλάσσιες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 (Χάλαβρο, Κακοσκάλι, Λάρα-Τοξεύτρα, Θαλασσιές Σπηλιές Πέγεια, Μπάνια – Πάφος, Κάβο Γκρέκο, και το Ναυάγιο Ζηνοβία). Επιπρόσθετα, η προστατευόμενη περιοχή «Λάρα-Τοξεύτρα» φιλοξενεί τους σημαντικούς αναπαραγωγικούς βιότοπους των δύο ειδών θαλάσσιων χελωνών, *Caretta caretta* και *Chelonia mydas*. Αυτή η περιοχή συμπεριλήφθηκε το 2013 στον Κατάλογο των Ειδικά Προστατευόμενων Περιοχών Μεσογειακής Σημασίας, γνωστών ως «SPAMI», στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου για τις Ειδικά Προστατευόμενες Περιοχές και τη Βιοποικιλότητα της Μεσογείου, αφού αναγνωρίζεται πως συμβάλλει σημαντικά στο καθεστώς διατήρησης των δύο αυτών ειδών σε Μεσογειακό επίπεδο.»

Επίσης, αναφορές για ποσοστά κάλυψης σε χερσαίες περιοχές (δηλ. περιοχές που εμπίπτουν στο δίκτυο Natura 2000) εκτός αυτών που βρίσκονται κάτω από τον αποτελεσματικό έλεγχο της Κυπριακής Δημοκρατίας, να παραλείπονται.

2. Στη ΣΜΠΕ γίνεται αναφορά στις περιοχές που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, με στοιχεία σχετικά ως προς την προστασία αυτών ως ΕΖΔ, ΖΕΠ ή ΤΚΣ. Τα στοιχεία αυτά πρέπει να αντικατοπτρίζουν τα επικαιροποιημένα και πιο πρόσφατα στοιχεία όπως αυτά παρουσιάζονται από το Τμήμα Περιβάλλοντος και αφορούν, 39 ΕΖΔ, 33 ΖΕΠ και 4 ΤΚΣ. Το δίκτυο Natura 2000 βασίζεται στην πλήρη και αποτελεσματική υλοποίηση και εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη Διατήρηση των Φυσικών Οικοτόπων και της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για την Προστασία των Άγριων Πτηνών.
Να γίνει η ανάλογη διόρθωση στον πίνακα 3.17 στη σελίδα 3.130.
3. Στο κεφάλαιο της Μη Τεχνικής Περίληψης να περιλαμβάνεται μια απλή, στοχευμένη και περιληπτική περιγραφή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που ενδέχεται να προκύψουν από τον προτεινόμενο σχεδιασμό, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις συγκρουόμενων χρήσεων / δραστηριοτήτων, που ενδέχεται να προκαλέσουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στις περιοχές του **Δικτύου Natura 2000**. Για αυτές τις περιπτώσεις να δοθεί αντίστοιχη περιγραφή συγκεκριμένων μέτρων μετριασμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και δεικτών παρακολούθησης που είναι σημαντικό να περιληφθούν. Η πληροφορία αυτή είναι σημαντικό να είναι εύκολο να εντοπιστεί και να είναι κατανοητή από το κοινό.
4. Αντίστοιχα, να γίνει αναφορά στις συσσωρευτικές επιπτώσεις από τη συνύπαρξη ή/και «σύγκρουση» χρήσεων και δραστηριοτήτων, βραχυπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, από τη χωροθέτηση αυτών ως προτείνονται στο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο.
5. Στην ΣΜΠΕ λήφθηκαν υπόψη τα δεδομένα χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοτόπων του 2013, ενώ υπάρχουν πιο πρόσφατα δεδομένα. Να γίνει μια συνοπτική αναφορά στα κύρια αποτελέσματα της πρόσφατης χαρτογράφησης και να διευκρινιστεί κατά πόσον υπάρχουν σημαντικά νέα δεδομένα χαρτογράφησης που θα έπρεπε να ληφθούν υπόψη στον προτεινόμενο θαλάσσιο χωροταξικό σχεδιασμό, ειδικά όσον αφορά χωροθέτηση

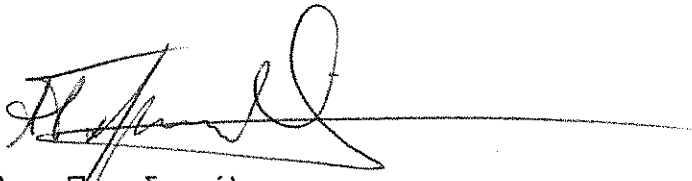
χρήσεων/δραστηριοτήτων σε περιοχές με σημαντικούς οικοτόπους. Η πληροφορία αυτή είναι εξαιρετικά σημαντική για περιοχές που εμπίπτουν στο **Δίκτυο Natura 2000**, καθώς οποιοσδήποτε μελλοντικές χρήσεις των θαλάσσιων υδάτων ενδεχομένως χωροθετηθούν στην εκάστοτε χωρική ενότητα, δύναται να επηρεάσουν αρνητικά και μη αναστρέψιμα, τόσο τα είδη όσο και τους οικοτόπους για τους οποίους έχει χαρακτηριστεί η εν λόγω περιοχή.

Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης:

6. Οι αναφορές στις επιτόπιες εποπτεύσεις που πραγματοποιήθηκαν περιλαμβάνονται μόνο στο κεφάλαιο 3.8.5 και δεν αποτελούν μέρος της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης. Να γίνει αντίστοιχη αναφορά στην εργασία που πραγματοποιήθηκε και στη ΜΕΟΑ. Να γίνει επιπρόσθετα αναφορά στη μεθοδολογία που εφαρμόστηκε.
7. Οι αναφορές στα αποτελέσματα της μελέτης συγκρούσεων στο υποκεφάλαιο 4.6 είναι πολύ γενικές και δεν ξεκάθαρο ποια συγκεκριμένα χρήση / δραστηριότητα συγκρούεται με μία άλλη, δηλαδή το που λαμβάνει χώρα η εν λόγω σύγκρουση δραστηριοτήτων. Για παράδειγμα, στο υποκεφάλαιο 4.6.4 περιοχές Natura 2000 γίνεται αναφορά ότι «παρατηρήθηκε σύγκρουση με το πεδίο βολής και τα υποβρύχια καλώδια, κυρίως κατά τη φάση της τοποθέτησης. Ειδικά το πεδίο βολής αποτελεί έναν πολύ αρνητικό παράγοντα για την περιοχή, αφού κατά τη διάρκεια των ασκήσεων στην περιοχή, πιθανόν να διαταραχθούν τόσο η πτηνοπανίδα, όσο και οι θαλάσσιοι οργανισμοί. Εντός περιοχών Natura 2000 υπάρχουν περιοχές λουομένων, λατομεία, αφαλατώσεις και μονάδες επεξεργασίας αποβλήτων», ενώ δεν είναι ξεκάθαρο σε ποιο πεδίο βολής γίνεται αναφορά και σε ποια περιοχή του Δικτύου Natura 2000.
8. Τα μέτρα μετριασμού που αναφέρονται είναι πολύ γενικά και ως επί το πλείστον κάνουν αναφορά στην εφαρμογή των σχετικών νομοθεσιών. Πέραν των όσων θα έπρεπε να εφαρμόζονται και έχοντας ως άξονα την προτεινόμενη χωροθέτηση χρήσεων/δραστηριοτήτων, θα πρέπει να προταθούν συγκεκριμένα και ειδικά μέτρα, ούτως ώστε να μετριαστούν οι επιπτώσεις λόγω ατυχημάτων και όχι μόνο.
9. Τα μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων στις περιοχές Natura 2000 που αναφέρονται στο υποκεφάλαιο 7.3.2.10 (σελ. 7.41 και 7.42) **πρέπει να εμπλουτιστούν**. Στόχος των μέτρων μετριασμού είναι η συγκεκριμένη αναφορά στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις που ενδέχεται να προκύψουν λόγω χωροθέτησης συγκρουόμενων χρήσεων / δραστηριοτήτων σε περιβαλλοντικά σημαντικές περιοχές, όπως οι περιοχές Natura 2000, περιοχές με σημαντικές εκτάσεις θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων προτεραιότητας, ενάλιες αρχαιότητες κ.α. Επίσης, η εν λόγω πληροφορία που περιλαμβάνεται στον πίνακα 7.3.2.10 να περιλαμβάνεται αντίστοιχα στο κεφάλαιο της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης.
10. Να ετοιμαστεί αντίστοιχος πίνακας, όπως τον πίνακα 7.2 Γενικά Μέτρα αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, ο οποίος να περιλαμβάνει τα Ειδικά Μέτρα μετριασμού.
11. Οι δείχτες παρακολούθησης που περιλαμβάνονται στο υποκεφάλαιο 7.4 για το πρόγραμμα περιβαλλοντικής παρακολούθησης να είναι πιο συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι (είτε ποιοτικά, είτε ποσοτικά). Να περιληφθεί αντίστοιχα πληροφορία κατά πόσον θα πρέπει να εκπονείται κάποια έκθεση περιβαλλοντικής αξιολόγησης, έκθεση προόδου, ή/και ανάλυση και η συχνότητα με την

οποία θα πρέπει να πραγματοποιείται αυτή. Οι εφαρμογή και εκπόνηση των προαναφερθέντων πρέπει να λαμβάνει σημαντικά υπόψη το διαθέσιμο δυναμικό της ανάλογης Αρμόδιας Αρχής και κατά πόσο τα αποτελέσματα της εκάστοτε αξιολόγησης είναι μετρήσιμα, και συνεπώς προσδοκούν σε εφαρμόσιμα μέτρα μετριασμού.

Άννη Παπαδοπούλου
για Αν. Διευθύντρια

Κοινοποίηση:

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy

(υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη, kaliouris@dms.gov.cy και κ. Νικόλα Ιωάννου, nioannou@dms.gov.cy)

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ
1516 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αρ. Φακ.: 2.10.001.02
Αρ. Τηλ.: 22865840
Αρ. Φαξ.: 22303148

14 Σεπτεμβρίου 2023

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ

Αν. Διευθύντῃ
Τμήματος Περιβάλλοντος
(υπόψη κυρίας Γιώτας Λαζάρου)
Email: director@environment.moa.gov.cy
ylazarou@environment.moa.gov.cy

ΘΕΜΑ: ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ (ΣΜΠΕ)
ΓΙΑ ΤΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σε απάντηση επιστολής σας ημερομηνίας 28 Αυγούστου 2023, σας πληροφορώ ότι οι χάρτες της μελέτης, τα δεδομένα των οποίων μας εστάλησαν μέσω συνδέσμου Wetransfer, δεν περιλαμβάνουν τα στοιχεία τα οποία αφορούν στις αρχαιότητες και τα οποία παρείχε το Τμήμα Αρχαιοτήτων για τους σκοπούς της δημιουργίας του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού. Παρακαλώ όπως ζητηθούν από τους μελετητές της ΣΜΠΕ διευκρινήσεις σχετικά με αυτό το θέμα και, κυρίως, να διευκρινιστεί εάν τα δεδομένα του Τμήματος Αρχαιοτήτων ελήφθησαν υπόψη κατά την ετοιμασία της σχετικής μελέτης.

Επίσης, παρακαλώ όπως δώσετε οδηγίες ώστε στα έγγραφα της ΣΜΠΕ να συμπεριληφθούν τα σχετικά δεδομένα του Τμήματος Αρχαιοτήτων και αυτά να αποσταλούν εκ νέου σε όλα τα εμπλεκόμενα Τμήματα και φορείς για σκοπούς εξέτασης της μελέτης.

Δρ. Γιώργος Γεωργίου
Αν. Διευθυντής
Τμήματος Αρχαιοτήτων

ΑΣ/

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

Αρ. φακέλου: ΥΦΥΝ 16.16.004.003

22 Σεπτεμβρίου 2023

ΜΕ ΗΛ. ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Αν. Διευθυντή
Τμήματος Αρχαιοτήτων
(υπόψη Δρ Άννας Σατράκη
Email: antiquitiesdept@da.culture.gov.cy
asatraki@yahoo.gr

Κοιν.: Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος
(υπόψη κας Ειρήνης Κωνσταντίνου και κας Γιώτας Λαζάρου)
Email: director@environment.moa.gov.cy
iconstandinou@environment.moa.gov.cy
ylazarou@environment.moa.gov.cy

Θέμα: Διαβούλευση σε σχέση με την Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο

Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια της επιστολής σας ημερομηνίας 14/09/2023 προς τον Αν. Διευθυντή του Τμήματος Περιβάλλοντος, θα ήθελα να σας πληροφορήσω τα ακόλουθα:

2. Στο παράρτημα III της ΣΜΠΕ (σελίδες 890-920) παρουσιάζονται οι θεματικοί χάρτες ανά αναπτυξιακή δραστηριότητα/ χρήση και οι χάρτες του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου. Στους θεματικούς χάρτες Περιβάλλοντος και Πολιτισμού και στο Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο (Ενότητες I – VII) παρουσιάζονται οι Ζώνες προστασίας ενάλιων αρχαιοτήτων. Οι ζώνες αυτές περιλαμβάνουν όλες τις αρχαιότητες για τις οποίες υπέβαλε στοιχεία/ δεδομένα το Τμήμα Αρχαιοτήτων στην Επιτροπή ΘΧΣ.

3. Το πιο πάνω επιβεβαιώθηκε στις τηλεδιασκέψεις μεταξύ λειτουργών του Υφυπουργείου Ναυτιλίας, του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας και του Τμήματος Αρχαιοτήτων, κατά τη διαδικασία ετοιμασίας του προσχεδίου του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου. Ακολουθως, το τελικό προσχέδιο του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου εγκρίθηκε ομόφωνα από τα μέλη της Επιτροπής ΘΧΣ.

4. Όλα τα στοιχεία/ δεδομένα που υπέβαλε το Τμήμα Αρχαιοτήτων στην Επιτροπή ΘΧΣ είναι καταχωρημένα στην Εθνική Υδρογραφική Βάση Δεδομένων του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας το οποίο ετοίμασε τους θεματικούς χάρτες καθώς και τους χάρτες του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου.

5. Όλοι οι θεματικοί χάρτες, συμπεριλαμβανομένων των θεματικών χαρτών Περιβάλλοντος και Πολιτισμού στους οποίους περιλαμβάνονται και τα στοιχεία/ δεδομένα που υπέβαλε το Τμήμα Αρχαιοτήτων στην Επιτροπή ΘΧΣ, έχουν ληφθεί υπόψη από τους μελετητές κατά την ετοιμασία της ΣΜΠΕ.

6. Τα αρχεία σε μορφή 'shapfile' τα οποία υποβλήθηκαν από τους μελετητές στο Τμήμα Περιβάλλοντος μαζί με την ΣΜΠΕ και ακολούθως στάλθηκαν στο Τμήμα Αρχαιοτήτων μέσω συνδέσμου WeTransfer, εκ παραδρομής δεν περιλαμβάνουν όλες τις πληροφορίες που χρησιμοποιήθηκαν στην ετοιμασία των θεματικών χαρτών και των χαρτών του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου. Τα αρχεία σε μορφή 'shapfile' όλων των θεματικών χαρτών όπως και των χαρτών του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου μπορούν να ανακτηθούν από το Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας.

Ιωάννης Τυπάλδος
Διευθυντής

Yiota Lazarou

From: Marios Manolis <mmanolis@meci.gov.cy>
Sent: Δευτέρα, 18 Σεπτεμβρίου 2023 8:09 πμ
To: Yiota Lazarou
Cc: Stelios Nicolaidis; Achilleas Sotirelis; Stella Hadjiyiannakou; Irene Constantinou; Christalla Nisiotou; 'Annie Papadopoulou'; Eleni Mavraki; Anastasia Londou; Energy Service
Subject: RE: Διαβούλευση - ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας
Attachments: 20230918_Σχόλια ΣΜΠΕ ΘΧΣ_ΥΥ_ΥΕ.docx; 06.19.006.002- ΣΜΠΕ για ΘΧΣχ.pdf

Αγαπητή κα Λαζάρου,

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια του ηλεκτρονικού σας μηνύματος και της σχετικής επιστολής σας ημερομηνίας 28/08/2023, επισυνάπτονται τα σχόλια της Υπηρεσίας Υδρογονανθράκων και της Υπηρεσίας Ενέργειας επί της ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας.

Παραμένω στη διάθεσή σας για τυχόν επιπρόσθετες πληροφορίες / διευκρινήσεις χρειαστείτε.

Μάριος Μανώλης
Λειτουργός Βιομηχανικών Εφαρμογών
Υπηρεσία Υδρογονανθράκων

Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας | 1421 Λευκωσία | Κύπρος
Τηλ.: +357-22409407 | Fax: +357-22409348 | Email: mmanolis@meci.gov.cy | www.meci.gov.cy

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ

From: Yiota Lazarou <ylazarou@environment.moa.gov.cy>
Sent: Monday, August 28, 2023 2:42 PM
To: 'Director of Department of Fisheries and Marine Research' <director@dfmr.moa.gov.cy>; Vassilis Papadopoulos <vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy>; director@wdd.moa.gov.cy; Helena Phinikaridou <hphinikaridou@wdd.moa.gov.cy>; Kostas Aristeidou <karisteidou@wdd.moa.gov.cy>; Alexia Panayi <apanayi@wdd.moa.gov.cy>; director@pwd.mcw.gov.cy; Stelios Zervos <szervos@pwd.mcw.gov.cy>; Antiquities Department. <antiquitiesdept@da.mcw.gov.cy>; director@gsd.moa.gov.cy; Zomenia Zomeni <zzomeni@gsd.moa.gov.cy>; Hydrocarbons Service <hydrocarbons@meci.gov.cy>; Marios Manolis <mmanolis@meci.gov.cy>; Eleni Mavraki <emavraki@meci.gov.cy>; cpa@cpa.gov.cy; katdokou@cpa.gov.cy; wildlife.thira@cytanet.com.cy; Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>
Cc: Irene Constantinou <iconstantinou@environment.moa.gov.cy>; Christalla Nisiotou <cnisiotou@environment.moa.gov.cy>; 'Annie Papadopoulou' <apapadopoulou@environment.moa.gov.cy>
Subject: Διαβούλευση - ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας
Importance: High

Αρ. Φακ. 06.19.006.002

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας προωθήσω επιστολή του Τμήματος Περιβάλλοντος με αυτόδηλο περιεχόμενο.

Με εκτίμηση,

Γιώτα Λαζάρου

Λειτουργός Περιβάλλοντος / Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Γρ: Λεωφ. 28ης Οκτωβρίου 20-22, 2414 Έγκωμη, Λευκωσία / Ταχ. Δ: Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία, Κύπρος
Τ: +357 22408957 / Φ: +357 22774945

Yiota Lazarou

Environmental Officer / Department of Environment / Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment
Of: 20-22 28th October Ave, 2414 Engomi, Nicosia / Postal Add: Department of Environment, 1498 Nicosia, Cyprus
T: +357 22408957 / F: +357 22774945

Protect the environment. Print only what is absolutely necessary.

Σχόλια για ΣΜΠΕ Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού

Γενικά Σχόλια:

- Σε διάφορους πίνακες υπάρχουν πολλές κομμένες προτάσεις και δεν βγαίνει νόημα π.χ. σελ. 1.8, στο τέλος της τρίτης στήλης υπάρχει η φράση «Μη αλλοίωση της πολιτιστικής ταυτότητας των», σελ. 2.77 κλπ.
- Υπάρχουν πίνακες χωρίς τίτλο και αρίθμηση (π.χ. σελ. 1.21).
- Να γίνει διόρθωση όπου υπάρχει η αναφορά “Error! Reference source not found” π.χ. σελ. 1.17 (2^η και 5^η παράγραφος), σελ. 1.31 (2^η παράγραφος) κλπ.
- Να γίνει διόρθωση στην αρίθμηση των περιεχομένων. Σε κάποια σημεία υπάρχει λανθασμένη αρίθμηση (π.χ. κεφάλαιο 4).
- Σχετικά με τις εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας των εταιρειών Telia (Vasiliko) Limited και Seawave Fisheries Ltd, υπάρχει απόφαση του Υπουργού Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας και του Υπουργού Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος για μετακίνηση τους από την θαλάσσια περιοχή του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού στην προτεινόμενη ζώνη υδατοκαλλιέργειας που βρίσκεται δυτικά του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού. Οι εν λόγω εγκαταστάσεις υδατοκαλλιέργειας, επηρεάζουν την ομαλή κίνηση των πλοίων στην περιοχή και ως δραστηριότητα δεν συνάδει με τις υφιστάμενες και προγραμματιζόμενες ενεργειακές αναπτύξεις στην περιοχή και γενικά των θαλάσσιων δραστηριοτήτων που θα εκτελούνται στην περιοχή. Ήδη το Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας έχει ξεκινήσει, σε συνεργασία με το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, ενέργειες για την μετακίνηση των εν λόγω μονάδων.
- Όλες οι αναφορές στο κείμενο για «EuroAfrica Interconnector», να αντικατασταθούν με την αναφορά «ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου – Αιγύπτου.»
- Όλες οι αναφορές στο κείμενο για το Έργο Αγωγός Φυσικού Αερίου «EastMed» να διορθωθεί σε «Έργο Φυσικού Αερίου γνωστού ως «EastMed Pipeline».
- Αναφορικά με τα θέματα ΑΠΕ εντοπίζονται τα ακόλουθα:
 - (i) Η μελέτη (όπως και το θαλάσσιο χωροταξικό σχέδιο) περιορίζεται κυρίως στην ανάπτυξη υπεράκτιων έργων εκμετάλλευση της αιολικής ενέργειας, χωρίς ιδιαίτερη ανάλυση για άλλες υπεράκτιες τεχνολογίες ΑΠΕ (πλωτά ΦΒ, κυματική ενέργεια κτλ). Θα πρέπει να εξεταστεί και η προώθηση και των υπόλοιπων ΑΠΕ.
 - (ii) Στον θαλάσσιο χωροταξικό σχέδιο, προτείνεται η χωροθέτηση μόνο μίας θαλάσσιας περιοχής για περαιτέρω διερεύνηση ανάπτυξης εγκαταστάσεων αιολικής ενέργειας, βάσει σχετικής μελέτης του αιολικού δυναμικού στα θαλάσσια ύδατα της Κύπρου. Θα πρέπει να εξεταστεί και η προώθηση και των υπόλοιπων ΑΠΕ καθώς και να εξεταστεί το ενδεχόμενο καθορισμού πέραν της μίας θαλάσσιας περιοχής για εγκατάσταση υπεράκτιων έργων ΑΠΕ.
 - (iii) Η ανάπτυξη υπεράκτιων ΑΠΕ (αιολικά) περιορίζεται στην περιοχή/ενότητα VII, που αφορά τα υπόλοιπα θαλάσσια ύδατα της Δημοκρατίας μέχρι το εξωτερικό όριο της ΑΟΖ της Κυπριακής Δημοκρατίας (δηλαδή εκτός των παραλιακών ζωνών). Θα πρέπει να εξεταστούν και οι παραλιακές ζώνες για όλες τις υπεράκτιες τεχνολογίες ΑΠΕ.
 - (iv) Στο Κεφάλαιο 3 γίνεται αναφορά σε δεδομένα του 2014 και επίσης γίνεται αναφορά στο προηγούμενο ΕΣΕΚ. Τα στοιχεία αναφορικά με το ποσοστό χρήσης ΑΠΕ στην ΚΔ, τους στόχους και τα μέτρα αναφορικά με την προώθηση των ΑΠΕ θα πρέπει να επικαιροποιηθούν σύμφωνα με το προσχέδιο του αναθεωρημένου ΕΣΕΚ που υποβλήθηκε στην Ε.Επιτροπή τον περασμένο Ιούλιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΣΕΛΙΔΑ	ΣΧΟΛΙΟ
Κεφάλαιο 1		
1.1	1.8 (2 ^η στήλη, 4 ^η παράγραφος)	Η αναφορά «...‘Green Deal’ της Ε.Ε. για μηδενικές εκπομπές ρύπων μέχρι το 2050.» να διορθωθεί ως ακολούθως: «...‘Green Deal’ της Ε.Ε. για μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών άνθρακα μέχρι το 2050.»
1.2	1.13 (3η παράγραφος)	Το EuroAfrica Interconnector δεν είναι Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος, συνεπώς η σχετική αναφορά πρέπει να διορθωθεί
1.2	1.14	Η αναφορά «Επίσης, γίνεται πρόβλεψη για μελλοντικές υποδομές που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας για την ενέργεια (π.χ. Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος «EastMed», «EuroAsia Interconnector» και «EuroAfrica Interconnector»), να διορθωθεί ως ακολούθως «Επίσης, γίνεται πρόβλεψη για μελλοντικές υποδομές που έχουν εγκριθεί στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας για την ενέργεια (π.χ. Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος «EastMed Pipeline» και «EuroAsia Interconnector» καθώς και η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Αιγύπτου).
1.2	1.14 (1 ^η παράγραφος)	[...ενεργειακό κέντρο της Κύπρου ...] Αντικατάσταση με [...Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού...]
1.2	1.14 (4 ^η παράγραφος)	Ο χάρτης Σ04 βρίσκεται στο Παράρτημα ΙΙΙ και όχι στο Παράρτημα Ι.
3.	1.32 (2 ^η παράγραφος)	Αναφέρει ότι στο Παράρτημα ΙΙ υπάρχουν αναλυτικοί πίνακες. Το Παράρτημα ΙΙ της μελέτης περιλαμβάνει την Οικολογική αξιολόγηση και όχι πίνακες.
	1.33 (2 ^η και 3 ^η παράγραφος)	Από που προέκυψαν οι 110 πιθανές ασυνέπειες που αναφέρονται για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα; Γίνεται αναφορά ότι οι δραστηριότητες

		υδρογονανθράκων «...έρχεται σε αντίθεση τόσο με τους στόχους της προστασίας και υπεράσπισης του περιβάλλοντος και του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς...». Θεωρούμε ότι αυτή η αναφορά είναι υπερβολική, αφού οι δραστηριότητες υδρογονανθράκων πραγματοποιούνται με αυστηρούς όρους από την περιβαλλοντική αρχή, ίσως από τους πιο αυστηρούς από όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου.
Κεφάλαιο 2		
2.3	2.2.9 (3 ^η παράγραφος)	Αναφέρει ότι υπάρχουν 7 κεφάλαια στη μελέτη αλλά από κάτω γράφει 8 κεφάλαια. Επίσης τα Παραρτήματα που αναφέρει δεν έχουν καμία σχέση με τα επισυναπτόμενα παραρτήματα.
2.4	2.8.1	Στα Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος (ΕΚΕ) να συμπεριληφθεί και το έργο υποδομών έλευσης ΥΦΑ (CyprusGas2EU - Cyprus LNG Import Terminal), το οποίο επίσης αποτελεί ΕΚΕ.
2.4	2.8.1	Η αναφορά «Έργο Αγωγός Φυσικού Αερίου «EastMed» να διορθωθεί σε «Έργο Φυσικού Αερίου γνωστού ως «EastMed Pipeline»
2.4	2.8.1	Η περιγραφή του έργου «EastMed Pipeline» να αντικατασταθεί με την ακόλουθη Το Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος «EastMed Pipeline» είναι ένα σύστημα αγωγών φυσικού αερίου (και Hydrogen ready στο εγγύς μέλλον) μήκους 2000 km που θα συνδέσει Ισραήλ-Κύπρο-Ελλάδα(Κρήτη). Αποτελείται από μια «Βόρεια γραμμή» και μια «Νότια γραμμή» για την παράδοση φυσικού αερίου από κυπριακές και ισραηλινές πηγές αντίστοιχα, στην Ελλάδα. Έχει

		<p>σχεδιαστεί για να μεταφέρει έως και 20 Δισεκατομμύρια Κυβικά Μέτρα αερίου τον χρόνο μέχρι τη βορειοδυτική Ελλάδα (Φλωροβούνι), όπου είναι το σημείο παράδοσης του φυσικού αερίου στον αγωγό ΠΟΣΕΙΔΩΝ. Το έργο θα συμβάλει στη διασύνδεση της Κύπρου με το σύστημα αερίου της ΕΕ και γενικότερα στη διασύνδεση των πόρων φυσικού αερίου της Ανατολικής Μεσογείου με τις ευρωπαϊκές αγορές, στην ενεργειακή ασφάλεια και στη διαφοροποίηση των πηγών και των διαδρομών ενέργειας, στην ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της ΕΕ και στην ανάπτυξη των εγχώριων κοιτασμάτων φυσικού αερίου.</p> <p>Το έργο χωροθετείται εντός της ΑΟΖ της Κύπρου, ενώ η λειτουργία του δυνητικά θα αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομικής πολιτικής της χώρας. Ως αποτέλεσμα ενισχύεται η ανάγκη ανάπτυξής τους βάσει των αρχών του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.</p>
2.4	2.8.2	<p>Η αναφορά σε «Έργο Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Κύπρου – Ισραήλ EuroAsia» να διορθωθεί σε «Έργο Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας γνωστού ως EuroAsia Interconnector».</p>
2.4	2.8.2	<p>Η περιγραφή του έργου να αντικατασταθεί ως ακολούθως</p> <p>2.8.2 Έργο Κοινού Ενδιαφέροντος «EUROASIA INTERCONNECTOR» Η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας(Κρήτης), γνωστή και ως «EuroAsia Interconnector», περιλαμβάνει την κατασκευή ενός υποθαλάσσιου καλωδίου που θα συνδέει το Ηλεκτρικό</p>

		<p>Δίκτυο της Κύπρου με το Ηλεκτρικό Δίκτυο του Ισραήλ και της Ελλάδας αντίστοιχα. Τα οφέλη της ηλεκτρικής διασύνδεσης περιλαμβάνουν τον τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης της Κύπρου, την ενίσχυση της ασφάλειας ενεργειακού εφοδιασμού αφού διαφοροποιούνται οι πηγές και οι διάδρομοι ενέργειας, την περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ και τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς ενέργειας της ΕΕ και την επίτευξη του ελάχιστου στόχου της ηλεκτρικής διασύνδεσης ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό 15% για το 20230.</p> <p>Το έργο χωροθετείται εντός της ΑΟΖ της Κύπρου, ενώ η λειτουργία του δυνητικά θα αποτελέσει αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομικής πολιτικής της χώρας. Ως αποτέλεσμα ενισχύεται η ανάγκη ανάπτυξής τους βάσει των αρχών του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού.</p>
	2.16	<p>Η αναφορά «Επιπλέον, προωθούνται άλλα δύο σημαντικά Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος, το «EuroAsia Interconnector», ο «Αγωγός EastMed» και το «EuroAfrica Interconnector», τα οποία θα συμβάλουν στον τερματισμό της ενεργειακής απομόνωσης να διορθωθεί ως ακολούθως «Επιπλέον, προωθούνται άλλα δύο σημαντικά Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος, το «EuroAsia Interconnector» και ο αγωγός φυσικού αερίου «EastMed Pipeline», καθώς και η ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Αιγύπτου.»</p>
2.6.6	2.17 (1 ^η παράγραφος)	<p>Η πρόταση «...τα μόνα τεμάχια στα οποία δεν υπάρχει κάποια δραστηριότητα μέχρι στιγμής είναι το 1, 4 και 5.» να διορθωθεί</p>

		<p>ως ακολούθως «...τα μόνα τεμάχια στα οποία δεν υπάρχει κάποια δραστηριότητα μέχρι στιγμής είναι το 1, 4 και 13.».</p> <p>Άδεια Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων έχει μόνο το τεμάχιο 12 και τα υπόλοιπα αδειοδοτημένα τεμάχια έχουν Άδεια Έρευνας Υδρογονανθράκων. Να γίνει η σχετική διόρθωση.</p>
	2.17 (2 ^η παράγραφος)	Μέχρι σήμερα έχουν βρεθεί 5 κοιτάσματα φυσικού αερίου (Αφροδίτη, Καλυψώ, Γλαύκος, Ζεύς και Κρόνος). Να γίνει η σχετική διόρθωση.
	2.18	Στον πίνακα 2.3 να αντικατασταθεί το όνομα ης εταιρείας «Delek Drilling Limited Partnership» με το όνομα « NewMed Energy Limited Partnership».
2.6.23	2.32 (1 ^η παράγραφος)	[...ενεργειακό κέντρο...] Αντικατάσταση με [...Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού...]
2.6.23	2.32 (1 ^η παράγραφος)	Η ακόλουθη πρόταση, πρέπει να γραφτεί διαφορετικά γιατί δεν βγάζει νόημα: [Οι υφιστάμενες μονάδες υδατοκαλλιέργειας που βρίσκονται κοντά στο ενεργειακό κέντρο εντός της προτεινόμενης δυτικής περιοχής υδατοκαλλιέργειας, προς αποφυγή των συγκρούσεων με τη δραστηριότητα της ενέργειας].
2.8.2	2.38	Το EuroAsia αφορά έργο ηλεκτρικής διασύνδεσης Ισραήλ-Κύπρου-Ελλάδας. Να γίνει η σχετική διόρθωση.
Κεφάλαιο 3		
3.6.1	3.25	[...μέχρι το βιομηχανικό οικισμό του Βασιλικού στα δυτικά...] Αντικατάσταση με [...μέχρι το Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού στα δυτικά...]
3.6.7	3.56	Στον Χάρτη 3.11 δεν φαίνεται στον τίτλο του η Λεμεσός
3.9.4.4	3.209	[...στο οποίο βρίσκονται οι λιμενικές εγκαταστάσεις της

		Τσιμεντοποιίας Βασιλικού, της προβλήτας της VTTV και της προβλήτας της Skyra Vassas...] Αντικατάσταση με [...στο οποίο βρίσκονται, μεταξύ άλλων, οι λιμενικές εγκαταστάσεις της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού, της προβλήτας της VTTV και της προβλήτας της Skyra Vassas...]
3.9.4.4	3.209	[...καθώς και οι τρεις τερματικοί σταθμοί αποθήκευσης καυσίμων στη Λάρνακα, τη Δεκέλεια και το Βασιλικό...] Εξ όσων γνωρίζουμε δεν υπάρχουν πλέον τερματικοί σταθμοί αποθήκευσης καυσίμων στη Λάρνακα, καθώς έχουν μετακινηθεί στο Βασιλικό
3.9.4.4	3.209 – 3.210	[...Σημειώνεται ότι έχει ληφθεί απόφαση από το κράτος για απομάκρυνση των τερματικών σταθμών αποθήκευσης καυσίμων στη Λάρνακα και ήδη κάποιοι έχουν μετακινηθεί στο ενεργειακό κέντρο στην περιοχή του Βασιλικού....] Αντικατάσταση με [...Σημειώνεται ότι έχει ληφθεί απόφαση από το κράτος για απομάκρυνση των τερματικών σταθμών αποθήκευσης καυσίμων στη Λάρνακα και ήδη έχουν μετακινηθεί στο Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού]
3.9.5	3.211 (1 ^η παράγραφος)	“Έχουν διατεθεί συνολικά 200 εκατομμύρια δολάρια σε γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ.” Δεν ισχύει το ποσό που αναγράφεται. Επιπλέον το κείμενο θα πρέπει να αναθεωρηθεί με βάση τα σημερινά δεδομένα.
Κεφάλαιο 4		
4.2	7 (2 ^η στήλη, 4 ^η παράγραφος)	Η αναφορά «...‘Green Deal’ της Ε.Ε. για μηδενικές εκπομπές ρύπων μέχρι το 2050.» να διορθωθεί ως ακολούθως: «...‘Green Deal’ της Ε.Ε. για μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών άνθρακα μέχρι το 2050.»

4.3	9 (2 ^η παράγραφος)	Η αναφορά «...(Green Deal) για μηδενικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (net zero greenhouse gas emissions)» να διορθωθεί ως ακολούθως: «...(Green Deal) για μηδενικό ισοζύγιο εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (net zero greenhouse gas emissions)».
4.6.8	27 (2 ^η παράγραφος)	[...και με το ενεργειακό κέντρο που θα γίνει στη περιοχή του Βασιλικού.....] Αντικατάσταση με [...και με το Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού...]
4.6.1, 4.6.6, 4.6.9, 4.6.10, 4.6.15, 4.7.4	4.24, 26, 27,28, 30, 33, 4.55	[...ενεργειακό κέντρο.....] Αντικατάσταση με [...Ενεργειακό Κέντρο Βασιλικού...]
4.6.15	30	Η αποθήκευση καυσίμων (π.χ. πετρελαιοειδών και υγραερίου) γίνεται σε απόσταση εκατοντάδων μέτρων σε σχέση με την ακτή. Ως εκ τούτου η αναφορά στη μελέτη ότι οι αποθήκες είναι ακριβώς πάνω στην ακτογραμμή είναι λανθασμένη.
4.6.18	30 -31	Το λιμάνι και οι λιμενικές εγκαταστάσεις εξυπηρετούν κυρίως δραστηριότητες του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού, αρά πως γίνεται να υπάρχουν συγκρούσεις; Επίσης διαφωνούμε ότι έρχονται σε σύγκρουση οι αποθήκες καυσίμων αφού πρόκειται για Ενεργειακό Κέντρο. Επίσης το πεδίο βολής γεινιάζει αλλά δεν εμπίπτει στην περιοχή του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού. Τα λατομεία εντός του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού, με βάση την ανανέωση της Άδειας της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού η οποία εκδοθηκε το 2018, θα σταματήσουν την λειτουργία τους και η λατόμηση θα γίνεται από νέο λατομείο εκτός του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού για το οποίο έχει εκδοθεί Πολεοδομική Άδεια.

4.6.22	31-32	Η περιοχή του Ερατοσθένη δεν αποτελεί προστατευόμενη περιοχή Natura. Ως εκ τούτου ειδική αναφορά για τη συγκεκριμένη περιοχή για πιθανόν σύγκρουση δραστηριοτήτων, όπως την έρευνα υδρογονανθράκων, καλύτερα να αποφεύγεται.
4.7.4		<p>Η αναφορά «Στην ενότητα αυτή εντοπίζονται καλώδια τηλεπικοινωνιών, ενώ υπάρχουν σχεδιασμοί για μελλοντικές υποδομές διεθνούς συνεργασίας για την ενέργεια (π.χ. Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος «EastMed Pipeline» και «EuroAsia Interconnector» έργο «EuroAfrica Interconnector») να αντικατασταθεί ως ακολούθως</p> <p>«Στην ενότητα αυτή εντοπίζονται καλώδια τηλεπικοινωνιών, ενώ υπάρχουν σχεδιασμοί για μελλοντικές υποδομές διεθνούς συνεργασίας για την ενέργεια (π.χ. Έργα Κοινού Ενδιαφέροντος «EastMed Pipeline» και «EuroAsia Interconnector» και ηλεκτρική διασύνδεση Κύπρου-Αιγύπτου).</p>
Κεφάλαιο 7		
7.2.2	7.8 (2 ^η παράγραφος)	Αναφέρει ότι στο Παράρτημα II υπάρχουν αναλυτικοί πίνακες. Το Παράρτημα II της μελέτης περιλαμβάνει την Οικολογική αξιολόγηση και όχι πίνακες.
	7.9 (2 ^η και 3 ^η παράγραφος)	<p>Από που προέκυψαν οι 110 πιθανές ασυνέπειες που αναφέρονται για την περιβαλλοντική βιωσιμότητα;</p> <p>Γίνεται αναφορά ότι οι δραστηριότητες υδρογονανθράκων «...έρχεται σε αντίθεση τόσο με τους στόχους της προστασίας και υπεράσπισης του περιβάλλοντος και του τοπίου και της πολιτιστικής κληρονομιάς...». Θεωρούμε ότι αυτή η αναφορά είναι υπερβολική, αφού οι</p>

		δραστηριότητες υδρογονανθράκων πραγματοποιούνται με αυστηρούς όρους από την περιβαλλοντική αρχή, ίσως από τους πιο αυστηρούς από όλες τις δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στη θαλάσσια περιοχή της Κύπρου.
7.3.2.6	7.37	[Εκπόνηση σχεδίων αντιμετώπισης κρίσεων από τους διαχειριστές του ενεργειακού κέντρου....] αντικατάσταση με [Εκπόνηση σχεδίων αντιμετώπισης κρίσεων από τους διαχειριστές/ιδιοκτήτες των εγκαταστάσεων του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού]
7.5.3	7.51	Αναφορά σε Παράρτημα 15Α1.
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι		
	7.54	Συνέχεια του Κεφαλαίου 7 (συνεχίζεται η αρίθμηση του Πίνακα αλλά και των σελίδων μέχρι σελ 7.77). Στη συνέχεια οι σελίδες αναφέρουν Π ΙΙ, ενώ είναι Παράρτημα Ι
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ		
	Δεν υπάρχει αρίθμηση σελίδων	Το περιεχόμενο του Παραρτήματος είναι το Κεφάλαιο 8 της μελέτης.
8.3.5		Εικόνα 8.2 - Ο χάρτης θα πρέπει να επικαιροποιηθεί (τεμάχιο 5 είναι αδειοδοτημένο και τεμάχιο 12 αναφέρει λάθος εταιρείες).
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ		
	Σελ. 900	<ol style="list-style-type: none"> 1. Στα προτεινόμενα Λιμενικά Έργα δεν φαίνεται η επέκταση του Λιμένα Βασιλικού που προγραμματίζεται από το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων και την Αρχή Λιμένων Κύπρου. 2. Δεν φαίνεται στον χάρτη το Μονό Σημείο Πρόσδεσης (Single Point Mooring - SPM) της ΑΗΚ και ο σχετικός αγωγός για εκφόρτωση μαζούτ για

		<p>τις ανάγκες του Η/Σ Βασιλικού.</p> <p>3. Η ζώνη διέλευσης αγωγών ενέργειας θεωρούμε ότι θα πρέπει να διευρυνθεί, λαμβάνοντας υπόψη τους μελλοντικούς σχεδιασμούς της Δημοκρατίας (π.χ. αγωγός/οί Φυσικού Αερίου για τις ανάγκες του Σταθμού Υγροποίησης Φυσικού Αερίου, αγωγός μεταφοράς Φυσικού Αερίου για το έργο EastMed, κτλ.)</p> <p>4. Στην περιοχή του Ενεργειακού Κέντρου Βασιλικού έχουν αδειοδοτηθεί δύο νέοι Η/Σ:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Power Energy Cyprus (PEC) – Είναι υπό κατασκευή <p>Paramount Energy Corporation Ltd – Έχει εξασφαλίσει Πολεοδομική και Οικοδομική Άδεια</p>
--	--	---

Yiota Lazarou

From: Maria Loizou <mloizou@environment.moa.gov.cy>
Sent: Τετάρτη, 27 Σεπτεμβρίου 2023 11:12 πμ
To: yloizou@environment.moa.gov.cy
Cc: 'Theodoulos Mesimeris'; 'Νικολέττα Κυθραιώτου'; 'Irene Constantinou'; 'Χρυστάλλα Στυλιανού'; 'Andys Athanasiades'; 'Christalla Nisiotou'; pkoutsoftas@environment.moa.gov.cy
Subject: FW: Δείκτες παρακολούθησης ως προτείνονται στη ΣΜΠΕ του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού

Αγαπητή Γιώτα,

Αναφορικά με τους πιο κάτω δείκτες παρακολούθησης για το κλίμα και τα ερωτήματα που μας έθεσες:

Κλιματική Αλλαγή	Θαλάσσιες καταιγίδες και πλημμύρες	Μήκος της πληγείσας ακτής και της πλημμυρισμένης περιοχής	Αριθμητική χωρική κατανομή
	Αύξηση της θερμοκρασίας της θαλάσσιας στήλης	<ul style="list-style-type: none">• Θερμοκρασία επιφάνειας θαλάσσιου νερού (SST)• Στάθμη της θάλασσας (SSH)	Αριθμητική περιφερειακή κατανομή

1. Κατά πόσο οι προτεινόμενοι δείκτες παρακολουθούνται ήδη από εμάς ως ΤΠ και είναι αποδεκτοί,

Δεν παρακολουθούνται από τον Κλάδο μας οι πιο πάνω δείκτες ούτε και είναι αποδεκτοί για μέτρηση από εμάς αφού είναι πρακτικά και τεχνικά ανέφικτο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας. Είναι όμως αποδεκτοί και χρήσιμοι ως δείκτες κλιματικής αλλαγής και θα μπορούσαν να παρακολουθούνται από το Ωκεανογραφικό Κέντρο του Πανεπιστημίου Κύπρου ή/και το ΤΑΘΕ. Όσον αφορά τις πλημμύρες θα μπορούσε να διερευνηθεί η εμπλοκή του ΤΑΥ (αρμόδιο για την οδηγία για τις πλημμύρες).

2. Κατά πόσο η προτεινόμενη συχνότητα παρακολούθησης (5η στήλη του πίνακα) είναι συμβατή με την υφιστάμενη,

Από πλευράς μας δεν υπάρχει υφιστάμενη παρακολούθηση.

3. Κατά πόσο θα μπορούσαμε να προτείνουμε άλλους δείκτες που ήδη παρακολουθούμε, μαζί με τη συχνότητα παρακολούθησης.

Δεν κρίνουμε απαραίτητη την προσθήκη άλλων δεικτών.

Είμαστε στη διάθεση σας για τυχόν διευκρινήσεις.

Με εκτίμηση,

Μαρία Λοΐζου | Λειτουργός Περιβάλλοντος | Τμήμα Περιβάλλοντος | Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Κυπριακή Δημοκρατία

Maria Loizou | Environment Officer | Department of Environment | Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment, Republic of Cyprus

----- Forwarded message -----

From: **Yiota Lazarou** <ylazarou@environment.moa.gov.cy>

Date: Tue, 26 Sep 2023, 10:57

Subject: Δείκτες παρακολούθησης ως προτείνονται στη ΣΜΠΕ του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού

To: <pkoutsoftas@environment.moa.gov.cy>, Andys Athanasiades <aathanasiades@environment.moa.gov.cy>, Χρυστάλλα Στυλιανού <cstylianou@environment.moa.gov.cy>, Νικολέττα Κυθραιώτου <nkythreotou@environment.moa.gov.cy>

Cc: Irene Constantinou <iconstantinou@environment.moa.gov.cy>, Christalla Nisiotou <cnisiotou@environment.moa.gov.cy>

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης ΣΜΠΕ για το ΘΧΣχ (ημερ. 20/09/2023), ο μελετητής στο Κεφάλαιο 7.4 Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης, προτείνει συγκεκριμένους δείκτες παρακολούθησης (επισυνάπτεται σχετικός πίνακας).

Έπειτα από εισήγηση του Υφυπουργείου Ναυτιλίας αποφασίστηκε όπως οι δείκτες που περιλαμβάνονται στις σελίδες 22 και 23 (με γκριζα σκίαση) να μην ληφθούν υπόψη.

Παράκληση όπως οι υπόλοιποι δείκτες που περιλαμβάνονται στις σελίδες 24-29 και αφορούν το ΤΠ (η αρμοδιότητα κάθε δείκτη φαίνεται στην τελευταία στήλη του πίνακα), να εξεταστούν από τους κλάδους του Τμήματός μας και να μας ενημερώσετε το αργότερο μέχρι τις 4 Οκτωβρίου 2023 για τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο οι προτεινόμενοι δείκτες παρακολουθούνται ήδη από εμάς ως ΤΠ και είναι αποδεκτοί,
2. Κατά πόσο η προτεινόμενη συχνότητα παρακολούθησης (5η στήλη του πίνακα) είναι συμβατή με την υφιστάμενη,
3. Κατά πόσο θα μπορούσαμε να προτείνουμε άλλους δείκτες που ήδη παρακολουθούμε, μαζί με τη συχνότητα παρακολούθησης.

Όπως ανέφερε το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, σημειώνεται ότι αυτή η διαβούλευση γίνεται με στόχο να μην δημιουργηθεί επιπρόσθετος φόρτος εργασίας στα μέλη της Επιτροπής ΘΧΣ για την παρακολούθηση των δεικτών και τη συλλογή των αναγκαίων δεδομένων/ πληροφοριών.

Καλή συνέχεια,

Με εκτίμηση,

Γιώτα Λαζάρου

Λειτουργός Περιβάλλοντος / Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος

Γρ: Λεωφ. 28ης Οκτωβρίου 20-22, 2414 Έγκωμη, Λευκωσία / Ταχ. Δ: Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία, Κύπρος

T: +357 22408957 / Φ: +357 22774945

Yiota Lazarou

Environmental Officer / Department of Environment / Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment

Of: 20-22 28th October Ave, 2414 Engomi, Nicosia / Postal Add: Department of Environment, 1498 Nicosia, Cyprus

T: +357 22408957 / F: +357 22774945

Protect the environment. Print only what is absolutely necessary.

Yiota Lazarou

From: Vassilis Papadopoulos <vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy>
Sent: Τρίτη, 26 Σεπτεμβρίου 2023 2:31 μμ
To: Nicolas Ioannou; Marios Josephides
Cc: Marina Argyrou; Yiannis Typaldos; Kyriakos Aliouris; Yiota Lazarou; Konstantinos Antoniadis; Melina Marcou; Giannis Ioannou; Lavrendios Vasiliades
Subject: RE: ΣΜΠΕ ΘΧΣχ - Δείκτες Παρακολούθησης

Αγαπητέ Νικόλα και Κυριάκο σας χαιρετώ,

Σε ότι αφορά και τα δύο (ΣΜΠΕ και ΜΕΟΑ) και σε σχέση με τις αρμοδιότητες του Τμήματος μας σε ότι αφορά την παρακολούθηση και την αξιολόγηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος θα πρέπει να εφαρμοστούν / υιοθετηθούν τα υφιστάμενα εργαλεία / μηχανισμοί και δείκτες για την παρακολούθηση / αξιολόγηση των θαλάσσιων Υδάτων της Κύπρου αλλά και των ΘΠΠ των περιοχών NATURA 2000 (οικοτόπων και ειδών) που προκύπτουν από την εφαρμογή των πιο κάτω:

- Οδηγία Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική
- Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (παράκτια ύδατα)
- Οδηγία των Οικοτόπων.

Οι πιο πάνω οδηγίες αποσκοπούν τόσο στην παρακολούθηση όσο και την αξιολόγηση του θαλάσσιου περιβάλλοντος (οικολογική κατάσταση, χημική κατάσταση, περιβαλλοντική κατάσταση) καθώς και των θαλάσσιων οικοτόπων και των ειδών προτεραιότητας.

Στα πλαίσια όλων των οδηγιών καταρτίζονται σχετικές εκθέσεις σε εξαετής κύκλους.

Άρα ουσιαστικά στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος μας, δεν θα πρέπει και κατά την άποψη μας δεν χρειάζεται να εφαρμοστεί τίποτε περισσότερο από τα ήδη υφιστάμενα προγράμματα που αξιολογούν την κατάσταση του θαλασσίου περιβάλλοντος και δημοσιεύονται τα αποτελέσματα με βάση τη συχνότητα υποβολής / έκδοσης των σχετικών εκθέσεων. Η παρακολούθηση και η αξιολόγηση θα πρέπει να στηρίζονται στις εν λόγω εκθέσεις και όχι να υπάρχει ξεχωριστή υποχρέωση αναφοράς και άλλοι δείκτες κλπ. που θα δημιουργεί και πρόσθετο φόρτο εργασίας.

Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι δεν χρειάζεται οποιαδήποτε πρόσθετη παρακολούθηση σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού σε ότι αφορά αρμοδιότητες του Τμήματος μας πέραν αυτών που αναφέρουμε πιο πάνω. Άλλωστε ο περιβαλλοντικός πυλώνας της Θαλάσσιας Πολιτικής και κατ' επέκταση του ΘΧΣ είναι η ΟΠΘΣ.

Αυτό δεν αναιρεί φυσικά την ενδεχόμενη επιβολή / ανάγκη πιο συγκεκριμένης παρακολούθησης / αξιολόγησης σε επίπεδο έργων που θα εξεταστούν στα πλαίσια υποβολής σχετικής και συγκεκριμένης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Να διευκρινίσουμε ότι το ΤΑΘΕ δεν είναι σε θέση και δεν μπορεί να αναλάβει οποιαδήποτε πρόσθετη υποχρέωση παρακολούθησης / αξιολόγησης πέραν αυτών που απορρέουν από τις πιο πάνω οδηγίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του.

Παραμένω στη διάθεση σας.

Καλή συνέχεια,

Βασίλης

From: Nicolas Ioannou <nioannou@dms.gov.cy>

Sent: Monday, September 25, 2023 2:03 PM

To: Vassilis Papadopoulos <vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy>; Marios Josephides <mjosephides@dfmr.moa.gov.cy>

Cc: Director of Department of Fisheries and Marine Research <director@dfmr.moa.gov.cy>; Yiannis Typaldos <ytypaldos@dms.gov.cy>; Kyriakos Aliouris <kaliouris@dms.gov.cy>; Yiota Lazarou <ylazarou@environment.moa.gov.cy>

Subject: ΣΜΠΕ ΘΧΣχ - Δείκτες Παρακολούθησης

Αγαπητοί συνάδελφοι του ΤΑΘΕ μέλη της Επιτροπής ΘΧΣ,

Στα πλαίσια της αναθεωρημένης ΣΜΠΕ για το ΘΧΣχ (ημερ. 20/09/2023), ο μελετητής στο Κεφάλαιο 7.4 Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Παρακολούθησης, προτείνει συγκεκριμένους δείκτες παρακολούθησης (επισυνάπτεται σχετικός πίνακας).

Οι δείκτες που περιλαμβάνονται στις σελίδες 22 και 23 (με γκριζα σκίαση) να μην ληφθούν υπόψη.

Παράκληση όπως οι υπόλοιποι δείκτες που περιλαμβάνονται στις σελίδες 24-29 και αφορούν το ΤΑΘΕ (η αρμοδιότητα κάθε δείκτη φαίνεται στην τελευταία στήλη του πίνακα), να εξεταστούν από το ΤΑΘΕ και να μας ενημερώσετε το αργότερο μέχρι τις **4 Οκτωβρίου 2023** τα ακόλουθα:

1. Κατά πόσο οι προτεινόμενοι δείκτες παρακολουθούνται ήδη από το ΤΑΘΕ και είναι αποδεκτοί,
2. Κατά πόσο η προτεινόμενη συχνότητα παρακολούθησης (5^η στήλη του πίνακα) είναι συμβατή με την υφιστάμενη,
3. Κατά πόσο θα μπορούσατε να προτείνετε άλλους δείκτες που ήδη παρακολουθείτε, μαζί με τη συχνότητα παρακολούθησης.

Σημειώνεται ότι αυτή η διαβούλευση γίνεται με στόχο να μην δημιουργηθεί επιπρόσθετος φόρτος εργασίας στα μέλη της Επιτροπής ΘΧΣ για την παρακολούθηση των δεικτών και τη συλλογή των αναγκαίων δεδομένων/ πληροφοριών.

Καλή συνέχεια,

Νικόλας Ιωάννου

Λειτουργός Ναυτιλίας | Διεύθυνση Ολοκληρωμένου Θαλάσσιου Οικοσυστήματος

Τομέας Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής και Χωροταξίας

Υφυπουργείο Ναυτιλίας | Κυπριακή Δημοκρατία

Τηλ.: +357 25 804908 | Φαξ.: +357 25 848200

www.shipping.gov.cy | [@MaritimeCyprus](https://twitter.com/MaritimeCyprus)

Yiota Lazarou

From: George Kattos <GeoKattos@cpa.gov.cy>
Sent: Δευτέρα, 11 Σεπτεμβρίου 2023 12:34 μμ
To: ylazarou@environment.moa.gov.cy
Cc: Cyprus Ports Authority; Limassol Port; Panagiotis Agathokleous; Katerina Dokou
Subject: Έντυπο 8 - Διαβούλευση για σχέδια-προγράμματα με βάση το άρθρο 14 - Ο περί εκτίμησης των επιπτώσεων από ορισμένα σχέδια και προγράμματα Νόμος και Σχέδιο 'ΣΜΠΕ για το θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας'.

Αρ. Φακ.: 93Α/ 49

Αγαπητή κα. Γ. Λαζάρου,
Αναφέρομαι στο πιο πάνω θέμα και στην επιστολή σας, με αρ. φακ.: 06.19.006.002, ημερομηνίας 28 Αυγούστου 2023 και με οδηγίες του Διευθυντή Λιμανιού Λεμεσού, σας ενημερώνω ότι επί του συγκεκριμένου Σχεδίου, η Αρχή, δεν έχει να υποβάλει οποιοδήποτε σχόλιο.

Ευχαριστώ,

Γεώργιος Κάττος
Ανώτερος Λιμενικός Λειτουργός
Για Διευθυντή Λιμανιού Λεμεσού

ΑΡΧΗ ΛΙΜΕΝΩΝ ΚΥΠΡΟΥ
Λιμάνι Λεμεσού
Τ.Θ. 53331
3302 Λεμεσός
Κύπρος
Τηλ.: +357 25 207124
Φαξ: +357 25 566374

Yiota Lazarou

From: Marios Josephides <mjosephides@dfmr.moa.gov.cy>
Sent: Τρίτη, 26 Σεπτεμβρίου 2023 11:32 πμ
To: director@environment.moa.gov.cy; 'Yiota Lazarou'
Cc: 'Melina Marcou'; 'Giannis Ioannou'; 'Vassilis Papadopoulos'; director@wdd.moa.gov.cy; 'Helena Phinikaridou'; 'Kostas Aristeidou'; 'Alexia Panayi'; director@pwd.mcw.gov.cy; 'Stelios Zervos'; 'Antiquities Department.'; director@gsd.moa.gov.cy; 'Zomenia Zomeni'; 'Hydrocarbons Service'; 'Marios Manolis'; 'Eleni Mavraki'; cpa@cpa.gov.cy; katdokou@cpa.gov.cy; wildlife.thira@cytanet.com.cy; 'Game Fund - Panicos Panayides'; 'Irene Constantinou'; 'Marina Argyrou'; 'Christalla Nisiotou'; 'Annie Papadopoulou'
Subject: RE: Διαβούλευση - ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Αρ. Φακ. 06.19.003

ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Αναπληρωτή Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

(υπόψη κας Γιώτας Λαζάρου)

Συνεδρία για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση στα πλαίσια του περί Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα έργα Νόμου του 2018 (No. 127(I)/2018) για την εφαρμογή του Άρθρου 16 του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου (Αρ. 153(I)/2003)

Αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σε συνέχεια επιστολής σας ημερομηνίας 6 Σεπτεμβρίου 2023 και Αρ. Φακ. 02.15.003.001, σας προωθούμε σχόλια που αφορούν τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης και τα συμπληρωματικά στοιχεία που μας έχουν αποσταλεί όπως φαίνονται πιο κάτω:

Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Γενικά Σχόλια:

1. Το ΤΑΘΕ είναι η υπεύθυνη και αρμόδια αρχή για όλες τις ΘΠΠ του δικτύου N2000 και για τα θαλάσσια προστατευόμενα είδη και οικοτόπους. Σε κάθε περιοχή αναλύονται οι πιέσεις και λαμβάνονται μέτρα για μείωση των επιπτώσεων τους όπου είναι απαραίτητο και έπειτα από διαβουλεύσεις με τους ενδιαφερόμενους φορείς (stakeholders). Σε αυτά τα πλαίσια, θεσπίζονται και εθνικές ΘΠΠ όπου υπάρχουν απαγορεύσεις στην αλιεία ή/και διέλευση σκαφών και αγκυροβόλησης τους. Πρόγραμμα παρακολούθησης πραγματοποιείται στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Οδηγιών όπως η Οδηγία της Θαλάσσιας Στρατηγικής, η Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα και η Οδηγία των Οικοτόπων.
2. Θα πρέπει να αναφέρεται στην ΕΟΑ ότι δύναται να υπάρξει και επέκταση ή εγκαθίδρυση νέων περιοχών N2000 ή / και ΘΠΠ, ιδιαίτερα αφού υπάρχουν ακόμη κενά σε σχέση με την Οδηγία των Οικοτόπων (πχ 60% κάλυψη της Ποσειδωνίας σε N2000). Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συμπεριληφθούν και οι δύο προτεινόμενες περιοχές, Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου και επέκταση Κάβο Γκρέκο.

3. Θα θέλαμε να επισημάνουμε ότι ως ΤΑΘΕ δεν μπορούμε και δεν έχουμε τη δυνατότητα με τους υφιστάμενους πόρους να αναλάβουμε την παρακολούθηση οποιασδήποτε παραμέτρου / προτεινόμενων δεικτών πέραν αυτών που απορρέουν βάσει των υφιστάμενων υποχρεώσεων μας.
4. Σε σχέση με την πρόταση για απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή ή η δημιουργία αγκυροβολίων φιλικών προς το περιβάλλον για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης, ήδη λαμβάνεται υπόψη στα πλαίσια είτε της θέσπισης ΘΠΠ με τον νόμο του ΤΑΘΕ όπου υπάρχουν απαγορεύσεις αγκυροβόλησης ή και διέλευσης σκαφών, είτε στα πλαίσια των Διαταγμάτων με το Νόμο της Φύσης, όπου υπάρχουν απαγορεύσεις σε αγκυροβόληση σκαφών σε σημεία/ζώνες όπου υπάρχουν λιβάδια Ποσειδώνιας ή και ύφαλοι (πχ Νησιά). Σημειώνεται ότι δεν έχουν ακόμη εκδοθεί τέτοια Διατάγματα αλλά πέρασαν από την Επιστημονική Επιτροπή το 2022 για τις περιοχές Νησιά και Μουλιά.
5. Σε σχέση με την παρακολούθηση τόσο σε επίπεδο ΜΕΟΑ αλλά και Στρατηγικής Μελέτης, θεωρούμε ότι, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος μας υφίστανται τα απαραίτητα εργαλεία / μηχανισμοί για την παρακολούθηση / αξιολόγηση των θαλάσσιων Υδάτων της Κύπρου αλλά και των ΘΠΠ των περιοχών NATURA 2000 μέσω της εφαρμογής της Οδηγίας Πλαίσιο για τη Θαλάσσια Στρατηγική, την Οδηγία Πλαίσιο για τα Ύδατα (παράκτια ύδατα) και την Οδηγία των οικοτόπων. Επιπρόσθετα υπάρχουν και εφαρμόζονται και άλλες νομοθεσίες που αφορούν την παρακολούθηση / αξιολόγηση της ποιότητας των θαλάσσιων υδάτων όπως π.χ. για τα νερά κολύμβησης, μπλε σημαίες κτλ. που επίσης μπορούν να χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση των θαλάσσιων υδάτων σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι δεν χρειάζεται οποιαδήποτε πρόσθετη παρακολούθηση σε επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού. Αυτό δεν αναιρεί φυσικά την ενδεχόμενη επιβολή / ανάγκη πιο συγκεκριμένης παρακολούθησης / αξιολόγησης σε επίπεδο έργων που θα εξεταστούν στα πλαίσια υποβολής σχετικής και συγκεκριμένης Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων. Να διευκρινίσουμε ότι το ΤΑΘΕ δεν είναι σε θέση και δεν μπορεί να αναλάβει οποιαδήποτε πρόσθετη υποχρέωση παρακολούθησης / αξιολόγησης πέραν αυτών που απορρέουν από τις πιο πάνω οδηγίες που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του. Σημειώνεται ότι τα δεδομένα και η αξιολόγηση είναι διαθέσιμα μέσω των πολυετών σχετικών εκθέσεων.

Πίνακας 8-1: Έκταση Θαλάσσιων Προστατευόμενων Περιοχών (σελ. 878) -> Ο Πίνακας παρουσιάζει ΜΟΝΟ τις θαλάσσιες περιοχές του δικτύου Natura 2000 και όχι όλες τις Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές. Επίσης θεωρούμε πως ο εν λόγω Πίνακας θα πρέπει να είναι μέρος του κεφαλαίου 8.2 Περιγραφή Περιοχών Δικτύου Natura2000 και όχι στο κεφάλαιο 8.3.2 Ζώνες Λιμενικών δραστηριοτήτων.

Στον εν λόγω Πίνακα 8-1 παρουσιάζεται η έκταση της Ωκεανίς ως 8317 Km², όμως βάσει του Standard Data Form (SDF) η έκταση της είναι 832622.66 ha (δηλ. 8326.2266 Km²).

Παράγραφος 8.3.4: Ζώνη Κολύμβησης και αναψυχής (σελ. 882) – 2^η Παράγραφος που αφορά την περιοχή «Νησιά»: Προτείνεται η παρακολούθηση της πυκνότητας των σκαφών και του αριθμού λουόμενων στη περιοχή από το ΤΑΘΕ. -> Αυτό δεν αποτελεί αρμοδιότητα του ΤΑΘΕ και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό.

Επίσης, το πρόγραμμα παρακολούθησης δεν αφορά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων / πιέσεων. Το ΤΑΘΕ διεξάγει διάφορα προγράμματα παρακολούθησης στα πλαίσια των Ευρωπαϊκών Οδηγιών τα οποία

εμπíπτουν στις αρμοδιότητες του, όπως η Οδηγία Πλαίσια για τα Ύδατα, η Οδηγία της Θαλάσσιας Στρατηγικής και η Οδηγία των Οικοτόπων"

Επίσης προτείνεται η συστηματική δειγματοληψία νερού, χλωρίδας και άλλων βενθικών προσκολλημένων οργανισμών και νερού από την περιοχή για παρακολούθηση της βιοσυσσώρευσης χημικών ουσιών και της ποιότητας των υδάτων. Επίσης προτείνεται η απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή ή η δημιουργία αγκυροβολίων φιλικών προς το περιβάλλον για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης. Επίσης προτείνεται η θέσπιση ορίου ταχύτητας των σκαφών αναψυχής στην περιοχή για αποφυγή συγκρούσεων, καθώς και η εκπαίδευση των καπετάνιων σκαφών αναψυχής για την αποφυγή συγκρούσεων με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. -> Το ίδιο σχόλιο με πιο πάνω και επίσης σε περίπτωση που υιοθετηθούν θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν ποιου θα είναι η αρμοδιότητα παρακολούθησης.

Σελ. 882-883 – Αφορά την περιοχή «Κάβο Γκρέκο»: Προτείνεται, όπως και στην προηγούμενη περιοχή, η παρακολούθηση της πυκνότητας των σκαφών και του αριθμού λουόμενων στη περιοχή από το ΤΑΘΕ. -> Αυτό δεν αποτελεί αρμοδιότητα του ΤΑΘΕ και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό.

Επίσης προτείνονται οι συστηματικές δειγματοληψίες νερού, χλωρίδας και άλλων βενθικών προσκολλημένων οργανισμών από την περιοχή για παρακολούθηση της βιοσυσσώρευσης χημικών ουσιών και της ποιότητας των υδάτων. Επίσης προτείνεται η απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή ή η δημιουργία αγκυροβολίων φιλικών προς το περιβάλλον για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης, κυρίως στα λιβάδια Ποσειδωνίας. Μέσω μετριασμού των επιπτώσεων στα λιβάδια Ποσειδωνίας, επιτυγχάνεται η άμεση προστασία και των θαλάσσιων χελωνών, αφού τρέφονται συχνά πάνω από τα θαλάσσια λιβάδια Ποσειδωνίας. -> Το ίδιο σχόλιο με πιο πάνω και επίσης σε περίπτωση που υιοθετηθούν θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν ποιου θα είναι η αρμοδιότητα παρακολούθησης.

Σελ 883 – Αφορά την περιοχή «Χερσόνησος Ακάμα» πλευρά που βρίσκεται το Λατσιό: Προτείνεται, όπως και στην προηγούμενη περιοχή, η παρακολούθηση της πυκνότητας των σκαφών και του αριθμού λουόμενων στη περιοχή. -> Αυτό δεν αποτελεί αρμοδιότητα του ΤΑΘΕ και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό.

Επίσης προτείνονται οι συστηματικές δειγματοληψίες νερού, χλωρίδας και άλλων βενθικών προσκολλημένων οργανισμών από την περιοχή για παρακολούθηση της βιοσυσσώρευσης χημικών ουσιών και της ποιότητας των υδάτων. Προτείνεται επίσης η απαγόρευση της αγκυροβόλησης στην περιοχή ή η δημιουργία αγκυροβολίων φιλικών προς το περιβάλλον για να ελαχιστοποιηθούν όσο το δυνατόν οι αρνητικές επιπτώσεις στις εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης. Επίσης προτείνεται η θέσπιση ορίου ταχύτητας των σκαφών αναψυχής στην περιοχή για αποφυγή συγκρούσεων, καθώς και η εκπαίδευση των καπετάνιων σκαφών αναψυχής για την αποφυγή συγκρούσεων με θαλάσσια θηλαστικά και χελώνες. Προτείνεται επίσης η εκπόνηση μελέτης για την επίπτωση που έχουν τα σκάφη αναψυχής στις χελώνες. -> Το ίδιο σχόλιο με πιο πάνω και επίσης σε περίπτωση που υιοθετηθούν θα πρέπει να ξεκαθαρίσουν ποιου θα είναι η αρμοδιότητα παρακολούθησης.

Παράγραφος 8.4.3: Διάδρομοι θαλάσσιας κυκλοφορίας & Ζώνη έρευνας, εξόρυξης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων (σελ. 883-884)

Η συνύπαρξη της διαδρομής θαλάσσιας κυκλοφορίας σε προστατευόμενη περιοχή φαίνεται να επηρεάζει αρνητικά την ευρύτερη περιοχή. Η μετακίνηση των διαδρόμων κυκλοφορίας δεν μπορεί όμως να γίνει χωρίς μελέτη επιπτώσεων. Η διαδικασία είναι χρονοβόρα και δεν είναι άμεσα υλοποιήσιμη. Προτείνεται στην παρούσα φάση εφαρμογή καλών πρακτικών στη ναυσιπλοΐα και εκπόνηση/αναθεώρηση σχεδίου αντιμετώπισης πετρελαιοκηλίδων από πλοία. -> Αυτό δεν εφαρμόζεται ήδη; Διάδρομους Θαλάσσιας Κυκλοφορίας υπάρχουν και σε άλλες περιοχές N2000 (βλέπε χάρτη σελ. 901).

Παράγραφος 8.4.4: Ζώνες πλησίον περιοχών Natura2000 (σελ. 884) – Ο ΘΧΣ έχει χωροθετήσει τις πιο κάτω ζώνες σε διάφορες χωρικές ενότητες κοντά σε περιοχές Natura2000.

Ζώνες Λιμενικών δραστηριοτήτων -> Υπάρχουν λιμενικές περιοχές οι οποίες εμπίπτουν και μέσα σε περιοχές N2000 όπως π.χ. ο Ακάμας.

Σελ 885 - Ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων έχει χωροθετηθεί και πλησίον των περιοχών Ακάμας και Πόλις – Γυαλιά. Αυτή η περιοχή **δε φαίνεται να μπορεί να επηρεάσει την προστατευόμενη περιοχή και τους λειμώνες της Ποσειδωνίας.** -> Το εν λόγω συμπέρασμα μπορεί να διεξαχθεί μόνο κατά την μελέτη συγκεκριμένου έργου.

Πίνακας 8-3: Μέτρα Μετριασμού περιοχών Natura2000 (σελ. 888) – Θα πρέπει να γίνουν αναφορές στα υφιστάμενα μέτρα όπως θέσπιση ΘΠΠ για προστασία ειδών και οικοτόπων κλπ. Τίθεται το ερώτημα πόσο εφικτό είναι να πραγματοποιεί το ΤΑΘΕ τα μέτρα παρακολούθησης που εισηγείται η μελέτη αν και όπως προαναφέρθηκε το πρόγραμμα παρακολούθησης δεν θεωρείται μέτρο μετριασμού των επιπτώσεων.

Παράρτημα III: Χάρτες (σελ. 891-895) – Δεν παρουσιάζονται οι θαλάσσιες N2000 παρόλο που στο υπόμνημα αναφέρονται. (Natura, SPAMI, FRA, Τεχνητοί Ύφαλοι).

Για όλους τους χάρτες:

- Οι ΘΠΠ Παραλιμνίου, Αγίας Νάπας, Ορόκλινης, Αμαθούντας, Δασούδι και Γεροσκήπου θα πρέπει να παρουσιάζονται σε ξεχωριστό θεματικό χάρτη ΘΠΠ με βάση εθνική νομοθεσία και όχι σε θεματικό χάρτη θαλάσσιου και παράκτιου τουρισμού
- Ο χάρτης στη σελίδα 917 λανθασμένα αναφέρεται σε ΘΠΠ με TY

Σχόλια στα συμπληρωματικά στοιχεία

Γενικά Σχόλια

Σε σχέση με τις πιέσεις και τα μέτρα μετριασμού αν και παρουσιάζονται βελτιωμένα από την προηγούμενη ΕΟΑ θεωρούμε ότι εξακολουθούν να είναι ελλιπής. Κατά την άποψη μας θα έπρεπε να γίνει η αξιολόγηση των πιέσεων σε σχέση με τα είδη και οικοτόπους χαρακτηρισμού της κάθε περιοχής N2000 και όχι τόσο γενικευμένα όπως έχουν γίνει. Για παράδειγμα στη Μελέτη αναφέρονται οι πιέσεις από αγκυροβόληση και η ρύπανση από φως αλλά δεν γίνεται αναφορά για παράδειγμα στην αύξηση της ανθρώπινης παρουσίας και επιπτώσεις στην Μεσογειακή Φώκια κλπ.

Σημείο 10 (σελ .14): Γίνεται η αναφορά στην διαφορά της έκτασης των θαλάσσιων οικοτόπων σε σύγκριση της χαρτογράφησης του 2013 και του 2022. Επισημαίνεται πως για τα θαλάσσια σπήλαια δεν υπήρξε χαρτογράφηση τους το 2013. Άρα δεν ισχύει η πρόταση (σημ.4): *Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας (8330) του οποίου η χαρτογράφηση παρέμεινε ως είχε.*

Συμφωνούμε με την αναφορά: "Τα πρόσφατα δεδομένα χαρτογράφησης θαλάσσιων οικοτόπων του 2022 δεν μεταβάλλουν την υφιστάμενη αξιολόγηση των επιπτώσεων των Στρατηγικών Στόχων του ΘΧΣ στους Στόχους Περιβαλλοντικής Βιωσιμότητας", εφόσον έχουν συμπεριληφθεί στην ΣΜΠΕ πρόνοιες όπως το γεγονός ότι στο μέλλον μπορούν να υπάρξουν νέες περιοχές N2000 / ΘΠΠ και στο ότι τα έργα θα εξετάζονται και όπου υπάρχει ανάγκη θα υποβάλλονται και σε ΕΟΑ.

Πίνακας σελ 22 – Βιοποικιλότητα

Γίνεται αναφορά στη Βάση Δεδομένων του Τμήματος Περιβάλλοντος αλλά θα μπορούσε να προστεθεί και η βάση Δεδομένων του ΤΑΘΕ.

Σελ 24 - Πρόγραμμα Παρακολούθησης:

Σαν ΤΑΘΕ δεν μπορούμε να αναλάβουμε την παρακολούθηση οποιασδήποτε παραμέτρου / προτεινόμενων δεικτών πέραν αυτών που απορρέουν βάσει των υφιστάμενων υποχρεώσεων μας.

Σελ 24 - Δεύτερο σημείο του πίνακα

Στο δεύτερο σημείο του πίνακα στην σελ 24 για την Κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων και των βενθικών κοινοτήτων, υπάρχουν ως παράμετροι αξιολόγησης η Κοκκομετρία του επιφανειακού ιζήματος, η Μορφολογία και η Επέκταση των βιογενών υποστρωμάτων κινητού πυθμένα. Αυτά μπορεί να ισχύουν για τις βενθικές κοινότητες αλλά για τους θαλάσσιους οικοτόπους της Οδηγίας των Οικοτόπων δεν εφαρμόζονται τα πιο πάνω για την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης τους. Επιπρόσθετα, θα θέλαμε να επισημάνουμε για ακόμη μια φορά ότι ΤΑΘΕ δεν μπορούμε και δεν έχουμε τη δυνατότητα με τους υφιστάμενους πόρους να αναλάβουμε την παρακολούθηση οποιασδήποτε παραμέτρου / προτεινόμενων δεικτών πέραν αυτών που απορρέουν βάσει των υφιστάμενων υποχρεώσεων μας.

Παραμένουμε στη διάθεση σας για διευκρινίσεις και επιφυλασσόμαστε για περαιτέρω σχόλια κατά τη διαδικασία εξέτασης της εν λόγω Μελέτης.

Με εκτίμηση,

Μάριος Ιωσηφίδης

(για Διευθύντρια)

Marios Josephides

Tel.: +357 22807852

DFMR

From: Yiota Lazarou <ylazarou@environment.moa.gov.cy>

Sent: Monday, September 25, 2023 11:47 AM

To: Director of Department of Fisheries and Marine Research <director@dfmr.moa.gov.cy>; Vassilis Papadopoulos <vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy>; director@wdd.moa.gov.cy; Helena Phinikaridou <hphinikaridou@wdd.moa.gov.cy>; Kostas Aristeidou <karisteidou@wdd.moa.gov.cy>; Alexia Panayi <apanayi@wdd.moa.gov.cy>; director@pwd.mcw.gov.cy; Stelios Zervos <szervos@pwd.mcw.gov.cy>; Antiquities Department. <antiquitiesdept@da.mcw.gov.cy>; director@gsd.moa.gov.cy; Zomenia Zomeni <zzomeni@gsd.moa.gov.cy>; Hydrocarbons Service <hydrocarbons@meci.gov.cy>; Marios Manolis <mmanolis@meci.gov.cy>; Eleni Mavraki <emavraki@meci.gov.cy>; cpa@cpa.gov.cy; katdokou@cpa.gov.cy; wildlife.thira@cytanet.com.cy; Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>

Cc: Irene Constantinou <iconstantinou@environment.moa.gov.cy>; Christalla Nisiotou

<cnisiotou@environment.moa.gov.cy>; 'Annie Papadopoulou' <apapadopoulou@environment.moa.gov.cy>

Subject: RE: Διαβούλευση - ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Αρ. Φακ. 06.19.006.002

Ευγενική Υπενθύμιση για όσες αρμόδιες αρχές δεν έχουν απαντήσει μέχρι στιγμής. Παρακαλώ όπως οι απόψεις σας αποσταλούν το αργότερο μέχρι την Τετάρτη 27/9/2023.

Με εκτίμηση,

Γιώτα Λαζάρου

Λειτουργός Περιβάλλοντος / Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Γρ: Λεωφ. 28ης Οκτωβρίου 20-22, 2414 Έγκωμη, Λευκωσία / Ταχ. Δ: Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία, Κύπρος
Τ: +357 22408957 / Φ: +357 22774945

Yiota Lazarou

Environmental Officer / Department of Environment / Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment
Of: 20-22 28th October Ave, 2414 Engomi, Nicosia / Postal Add: Department of Environment, 1498 Nicosia, Cyprus
T: +357 22408957 / F: +357 22774945

Protect the environment. Print only what is absolutely necessary.

From: Yiota Lazarou <ylazarou@environment.moa.gov.cy>

Sent: Monday, August 28, 2023 2:42 PM

To: 'Director of Department of Fisheries and Marine Research' <director@dfmr.moa.gov.cy>;
vpapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy; 'director@wdd.moa.gov.cy' <director@wdd.moa.gov.cy>;
'hphinikaridou@wdd.moa.gov.cy' <hphinikaridou@wdd.moa.gov.cy>; karisteidou@wdd.moa.gov.cy;
'apanayi@wdd.moa.gov.cy' <apanayi@wdd.moa.gov.cy>; 'director@pwd.mcw.gov.cy' <director@pwd.mcw.gov.cy>;
szervos@pwd.mcw.gov.cy; 'antiquitiesdept@da.mcw.gov.cy' <antiquitiesdept@da.mcw.gov.cy>;
'director@gsd.moa.gov.cy' <director@gsd.moa.gov.cy>; 'zzomeni@gsd.moa.gov.cy' <zzomeni@gsd.moa.gov.cy>;
'hydrocarbons@meci.gov.cy' <hydrocarbons@meci.gov.cy>; 'mmanolis@meci.gov.cy' <mmanolis@meci.gov.cy>;
'emavraki@meci.gov.cy' <emavraki@meci.gov.cy>; 'cpa@cpa.gov.cy' <cpa@cpa.gov.cy>; 'katdokou@cpa.gov.cy'
<katdokou@cpa.gov.cy>; 'wildlife.thira@cytanet.com.cy' <wildlife.thira@cytanet.com.cy>; Game Fund - Panicos
Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>

Cc: 'Irene Constantinou' <iconstantinou@environment.moa.gov.cy>; 'Christalla Nisiotou'
<cnisiotou@environment.moa.gov.cy>; 'Annie Papadopoulou' <apapadopoulou@environment.moa.gov.cy>

Subject: Διαβούλευση - ΣΜΠΕ για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας

Importance: High

Αρ. Φακ. 06.19.006.002

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και να σας προωθήσω επιστολή του Τμήματος Περιβάλλοντος με αυτόδηλο περιεχόμενο.

Με εκτίμηση,

Γιώτα Λαζάρου

Λειτουργός Περιβάλλοντος / Τμήμα Περιβάλλοντος / Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος
Γρ: Λεωφ. 28ης Οκτωβρίου 20-22, 2414 Έγκωμη, Λευκωσία / Ταχ. Δ: Τμήμα Περιβάλλοντος, 1498 Λευκωσία, Κύπρος
Τ: +357 22408957 / Φ: +357 22774945

Yiota Lazarou

Environmental Officer / Department of Environment / Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment
Of: 20-22 28th October Ave, 2414 Engomi, Nicosia / Postal Add: Department of Environment, 1498 Nicosia, Cyprus
T: +357 22408957 / F: +357 22774945

Protect the environment. Print only what is absolutely necessary.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

Αρ. Φακ.: 02.10.012
Αρ. Τηλ. : 22408218 Κ.Ε.Δ. 39218
Αρ. Τηλεομ.: 22677570
Ηλεκ. Ταχ.: ageorgiadou@tph.moi.gov.cy

ΤΜΗΜΑ
ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΗΣΕΩΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ

04 Οκτωβρίου 2023

ΚΑΤΕΠΕΙΓΟΝ – ΚΑΙ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Αναπληρωτή Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος

Ο περί της Εκτίμησης των Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Ορισμένα Σχέδια και /ή Προγράμματα Νόμος του 2005
Συνεδρίαση Επιτροπής Αξιολόγησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Σχέδια ή/και Προγράμματα στις 06/10/2023

Έχω οδηγίες να αναφερθώ στο πιο πάνω θέμα και συγκεκριμένα στην επιστολή σας με αρ. φακ 02.10.012.002.002, 02.10.013.010, 02.10.013.020 και ημερ. 27/09/2023 με την οποία με προσκαλείτε σε συνεδρίαση της Επιτροπής Αξιολόγησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον από Σχέδια και/ή Προγράμματα στις 06/10/2023 και σας πληροφορώ πως δεν θα μπορώ να συμμετάσχω στην εν λόγω συνεδρίαση ούτε και να εκπροσωπηθώ. Για το λόγο αυτό επιθυμώ να παραθέσω γραπτώς τις απόψεις μου.

2. Αναφορικά με τη Στρατηγική Μελέτη Περιβαλλοντικής Εκτίμησης (ΣΜΠΕ) για το 3ο Σχέδιο Διαχείρισης Λεκάνης Απορροής Ποταμού (ΣΔΛΑΠ) Κύπρου δεν έχω οποιαδήποτε σχόλια και επιθυμώ όπως καταγραφεί η θετική τοποθέτησή μου επί του Σχεδίου.
3. Αναφορικά με τη ΣΜΠΕ και των συμπληρωματικών στοιχείων για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας, σημειώνεται ότι το Τμήμα αυτό συμμετείχε στην Επιτροπή Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού (ΘΧΣ), η οποία και ενέκρινε ομόφωνα το Σχέδιο. Κατά τη διαδικασία διαμόρφωσης του Σχεδίου λήφθηκαν υπόψη οι αλληλεπιδράσεις ξηράς –θάλασσας και προωθείται η συνοχή του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου με τα Σχέδια Ανάπτυξης. Ταυτόχρονα λήφθηκαν υπόψη και οι αλληλεπιδράσεις δραστηριοτήτων και χρήσεων, συμπεριλαμβανομένων του τουρισμού, αθλητικών ή ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων, εγκαταστάσεων εξόρυξης ενεργειακών πόρων και παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα θαλάσσια ύδατα. Ουσιαστικά, στο Σχέδιο αποτυπώνεται το όραμα και προθέσεις του Κράτους για την αξιοποίηση και την αιεφόρο ανάπτυξη του θαλάσσιου χώρου του και για τις οποίες έχουν πραγματοποιηθεί οι απαιτούμενες μελέτες πάνω σε εξειδικευμένη και μεμονωμένη βάση.
4. Τονίζεται επίσης πως οποιαδήποτε περαιτέρω καθυστέρηση στην υποβολή του εγκριμένου Σχεδίου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενδέχεται να θέσει την Δημοκρατία ενώπιον δικαστικής αγωγής και επιβολής σε αυτήν σημαντικού χρηματικού προστίμου.

A.Γ 20231004 AG SEA.docx

Οδός Κινύρα 5-6, 1102 Λευκωσία ή Τ.Θ.24401, 1705 Λευκωσία, Τηλ: (+357) 22408100, Φαξ: (+357) 22 677570,
Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: centraltph@tph.moi.gov.cy Ιστοσελίδα: www.moi.gov.cy/tph

5. Ως εκ τούτου, έχοντας υπόψη και τις συμπληρωματικές πληροφορίες που έχουν υποβληθεί και ενόψει του ότι για οποιαδήποτε άλλα εξειδικευμένα θέματα που ενδεχομένως να προκύψουν σε επίπεδο έργου μπορούν να τεθούν σχετικοί όροι στη Γνωμάτευση του Σχεδίου ή και των ΜΕΕΠ επιμέρους έργων, επιθυμώ όπως καταγραφεί η θετική τοποθέτησή μου επί του Σχεδίου.

6. Παραμένω στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρινήσεις.

(Αλέξια Γεωργιάδου)

για Διευθύντῃ

Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως

Κοιν.: Γενικό Διευθυντή Υπουργείου Εσωτερικών

Πρακτικά της συνεδρίας που έγινε στις 27/10/2023 στα πλαίσια εφαρμογής του Άρθρου 16 του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου (Αρ. 153(I)2003)

Πήραν μέρος:

Δέσπω Ζαβρού	Τμήμα Περιβάλλοντος - Πρόεδρος Επιτροπής
Ηρόδοτος Κακούρης	Τμήμα Δασών (θέματα 1, 2)
Βασίλης Παπαδόπουλος	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών (θέμα 2)
Μυρούλα Χ΄Χριστοφόρου	Ομοσπονδία Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (1, 2)
Μάρτιν Χέλλικαρ	Πτηνολογικός Σύνδεσμος Κύπρου (θέματα 1, 2)
Κούλα Μιχαήλ	Terra Cypria (θέματα 1, 2)

Μαριλένα Αδαμίδου Τμήμα Περιβάλλοντος, Γραμματέας

Παρέστησαν:

Νικόλας Ιωάννου	Υφυπουργείο Ναυτιλίας (θέμα 2)
Κυριάκος Αλιούρης	Υφυπουργείο Ναυτιλίας (θέμα 2)
Μάριος Ιωσηφίδης	Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών (θέμα 2)
Νικόλ Μαυροβουνιώτη	Μελετητής (θέμα 1)
Ελεάνα Χατζηανδρέου	Μελετητής (θέμα 1)
Ιωάννης Γκλέκας	Μελετητής (θέμα 2)
Έλενα Ανδρέου	Μελετητής (θέμα 2)
Μαρία Κυθραιώτου	Μελετητής (θέμα 2)
Αικατερίνη Τοκαλάκη	Τμήμα Περιβάλλοντος (θέμα 1)
Άννη Παπαδοπούλου	Τμήμα Περιβάλλοντος (θέμα 2)
Γιώτα Λαζάρου	Τμήμα Περιβάλλοντος (θέμα 2)

Θέμα (1) ΜΕΟΑ, για την κατασκευή και λειτουργία ΦΒ, ισχύος 150 KW, στην Κοινότητα Σίμου, της Επαρχίας Πάφου. (B326/2021). ΖΕΠ “Κοιλιάδα Σαραμά”

Προέδρευσα

- 1.1. Καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και ζήτησε από τον Μελετητή να παρουσιάσει την ΜΕΟΑ και στη συνέχεια ζήτησε από τους παρευρισκόμενους να εκφράσουν ερωτήσεις ή και σχόλια προς την Μελετητή.
- 1.2. Ερωτήσεις προς την Μελετητή:
 - i. Το έργο είναι εντός της κοντινής ζώνης προστασίας του φράγματος;
 - ii. Ποια είναι η απόσταση του έργου από τον γκρεμό “Ατυχούλλη”.
 - iii. Ποια είναι η απόσταση του έργου από την πλησιέστερη θέση φωλεοποίησης του διπλογέρακου.
 - iv. Γιατί οι καταγραφές πτηνοπανίδας έγιναν Ιούλιο-Οκτώβριο και όχι κατά την αναπαραγωγική περίοδο ιδίως αφού υπάρχουν είδη που φωλιάζουν στην περιοχή;
 - v. Κατά πόσον ακολουθήθηκαν οι κατευθυντήριες γραμμές για διεξαγωγή των πτηνοπαρακολουθήσεων που θέτει η ΥΘΠ.
 - vi. Θα τοποθετηθούν πλαίσια ή άλλες υποδομές εντός του τεμαχίου 262;
 - vii. Επηρεάζεται η περιμετρική βλάστηση των τεμαχίων από το έργο;
 - viii. Πως θα γίνει η σύνδεση με το δίκτυο της ΑΗΚ;

- ix. Ποιες άλλες αναπτύξεις υπάρχουν στην περιοχή σε ακτίνα 1 km που μπορεί να έχουν συσσωρευτικές επιπτώσεις στην ΖΕΠ;
- x. Πότε έγιναν οι καταγραφές της χλωρίδας;

1.3. Απαντήσεις από Μελετητή ή και Προεδρεύουσα:

- i. Το έργο **δεν βρίσκεται** εντός της κοντινής ζώνης προστασίας του φράγματος της Ευρέτου.
- ii. Θα διερευνηθεί και θα ενημερωθεί η Επιτροπή από το ΤΠ – **από διερεύνηση διαφάνηκε ότι οι γκρεμοί του Ατυχούλλη βρίσκονται στα 5 χιλ. από την ανάπτυξη.**
- iii. Θα ερωτηθεί η ΥΘΠ και θα ενημερωθεί η Επιτροπή από το ΤΠ
- iv.-v. Οι καταγραφές έγιναν προς το τέλος της αναπαραγωγικής περιόδου λόγω του περιορισμένου χρόνου που προσφέρθηκε από τον κύριο του έργου για αποπεράτωση της ΜΕΟΑ. Η προεδρεύουσα ανέφερε ότι σύμφωνα με την διαβούλευση που έγινε με την ΥΘΠ, οι καταγραφές είναι ικανοποιητικές αν και δεν έγιναν την καταλληλότερη περίοδο.
- vi. Εντός του τεμαχίου 262 δεν θα τοποθετηθούν πλαίσια ή άλλες υποδομές, αλλά θα περιφραχθεί ως μέρος του έργου.
- vii. Από το έργο δεν επηρεάζεται η περιμετρική φυσική βλάστηση, μόνο οι ξηρικές καλλιέργειες εντός των τεμαχίων.
- viii. Η σύνδεση του έργου θα γίνει με το υφιστάμενο δίκτυο στην περιοχή και δεν θα απαιτηθεί η κατασκευή νέας γραμμής, δεδομένου ότι υπάρχει πάσσαλος της ΑΗΚ ακριβώς έξω από το τεμάχιο.
- ix. Στην ευρύτερη περιοχή δεν υπάρχουν άλλα Φ/Β πάρκα, μόνο οικίες και καλλιέργειες.

Προεδρεύουσα

- 1.4. Ευχαρίστησε τους Μελετητές και τους αποδέσμευσε.

Σε αυτό το σημείο αποχώρησαν οι Μελετητές

- 1.5. Στη συνέχεια ανέφερε ότι το τεμάχιο 262 θα πρέπει να μην περιφραχθεί και να μην επηρεαστεί καθόλου η φυσική περιμετρική βλάστηση των τεμαχίων ενώ η οποιαδήποτε φύτευση να είναι συγκεκριμένη. Στη συνέχεια ανέφερε ότι ο κ. Πανίκος Παναγίδης (εκπρόσωπος Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας) θα στείλει γραπτώς τις απόψεις του και ότι παρόλο που θεωρεί ότι οι καταγραφές πτηνοπανίδας δεν είναι ιδανικές, ωστόσο μπορούν να γίνουν αποδεκτές.

Τέλος ζήτησε τις απόψεις και τοποθετήσεις των μελών.

Εκπρόσωπος Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου

- 1.6. Ανέφερε ότι αν εξαιρεθεί το τεμάχιο 262 δεν θα υπάρχουν επιπτώσεις αλλά οι καταγραφές είναι ανεπαρκείς και η ΜΕΟΑ έχει κενά. Πρόσθεσε ότι είναι σημαντικό να κατατεθούν δεδομένα για την απόσταση του ΠΕ από την φωλιά του Διπυλογέρακου και του γκρεμού του Ατυχούλλη.

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου

- 1.7. Ανάφερε ότι οι καταγραφές είναι ανεπαρκείς και συμφωνεί να μην περιφραχθεί το τεμάχιο 262. Πρόσθεσε ότι υπάρχουν ελλείψεις και αδυναμίες στην ΜΕΟΑ και θα πρέπει να κατατεθούν δεδομένα για τα πιο κάτω:
- απόσταση του ΠΕ από την φωλιά του Διπλογέρακου,
 - απόσταση του ΠΕ από τον γκρεμό του Ατυχούλλη και
 - υφιστάμενες αναπτύξεις εντός ακτίνας ενός χιλιομέτρου.

Εκπρόσωπος Terra Cypria

- 1.8. Ανάφερε ότι ως θέμα Αρχής η ΜΕΟΑ θα έπρεπε να επιστραφεί στους Μελετητές. Στη συνέχεια είπε ότι το τεμάχιο 262 πρέπει να μείνει κενό και να μην περιφραχθεί.

Εκπρόσωπος Τμήματος Δασών

- 1.9. Για το θέμα των καταγραφών πτηνοπανίδας, τα μέλη της Επιτροπής θα έπρεπε να ενημερωθεί για τις απόψεις της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας πριν την συνεδρία. Πρώτης όψεως το έργο δεν φαίνεται να έχει επιπτώσεις.
- 1.10. Με κάποια μέτρα μετριασμού θεωρεί ότι το έργο μπορεί να υλοποιηθεί.

Προεδρεύουσα

- 1.11. Ανάφερε ότι θα σταλούν τα συμπληρωματικά στοιχεία και θα υιοθετηθούν τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού για το έργο.

Θέμα (2) Τελική τοποθέτηση μελών επί τους Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο τους Δημοκρατίας (προηγούμενες συναντήσεις 15/09/2023 και 27/09/2023)

Προεδρεύουσα

2.1. Καλωσόρισε τους παρευρισκόμενους και ζήτησε από το Μελετητή να παρουσιάσει την τελική έκδοση τους ΜΕΟΑ, η οποία ολοκληρώθηκε λαμβάνοντας υπόψη τα σχόλια και τους απόψεις που είχαν αποσταλεί από τα μέλη τους Ad-hoc Επιτροπής. Με την ολοκλήρωση τους παρουσίασης διευκρίνισε ένα σημείο στο οποίο είχε αναφερθεί ο μελετητής, αναφέροντας ότι η περιοχή του Φάρου δεν ήταν ποτέ προτεινόμενη για ένταξη στο δίκτυο Natura 2000 και ότι θα πρέπει να διορθωθεί η σχετική αναφορά στη Μελέτη. Στη συνέχεια ζήτησε από τους παρευρισκόμενους να εκφράσουν τυχόν ερωτήσεις τους στον Μελετητή / ή και τους εκπροσώπους του Υφυπουργείου Ναυτιλίας.

2.2.Ερωτήσεις προς Μελετητή και εκπρόσωπο Υφυπουργείου Ναυτιλίας:

- i. Ζητήθηκε διευκρίνιση όσον αφορά τους όρους «λιμενικές περιοχές», «ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων» και « λιμενικές περιοχές περιορισμένης χρήσης» (Αναφορά στον πίνακα 20 της ΜΕΟΑ) και επιβεβαίωση ότι η ζώνη λιμενικών δραστηριοτήτων στη Χωρική Ενότητα 1 δεν εμπίπτει εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000 - αναφορά στον θεματικό χάρτη Ναυτιλίας - Λιμένων (N02) και Θεματικό Χάρτη Σ01,ο οποίος έκανε αναφορά σε μεγάλης έκτασης λιμενική περιοχή.
- ii. Ζητήθηκε διευκρίνιση όσον αφορά τα δύο αγκυροβόλια που παρουσιάζονται εντός περιοχών Natura 2000 και όχι εντός των ζωνών λιμενικών δραστηριοτήτων, στις Χωρικές Ενότητες I και II, σύμφωνα με τους Θεματικούς Χάρτες Ναυτιλίας – Λιμένων N02 και N03. Σύμφωνα με το Σχέδιο χωροθετείται ένα αγκυροβόλιο στην ΕΖΔ «Πόλις-Γιαλιά» και ένα στην ΕΖΔ “ Περιοχή Μουλιά”. Τέθηκαν ερωτήματα για το βάθος των αγκυροβόλιων και κατά πόσον λήφθηκε υπόψη το οριζόντιο μέτρο απαγόρευσης χωροθέτησης αγκυροβολίου σε θαλάσσιο χώρο εντός θαλάσσιας περιοχής δικτύου Natura 2000 και ο κανονισμός του ΤΑΘΕ για απαγόρευση τοποθέτησης αγκυροβολίων εντός περιοχής “Μουλιά”.
- iii. Όσον αφορά την αναφορά στην μελέτη (σελίδα 83), φαίνεται ότι το 39,3% της ζώνης υδατοκαλλιέργειας εμπίπτει εντός περιοχής του προτεινόμενου ΤΚΣ Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου. Ζητήθηκε να διευκρινιστεί ποιοι θαλάσσιοι οικότοποι επηρεάζονται και σε ποιο βάθος η υδατοκαλλιέργεια εισέρχεται εντός της περιοχής Natura 2000;
- iv. Η εκπρόσωπος του Terra Cyrgia ρώτησε στη συνέχεια αν υπάρχει ακόμη αγκυροβόλιο στην περιοχή “Μουλιά”.
- v. Βάσει αναφοράς στην σελίδα 87, ζητήθηκε να διευκρινιστεί κατά πόσον ο διάδρομος αφορά πλοία που θα διέρχονται από τη θαλάσσια περιοχή Λάρνακας.
- vi. Η ΜΕΟΑ επεκτάθηκε και από 7 περιοχές Natura τώρα εξέτασε 9 περιοχές Natura αλλά δεν περιλαμβάνει την επέκταση της ΖΕΠ «Κάβο Γκρέκο» και την ΖΕΠ «Δερύνεια» οι οποίες καθορίστηκαν ως αντισταθμιστικό μέτρο για την κατασκευή της Μαρίνας Αγίας Νάπας.
- vii. Για την ΖΕΠ Αγίας Θέκλας–Λιοπέτρι και για την Μαρίνα Αγίας Νάπας σε σχέση με το είδος καθορισμού *Charadrius leschenaultii* (βραχοπλουμίδι) ζητήθηκε να διευκρινιστεί γιατί δεν έχει οριστεί στην ΜΕΟΑ η οχληρία λόγω των αναπτύξεων, ως η σημαντικότερη των επιπτώσεων για το είδος; Αναφέρθηκε ότι η όχληση από τις αναπτύξεις είναι η

- κύρια απειλή για το είδος παρόλο που μπορεί να υπάρχει το ενδιάιτημα του και ήδη υπάρχει η αρνητική Γνωμάτευση για την συγκεκριμένη ανάπτυξη (μαρίνα Αγ. Νάπας).
- viii. Ζητήθηκε να διευκρινιστεί κατά πόσον η ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής είναι καινούρια και αν μπορεί να αυξήσει την επισκεψιμότητα οπότε και την απειλή προς το είδος.
- ix. Ζητήθηκε να διευκρινιστεί κατά πόσον προχώρησε το θέμα για την αποτύπωση των θαλάσσιων περιοχών ΖΕΠ στους χάρτες και συμπερίληψη τους στο ΘΧΣ. Συγκεκριμένη αναφορά για θαλασσοπούλια, σύμφωνα με τα δεδομένα της Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας.

2.3.Απαντήσεις από Μελετητή και εκπρόσωπο Υφυπουργείου Ναυτιλίας

- i. Οι λιμενικές περιοχές και οι λιμενικές περιοχές περιορισμένης χρήσης ορίστηκαν βάσει του Νόμου της Αρχής Λιμένων και κατόπιν διαβούλευσης καθορίστηκαν οι ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων, στο πλαίσιο κατάρτισης του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου. Τα όρια των ζωνών λιμενικών δραστηριοτήτων είναι πολύ μικρότερες από τις λιμενικές περιοχές και τις λιμενικές περιοχές περιορισμένης χρήσης και σε καμία περίπτωση δεν εμπίπτουν εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000.
- ii. Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Ναυτιλίας ανέφερε ότι **στους θεματικούς Χάρτες αποτυπώνεται η υφιστάμενη κατάσταση** αλλά και προτεινόμενη χωροθέτηση των ζωνών του ΘΧΣχ. Για το λόγο αυτό στους Θεματικούς Χάρτες N02 και N03 παρουσιάζονται και δύο αγκυροβόλια που εμπίπτουν εντός των περιοχών Natura 2000, λόγω του ότι αυτά είναι υφιστάμενα. Στους τελικούς χάρτες του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου Σ01, Σ02, Σ03, Σ04, Σ05 και Σ06 παρουσιάζονται μόνο οι **προτεινόμενες ζώνες** και όχι οι συγκεκριμένες χρήσεις/δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην κάθε ζώνη ξεχωριστά. Τα αγκυροβόλια που φαίνεται να είναι χωροθετημένα εκτός ζώνης λιμενικών δραστηριοτήτων είτε θα μετακινηθούν εντός της ζώνης είτε θα αφαιρεθούν, αλλά αυτό δεν αποτελεί αντικείμενο μελέτης του ΘΧΣχ και θα αξιολογηθεί στη συνέχεια με την εφαρμογή του εγκεκριμένου Σχεδίου.
- iii. Η έκταση της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας που φαίνεται τώρα στον Θεματικό Χάρτη A04 ότι εμπίπτει εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ «Αγ. Γεώργιος Αλαμάνου», θα μειωθεί και δεν θα εμπίπτει εντός της συγκεκριμένης προτεινόμενης περιοχής Natura 2000. Αυτό επιβεβαιώθηκε και από τον εκπρόσωπο του Τμήματος Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών, αναφέροντας ότι συμφωνούν με τον περιορισμό του εμβαδού της ζώνης υδατοκαλλιέργειας, έτσι ώστε να μην υπάρχει αλληλοεπικάλυψη με τον προτεινόμενο ΤΚΣ.
- iv. Τα αγκυροβόλια τα οποία δεν εμπίπτουν στις ζώνες λιμενικών δραστηριοτήτων ή/και εμπίπτουν εντός Natura, θα μετακινηθούν σε επίπεδο έργου, βάσει είτε Διαταγμάτων Διαχείρισης είτε Κανονισμών του ΤΑΘΕ κλπ.
- v. Ο διάδρομος αφορά πλοία που θα έρχονται από Λάρνακα και είναι εντός ζώνης Λιμενικών Δραστηριοτήτων η οποία είναι μικρή. Καμία ζώνη Λιμενικών Δραστηριοτήτων δεν βρίσκεται εντός περιοχής Natura 2000.
- vi. Λήφθηκε υπόψη η επέκταση της ΖΕΠ Κάβο Γκρέκο, όμως οι μελετητές δήλωσαν ότι δεν είχαν πληροφορίες για την ΖΕΠ «Δερύνειας».
- vii. Οι πετρελαιοκηλίδες και τα απόβλητα θεωρήθηκαν απειλές για το είδος οι οποίες μπορεί να προκληθούν λόγω των δραστηριοτήτων εντός της ζώνης υποδομών σκαφών αναψυχής (λόγω της Μαρίνας) και ως μέτρο μετριασμού εισηγούνται την αποφυγή παραχώρησης νέων αδειών στο χερσαίο κομμάτι στη ζώνη υποδομών σκαφών

αναψυχής. Ο εκπρόσωπος του Υφυπουργείου Ναυτιλίας εξήγησε ότι ο σχεδιασμός αφορά τον θαλάσσιο χώρο και ότι αξιολογήθηκαν μόνο οι επιπτώσεις που μπορεί να προέλθουν από τις δραστηριότητες του θαλάσσιου χώρου και όχι του χερσαίου χώρου.

viii. Ο κ. Ιωάννου (εκπρόσωπος Υφυπουργείου Ναυτιλίας) είπε ότι ο Σχεδιασμός αφορά μόνο τον θαλάσσιο χώρο και όχι τον χερσαίο. Η ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής είναι καινούρια και περιλαμβάνει την υφιστάμενη και εν λειτουργία μαρίνα Αγίας Νάπας. Επειδή δεν αναμένεται να υπάρχουν λιμενικές δραστηριότητες στην συγκεκριμένη ζώνη, ούτε να δημιουργηθούν χώροι επισκευής σκαφών, και επίσης δεν πρόκειται να κατασκευαστεί δεύτερη Μαρίνα στην ίδια περιοχή, δεν αναμένεται να αυξηθούν οι δραστηριότητες και η επισκεψιμότητα λόγω του καθορισμού της νέας ζώνης υποδομών σκαφών αναψυχής.

ix. Όσον αφορά στις υπεράκτιες ΖΕΠ, επαναλήφθηκε η τοποθέτηση της ΥΘΠ σε προηγούμενη συνεδρία ότι η μελέτη μόλις έχει ολοκληρωθεί και δεν ήταν δυνατή η παροχή στοιχείων για πιθανές περιοχές ώστε να ληφθούν υπόψη στο παρόν Σχέδιο. Το Υφυπουργείο επανέλαβε τη δέσμευση για αναθεώρηση του σχεδίου σε περίπτωση προσθήκης νέων περιοχών Natura 2000.

Επιπλέον των πιο πάνω ερωτήσεων και διευκρινήσεων, εκφράστηκαν και οι ακόλουθοι προβληματισμοί:

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου

2.5. Η εκπρόσωπος της ΟΠΟΚ έθεσε ως σοβαρό ζήτημα τη χωροθέτηση μέρους της ζώνης εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων εντός της περιοχής του δικτύου Natura 2000 «Ωκεανίς» καλύπτοντας έκταση 22% και πρόσθεσε ότι η συγκεκριμένη ζώνη πρέπει να αφαιρεθεί από την περιοχή «Ωκεανίς».

Εκπρόσωπος Terra Cypria

2.6. Η εκπρόσωπος του Terra Cypria είπε ότι για το θέμα της ζώνης εξόρυξης εντός της «Ωκεανίς» πρέπει να γίνει επιστημονική μελέτη για τις επιπτώσεις στα είδη σε περίπτωση που θα γίνουν εξορύξεις.

Προεδρεύουσα

2.7. Όσον αφορά τη ζώνη εξόρυξης υδρογονανθράκων και την ΕΖΔ «Ωκεανίς», σημείωσε ότι είναι αντιληπτές και σεβαστές οι απόψεις των περιβαλλοντικών οργανώσεων όσον αφορά τη ζώνη εξόρυξης και θα καταγραφούν.

2.8. Σε περίπτωση που θα γίνει εξόρυξη στο τεμάχιο που εμπίπτει εντός της «Ωκεανίς», το έργο θα εξεταστεί βάσει των σχετικών νομοθεσιών για έργα.

2.9. Ευχαρίστησε τους Μελετητές και τους αποδέσμευσε. Στη συνέχεια ζήτησε από τους παρευρισκόμενους να εκφράσουν τυχόν ερωτήματα προς τους εκπροσώπους του Υφυπουργείου Ναυτιλίας και στη συνέχεια να τοποθετηθούν.

Σε αυτό το σημείο αποχώρησαν οι Μελετητές και παρέμειναν οι εκπρόσωποι του Υφυπουργείου Ναυτιλίας. Η παραμονή των εκπροσώπων του Υφυπουργείου Ναυτιλίας έγινε έπειτα από την ομόφωνη έγκριση των μελών της Ad-hoc Επιτροπής.

Δεν υπήρχαν ερωτήματα προς τους εκπροσώπους του Υφυπουργείου Ναυτιλίας και τα μέλη προχώρησαν στην τοποθέτηση τους.

Εκπρόσωπος Τμήματος Δασών

2.10. Τοποθετήθηκε θετικά.

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου

2.11. Θα τοποθετηθεί γραπτώς εντός μίας εβδομάδας (επισυνάπτονται οι απόψεις που αποστάλθηκαν).

Εκπρόσωπος Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου

2.12. Θα τοποθετηθεί γραπτώς εντός μίας εβδομάδας.

Εκπρόσωπος Terra Cypria

2.13. Τοποθετήθηκε θετικά με την προϋπόθεση δέσμευσης του Υφυπουργείου Ναυτιλίας ότι δεν θα προχωρήσει κάτι σε σχεδιασμό αν υπάρχει πιθανότητα επηρεασμού περιοχής του Δικτύου Natura 2000. Ζήτησε διασφάλιση και ανοικτό διάδρομο επικοινωνίας με το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, για να ενημερώνονται για εξελίξεις των έργων διότι οι περιοχές Natura 2000 θα πρέπει να διαφυλαχθούν.

Εκπρόσωπος Υφυπουργείου Ναυτιλίας

2.14. Ανέφερε ότι είναι θετικός και δεκτός στις απαιτήσεις της εκπροσώπου Terra Cypria για διατήρηση καλής επικοινωνίας μεταξύ των δύο και πρόσθεσε ότι για κάθε έργο θα γίνεται εξέταση της αίτησης του βάσει της Νομοθεσίας.

Εκπρόσωπος ΤΑΘΕ

2.15. Είναι θετικός και συμφωνεί με τη μείωση της ζώνης Υδατοκαλλιέργειας εκτός της περιοχής Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου καθώς και με την μετακίνηση του αγκυροβολίου εκτός της περιοχής Natura 2000. Πρόσθεσε ότι αν προκύψει κάτι άλλο θα το υποβάλει γραπτώς.

Προεδρεύουσα

2.16. Ανάφερε ότι όσοι από τα μέλη θέλουν μπορούν να στείλουν γραπτώς τις απόψεις τους μέχρι την επόμενη Παρασκευή 3/11/2023.

**ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2023**

Annie Papadopoulou

From: Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>
Sent: Wednesday, 8 November 2023 7:48 am
To: eerotokritou; 'Martin Hellicar'; 'Artemis'; 'Director'; director@dfmr.moa.gov.cy; info@opok.org.cy; 'Andreas Demetropoulos'
Cc: birdlifecyprus@birdlifecyprus.org.cy; info@terracypria.org; director.thira@cytanet.com.cy; andreaws@gmail.com; 'Eleni Stylianopoulou'; cvoskos@environment.moa.gov.cy; ekakouri@cytanet.com.cy; madamidou@environment.moa.gov.cy; 'Despo Zavrou'; 'Kyriaki Michael'; 'Annie Papadopoulou'; iconstantinou@environment.moa.gov.cy; 'Christalla Nisiotou'; vrapadopoulos@dfmr.moa.gov.cy; mmarcou@dfmr.moa.gov.cy; 'Γιώτα Λαζάρου'; 'Χριστιάνα Χατζηαλεξάνδρου'; Thira HQ
Subject: Re: Συνεδρία Ad-hoc Επιτροπής - 27/10/2023

CAUTION: THIS EMAIL ORIGINATED FROM OUTSIDE OF THE ORGANIZATION. DO NOT CLICK LINKS OR OPEN ATTACHMENTS UNLESS YOU RECOGNIZE THE SENDER AND KNOW THE CONTENT IS SAFE.

Καλημέρα,

αναφορικά με το θέμα του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου (ΘΧΣ) που συζητήθηκε στις 27/10 σας πληροφορώ ότι ως ΥΟΠ δεν φέρουμε ένσταση στο εν λόγω Σχέδιο.

Παράλληλα, πιστεύουμε ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα πιο κάτω για την υιοθέτηση όρων στη σχετική γνωμοδότηση:

- Σε περίπτωση ανάπτυξης έργων εντός της περιοχής "Ωκεανίς" (ΤΚΣ και ΖΕΠ) θα πρέπει να ακολουθηθούν οι απαραίτητες διαδικασίες της ειδικής οικολογικής αξιολόγησης.
- Η περιοχή γύρω από τις νησίδες 'Μουλιά' λόγω της σημαντικότητας της για την πτηνοπανίδα θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια έτσι ώστε μή περιληφθεί αγκυροβόλιο.
- Σε ότι αφορά την Ζώνη Υποδομών Σκαφών Αναψυχής θα πρέπει να ληφθεί πρόνοια έτσι ώστε εντός της ΖΕΠ 'Αγ. Θέκλα-Λιοπέτρι' παραμείνει μόνο στο χώρο και μπροστά από την μαρίνα Αγ. Νάπας, και εξαιρεθεί από την υπόλοιπη περιοχή ΖΕΠ.

Πάνικος Παναγίδης
Λειτουργός Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

Ταμείο Θήρας - Game & Fauna Dept.
Υπουργείο Εσωτερικών - Ministry of the Interior
tel: 00 357 22 560 113
fax: 00 357 22 560 114
On 20/10/2023 11:25 am, eerotokritou wrote:

Αρ. Φακ. 02.15.003.001

Μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου μόνο

Διευθυντή Τμήματος Δασών

Annie Papadopoulou

From: Game Fund - Panicos Panayides <panayides.gf@cytanet.com.cy>
Sent: Monday, 13 November 2023 7:25 am
To: Yiota Lazarou
Cc: 'Irene Constantinou'; 'Despo Zavrou'; 'Annie Papadopoulou'; Tmima Alieias Marios Iosifides; Thira HQ
Subject: Re: FW: Μελέτη για θαλασσοπούλια - ΘΧΣ

Καλημέρα,

αναφορικά με το πιο πάνω θέμα που αφορά σημερινή συνάντηση της Επιτροπής ΣΜΠΕ διευκρινίζεται ότι σε ότι αφορά την προτεινόμενη ζώνη διερεύνησης για υπεράκτιες ΑΠΕ, από τα μέχρι σήμερα διαθέσιμα στοιχεία που αφορούν την πτηνοπανίδα (θαλασσοπούλια), η συγκεκριμένη περιοχή δεν φαίνεται να είναι απαγορευτική για σκοπούς διερεύνησης ανάπτυξης τέτοιων έργων.

Σημειώνεται ότι σε περίπτωση που μελλοντικά προκύψουν νέα στοιχεία και δεδομένα αυτά θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διενέργεια των απαραίτητων μελετών/αξιολογήσεων.

Πανίκος Παναγίδης
Λειτουργός Υπηρεσίας Θήρας & Πανίδας

Ταμείο Θήρας - Game & Fauna Dept.
Υπουργείο Εσωτερικών - Ministry of the Interior
tel: 00 357 22 560 113
fax: 00 357 22 560 114

ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΥΠΡΟΥ (ΜΚΟ)

Γεωργίου Σεφέρη 4B, 1076 Λευκωσία | Τ.Θ. 28539, 2080 Λευκωσία | Τηλέφωνο: 22 313750 & 22 879240
Τηλεομοιότυπο: 22 879241 | Ηλεκτρονική διεύθυνση: info@opok.org.cy | Ιστοσελίδα: www.opok.org.cy

Επείγον – Με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο

Emails: andrecws@gmail.com / andrecws@logos.cy.net

Λευκωσία, 28 Οκτωβρίου 2023

Προς:

Αναπληρωτή Διευθυντή Τμήματος Περιβάλλοντος, Δρ. Θεόδουλο Μεσημέρη
Αναπληρώτρια Διευθύντρια Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Έλενα Στυλιανοπούλου

Κοινοποίηση:

Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, Δρ. Στέλιο Χειμώνα (Υπόψη κ. Κυριάκου Αλιούρη και κ. Νικόλα Ιωάννου)

Προϊστάμενη Τομέα Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και Βιοποικιλότητας Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Δέσπω Ζαβρού (Υπόψη κας Άννης Παπαδοπούλου)

Προϊστάμενη Τομέα Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων Τμήματος Περιβάλλοντος, κα Ειρήνη Κωνσταντίνου (Υπόψη κας Γιώτας Λαζάρου)

Μέλη Ad-hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

- Διευθύντρια Τμήματος Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, κα Μαρίνα Αργυρού (Υπόψη κ. Βασίλη Παπαδόπουλου και κας Μελίνας Μάρκου)
- Διευθυντή Τμήματος Δασών, κ. Χαράλαμπο Αλεξάνδρου (Υπόψη κ. Ηρόδοτου Κακούρη)
- Προϊστάμενο Υπηρεσίας Θήρας και Πανίδας, κ. Παντελή Χατζηγέρου (Υπόψη κ. Πανίκου Παναγίδη)
- Διευθυντή Πτηνολογικού Συνδέσμου Κύπρου (BirdLife Cyprus), Δρ. Μάρτιν Χέλλικαρ
- Διευθύντρια Κυπριακού Ιδρύματος Προστασίας του Περιβάλλοντος Terra Cyprus, κα Κυριακή Μιχαήλ

Αγαπητέ κ. Μεσημέρη / Αγαπητή κα Στυλιανοπούλου,

Θέμα: Τελική τοποθέτηση και αιτιολογημένη εισήγηση της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου αναφορικά με τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Κυπριακής Δημοκρατίας

Σε συνέχεια της εξέτασης του πιο πάνω θέματος, κατά τις συνεδρίες της Ad-hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) που πραγματοποιήθηκαν στις 15.09.2023, 27.09.2023 και 27.10.2023, της προηγούμενης σχετικής επιστολής μας, ημερομηνίας 25.09.2023, καθώς και μελέτης όλων των σχετικών εγγράφων και μελετών που έχουν υποβληθεί για το υπό εξέταση θέμα, σας διαβιβάζω την τελική τοποθέτηση και αιτιολογημένη εισήγηση της Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου (ΟΠΟΚ) προς την Περιβαλλοντική Αρχή.

1. Γενικά σχόλια

Ειδικά όσον αφορά τα συμπληρωματικά και διευκρινιστικά στοιχεία που έχουμε ζητήσει, με την επιστολή μας ημερομηνίας 25.09.2023, σημειώνεται ότι έχουν υποβληθεί όλοι οι επικαιροποιημένοι χάρτες του Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδίου (ΘΧΣ) της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίοι, μεταξύ άλλων, περιλαμβάνουν τις 2 νέες Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές (ΘΠΠ) στις Θαλασσιές Σπηλιές Αγίας Νάπας (ΚΔΠ 46/2023) και στον Άγιο Γεώργιο Αλαμάνου (ΚΔΠ 499/2022 και ΚΔΠ 47/2023), που έχουν κηρυχθεί δυνάμει του άρθρου 5Α του περί Αλιείας Νόμου (ΚΕΦ.135).

Επιπρόσθετα, έχει υποβληθεί μία νέα, άμεσα διακριτή και ολοκληρωμένη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ), ημερομηνίας 20.10.2023, η οποία λαμβάνει υπόψη όλες τις κηρυγμένες και προτεινόμενες θαλάσσιες περιοχές του Δικτύου Natura 2000 στην Κύπρο, περιλαμβανομένων τόσο των Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ) / Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) με βάση την Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ), όσο και των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) με βάση την Οδηγία για τα Πουλιά (2009/149/ΕΚ, πρώην Οδηγία 79/409/ΕΟΚ).

Παράλληλα, όμως, σημειώνεται ότι δεν έχουν υποβληθεί τα δεδομένα χαρτογράφησης των 4 σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων (1110, 1120*, 1170, 8330) του 2013 και του 2022 σε αρχεία Google Earth (KMZ files), έτσι ώστε τα μέλη της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ να μπορούν να έχουν πλήρη εικόνα, τόσο της διαφοροποίησης της έκτασης τους, όσο και του επηρεασμού τους από κάθε προτεινόμενη χρήση / δραστηριότητα / ζώνη.

Επισημαίνεται ότι τα αποτελέσματα του έργου «Χαρτογράφηση και αξιολόγηση των λιβαδιών Ποσειδωνίας και άλλων σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων κάτω από την Ευρωπαϊκή Οδηγία των Οικοτόπων (92/43/ΕΟΚ), στα παράκτια ύδατα της Κύπρου», το οποίο ολοκληρώθηκε στα τέλη 2022, δεν έχουν ακόμη αναρτηθεί στη Γεωπύλη Inspire του Τμήματος Κτηματολογίου και Χωρομετρίας του Υπουργείου Εσωτερικών (βλ. *Θεματικοί Χάρτες > Υδρογραφικά Δεδομένα > Στοιχεία Υποβάθρου (Θαλάσσια) > Λιβάδια Ποσειδωνίας / Βραχώδεις Περιοχές / Αμμώδεις Περιοχές*).

Τα δεδομένα χαρτογράφησης των θαλάσσιων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος είναι σημαντικά, καθότι, σύμφωνα με την χαρτογράφηση που πραγματοποιήθηκε το 2022, σε σχέση με την αντίστοιχη χαρτογράφηση που πραγματοποιήθηκε το 2013, η περιοχή της φυσικής κατανομής των θαλάσσιων οικοτόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος παρουσιάζει σημαντική αύξηση ως ακολούθως:

- **1110 Αμμοσύρσεις που καλύπτονται διαρκώς από θαλάσσιο νερό μικρού βάθους: Η έκταση του οικοτόπου παρουσιάζει αύξηση κατά περίπου 361 τ.χλμ.**
- **1120* Εκτάσεις θαλάσσιας βλάστησης με *Posidonia (Posidonium oceanicae)*: Η έκταση του οικοτόπου παρουσιάζει αύξηση κατά περίπου 218 τ.χλμ.**
- **1170 Ύφαλοι: Η έκταση του οικοτόπου παρουσιάζει αύξηση κατά περίπου 0,86 τ.χλμ.**
- **8330 Θαλάσσια σπήλαια εξ ολοκλήρου ή κατά το ήμισυ κάτω από την επιφάνεια της θάλασσας: Η έκταση του οικοτόπου υπολογίστηκε σε πλέγμα (grid) και παρουσιάζει αύξηση κατά περίπου 0.165 τ.χλμ. στην προτεινόμενη περιοχή επέκτασης της ΕΖΔ Κάβο Γκρέκο (CY3000005) και στην προτεινόμενη περιοχή κήρυξης του ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012).**

Σημειώνεται ότι οι διαφορές που παρατηρούνται στην έκταση των 4 σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων οφείλεται στο γεγονός ότι η δειγματοληπτική επιφάνεια κατά την χαρτογράφηση του 2022 ήταν μεγαλύτερη (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 23).

Παράλληλα, επισημαίνεται ότι η έκταση των 4 σημαντικών θαλάσσιων οικοτόπων, εντός των καθορισμένων ορίων των ήδη κηρυγμένων και προτεινόμενων θαλάσσιων περιοχών του Δικτύου Natura 2000 στην Κύπρο, παρουσιάζει μικρή αύξηση όσον αφορά τους οικοτόπους 1120* και 8330, μικρή μείωση όσον αφορά τον οικοτόπο 1170 και μεγάλη μείωση όσον αφορά τον οικοτόπο 1110 (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 24, «Πίνακας 1. Χαρτογράφηση θαλάσσιων οικοτόπων 2013» και «Πίνακας 2. Χαρτογράφηση θαλάσσιων οικοτόπων 2022»).

2. Ειδικά σχόλια

2.1. Εισήγηση για χωροθέτηση της Ζώνης Λιμενικών Δραστηριοτήτων στο Λιμάνι Λατσιού, εκτός της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001), της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023), καθώς και της ΘΠΠ Χάλαβρο

Σύμφωνα με τον «Θεματικό Χάρτη Ναυτιλίας – Λιμένων 2», η Ζώνη Λιμενικών Δραστηριοτήτων στο Λιμάνι Λατσιού έχει μειωθεί και δεν εμπίπτει πλέον εντός των καθορισμένων ορίων της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά

(CY4000001), της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023), καθώς και της ΘΠΠ Χάλαβρο (ΚΔΠ 414/2021 και ΚΔΠ 91/2023).

Θεωρούμε ότι η μείωση της Ζώνης Λιμενικών Δραστηριοτήτων στο Λιμάνι Λατσιού, έτσι ώστε να μην εμπίπτει εντός των προστατευόμενων περιοχών, αποτελεί το κατ' ελάχιστον (minimum) μέτρο αποτροπής δυνητικά σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων σε θαλάσσιους οικότοπους (1110, 1120*, 1170, 8330) και θαλάσσια είδη (**Monachus monachus*, **Chelonia mydas*, **Caretta caretta*, *Tursiops truncatus*, κ.α.) χαρακτηρισμού των εν λόγω προστατευόμενων περιοχών.

2.2. Εισήγηση για επιβολή νομικά δεσμευτικών και ουσιαστών όρων μετριασμού των επιπτώσεων από την χωροθέτηση της Λιμενικής Περιοχής Περιορισμένης Χρήσης στο Λιμάνι Λατσιού, εντός της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001), της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010), της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023) και της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024)

Σύμφωνα με τον «Θεματικό Χάρτη Ναυτιλίας – Λιμένων 2» και τον «Πίνακα 20. Ποσοστά κατάληψης της κάθε προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 από τις Ζώνες του ΘΧΣ» (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 83), εντός της Λιμενικής Περιοχής Περιορισμένης Χρήσης στο Λιμάνι Λατσιού εμπίπτει:

- 96.16% της συνολικής έκτασης της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001).
- 9.05% της συνολικής έκτασης της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010).
- 8.96% της συνολικής έκτασης της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- 4.63% της συνολικής έκτασης της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024).

Με βάση το άρθρο 2 («Ερμηνεία») του περί Αρχής Λιμένων Κύπρου Νόμου του 1973 έως 2021: «“περιοχή λιμένος” σημαίνει οιαδήποτε περιοχήν ήτις δυνάμει των διατάξεων του παρόντος Νόμου περιλαμβάνεται εντός των ορίων λιμένος, προλιμένος ή περιοχής πλοηγήσεως» (βλ. επίσης ΚΔΠ 373/2016).

Ειδικότερα, η Λιμενική Περιοχή Περιορισμένης Χρήσης στο Λιμάνι Λατσιού περιλαμβάνει τα χωρικά ύδατα της Κύπρου που περικλείονται μεταξύ της γραμμής θέσεως από την κοινότητα Αργάκα προς την ανοικτή θάλασσα και της γραμμής θέσεως από ένα σημείο της τομής της παραλίας διά μέσου της νήσου Κακοσκάλι προς την ανοικτή θάλασσα, πάνω στον Χάρτη του Αγγλικού Ναυαρχείου με αριθμό 2074, ημερομηνίας 24.05.1892 (ΚΔΠ 31/2021, σελ. 177).

Δεδομένης της σημαντικής μείωσης της Ζώνης Λιμενικών Δραστηριοτήτων και της θέσης του Υφυπουργείου Ναυτιλίας, με βάση την οποία η Λιμενική Περιοχή Περιορισμένης Χρήσης στο Λιμάνι Λατσιού υφίσταται ήδη και δεν μπορεί να μειωθεί περαιτέρω, στην Έκθεση ΕΟΑ για το ΘΧΣ θα πρέπει να τίθενται νομικά δεσμευτικοί και ουσιαστικοί όροι για το μετριασμό δυνητικά σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων στους στόχους διατήρησης και την ακεραιότητα της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001), της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010), της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023) και της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024).

2.3. Εισήγηση για χωροθέτηση των Αγκυροβολίων εκτός της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001) και της ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006)

Σύμφωνα με τον «Θεματικό Χάρτη Ναυτιλίας – Λιμένων 2» χωροθετείται ένα Αγκυροβόλιο εντός της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001) στην Χωρική Ενότητα I του ΘΧΣ. Σύμφωνα επίσης με τον «Θεματικό Χάρτη Ναυτιλίας – Λιμένων 3» χωροθετείται ένα Αγκυροβόλιο εντός της ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006) στην Χωρική Ενότητα II του ΘΧΣ.

Σημειώνεται ότι στη ΜΕΟΑ δεν αναφέρεται το βάθος στο οποίο χωροθετούνται τα δύο αγκυροβόλια, ενώ παράλληλα δεν αναφέρονται οι θαλάσσιοι οικότοποι που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή και επηρεάζονται από την χωροθέτηση των δύο αγκυροβολίων, παρότι αυτά εμπίπτουν εντός των περιοχών του

Δικτύου Natura 2000 ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001) και ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006).

Σύμφωνα με το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, τα δύο αγκυροβόλια υφίστανται ήδη και η δημιουργία τους δεν προτείνεται στα πλαίσια του ΘΧΣ.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τις τελικές Γνωμοδοτήσεις της Επιστημονικής Επιτροπής για την ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Νησιά (CY3000006) και την ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006), οι οποίες εγκρίθηκαν στις 26.07.2022 και τροποποιήθηκαν στις 23.01.2023, με βάση τα οριζόντια / γενικά μέτρα προστασίας και διαχείρισης των ΘΠΠ που εμπίπτουν εντός του Δικτύου Natura 2000, μεταξύ άλλων, προνοείται η απαγόρευση της αγκυροβόλησης σκαφών εντός των καθορισμένων ορίων των προστατευόμενων περιοχών, με εξαίρεση περιπτώσεις ανωτέρας βίας (π.χ. κακοκαιρία, ατύχημα, έρευνα, διάσωση, κ.α.).

Επιπλέον, σημειώνεται ότι το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών (ΤΑΘΕ) έχει ήδη προβεί σε δημόσια παρουσίαση και διαβούλευση στο Δήμο Γεροσκήπου της επαρχίας Πάφου, στις 29.08.2023, για την έκδοση διατάγματος, με βάση το οποίο θα απαγορεύεται η αλιεία και η αγκυροβόληση σκαφών εντός και πλησίον της ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006).

Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω, θεωρούμε ότι στην Έκθεση ΕΟΑ για το ΘΧΣ θα πρέπει να τίθενται νομικά δεσμευτικοί και ουσιώδεις όροι για το μετριασμό δυνητικά σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων στα προστατευτέα αντικείμενα (ενδιαυτήματα και είδη χαρακτηρισμού) και τους στόχους διατήρησης της ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001) και της ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006), με βάση τους οποίους **τα δύο αγκυροβόλια θα πρέπει να καταργηθούν και η αγκυροβόληση θα πρέπει να επιτρέπεται αποκλειστικά εντός των καθορισμένων Ζωνών Λιμενικών Δραστηριοτήτων στο Λιμάνι Λατσιού και στο Λιμάνι Πάφου**. Σημειώνεται ότι, όπως διαφάνηκε κατά την τελευταία συνεδρία της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ, το Υφυπουργείο Ναυτιλίας δήλωσε ότι δεν διαφωνεί με την εν λόγω εισήγηση.

2.4. Εισήγηση για χωροθέτηση της Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων εκτός της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024)

Σύμφωνα με τους «Χάρτες Θεματικών Ενοτήτων 1, 2, 3 και 4», τον «Θεματικό Χάρτη Ενέργειας 1», καθώς και τον «Πίνακα 20. Ποσοστά κατάληψης της κάθε προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 από τις Ζώνες του ΘΧΣ» (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 83), η Λιμενική Περιοχή Λιμανιού Πάφου καταλαμβάνει 2.07%, η Λιμενική Περιοχή Περιορισμένης Χρήσης Λιμανιού Λατσιού καταλαμβάνει 4.63%, οι Διάδρομοι Θαλάσσιας Κυκλοφορίας – Θαλάσσιες Διαδρομές Πλοίων καταλαμβάνουν 9.19% και η Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων καταλαμβάνει 22.02% της συνολικής έκτασης της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024). Αθροιστικά, τα πιο πάνω ποσοστά ισοδυναμούν με το 37.91% της συνολικής έκτασης της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), καθώς και τους ερμηνευτικούς οδηγούς και τις κατευθυντήριες γραμμές της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την ορθή εφαρμογή του άρθρου 6 της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, σε περίπτωση που η πιθανότητα πρόκλησης σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων σε μία προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 είναι αβέβαιη, τότε εφαρμόζεται η θεμελιώδης Αρχή της Προφύλαξης (Precautionary Principle), δηλαδή θεωρείται ότι η πρόκληση επιπτώσεων στην περιοχή είναι πιθανή.

Σημειώνεται επίσης ότι ο επηρεασμός ενός στόχου διατήρησης ή/και της ακεραιότητας μίας προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000, σε ποσοστό μεγαλύτερο του >1%, δεν μπορεί να θεωρείται ως αμελητέα επίπτωση, αλλά αντιθέτως πρέπει να θεωρείται ως σημαντική επίπτωση. Παράλληλα, τονίζεται ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, οποιαδήποτε επίπτωση σε οικοτόπο ή/και είδος προτεραιότητας πρέπει να θεωρείται σημαντική.

Με βάση τα πιο πάνω, τονίζονται τα ακόλουθα:

- Η ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) αποτελεί το μοναδικό μεταναστευτικό διάδρομο στα θαλάσσια ύδατα της Κυπριακής Δημοκρατίας για σημαντικά είδη άγριας πανίδας και μία ομάδα πελαγικών θαλασσοπουλιών. Συγκεκριμένα, τα 4 είδη χαρακτηρισμού της περιοχής ως ΕΖΔ, εκ των οποίων τα 3 αποτελούν είδη προτεραιότητας, είναι: τα παγκοσμίως Κινδυνεύοντα (Endangered) είδη **Chelonia mydas* και **Monachus monachus*, το παγκοσμίως Ευάλωτο (Vulnerable) είδος **Caretta caretta* και το παγκοσμίως Μειωμένου Ενδιαφέροντος (Least Concern) είδος *Tursiops truncatus*. Τα 6 είδη χαρακτηρισμού της περιοχής ως ΖΕΠ είναι τα παγκοσμίως Μειωμένου Ενδιαφέροντος (Least Concern) είδη *Calonectris diomedea*, *Phalacrocorax aristotelis desmarestii*, *Egretta garzetta* και *Larus genei*, καθώς και τα παγκοσμίως Ευάλωτα (Vulnerable) είδη *Larus audouinii* και *Puffinus yelkouan*.
- Η περιοχή σύγκρουσης της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) με την Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων υπολογίζεται περίπου στα 183,351 εκτάρια. Η έκταση αυτή μεταφράζεται σε 22.02% της προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 και 3.61% της Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων.
- Η συμπερίληψη του 22.02% της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) στη Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων και ο αθροιστικός / σωρευτικός επηρεασμός του 37.91% της συνολικής έκτασης της προστατευόμενης περιοχής, από όλες τις χρήσεις, δραστηριότητες και ζώνες που περιλαμβάνονται στο ΘΧΣ, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί αμελητέος. Αντιθέτως, ο αντίκτυπος στην προστατευόμενη περιοχή θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός.
- Οι Λιμενικές Περιοχές και οι Λιμενικές Περιοχές Περιορισμένης Χρήσης, καθώς και οι Διάδρομοι Θαλάσσιας Κυκλοφορίας και οι Θαλάσσιες Διαδρομές Πλοίων, υφίστανται ήδη και δεν μπορούν να ακυρωθούν ή/και να μειωθούν.
- Δεν υπάρχουν θετικές ενδείξεις ύπαρξης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, πόσο μάλλον επιβεβαιωμένα γνωστά κοιτάσματα υδρογονανθράκων στο Τεμάχιο 1 της Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης (ΑΟΖ), στο οποίο εμπίπτει εξ' ολοκλήρου η ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024). Επιπλέον, η Κυπριακή Δημοκρατία, μέχρι στιγμής, δεν έχει υπογράψει οποιοδήποτε συμβόλαιο έρευνας και αναλογικού καταμερισμού παραγωγής, αλλά ούτε έχει χορηγήσει οποιαδήποτε ενεργή άδεια έρευνας και εξόρυξης υδρογονανθράκων στο Τεμάχιο 1 της ΑΟΖ, στο οποίο εμπίπτει εξ' ολοκλήρου η ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024).
- Η επίκληση λόγων εθνικής άμυνας και δημόσιας ασφάλειας για σκοπούς αιτιολόγησης της αλληλοεπικάλυψης της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) και της Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων, δεν συνάδει με τις διατάξεις του άρθρου 6 (3) και (4), της Οδηγίας για τους Οικοτόπους.

Ειδικότερα, στα πλαίσια της ορθής εφαρμογής του άρθρου 6 (3) της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, κατά το στάδιο της Δέουσας Εκτίμησης (ΕΟΑ) πρέπει να εξετάζονται τα ακόλουθα: (α) εάν το σχέδιο συνδέεται άμεσα ή είναι αναγκαίο για τη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής, (β) εάν το σχέδιο δύναται να επηρεάζει σημαντικά την προστατευόμενη περιοχή, καθεαυτό (άμεσα) ή/και από κοινού με άλλα έργα και σχέδια (σωρευτικά), (γ) εάν το σχέδιο έχει σημαντικό αντίκτυπο στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής και (δ) εάν οι σημαντικές επιπτώσεις στην προστατευόμενη περιοχή μπορούν να αποτραπούν ή να μετριαστούν, σε ικανοποιητικό βαθμό, με την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων μετριασμού (mitigation measures). Αφού εξεταστούν επαρκώς και εγκαίρως τα πιο πάνω, τότε οι αρμόδιες αρχές προβαίνουν στη λήψη απόφασης, βάσει της Δέουσας Εκτίμησης (ΕΟΑ), λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της εξειδικευμένης διαβούλευσης με το ενδιαφερόμενο κοινό. **Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να εγκρίνουν το σχέδιο μόνο αφού έχουν βεβαιωθεί ότι αυτό δεν θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής. Για να γίνει αυτό, όμως, δεν θα πρέπει να υφίσταται, από επιστημονικής άποψης, καμία εύλογη**

αμφιβολία όσον αφορά την πρόκληση σημαντικών επιπτώσεων. Με βάση τη θεμελιώδη Αρχή της Προφύλαξης, το ζητούμενο συνεπώς είναι να αποδειχθεί η απουσία και όχι η παρουσία σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων.

Ακολουθως, στα πλαίσια της ορθής εφαρμογής του άρθρου 6(4) της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, μετά το στάδιο της Δέουσας Εκτίμησης (ΕΟΑ) μπορεί να εξεταστεί το ενδεχόμενο έγκρισης ενός σχεδίου, παρά τα αρνητικά συμπεράσματα της όλης διαδικασίας, μόνο εάν συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: (α) εάν έχουν εξεταστεί εναλλακτικές επιλογές και εάν δεν υφίστανται εναλλακτικές λύσεις, (β) εάν υφίστανται σημαντικοί λόγοι επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος (important reasons of overriding public interest), περιλαμβανομένων λόγων κοινωνικής ή/και οικονομικής φύσεως, (γ) εάν μπορούν να ληφθούν αντισταθμιστικά μέτρα (compensation measures) και μπορεί να διασφαλιστεί η συνολική συνοχή (coherence) του Δικτύου Natura 2000, και (δ) κατόπιν ενημέρωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. **Όταν στην προστατευόμενη περιοχή απαντάται και επηρεάζεται ένας οικοτόπος ή/και ένα είδος προτεραιότητας μπορούν να προβληθούν μόνο επιχειρήματα σχετικά με την ανθρώπινη υγεία ή/και τη δημόσια ασφάλεια ή/και θετικές συνέπειες πρωταρχικής σημασίας για το περιβάλλον ή, κατόπιν γνωμοδότησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, άλλοι σημαντικοί λόγοι επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος.**

Με βάση τα πιο πάνω, η επίκληση, κατά το στάδιο της Δέουσας Εκτίμησης, λόγων εθνικής άμυνας και δημόσιας ασφάλειας για σκοπούς αιτιολόγησης της αλληλοεπικάλυψης της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024) και της Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων είναι λανθασμένη, άτοπη, αβάσιμη και ατεκμηρίωτη. Το καθεστώς προστασίας, καθώς και τα είδη χαρακτηρισμού και προτεραιότητας της περιοχής του Δικτύου Natura 2000 – σε συνδυασμό με την έκταση, τη διάρκεια, την ένταση / σοβαρότητα και την πιθανότητα πρόκλησης σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων από την έρευνα, εξόρυξη και εκμετάλλευση υδρογονανθράκων – δικαιολογούν απόλυτα την πιο πάνω θέση μας.

Λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα αναφέρονται πιο πάνω, η έκταση της Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων θα πρέπει να μειωθεί κατά 3.61% της συνολικής έκτασης της, έτσι ώστε να μην αλληλοεπικαλύπτεται με την ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY4000024), η οποία επηρεάζεται σημαντικά κατά 22.02.% της συνολικής έκτασης της.

Όπως αναφέρεται στην επιστολή μας, ημερομηνίας, 25.09.2023, στη ΜΕΟΑ αναγνωρίζεται το γεγονός ότι η χωροθέτηση τμήματος της προτεινόμενης Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων στο Τεμάχιο 1 της ΑΟΖ και εντός της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ωκεανίς (CY2000004), δύναται να επιφέρει σημαντικές και αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της υπεράκτιας προστατευόμενης περιοχής, όπως: θόρυβος από διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες εκτός από τη ναυσιπλοΐα (π.χ. σεισμικές και γεωτεχνικές έρευνες, εκσκαφές και γεωτρήσεις), δραστηριότητες παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας που παράγουν φως, θερμότητα ή άλλες μορφές ρύπανσης, ρύπανση και μολυσματικές ουσίες (π.χ. πλαστικό), θνησιμότητα που συνδέεται με τη φλόγα από τις φωτοβολίδες αερίου και τη σύγκρουση με υποδομές, κ.α. (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 103-105).

Ωστόσο, δεν ακολουθείται η Αρχή της Προφύλαξης και δεν προτείνονται οποιαδήποτε ουσιώδη μέτρα μετριασμού προς αποτροπή των σημαντικά αρνητικών επιπτώσεων. Αντιθέτως, προτείνεται η εκπόνηση ΜΕΟΑ και σχεδίου διαχείρισης, καθώς και ο καθορισμός και η εφαρμογή μέτρων μετριασμού και βέλτιστων πρακτικών σε επίπεδο μεμονωμένων έργων, αφού προηγηθεί η έγκριση της προτεινόμενης Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων εντός της υπεράκτιας προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000, η οποία αναμένεται να επιφέρει σημαντικές και αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους διατήρησης και στην ακεραιότητα της προστατευόμενης περιοχής (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 105). Διαφωνούμε κατηγορηματικά με την πιο πάνω εισήγηση, η οποία είναι εντελώς αντιφατική με τους στόχους της ΣΜΠΕ και της ΜΕΟΑ για το ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Η έγκριση μίας ζώνης με σημαντικά αρνητικές επιπτώσεις σε επίπεδο σχεδίου, υπό τον «όρο» της αποσπασματικής εξέτασης των επιπτώσεων και της επιβολής τυχόν μέτρων μετριασμού σε επίπεδο έργου, καταστρατηγεί τις διατάξεις της Οδηγίας για τη Στρατηγική Περιβαλλοντική Εκτίμηση (2001/42/ΕΚ), της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ), της Οδηγίας για τα Πουλιά (2009/147/ΕΚ) και της Οδηγίας για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (2014/89/ΕΕ). Η θέση μας αυτή συνάδει με τη θέση της εξωτερικής εμπειρογνώμονος της

Ελεγκτικής Υπηρεσίας της Δημοκρατίας, η οποία κατέληξε στο ίδιο ακριβώς συμπέρασμα, όσον αφορά την αντίστοιχη προσέγγιση που είχε ακολουθηθεί από την Περιβαλλοντική Αρχή, στα πλαίσια της αρχικής και ενδιάμεσης αξιολόγησης του Αναθεωρημένου Τοπικού Σχεδίου Ακάμα, κυρίως όσον αφορά την προτεινόμενη χωροθέτηση των νέων Περιοχών Εξειδικευμένων Αναπτύξεων και της νέας Λατομικής Ζώνης Ανδρολικού.¹

2.5. Εισήγηση για χωροθέτηση της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας εκτός του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012)

Σύμφωνα με τον «Θεματικό Χάρτη Αλιείας – Υδατοκαλλιέργειας 4» και τον «Πίνακα 20. Ποσοστά κατάληψης της κάθε προστατευόμενης περιοχής του Δικτύου Natura 2000 από τις Ζώνες του ΘΧΣ» (ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 83), 39.13% της συνολικής έκτασης του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012) εμπίπτει εντός Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας. Σημειώνεται ότι ο προτεινόμενος ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012) εκτείνεται μέχρι την ισοβαθή των 35 μέτρων.

Σημειώνεται επίσης ότι στη ΜΕΟΑ δεν αναφέρονται καν οι θαλάσσιοι οικότοποι που επηρεάζονται από την χωροθέτηση της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012), πόσο μάλλον η έκταση και το ποσοστό των θαλάσσιων οικοτόπων που επηρεάζονται από την χωροθέτηση της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας εντός της προστατευόμενης περιοχής. Επιπλέον, δεν αναφέρεται η ισοβαθής – δηλαδή το κατώτατο και το ανώτατο βάθος – στο οποίο εκτείνεται η Ζώνη Υδατοκαλλιέργειας εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012), με βάση τον «Θεματικό Χάρτη Αλιείας – Υδατοκαλλιέργειας 4».

Παρόλα αυτά, συμφωνούμε με το προτεινόμενο μέτρο μετριασμού για διατήρηση της υδρόβιας βλάστησης και του υποστρώματος των θαλάσσιων οικοτόπων, με βάση το οποίο προτείνεται η μείωση της συνολικής έκτασης της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας και η αλλαγή του βόρειου ορίου της Ζώνης Υδατοκαλλιέργειας μέχρι τον δίαυλο που οδηγεί στη λιμενική εγκατάσταση εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών, έτσι ώστε να μην εμπίπτει καθόλου εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012), με στόχο τη διατήρηση και προστασία της περιοχής και κυρίως του οικότοπου προτεραιότητας 1120*. Η συγκεκριμένη εισήγηση (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 122), η οποία είναι αποδεκτή από το ΤΑΘΕ και το Υφυπουργείο Ναυτιλίας, αποτελεί το κατ' ελάχιστον (minimum) μέτρο αποτροπής δυνητικά σημαντικών και αρνητικών επιπτώσεων στους θαλάσσιους οικοτόπους χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής.

Πέραν των πιο πάνω, σημειώνεται ότι στη ΜΕΟΑ δεν αναφέρεται η συνολική έκταση και το συνολικό ποσοστό των οικοτόπων χαρακτηρισμού (1110, 1120*, 1170, 8330), οι οποίοι απαντώνται στη θαλάσσια περιοχή μεταξύ του ανατολικού ορίου του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012) και του Ακρωτηρίου Δόλος και δεν περιλαμβάνονται στην προτεινόμενη προστατευόμενη περιοχή, με βάση την πρόταση του ΤΑΘΕ, παρότι αυτό είχε ζητηθεί από την ΟΠΟΚ στα πλαίσια της υποβολής συμπληρωματικών και διευκρινιστικών στοιχείων. Τονίζεται επίσης ότι τα στοιχεία αυτά ζητήθηκαν κατ' επανάληψη στα πλαίσια της Επιστημονικής Επιτροπής, κατά τη συζήτηση για τον καθορισμό των ορίων του προτεινόμενου ΤΚΣ Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου (CY5000012), της Επιτροπής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, κατά την εξέταση της Μελέτης Εκτίμησης Επιπτώσεων στο Περιβάλλον (ΜΕΕΠ) για την κατασκευή και λειτουργία χερσαίων και λιμενικών εγκαταστάσεων εξυπηρέτησης υδατοκαλλιεργητών στην κοινότητα Πεντάκωμο της επαρχίας Λεμεσού, καθώς και της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ, κατά την εξέταση της ΜΕΟΑ για το ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ωστόσο, **λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι τα στοιχεία αυτά δεν υποβλήθηκαν, δεν παρουσιάστηκαν, δεν συζητήθηκαν και δεν εξετάστηκαν σε**

¹ Φουρλή Μ. 10.10.2022. Αριθμός Διαγωνισμού ΕΥ 03/2022 – Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας: Αξιολόγηση του Αναθεωρημένου Τοπικού Σχεδίου Ακάμα ως προς την τήρηση των προνοιών των σχετικών ευρωπαϊκών οδηγιών – Τελική Έκθεση. Παράρτημα 1 – Έκθεση Εμπειρογνώμονος. Ελεγκτική Υπηρεσία της Κυπριακής Δημοκρατίας. 06.12.2022. Ειδική Έκθεση αρ. ΠΕ/02/2022 – Περιβαλλοντική Διαχείριση Χερσονήσου Ακάμα: Έχουν επιτευχθεί τα επιθυμητά αποτελέσματα; Ελεγχόμενες Οντότητες: Τμήμα Περιβάλλοντος, Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας, Τμήμα Δασών, Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών, Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως, σελ. Π42.

καμία περίπτωση, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της περιοχής πριν από τον καθορισμό της, καθώς και της διαδικασίας εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο σε επίπεδο έργου, όσο και σε επίπεδο ΟΧΣ.

2.6. Εισήγηση για επανεξέταση της κήρυξης του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012), ο οποίος περιλαμβάνεται ήδη στον Κατάλογο Περιοχών Περιβαλλοντικής Σημασίας της Κυπριακής Δημοκρατίας

Στα πλαίσια της υποβολής συμπληρωματικών και διευκρινιστικών στοιχείων, η ΟΠΟΚ ζήτησε να υποβληθούν τα ακόλουθα όσον αφορά τον προτεινόμενο ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012):

- Η συνολική έκταση κάθε ενός από τους τρεις θαλάσσιους οικοτόπους (1110, 1120*, 1170), οι οποίοι εντοπίζονται εντός των ορίων του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012), με βάση τις χαρτογραφήσεις του 2013 και του 2022.
- Η συνολική έκταση και το συνολικό ποσοστό του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) που εμπίπτει εντός της Ζώνης Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων – Ζώνης Αποκλεισμού / Ζώνης Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων.
- Δέουσα Εκτίμηση Επιπτώσεων (ΕΟΑ), στα πλαίσια της οποίας να εντοπίζονται, να περιγράφονται, να αναλύονται και να εκτιμούνται ορθά, επαρκώς και εγκαίρως τυχόν συγκρούσεις χρήσεων και δραστηριοτήτων, καθώς και τυχόν επιπτώσεις στα προστατευτέα αντικείμενα (οικότοποι και είδη χαρακτηρισμού) του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012). Σε αυτά τα πλαίσια, έπρεπε να ληφθεί δεόντως υπόψη το γεγονός ότι πρόκειται για ήδη υφιστάμενη Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων – Ζώνη Αποκλεισμού / Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων, έτσι ώστε να διαφανεί και να τεκμηριωθεί κατά πόσον η συγκεκριμένη ζώνη επηρεάζει τα προστατευτέα αντικείμενα του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) και το αντίθετο, δηλαδή κατά πόσον τυχόν κήρυξη του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) δύναται να επηρεάσει τη λειτουργία της Ζώνης Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων – Ζώνης Αποκλεισμού / Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων.

Σύμφωνα με τη ΜΕΟΑ: «Ο προτεινόμενος ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012), είναι μια θαλάσσια περιοχή που ξεκινά από την ακτογραμμή και φτάνει μέχρι βάθος 60 μέτρων. Έχει τα ακόλουθα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά : i) ύφαλοι (1170) που καλύπτονται από πυκνή βλάστηση *Cystoseira spp.*, ii) λεπτή άμμος, iii) αμμοσύρσεις με *Cymodocea* (1110), iv) λιβάδια *Posidonia* (1120*) και v) λασπώδης άμμος με *Caulerpa*. Η περιοχή αποτελεί επίσης μία από τις 3 κύριες περιοχές τροφοληψίας ωτοκίας των 2 ειδών προτεραιότητας των θαλάσσιων χελώνων στην Κύπρο (1227* *Chelonia mydas* – 1224* *Caretta caretta*). Παρόλα αυτά, η περιοχή δεν θα προχωρήσει για χαρακτηρισμό της ως περιοχή Natura 2000 για λόγους εθνικής ασφαλείας, καθώς ο προτεινόμενος ΤΚΣ συγκρούεται με το θαλάσσιο πεδίο στρατιωτικών ασκήσεων της Εθνικής Φρουράς της Κυπριακής Δημοκρατίας. Ως εκ τούτου δεν έχει ληφθεί υπόψη στα πλαίσια της ΜΕΟΑ» (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 130).

Σύμφωνα με το Τμήμα Περιβάλλοντος, η αναφορά στον προτεινόμενο ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) είναι λανθασμένη, καθότι η συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή δεν έχει προταθεί επίσημα από την Κυπριακή Δημοκρατία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, συνεπώς δεν αποτελεί προτεινόμενο ΤΚΣ. Πράγματι, η συγκεκριμένη θαλάσσια περιοχή δεν έχει προταθεί επίσημα από την Κυπριακή Δημοκρατία προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ωστόσο, τονίζεται ότι το ΤΑΘΕ υπέβαλε επίσημη πρόταση προς το Τμήμα Περιβάλλοντος τον Νοέμβριο 2020, η οποία παρουσιάστηκε από το ΤΑΘΕ και εξετάστηκε από την Επιστημονική Επιτροπή κατά την 108^η Συνεδρία της Επιστημονικής Επιτροπής που έγινε στις 10.12.2020, με βάση το άρθρο 12 («Κριτήρια επιλογής περιοχών που μπορούν να υιοθετηθούν ως τόποι κοινοτικής σημασίας και να κηρυχθούν σε ειδικές ζώνες διατήρησης») του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου του 2003 έως 2015. Κατόπιν ομόφωνης απόφασης και γραπτής γνωμοδότησης της Επιστημονικής Επιτροπής, ο προτεινόμενος ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) περιλήφθηκε στον Κατάλογο Περιοχών Περιβαλλοντικής Σημασίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, με βάση το άρθρο 11 («Επιλογή περιοχών που μπορούν να αποτελέσουν τόπους κοινοτικής σημασίας»), εδάφιο (1), του περί Προστασίας και Διαχείρισης της Φύσης και της Άγριας Ζωής Νόμου του 2003 έως 2015. Ο προτεινόμενος

ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY600012) εκτείνεται κατά μήκος της ακτογραμμής στην κοινότητα Περβολιών και στους Δήμους Δρομολαξιάς – Μενεού και Λάρνακας. Οι 3 οικοτόποι χαρακτηρισμού της περιοχής ως προτεινόμενου ΤΚΣ είναι 1110, 1120* και 1170. Τα 2 είδη χαρακτηρισμού της περιοχής ως προτεινόμενου ΤΚΣ είναι **Caretta caretta* και **Chelonia mydas*.

Ειδικά όσον αφορά τον ανεπαρκή καθορισμό των περιοχών του Δικτύου Natura 2000 και την υποβολή του ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας σε Δέουσα Εκτίμηση (ΕΟΑ), σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τον ερμηνευτικό οδηγό, με τίτλο «*Διαχείριση των Τόπων του Δικτύου Natura 2000: Οι Διατάξεις του Άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους Οικοτόπους*», ο οποίος εκδόθηκε από την Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής τον Ιούνιο 2019²:

- Στην υπόθεση Dragaggi (C-117/03, σκέψη 29) το Δικαστήριο της ΕΕ αποφάνθηκε ότι **«τα κράτη μέλη υποχρεούνται, δυνάμει της Οδηγίας, να λαμβάνουν μέτρα προστασίας δυνάμει να διαφυλάξουν το οικολογικό ενδιαφέρον των τόπων, οι οποίοι δύνανται να χαρακτηρισθούν ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας και έχουν συμπεριληφθεί στους διαβιβαζόμενους προς την Επιτροπή εθνικούς καταλόγους, στους οποίους τύπους περιλαμβάνονται, ιδίως, οι παρέχοντες προστασία σε φυσικούς οικοτόπους προτεραιότητας ή σε είδη προτεραιότητας»³.**
- Με βάση τα πιο πάνω, οι αρχές των κρατών μελών πρέπει να μεριμνούν για τη μη υποβάθμιση των περιοχών που περιλαμβάνονται στον εθνικό τους κατάλογο προτεινόμενων ΤΚΣ, καθώς και για την προστασία των περιοχών αυτών για τον σκοπό της διαφύλαξης του οικολογικού ενδιαφέροντός τους, ακόμη και πριν από την έκδοση του ενωσιακού καταλόγου ΤΚΣ. Όταν ο εθνικός κατάλογος παραμένει ελλιπής, συνιστάται επίσης στα κράτη μέλη να διαφυλάττουν το οικολογικό ενδιαφέρον περιοχών, οι οποίες, σύμφωνα με επιστημονικά στοιχεία που βασίζονται στα κριτήρια του Παραρτήματος ΙΙΙ της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, θα έπρεπε να περιλαμβάνονται στον εθνικό κατάλογο.
- Ειδικά όσον αφορά την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 6, παράγραφοι 2, 3 και 4 της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, σε περιπτώσεις προτεινόμενων ΤΚΣ, τονίζεται ότι αυτή ναι μεν είναι προαιρετική, αλλά τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν μέτρα προστασίας δυνάμει να διαφυλάξουν το οικολογικό ενδιαφέρον των εν λόγω περιοχών.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της ΕΕ, η ανάγκη λήψης των απαραίτητων μέτρων προστασίας προς διαφύλαξη του οικολογικού ενδιαφέροντος περιοχών που έχουν χαρακτηριστεί ως προτεινόμενοι ΤΚΣ από τα κράτη μέλη είναι ακόμη πιο επιτακτική, ειδικά σε

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή – Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος. 2019. «Χρόνος εφαρμογής του άρθρου 6: Από ποια ημερομηνία εφαρμόζονται οι υποχρεώσεις του άρθρου 6», στο *Διαχείριση των Τόπων του Δικτύου Natura 2000: Οι Διατάξεις του Άρθρου 6 της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τους Οικοτόπους*. Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Ιούνιος 2019, σελ. 11-14.

³ Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δεύτερο τμήμα), της 13ης Ιανουαρίου 2005, στην Υπόθεση C-117/03, *Αίτηση του Consiglio di Stato για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως: Società Italiana Dragaggi SpA κ.λπ. κατά Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti, Regione Autonoma del Friuli Venezia Giulia* [Οδηγία 92/43/ΕΟΚ – Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων – Άγρια πανίδα και χλωρίδα – Εθνικός κατάλογος των τόπων που μπορούν να χαρακτηρισθούν ως τόποι κοινοτικής σημασίας – Μέτρα διατηρήσεως].

Επιπρόσθετα, στην υπόθεση Bund Naturschutz (C-244/05, σκέψη 47) το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι **«το ενδεδειγμένο εφαρμοστέο καθεστώς προστασίας για τους τόπους που περιλαμβάνονται σε εθνικό κατάλογο που έχει διαβιβασθεί στην Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 4, παράγραφος 1, της Οδηγίας, επιβάλλει στα κράτη μέλη να μην επιτρέπουν παρεμβάσεις που ενδέχεται να θέσουν σοβαρά σε κίνδυνο τα οικολογικά χαρακτηριστικά των τόπων αυτών».**

Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (δεύτερο τμήμα), της 14ης Σεπτεμβρίου 2006, στην Υπόθεση C-244/05, με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το Bayerischer Verwaltungsgerichtshof (Γερμανία) με απόφαση της 19ης Απριλίου 2005, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Ιουνίου 2005, στο πλαίσιο της διαδικασίας *Bund Naturschutz in Bayern κ.λπ., Johann Märkl κ.λπ., Angelika Graubner-Riedelsheimer κ.λπ., Friederike Nischwitz κ.λπ. κατά Freistaat Bayern* [«Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας – Οδηγία 92/43/ΕΟΚ – Καθεστώς προστασίας πριν από την εγγραφή ενός οικοτόπου στον κατάλογο των τόπων κοινοτικής σημασίας»].

περιπτώσεις που τα κύρια είδη χαρακτηρισμού αυτών των περιοχών αποτελούν ταυτόχρονα είδη προτεραιότητας ως προς τη διατήρησή τους σε κοινοτικό επίπεδο. Στην υπόθεση Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-308/08, σκέψη 21) το ΔΕΕ αποφάνθηκε τα εξής: «**Πρέπει να υπομνησθεί ότι, δυνάμει της οδηγίας περί οικοτόπων, όσον αφορά τους τόπους οι οποίοι αποτελούν φυσικό οικοτόπο ή/και στους οποίους ζουν είδη προτεραιότητας και τους οποίους έχουν χαρακτηρίσει προς εγγραφή στον κοινοτικό κατάλογο, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα προστασίας προκειμένου να διατηρούνται τα οικολογικά χαρακτηριστικά των εν λόγω τόπων. Επομένως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτρέπουν έργα που ενδέχεται να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τα οικολογικά χαρακτηριστικά των τόπων αυτών. Αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν το έργο ενδέχεται να προκαλέσει την εξαφάνιση ειδών προτεραιότητας που απαντούν στους οικείους τόπους**»⁴.

Δεδομένου ότι, με βάση το ΘΧΣ, η μοναδική προτεινόμενη χρήση, δραστηριότητα και ζώνη που χωροθετείται εντός του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) είναι η ήδη υφιστάμενη Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων – Ζώνη Αποκλεισμού / Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων, θεωρούμε ότι η ζώνη αυτή δεν επηρεάζει τα προστατευτέα αντικείμενα του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012), αλλά και το αντίθετο, ότι δηλαδή η κήρυξη του προτεινόμενου ΤΚΣ Λάρνακα – Φάρος (CY6000012) δεν πρόκειται να επηρεάσει τη λειτουργία της Ζώνης Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων – Ζώνης Αποκλεισμού / Ζώνη Διεξαγωγής Στρατιωτικών Δραστηριοτήτων.

2.7. Εισήγηση για μείωση της έκτασης της Ζώνης Υποδομών Σκαφών Αναψυχής εντός και πλυσίον της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), καθώς και άμεση εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων των σχετικών Εκθέσεων ΕΟΑ που εκδόθηκαν στο παρελθόν από την Περιβαλλοντική Αρχή

Σύμφωνα με τη ΜΕΟΑ: «*Η μόνη προστατευόμενη περιοχή του Δικτύου Natura 2000 που πειράζεται από την Ζώνη Υποδομών Σκαφών Αναψυχής είναι η ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), λόγω της ύπαρξης της Μαρίνας Αγίας Νάπας στην περιοχή. Το είδος καθορισμού της ΖΕΠ Charadrius leschenaultii απειλείται κυρίως από ναυτιλιακά ατυχήματα και τυχαία ή σκόπιμη απόρριψη πετρελαίου κατά διέλευση των πλοίων και σκαφών αναψυχής, καθώς και την καταστροφή ενδιαιτημάτων και χώρων τροφοληψίας από την τουριστική ανάπτυξη (Μαρίνα Αγίας Νάπας)*» (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 95).

Με βάση τα πιο πάνω και στα πλαίσια της χωροθέτησης της Ζώνης Υποδομών Σκαφών Αναψυχής εντός της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), τα μέτρα μετριασμού που προτείνονται στη ΜΕΟΑ, για το είδος χαρακτηρισμού *Charadrius leschenaultii* ειδικότερα και την πτηνοπανίδα της περιοχής γενικότερα, είναι η αποφυγή της χορήγησης νέων αδειών για αναπτύξεις στην περιοχή, έτσι ώστε να μην αυξηθούν περαιτέρω τα επίπεδα ενόχλησης του είδους χαρακτηρισμού, καθώς και η βελτίωση του υφιστάμενου ή/και

⁴ Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τέταρτο τμήμα), της 20ής Μαΐου 2010, στην Υπόθεση C-308/08, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας* [«Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 92/43/ΕΟΚ – Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων – Άγρια πανίδα και χλωρίδα – Καθεστώς προστασίας πριν από την εγγραφή οικοτόπου στον κατάλογο τόπων κοινοτικού ενδιαφέροντος – Άρθρο 12, παράγραφος 4 – Σχέδιο διαμορφώσεως αγροτικής οδού»].

Επιπρόσθετα, στην απόφαση Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Ισπανίας (C-409/09, σκέψη 163) το ΔΕΕ αποφάνθηκε ότι «**βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους, τα κράτη μέλη οφείλουν, όσον αφορά τους επιλεγέντες προς εγγραφή στον κοινοτικό κατάλογο τόπους στους οποίους βρίσκονται φυσικοί οικοτόποι ή διαβιούν είδη προτεραιότητας, να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα προστασίας προκειμένου να διατηρούνται τα χαρακτηριστικά των εν λόγω τόπων. Επομένως, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιτρέπουν παρεμβάσεις που είναι πιθανό να θέσουν σε σοβαρό κίνδυνο τα οικολογικά χαρακτηριστικά των τόπων αυτών. Αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν η σχετική παρέμβαση ενδέχεται να προκαλέσει την εξαφάνιση ειδών προτεραιότητας που απαντούν στους οικείους τόπους**»

Απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (τέταρτο τμήμα), της 24ης Νοεμβρίου 2011, στην Υπόθεση C-404/09, *Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά Βασιλείου της Ισπανίας* [«Παράβαση κράτους μέλους – Οδηγία 85/337/ΕΟΚ – Εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων έργων στο περιβάλλον – Οδηγία 92/43/ΕΟΚ – Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων – Άγρια πανίδα και χλωρίδα – Υπαίθρια ορυχεία – Περιοχή “Alto Sil” – Ζώνη ειδικής προστασίας – Τόπος κοινοτικής σημασίας – Καφέ αρκούδα (*Ursus arctos*) – Αγριόκουρκος (*Tetrao urogallus*)»].

η ανάπτυξη νέου σχεδίου διαχείρισης αποβλήτων (βιομηχανικών και αστικών) στις τουριστικές περιοχές (βλ. ΜΕΟΑ, 20.10.2023, σελ. 123).

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Έκθεση Δέουσας Εκτίμησης για την κατασκευή και λειτουργία μαρίνας στην Αγία Νάπα, της εταιρείας M.M. Makronissos Development Ltd, εντός και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), η οποία εκδόθηκε τον Νοέμβριο 2014, μεταξύ άλλων, προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

«Έλεγχος της νομιμότητας όλων των επεμβάσεων που παρατηρούνται στην περιοχή και δύναται να επηρεάσουν την ακτή.

Απομάκρυνση / κατεδάφιση κατασκευών και αποκατάσταση του χώρου στην περίπτωση παρανομίας και σε περίπτωση νόμιμων επεμβάσεων, να επιβληθούν συγκεκριμένοι όροι για τη λειτουργία τους.

Να μελετηθεί το ενδεχόμενο αλλαγής της όδευσης και απομάκρυνσης από την παραλία του υφιστάμενου χωματόδρομου, με στόχο την μεγαλύτερη δυνατή απομόνωση και προστασία της ακτογραμμής».

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, σύμφωνα με την Έκθεση ΕΟΑ για τις συσσωρευτικές επιπτώσεις από υφιστάμενα, προτεινόμενα και μελλοντικά έργα εντός και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), η οποία εκδόθηκε τον Ιούνιο 2021, μεταξύ άλλων, προτείνονται τα ακόλουθα μέτρα:

«Για τα έργα για τα οποία έχει αρχίσει η υλοποίηση ή που ολοκληρώνονται χωρίς τις απαιτούμενες άδειες, θα πρέπει να εφαρμοστούν οι πρόνοιες της σχετικής νομοθεσίας για την κατασκευή παράνομων εγκαταστάσεων, ώστε να μειωθούν οι πιέσεις προς την προστατευόμενη περιοχή.

Τερματισμός όλων των παράνομων δραστηριοτήτων εντός της ΖΕΠ (διαμόρφωση και χρήση παραλιών, πρόσβαση με μηχανοκίνητα οχήματα στην παραλία, αποκατάσταση του παραλιακού μετώπου στην παραλία Σειρήνα)».

Λυπούμαστε να παρατηρήσουμε ότι κανένα από τα πιο πάνω μέτρα δεν έχει εφαρμοστεί μέχρι σήμερα στην ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009). Παρότι η Υπηρεσία Θήρας και Πανίδας και το Τμήμα Περιβάλλοντος έχουν προβεί σε όλες τις αναγκαίες υποδείξεις προς τα Κεντρικά Γραφεία και το Επαρχιακό Γραφείο Αμμοχώστου του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως, την Επαρχιακή Διοίκηση Αμμοχώστου και τον Δήμο Σωτήρας αναφορικά με τις πλείστες αυθαίρετες επεμβάσεις και παράνομες κατασκευές που καταγράφονται στη συγκεκριμένη περιοχή, μέχρι σήμερα, οι καθ' ύλην αρμόδιες πολεοδομικές και οικοδομικές αρχές δεν έχουν προβεί στη λήψη των απαιτούμενων μέτρων και στη συμμόρφωση με τους νομικά δεσμευτικούς και ουσιώδεις όρους των Εκθέσεων ΕΟΑ για την ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009).

Με βάση τα πιο πάνω, εισηγούμαστε τη μείωση της έκτασης της Ζώνης Υποδομών Σκαφών Αναψυχής εντός και πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009), καθώς και την άμεση εφαρμογή των νομικά δεσμευτικών και ουσιωδών όρων των σχετικών Εκθέσεων ΕΟΑ που εκδόθηκαν στο παρελθόν από την Περιβαλλοντική Αρχή.

2.8. Εισήγηση για συμπερίληψη στο ΘΧΣ των ΘΠΠ που έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ και ΖΕΠ από τη Διοίκηση των Κυρίαρχων Περιοχών Βρετανικών Βάσεων, στα πλαίσια της ενίσχυσης της διασυνοριακής συνεργασίας και της συνεργασίας με τρίτες χώρες

Στη Χωρική Ενότητα III του ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας υφίστανται ΘΠΠ, οι οποίες έχουν κηρυχθεί με σχετικά Διατάγματα ως ΕΖΔ και ΖΕΠ από τη Διοίκηση των Κυρίαρχων Περιοχών Βρετανικών Βάσεων. Οι συγκεκριμένες ΘΠΠ που έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ και ΖΕΠ, ουσιαστικά, έχουν το ίδιο νομικό καθεστώς προστασίας με τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, οι οποίες βρίσκονται στις περιοχές που ελέγχονται από την Κυπριακή Δημοκρατία. Με βάση τα πιο πάνω, εισηγούμαστε όπως οι ΘΠΠ που έχουν κηρυχθεί ως ΕΖΔ και ΖΕΠ από τη Διοίκηση των Κυρίαρχων Περιοχών Βρετανικών Βάσεων να περιληφθούν στους σχετικούς και επικαιροποιημένους χάρτες του ΘΧΣ, όπως ισχύει με αρκετά άλλα στοιχεία (π.χ. λιμενικές περιοχές, αλιευτικά καταφύγια, υδατοκαλλιέργειες, εκκολαπτήρια, μονάδες αφαλάτωσης, αγωγούς νερού, ναυάγια, ηλεκτροπαραγωγικούς σταθμούς, κ.α.), τα οποία χωροθετούνται σε περιοχές που βρίσκονται υπό τη δικαιοδοσία της Διοίκησης των Κυρίαρχων Περιοχών Βρετανικών Βάσεων.

Θεωρούμε ότι η συγκεκριμένη εισήγηση είναι πλήρως συμβατή με τις διατάξεις των άρθρων 1(2) και 12 της Οδηγίας για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (2014/89/ΕΕ), καθώς και των αντίστοιχων άρθρων 3(2) και 21 του περί Θαλάσσιου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Άλλων Συναφών Θεμάτων Νόμου του 2017 έως 2021, οι οποίες αφορούν την ενισχυμένη διασυνοριακή συνεργασία, σύμφωνα με τις οικείες διατάξεις της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο της Θάλασσας (United Nations Convention on the Law of the Sea – UNCLOS), καθώς και τη συνεργασία με τρίτες χώρες, πέραν των κρατών μελών της ΕΕ, αντίστοιχα.

2.9. Εισήγηση για κήρυξη όλων των νησίδων που χωροθετούνται εντός ή/και πλησίον προστατευόμενων περιοχών (ΕΖΔ και ΖΕΠ) του Δικτύου Natura 2000 σε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους / Γεώτοπους

Σύμφωνα με τους «Θεματικούς Χάρτες Περιβάλλοντος και Πολιτισμού» του ΘΧΣ, υφίστανται μόνο 2 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους / Γεώτοποι κατά μήκος της ακτογραμμής: αφενός, οι Καραβόπετρες της Ίνειας, οι οποίες εμπίπτουν εντός της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023), και αφετέρου, η Πέτρα του Ρωμιού, η οποία εμπίπτει εντός της ΕΖΔ & ΖΕΠ Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα του Ρωμιού (CY5000005).

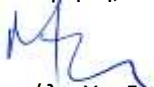
Ως εκ τούτου, εισηγούμαστε την κήρυξη των ακόλουθων νησίδων, οι οποίες χωροθετούνται εντός ή/και πλησίον προστατευόμενων περιοχών (ΕΖΔ και ΖΕΠ) του Δικτύου Natura 2000 σε Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους / Γεώτοπους:

- **Νησίδα Άγιος Γεώργιος** (Τεμάχιο 103, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/14405, Φύλλο / Σχέδιο 25/48), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Ακάμα και του Εθνικού Δασικού Πάρκου (ΕΔΠ) Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Κακοσκάλι** (Τεμάχιο 8, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/14404, Φύλλο / Σχέδιο 25/39), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Ακάμα και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Χαμηλή ή Καφκάλλα του Μανόλη** (Τεμάχιο 8, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/14403, Φύλλο / Σχέδιο 25/30), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Ακάμα και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Ύφαλος / Ξέρα Μαζάκι**, η οποία εμπίπτει εντός της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Τζιόνι** (Τεμάχιο 4, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/14667, Φύλλο / Σχέδιο 25/53), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Ακάμα και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Ύφαλος / Ξέρα Καννούθκια**, η οποία εμπίπτει εντός της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Ύφαλος / Ξέρα Σκλινιτζιά ή Κόππος**, η οποία εμπίπτει εντός της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Γερώνησος** (Τεμάχιο 5, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/14677, Φύλλο / Σχέδιο 34/06), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Ακάμα και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Άγιος Γεώργιος ή Γερώνησος** (Τεμάχιο 2, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/54697, Φύλλο / Σχέδιο 44/06), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Άγιος Γεώργιος και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Νησίδα Μανίκης** (Τεμάχιο 386, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/54696, Φύλλο / Σχέδιο 44/15), η οποία εμπίπτει εντός του Κύριου Κρατικού Δάσους Άγιος Γεώργιος και του ΕΔΠ Ακάμα, καθώς και της ΕΖΔ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000010) και της ΖΕΠ Χερσόνησος Ακάμα (CY4000023).
- **Ύφαλος / Ξέρα Μουλιά**, η οποία εμπίπτει εντός της ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006).
- **Νησίδες Αγίας Θέκλας** (Τεμάχια 405 και 406, Τμήμα / Αριθμός Εγγραφής 0/5887 και 0/5888, Φύλλο / Σχέδιο 0/2-285-372), πλησίον της ΖΕΠ Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι (CY3000009).

Σημειώνεται ότι όλα σχεδόν τα προτεινόμενα Τοπία Φυσικού Κάλλους αποτελούν ήδη χαρακτηρισμένους Γεώτοπους από το Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης, καθώς και κηρυγμένα Φυσικά Μίκρο-Αποθέματα από το Τμήμα Δασών ή/και κηρυγμένα Αρχαία Μνημεία Πίνακα Α' από το Τμήμα Αρχαιοτήτων. Επιπρόσθετα, όλες οι νησίδες και οι ύφαλοι / ξέρες αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικές περιοχές για τη φύση και τη βιοποικιλότητα, καθότι φιλοξενούν σπάνια και απειλούμενα είδη της άγριας χλωρίδας, πανίδας ή/και πτηνοπανίδας του νησιού.

Καταλήγοντας, παρακαλούμε όπως η παρούσα επιστολή επισυναφθεί στα πρακτικά της συνεδρίασης της Ad-hoc Επιτροπής για την ΕΟΑ που έγινε στις 27.10.2023 και στην Έκθεση ΕΟΑ που αναμένεται να εκδώσει η Περιβαλλοντική Αρχή για το ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όπως πάντοτε, παραμένουμε στη διάθεσή σας για περαιτέρω πληροφορίες ή/και διευκρινίσεις.

Με εκτίμηση,

Μυρούλα Χατζηχριστοφόρου

Εκπρόσωπος Ομοσπονδίας Περιβαλλοντικών Οργανώσεων Κύπρου

Μέλος Ad-hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ)

BirdLife
Cyprus

Προς

κα. Έλενα Στυλιανοπούλου
Αναπληρώτρια Διευθύντρια
Τμήμα Περιβάλλοντος
estilianopoulou@environment.moa.gov.cy

Υπόψιν

κα. Ειρήνη Κωνσταντίνου
Ανώτερη Λειτουργό Περιβάλλοντος
Προϊστάμενη Τομέα Εκτίμησης Περιβαλλοντικών
Επιπτώσεων
Τμήμα Περιβάλλοντος
iconstantinou@environment.moa.gov.cy
κα. Δέσπω Ζαβρού
Λειτουργό Περιβάλλοντος Α'
Προϊστάμενη Τομέα Προστασίας και Διαχείρισης
της Φύσης και Βιοποικιλότητας
Τμήμα Περιβάλλοντος
dzavrou@environment.moa.gov.cy

Κοινοποίηση:

Δρ. Στέλιο Χειμώνα, Γενικό Διευθυντή Υφυπουργείου Ναυτιλίας, maritimeadmin@dms.gov.cy
Μέλη της ad hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Λευκωσία, 2 Νοεμβρίου 2023

Αγαπητή κα. Στυλιανοπούλου,

Θέμα: Σχόλια για τη Μελέτη Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΜΕΟΑ) για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο (ΘΧΣ) της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Επικοινωνώ μαζί σας σε συνέχεια των συναντήσεων της ad hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση (ΕΟΑ) που έγιναν στις 15 Σεπτεμβρίου 2023, στις 27 Σεπτεμβρίου 2023 και στις 27 Οκτωβρίου 2023 όπου συζητήθηκε το εν λόγω θέμα, και των ενδιάμεσων σχολίων που απέστειλα στις 21 Σεπτεμβρίου 2023 (επισυνάπτεται το ηλεκτρονικό μου μήνυμα για εύκολη αναφορά), για να υποβάλω τα σχόλιά μου με την παράκληση όπως αυτά περιληφθούν ως παράρτημα στη σχετική Έκθεση της Περιβαλλοντικής Αρχής για την ΕΟΑ για το ΘΧΣ της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Τα σχόλιά μου, πιο κάτω, διακρίνονται σε γενικά και ειδικά.

Γενικά – Επίσπευση έγκρισης του ΘΧΣ πριν την απαραίτητη διαφύλαξη προστατευόμενων περιοχών στη θάλασσα και αξιολόγηση επιπτώσεων σε προστατευόμενες περιοχές χωρίς να έχουν τεθεί οι απαραίτητοι Στόχοι Διατήρησης:

Αντιλαμβάνομαι την **επιτακτική ανάγκη έγκρισης του ΘΧΣ**, δεδομένης και της ισχύουσας διαδικασίας παράβασης (INFR(2021)2227) για την οποία η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έστειλε στην Κυπριακή Δημοκρατία Προειδοποιητική Επιστολή στις 2 Δεκεμβρίου 2021 και Αιτιολογημένη Γνώμη στις 19 Απριλίου 2023, λόγω της μη θέσπισης ΘΧΣ μέχρι τις 31 Μαρτίου 2021, ως ορίζει η Οδηγία περί θεσπίσεως πλαισίου για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό (2014/89/ΕΕ).

Ταυτόχρονα όμως, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη έστειλε στην Κυπριακή Δημοκρατία:

1. Προειδοποιητική Επιστολή στις 17 Μαΐου 2018 και Αιτιολογημένη Γνώμη στις 30 Οκτωβρίου 2020 στα πλαίσια ισχύουσας διαδικασίας παράβασης (INFR(2018)2058) λόγω του ότι η Κύπρος **δεν ολοκλήρωσε το δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών της με τον καθορισμό επαρκούς αριθμού Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), συμπεριλαμβανομένων παράκτιων και υπεράκτιων περιοχών.**

Το αποτέλεσμα αυτής της μέχρι σήμερα μεγάλης καθυστέρησης είναι ότι το δίκτυο Natura 2000 δεν καλύπτει επαρκώς τους διάφορους τύπους οικοτόπων και είδη που χρήζουν προστασίας με βάση την Οδηγία για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ) και την Οδηγία για τα Πουλιά (2009/147/ΕΚ).

2. Προειδοποιητική Επιστολή στις 9 Ιουνίου 2021 και Αιτιολογημένη Γνώμη στις 6 Απριλίου 2022 στα πλαίσια της ισχύουσας διαδικασίας παράβασης (INFR(2021)2064) λόγω του ότι η Κύπρος **δεν έχει ακόμα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της λαμβάνοντας μέτρα για την προστασία και διαχείριση των περιοχών Natura 2000.** Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για τις 37 Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ) είτε δεν έχουν καθοριστεί Στόχοι και Μέτρα Διατήρησης είτε στις περιπτώσεις που έχουν καθοριστεί, αυτά είναι ασαφή, γενικόλογα και δεν πληρούν τις απαιτήσεις της Οδηγίας για τους Οικοτόπους (92/43/ΕΟΚ).

Επομένως, ενώ η Κυπριακή Δημοκρατία **δεν έχει ακόμα συμπληρώσει τον κατάλογο της με τις προστατευόμενες περιοχές Natura 2000 στη θάλασσα, αλλά ούτε έχει θεσπίσει στόχους και μέτρα διατήρησης για τις καθορισμένες παράκτιες και υπεράκτιες περιοχές Natura 2000 μέσω της έκδοσης των σχετικών Διαταγμάτων Προστασίας και Διαχείρισης**, και ενώ οι διαδικασίες παράβασης για αυτά τα ζητήματα (καθορισμός, προστασία και διαχείριση) **χρονολογούνται πριν** τη διαδικασία παράβασης που αφορά τη θέσπιση του ΘΧΣ, η Κυπριακή Δημοκρατία επισπεύδει να θεσπίσει το ΘΧΣ.

Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι η Οδηγία περί θεσπίσεως πλαισίου για τον Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχεδιασμό **δεν υπερέχει με οποιονδήποτε τρόπο** της Οδηγίας για τους Οικοτόπους ή της Οδηγίας για τα Πουλιά. Ως αποτέλεσμα, η ΜΕΟΑ και όλα τα συμπληρωματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν για το προτεινόμενο ΘΧΣ **δεν λαμβάνει υπόψη τις θαλάσσιες περιοχές Natura 2000 που οφείλει η Κυπριακή Δημοκρατία να θεσπίσει** (ειδικά τις υπεράκτιες ΖΕΠ για τα πουλιά των οποίων δεν έχει ολοκληρωθεί ο καθορισμός και αναμένεται να καθοριστούν αρκετές νέες περιοχές).

Ταυτόχρονα, η ΜΕΟΑ και όλα τα συμπληρωματικά στοιχεία που υποβλήθηκαν δεν έχουν ως βάση αξιολόγησης τους **Στόχους Διατήρησης των ήδη καθορισμένων παράκτιων και υπεράκτιων περιοχών Natura 2000** όπως απαιτεί η Οδηγία για τους Οικοτόπους όσον αφορά την ΕΟΑ, καθότι αυτοί δεν υπάρχουν.

Επομένως, και ερμηνεύοντας την Οδηγία για του Οικοτόπους, κατά την άποψή μου **δεν μπορεί να εξακριβωθεί πέραν πάσας εύλογης αμφιβολίας ότι το Σχέδιο δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις παράκτιες και υπεράκτιες περιοχές Natura 2000**. Θεωρώ επίσης ότι με αυτή τη διαδικασία **δημιουργούνται τετελεσμένα στη θάλασσα** πριν τον απαραίτητο καθορισμό προστατευόμενων περιοχών.

Τέλος, και επιπρόσθετα των πιο πάνω, όπως αναφέρεται και στη σχετική ΣΜΠΕ, το ποσοστό κάλυψης της συνολικής θαλάσσιας έκτασης της Κύπρου από **Θαλάσσιες Προστατευόμενες Περιοχές ανέρχεται μόλις στο 8.61%**. Με τον στόχο για κήρυξη **30% της θαλάσσιας έκτασης υπό καθεστώς προστασίας και 10% υπό καθεστώς αυστηρής προστασίας, μέσω της Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα για το 2030**, που αποτελεί κεντρικό άξονα της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, η Κύπρος υστερεί σημαντικά, με κίνδυνο τον προγραμματισμό έργων μέσω του ΘΧΣ πριν τον καθορισμό των απαραίτητων περιοχών ως προστατευόμενες.

Ειδικά, σε σχέση με το περιεχόμενο του ΘΧΣ και της ΜΕΟΑ (έκδοση 20 Σεπτεμβρίου 2023) καθώς και των συμπληρωματικών στοιχείων που έχουν υποβληθεί (συμπεριλαμβανομένης νέας ΜΕΟΑ με ημερομηνία έκδοσης 20 Οκτωβρίου 2023), αναφέρω τα πιο κάτω:

- **Χωροθέτηση Ζώνης Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων εντός περιοχής Natura 2000 (ΖΕΠ και ΕΖΔ) «Ωκεανίς»:**

Σύμφωνα με τους χάρτες που περιλαμβάνονται στο ΘΧΣ, και συγκεκριμένα σύμφωνα με τη συμπληρωματική ΜΕΟΑ που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο 2023, χωροθετείται **Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων εντός περιοχής Natura 2000 (ΖΕΠ και ΕΖΔ) «Ωκεανίς»** η οποία καταλαμβάνει περίπου το **22%** της (σελίδα 83). Θεωρώ την εκτίμηση των επιπτώσεων στα είδη χαρακτηρισμού, ορισμένα από τα οποία αποτελούν επίσης είδη προτεραιότητας, ως «Πολύ Χαμηλή» στη βάση του επιχειρήματος ότι στο *παρόν στάδιο δεν υπάρχει ενεργή άδεια στο οικόπεδο ενώ είναι πιθανόν να μην διενεργηθούν οποιεσδήποτε εργασίες εξερεύνησης και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων στην περιοχή που εμπίπτει εντός της προστατευόμενης περιοχής «Ωκεανίς»* καθώς *δεν υπάρχουν θετικές ενδείξεις ύπαρξης κοιτασμάτων υδρογονανθράκων* (σελίδες 103-105), ανυπόστατη ως επιχείρημα όσον αφορά τις δυνητικές επιπτώσεις της ύπαρξης της ζώνης αυτής στην προστατευόμενη περιοχή. Το μόνο ασφαλές συμπέρασμα είναι ότι δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο σοβαρών, μη αναστρέψιμων επιπτώσεων σε στοιχεία καθορισμού από τη προτεινόμενη Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων στην περιοχή «Ωκεανίς».

- **Έλλειψη αναφοράς σε όλες της παράκτιες προστατευόμενες περιοχές της Κύπρου:**

Στη συμπληρωματική ΜΕΟΑ που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο του 2023, γίνεται αναφορά σε εννέα θαλάσσιες και παράκτιες περιοχές Natura 2000: τη «Χερσόνησο Ακάμα», το «Ακρωτήριο Άσπρο – Πέτρα του Ρωμιού», τη «Θαλάσσια Περιοχή Νησιά», τη «Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά», την «Περιοχή Πόλις – Γιαλιά», το «Κάβο Γκρέκο»

συμπεριλαμβανομένης της επέκτασης του, την «Ωκεανίς», την «Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι» και τον προτεινόμενο παράκτιο ΤΚΣ «Άγιος Γεώργιος Αλαμάνου».

Θεωρώ ότι για σκοπούς πληρότητας στην αξιολόγηση, θα έπρεπε να γινόταν αναφορά σε όλες τις προστατευόμενες παράκτιες περιοχές της Κύπρου. Αυτό είναι σχετικό, διότι το ΘΧΣ επηρεάζει ολόκληρη την παράκτια και θαλάσσια ζώνη της Κύπρου και θεωρώ ότι θα έπρεπε να είχαν εκτιμηθεί οι επιπτώσεις του Σχεδίου σε ολόκληρο το δίκτυο Natura 2000: δηλαδή και στην καθορισμένη ΖΕΠ «**Κάππαρης – Δερύνεια**» (που καθορίστηκε τον Αύγουστο του 2021 ως αντισταθμιστικό μέτρο από την κατασκευή και λειτουργία της Μαρίνας Αγίας Νάπας που χωροθετείται εντός της ΖΕΠ «Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι») αλλά και τις παράκτιες περιοχές ΖΕΠ και ΕΖΔ, ισότιμες με περιοχές Natura 2000, με επεκτάσεις εντός της θάλασσας, καθορισμένες σύμφωνα με σχετικά **Διατάγματα των Κυρίαρχων Βρετανικών Βάσεων**. Σε σχέση με το τελευταίο, αυτό το θεωρώ ιδιαίτερα σημαντικό, αφού στη Χωρική Ενότητα III του ΘΧΣ, αναφέρονται άλλα στοιχεία στο ΘΧΣ εντός αυτών των περιοχών, όπως εκκολαπτήρια, αλιευτικό καταφύγιο, μονάδα αφαλάτωσης και άλλα.

- **Προτεινόμενη περιοχή διερεύνησης ΑΠΕ πριν υπάρξει η γνώση για τη σημαντικότητα θαλάσσιων περιοχών για τα πουλιά:**

Σύμφωνα με τους χάρτες που περιλαμβάνονται στο ΘΧΣ (Θεματικός Χάρτης Ενέργειας Ε01), χωροθετείται προτεινόμενη περιοχή διερεύνησης ΑΠΕ εντός του Τεμαχίου 02, η οποία θεωρώ αφορά υπεράκτια αιολικά πάρκα. Δεδομένων των δυνητικών σημαντικών αρνητικών επιπτώσεων που μπορούν τέτοιου τύπου εγκαταστάσεις να έχουν στα πουλιά, και της έλλειψης γνώσης για τη σημαντικότητα των θαλάσσιων περιοχών για τα πουλιά, και **ελλείπει καθορισμένων υπεράκτιων ΖΕΠ, θεωρώ ότι είναι πρώιμο να γίνει οποιαδήποτε χωροθέτηση αυτή τη στιγμή υπεράκτιων ΑΠΕ.**

- **Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής που εφάπτεται με τη ΖΕΠ «Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι»**

Σύμφωνα με τη συμπληρωματική ΜΕΟΑ που υποβλήθηκε τον Οκτώβριο 2023, «η ΖΕΠ «Περιοχή Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι» εφάπτεται με την Ζώνη υποδομών σκαφών αναψυχής και συγκεκριμένα με την Μαρίνα Αγίας Νάπας. Το είδος καθορισμού της ΖΕΠ *Charadrius leschenaultii* απειλείται κυρίως από Ναυτιλιακά ατυχήματα ή/και την τυχαία ή σκόπιμη απόρριψη πετρελαίου κατά διέλευση των πλοίων και σκαφών αναψυχής και την καταστροφή ενδιαιτημάτων και χώρων τροφοληψίας από την τουριστική ανάπτυξη (Μαρίνα Αγίας Νάπας). Με την εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων μετριασμού η Σημαντικότητα των επιπτώσεων μειώνεται από Χαμηλή σε Πολύ χαμηλή» (σελίδα 9).

Δεν μπορώ να συμφωνήσω με την εκτίμηση αυτή, καθότι σύμφωνα με την Έκθεση για την ΕΟΑ που έκδωσε το Τμήμα Περιβάλλοντος τον Νοέμβριο του 2014 σε σχέση με την κατασκευή και λειτουργία Μαρίνας στην Αγία Νάπα, η οποία όχι μόνο εφάπτεται αλλά βρίσκεται και εντός της ΖΕΠ «Αγία Θέκλα – Λιοπέτρι», «*οι επιπτώσεις από την υλοποίηση του εν λόγω έργου θα είναι αρνητικές, μη αναστρέψιμες για το είδος Charadrius leschenaultii, λόγω του ότι το τμήμα της ακτής το οποίο θα επηρεαστεί από το έργο αποτελεί το τελευταίο*

καταφύγιο διαχείμασης εντός της ΖΕΠ». Στην Έκθεση αναφέρονται Μέτρα Μετριασμού των Επιπτώσεων τα οποία, σύμφωνα με την ίδια Έκθεση «δεν θα αναστρέψουν τις επιπτώσεις που επέρχονται από την απώλεια της βραχώδους παραλίας, την οποία χρησιμοποιεί το είδος *Charadrius leschenaultii* για διαχείμαση». Το έργο προχώρησε στην κατασκευή του κατά παρέκκλιση της Οδηγίας για τους Οικοτόπους, μόνο διότι κηρύχθηκε ως σημαντικού δημοσίου συμφέροντος από το Υπουργικό Συμβούλιο στις 22 Αυγούστου 2014.

Επομένως, **δεν θεωρώ ότι η ΜΕΟΑ (έκδοση 20 Οκτωβρίου 2023) για το ΘΧΣ βρίσκεται σε οποιαδήποτε θέση να προτείνει μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων από τη ζώνη υποδομών αναψυχής και συγκεκριμένα την Μαρίνα Αγίας Νάπας στο είδος καθορισμού της ΖΕΠ *Charadrius leschenaultii***. Αντίθετα, πιστεύω ότι θα έπρεπε να είχε γίνει αναφορά και αναγνώριση της προηγούμενης Έκθεσης ΕΟΑ του 2014 για τις επιπτώσεις από την κατασκευή και λειτουργία της Μαρίνας Αγίας Νάπας.

- **Χωροθέτηση αγκυροβόλιων εντός προστατευόμενων περιοχών:**

Σύμφωνα με τους χάρτες του ΘΧΣ, χωροθετούνται **αγκυροβόλια εντός προστατευόμενων περιοχών**, συγκεκριμένα εντός των περιοχών Natura 2000 «Πόλις – Γιαλιά» και «Θαλάσσιας Περιοχής Μουλιά». Συγκεκριμένα, όσον αφορά τη «Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά», υπάρχει πρόταση από το Τμήμα Αλιείας και Θαλασσιών Ερευνών για την έκδοση διατάγματος με το οποίο θα απαγορευτεί η αγκυροβόληση εντός της ΘΠΠ Μουλιά, και θεωρώ ότι αυτό θα έπρεπε να συνάδει και με το ΘΧΣ και να εκτείνεται και στη περιοχή «Πόλις – Γιαλιά». Στις συναντήσεις της ad hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση δόθηκαν διαβεβαιώσεις ότι αυτά θα αφαιρεθούν, επομένως αναμένω ότι δεν θα συμπεριλαμβάνονται στους τελικούς χάρτες του ΘΧΣ.

Με βάση τα όσα αναφέρω πιο πάνω ως γενικά και ειδικά σχόλια, και εφαρμόζοντας τη **θεμελιώδη Αρχή της Προφύλαξης**, θεωρώ ότι **δεν μπορεί να εξακριβωθεί πέραν πάσας εύλογης αμφιβολίας ότι το ΘΧΣ στο σύνολό του δεν θα έχει αρνητικές επιπτώσεις στις υφιστάμενες και μελλοντικά προτεινόμενες παράκτιες και υπεράκτιες περιοχές Natura 2000 και τα είδη και οικοτόπους χαρακτηρισμού τους**.

Επαναλαμβάνω επίσης, ότι θεωρώ ότι με τη διαδικασία που ακολουθείται, **δημιουργούνται τετελεσμένα στη θάλασσα** πριν τον απαραίτητο καθορισμό υπεράκτιων προστατευόμενων περιοχών, ιδιαίτερα όσον αφορά τις υπεράκτιες προστατευόμενες περιοχές που αναμένεται να καθοριστούν για τα πουλιά.

Παραμένω στη διάθεση σας για περαιτέρω διευκρινήσεις και συζήτηση του θέματος.

Με εκτίμηση,

Δρ. Μάρτιν Χέλλικαρ

Προς
κα. Έλενα Στυλιανοπούλου
Αναπληρώτρια Διευθύντρια
Τμήμα Περιβάλλοντος

κα. Δέσπω Ζαβρού
Λειτουργό Περιβάλλοντος Α'
Τμήμα Περιβάλλοντος

Κοινοποίηση: Μέλη Ad hoc Επιτροπής για την Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση

Αγαπητή κυρία Στυλιανοπούλου,

Θέμα: Τελική τοποθέτηση επί της Μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο της Δημοκρατίας στα πλαίσια τις εξέτασης του από την Ad hoc Επιτροπή στις 15/09/2023 και 27/10/2023.

Στο πλαίσιο της εξέτασης της μελέτης Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης (ΕΟΑ), από την ad hoc Επιτροπή στις 15/11/2023 και 27/10/2023, για το Θαλάσσιο Χωροταξικό Σχέδιο σημειώνω τα εξής:

Η διαδικασία επίσπευσης της έγκρισης του ΘΧΣ, διαφάνηκε ότι επηρέασε τόσο την ποσότητα όσο και την ποιότητα των αποτελεσμάτων της ΜΕΟΑ. Οι ελλειπείς πληροφορίες πχ. μη συμπερίληψη όλων των παράκτιων προστατευόμενων περιοχών, ακόμα και στην τελευταία συνεδρία της Ad hoc με τα επιπρόσθετα συμπληρωματικά, άφηναν κενά δυσκολεύοντας την διαδικασία της αξιολόγησης.

Επιπρόσθετα, για να μπορούμε να μιλούμε για έναν έστω πρώτο ολοκληρωμένο ΘΧΣ, θα έπρεπε να δοθεί **προτεραιότητα** στον καθορισμό επαρκούς αριθμού Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), στην κήρυξη του 30% της θαλάσσιας έκτασης (με καθεστώς προστασίας) και 10% (καθεστώς αυστηρής προστασίας), στο να οριστούν οι ευνοϊκοί στόχοι διατήρησης, στο να δημιουργηθούν τα κατάλληλα διαχειριστικά σχέδια και να τεθούν σε ισχύ με την έκδοση υπουργικών διαταγμάτων, όπως δηλαδή αυτό υπερέχει σε προτεραιότητα ως διαδικασία. Αφού ολοκληρωθούν οι πιο πάνω διαδικασίες, και έχοντας μια ολοκληρωμένη εικόνα, τότε και μόνο μπορεί να σχεδιαστεί, αξιολογηθεί και εγκριθεί ο ΘΧΣ .

Ειδικότερα ως σημεία:

- Η Ζώνη Έρευνας, Εξόρυξης και Εκμετάλλευσης Υδρογονανθράκων εντός της ΕΖΔ & ΖΕΠ) «Ωκεανίς-CY4000024», η οποία και καλύπτει το μεγάλο ποσοστό του 22% της εξαιρετικά σημαντικής θαλάσσιας περιοχής Ωκεανίς, θα πρέπει να αφαιρεθεί. Ακολουθώντας την **Αρχή της Προφύλαξης** θεωρούμε πως η τεκμηρίωση, σχετικά για τις πιθανές επιπτώσεις που θα επιφέρει η συγκεκριμένη δραστηριότητα, δεν ήταν επαρκώς και βάσιμα στοιχειοθετημένη μιας και βασίστηκε στο 'θεωρητικό' ενδεχόμενο μη έρευνας ή εξόρυξης. Με αυτό τον τρόπο η πιθανότητα αρνητικών επιπτώσεων από έρευνα ή/και εξόρυξη, δεν εξετάζεται. Επίσης, δεν έχουν εξεταστεί οι συσσωρευτικές επιπτώσεις συνδυαστικά και με τις υπόλοιπες επιτρεπόμενες δραστηριότητες στην περιοχή και για αυτό τον λόγο δεν θεωρούμε επαρκή τα στοιχεία για να μπορεί να είναι εφικτή η αξιολόγηση.
- Τα αγκυροβόλια ΕΖΔ Περιοχή Πόλις – Γιαλιά (CY4000001) και ΕΖΔ Θαλάσσια Περιοχή Μουλιά (CY4000006), θεωρούμε ότι πρέπει να καταργηθούν και η αγκυροβόληση θα να επιτρέπεται εντός, και μόνο, των Ζωνών Λιμενικών Δραστηριοτήτων (Λιμάνι Λατσιού και Λιμάνι Πάφου) για περιορισμό των αρνητικών επιπτώσεων στις εν λόγω περιοχές.

Βάσει όλων των πιο πάνω στοιχείων και ανησυχιών, και ξανά επικαλούμενη την **Αρχή της Πρόληψης**, θεωρώ πως το συγκεκριμένο Σχέδιο δεν βρίσκεται σε στάδιο ωριμότητας ώστε να θεωρείται επαρκώς τεκμηριωμένο, **για να μπορεί να διασφαλίζει την απουσία μη αρνητικών επιπτώσεις**, και αυτό κυρίως λόγω της ελλιπούς πληροφορίας.

Η ολοκλήρωση των σταδίων που έχω προαναφέρει (καθορισμός επαρκούς αριθμού Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και Τόπων Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ), κήρυξη του 30% της θαλάσσιας έκτασης (με καθεστώς προστασίας) και 10% (καθεστώς αυστηρής προστασίας), ορισμός ευνοϊκών στόχων διατήρησης, διαχειριστικά σχέδια σε ισχύ με έκδοση υπουργικών διαταγμάτων) αποτελούν αδιαμφισβήτητη προϋπόθεση ούτως ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τον σχεδιασμό ενός ολοκληρωμένου και αντικειμενικά τεκμηριωμένου ΘΧΣ.

Παραμένω στη διάθεσή σας για τις όποιες διευκρινήσεις.

Με εκτίμηση

Κούλλα Μιχαήλ

Το Κυπριακό Ίδρυμα Προστασίας του Περιβάλλοντος
Kibris Koruma Vakfi
The Cyprus Conservation Foundation

Working for a sustainable Cyprus